

Moralium in Job libri I-X, XXIII-XXXV sive pars 1-2, 5-6

<https://hdl.handle.net/1874/339192>

112

Sancti petri apostoli

liber tertius in epistola
beati ioh

Hs. 6.G.2

Behandeld met 'Cire 212'
mei 1989

T. 86

1

0

et aruspices. a serpente. & manu. & p. innocens
et rumpit. p. hanc creaturam. salus. & aqua. & p. innocens
nem. nominis. rui. & nli. & ipf. sci. cui. est. honor.

dicant. pane. & nli. & ipm. sem. q. in. trinita. p. rta.
inur. & regnat.
Dicit. ihu. xpe. fili. di. uniu. qui. scdm. magna. dispensa.

Cam

Pars scda moralium.

Pars secunda moralium.

Incipit Liber moralium secundus

9

nº 257. k.

nº 205 k

INCIPIT PARS SECONDA
LIBER VI. MORALI
VBI IN EXPOSITIO
NE BEATI IOB. PER
COMPARATIONEM
VBI

SERVA TA HIS
TORIE VERITATE BE
ATI IOB DICTA AMI
CORUMQUE ILLIUS MYSTI
CA PROPOSITI INTER
PRETATIONE DISCUTE
RE. QUIA AMICIS
VERA SCIENTIBUS LIQUE
T QUOD REDEMPTOREM MUNDI TOTIS
SUIS ALLEGATIONIBUS CURAT SACRA
SCRIPTURA PROMITTERE. CUMQUE PER
ELECTOS OMNES. UT PER EUM SCILICET STU
DENT MEMBRA SIGNARE. VNDE &
ISDEM BEATUS IOB LATINO ELOQUIO
DOLENS DICIT. UT PER EUM & NOMEN
& VULNERA. REDEMPTORIS NOSTRI PAS
SIO DESIGNET. DE QUO PROPHETA
AIT. VERE LANGUIDES NOSTROS IPSE
TULIT. & DOLORS NOSTROS IPSE POR
TAUIT. CUI TEMPTATOR ABLATIS
OMNIBUS & SERUOS & LIBEROS
OCCIDIT. QUIA NON SOLUM IUDA
ICUM POPULUM EXTIMORE SERUIEN
TE. SED IPSOS QUOQUE APOSTOLOS IN
SUI AMORE REGENERATOS PASSIONIS

Propheta

eius tempore. telo perfidie percussit. Vulnere
beati iob corpus atterit. quia redemptor
noster cunctis clavis in crucis patibulo non
dedignatus. A planta autem pedis usque
ad uerticem uulnera accepit. quia sanctam
ecclesiam que corpus eius est. non solum per
extrema & ultima. sed usque ad summa
membra persecutione seu uicis temptatorum
fluxit. Unde etiam paulus dicit. Con
pleo ea que desunt passionum christi in car
ne mea. Cui suadere uxor ad maledi
cendum nititur. quia carnales quique in
tra sanctam ecclesiam. adiutores callidi temp
tatorum existunt. Quis enim cum ad ma
ledicendum prouocat. uitam carnalium
designat. quia ut superius diximus. in tra
sanctam ecclesiam incorrectis moribus po
siti. quo perfidiam bonis iuxta sunt. eo
perita durius permittunt. Quia enim
quasi fideles uitari nequeunt. nisi
delibus tanto deterius. quanto & in
terius tolerantur. Amici uero illius.
qui quasi ad consolandum ueniunt.
sed ad uerba asperis inuentionis exce
dunt. hereticorum speciem tenent. qui
cum contra bonos dominum defendere ni
tuntur. offendunt. Hec itaque super
ius latius dicta. nunc breuiter stu
dium ex mystica designatione succu
gere. ut lector meus excipia hac replu
tione meminerit me in hoc opere
spirituali intellectui deseruire. etiam
eius utilitatis usus postulat. subditur.

Liber mosterij sancti pauli in Traiecto inferiori.

quoque studeo hystorie uerba discutere;
Cum uero necesse est simul utrumque con-
plector. ut spirituales fructus allegoria
germinet. quos tam ex radice hystorie
ueritas producit. Amicos uero beati
iob quos hereticorum tenere speciem
diximus. in dictis suis nequaquam pomina
reprobamus. quia dum presumptam sententi-
am contra eos dicit. non estis locuti
coram me rectum. & primus addit. sicut
seruus meus iob. profecto liquet. quia non omni-
no despicit. quod ex meliori comparatione
reprobatur. In reprehensione quippe eius
incaute delabuntur. sed tamen quia tan-
ta uiri amici sunt. ex familiaritate
illius mystica multa didicerunt. In-
de sicut superius diximus. eorum uerbis
& iam paulus utitur. & hec in assertionis
sue adiutorium assumens. plata ex
ueritate testatur. Que tam ueritas
recte reprehendit. quia quilibet & fortis
sententia. contra semetipsum profertur
non debuit. Possunt ergo mystice
diphaz uerba pensari. quod beatus ad beatum
iob loquitur dicens. Ego uidi stul-
tum firma radice. & maledixi pulchri-
tudini eius statim. Stultus quippe
iudeorum populus extitit. quia ipsa
in carne presentiam eterne sapientie
spereunt. qui quasi firma radice con-
ualuit. quia electorum uitam temporalem
extinguendo superauit. Sed hunc
diphaz maledicendo despicit. quia

nimirum omnes heretici. quorum tenere
speciem amicos beati iob. diximus.
cum denominatione christi gloriantur. iudeorum
perfidiarum. ex auctoritate reprehendunt.
De quo stulto primus subdit. Longe
fiert filius eius a salute. Filii huius
stulti sunt. omnes qui perfidie illius
predicatione generantur. Qui scilicet
a salute longe sunt. quia & hinc
portalem uitam sine afflictione per-
cipiunt. eterna grauius ultione fe-
ruunt. sicut de eisdem filius illius
dominus dicit. Vae uobis. scribe & pha-
risaee hypocrite. qui circuitis
mare & arida. ut faciatis unum
periculum. & cum fuerit factus. factus
est cum filium gehenne duplo quam
uos. Sequitur. Et conterentur in
porta. & non erit qui eripiat.
Quis alius porte nomine nisi medi-
di & hominum debet intelligi.
qui ait. Ego sum ostium. per me si
quis introierit saluabitur. Filii
igitur huius stulti. extra portam
perficiunt. in porta conteruntur.
quia prae iudeorum soboles. ante
mediatoris aduentum in legis
observatione floruerunt. sed
in ipsa redeptoris nostri presentia
adiuinitatis obsequio perfidie
sue meritis repulsi ceciderunt.
Quos nimirum non est qui eripiat.
quia scilicet dum quia redeptore

Euang.

5

5

Euang.

extinguere persequendo conati
sunt. oblati sibi remedium erepti
omni absiderunt; De quo bene sub
dit. Cuius messem famelicus co
medit & ipsum rapit & armatus.
huius enim stulti messis fuerat sa
cri seges eloqui. Quaedam namque
spicarum grana sunt. uerba propheta
rum. Quae stultus habuit sed
non comedit. quia iudaicus popu
lus legem quidem uerbotenus
tenuit sed per facultatis fastidi
um. ab eius intellectu ieiuna
uit. Huius uero stulti messem
famelicus comedit. quia nimi
rum gentilis populus uerba le
gis intellegendo desit adque
plebs iudaica sine intellectu
laborauit. hoc fame heos fidei
dominus prouidet. cum per euange
lium dixit. Beati qui esuriunt
& sitiunt iustitiam. quoniam ipsi
saturabuntur. De his famelicis
anna prophetante dicit. Reple
ti prius propter uos se locauerunt
& famelici saturati sunt. Sed
quia messem perdidit. ecce sub
iungit. qualiter ipse & uerba stulti
perit cum dicit. Et ipsum rapit &
armatus. Antiquus hostis iu
daicum populum armatus rapuit.
quia in eo uerba fidei fraudulentam
suggestionis iaculis extinxit.

ut unde se inherere deo credere in
de eius ordinationi repugnare. Quae
perfecto discipulos ueritas promouit & di
cens; Venit hora. ut omnes qui inter
fici uos. arbitretur se obsequium pres
tare deo. Sequitur. Et bibent scientes
diuitias eius. huius stulti diuitias
scientes bibunt. quia fluentis sacre
elocutionis quae iudaicus populus in
superbie iste ratione possederat. con
uerse gentilium mentes irrigant. Un
de & eis propheta dicit. Omnes scientes
uenite ad aquas. & qui non habetis
argentum. proparate. Quia enim argen
ti uocabulo eloquia diuina signantur.
et salmista testatur dicens. Eloquia domini
eloqui casta. ueritatem igne exami
natum. Qui ergo argentum non habent.
ad aquas uocantur quia nimirum genti
litatis quae scripturae precepta non
acceperat sacri eloqui inundatione
saturantur. Quia tanto nunc audius po
tuit. quanto hanc diu sicca sitiebat.
Eadem quoque eloquia diuina & messem.
& diuitias uocantur. Messes. quia ie
iunam mentem reficiunt. Diuitias. quia
nagna nos morum uenustate compo
nunt. Eadem & comedi dicitur & bibi.
quia nimirum dum quaedam in eis obscu
rasunt. quae non nisi interpretata
intellegimus. haec quasi manducatio
gluttam. Dum quaedam uero ad intel
legendum facilia ita sumuntur ut in

suang

n

uenimus. ea quasi n̄ mansa bibim⁹. quia
non infraacta sorbem⁹. hec sub intellec
tu mystico breui locutione transeunt
mus. nequid forsitan preterisse uiderem⁹.
Sed quia beati iob amici eē non possunt.
nisi in quibusdā quoq; magna morum
honestate fulgerent. restat ut in eorū
uerbis. uirtutē sensuum moralit̄ in qui
ram. quaten⁹ dū locutionis eorū pondus
discutit. cuius doctrine fuerint osten
dat. Ego in diu stultū firma radice. & ma
ledixi pulchritudini ei statim; Qua
si firma radice stult⁹ in terra figit. quia
totis desiderii interuenio amore solidat.
Vnde & prim⁹ eam ciuitatē cōstruxisse
dicit. ut apte monstraret. quia ipse
in terra fundamentū posuit. qui aboli
ditate celestis patrie alien⁹ fuit. Quasi
firma radice stult⁹ attollit. quando
hic tēporali prosperitate fulget. ut omne
qd̄ appetit assequat. aduersa nulla sus
tineat. contra infirmos sine repugna
tione p̄ualeat. Bene Agentibus exau
cortate contra dicat. ad maiora com
moda ex peiore semp̄ acione pueni
at. ut unde uiam uitę deserit. inde
ad tēp̄ felicior uiuat. Sed cū malos
florere infirmi conspiciunt. trepidant.
& apud sem̄ ipsos peccanturum p̄spe
ritate turbati. int⁹ ingressibus men
tal̄ mutant. Quae p̄fecto speciem
sumpsit psalmista cū diceret. Mei autē
pene moti sunt pedes. pene effusi sunt

Psalm

gressus mei. quia telam in pecca
toribus pacē peccatorū indens. Cū
uero eorū ḡtam fortes aspiciunt.
p̄tā que post ḡtam p̄ ena sequat
ad tendunt. & alia int⁹ cognatio
ne despiciunt. hoc qd̄ sup̄bi foras
fastu uacue inflationis intumes
cunt. Bene ergo dicit. Ego in
di stultū firma radice. & male
dixi pulchritudini ei statim;
Pulchritudine quippe stulti ma
ledicere est. ei ḡtam ex conside
rata dāpnatione iudicare. quia
eo atrocius intormentis obru
itur. quo altius in peccatis ele
uat. quia transit qd̄ extollit. per
manet. qd̄ punit. quia honorat
in uia. in p̄uentione dāpnabit.
& quasi p̄mēna prata ad earce
rē puenit. qui p̄p̄sentis uitae
prospera. ad interitū tendit;
Horandū uero. qd̄ cū stulti pul
chritudini maledixisse se dice
ret. addidit. statim; Mos nāq;
humane & infirmis uicibus
ut ~~...~~ uis respicit eū eaq; uerū quas
qualitate uariet; sepe ei iudi
cū cū ipsa p̄sentis rei specie
ducat. & iuxta hoc qd̄ aspiciet.
intencio illius sensusq; format;
Hā plerūq; n̄ nulli dū quorundā
ḡtam cernunt. eiusde ḡte aspec
tū delectant. Hanc magnum

aliquid aestimant. sed; ut talia
mercant exoptant. Cū uero glo
riosos quosq; aut deiectos subito.
aut fortasse etiam morientes aspi
ciunt. quia humana glā omni
modo nihil sit. cū gemitu fatent.
ita ut p̄tin' dicant; Ecce quā
nihil est homo; Qui hoc nimi
rū rectius dicerent. sicū in glā
homine cernerent. tunc ei inte
ritum cogitantes. transeunte
potentiā nihil eē sensissent.

Tunc quippe est humana elatio
pensanda quā nihil sit. cū sese
sup ceteros successib; extollit;

Tunc considerandū est. quocir
su felicitas transuolat. cū ante
humanos oculos quasi p̄manens
pollat; Hā glām morituri nihil
eē. in ipsa u morte pensare in
firmi quilibet possunt; Tunc
enī ei etiam illi derogant. qui
hanc & usq; ad mortē sequentes
amant. Bene itaq; dicit; Ego
ut hūc tūcā summa radice. & ma
ledixi pulchritudine.

placitum eius dicitur

A est apte diceret; Contra stulti
pulchritudine. morā in male
dictione n̄ habui. quia cū hanc
cernerem. simul etiam poena
sequente uidi; Non enī statim
maledicere. si quae me glā illius
delectatio tenuisset. sed sine

tarditate maledixi. quia supplicia
mansura eēspiciens. ei potentiā sine
dubitatione rep̄bau; Sed quia im
qui quinq; quo plus in hoc mundo
p̄ficiunt. plures secū ad interitum
trahunt. recte subdit; Longe fient
filii ei a salute. filii quippe stulti
sunt. qui in ambitione huius seculi ex
ei inuinatione nascuntur. Qui p̄fecto
tanto a salute longius fiunt. quanto
in p̄p̄tatione nequitię. nulla in
firmitate feruntur. De quib; bene
addit; Et conterentur in porta. & non
erit qui eripiat; Hā sicut urbis adit
porta dicitur. ita est dies iudicii porta
regni. quia p̄cum ab electis omnib;
ad celestis patrię glām intrat; Unde
& hunc diem cū ad retributionem
sēs aetate salomon. p̄p̄quare eēspi
cere dicit; Nobilis in portis uir ei.
quando sederit cū senatoribus
terre; Vir quippe est aetate humani
generis redeptor. qui in portis no
bilem se ostendit. qui despectus prius
in contumelias extitit. sed in ingres
su regni sublimis apparebit; Qui
cū terre senatoribus residet. quia
iudicii sententiā cū seīs eiusdem
aetate p̄dicatoribus decernit. sicut
ipse in euangelio dicit; Vos qui se
cuti estis me. in regeneratione cum
sederit filius hominis in sede maiesta
tis sue. sedebitis & uos sup sedes duodecim.

Evangelium

4
iudicantes duodecim tribus filiorū
isrl. Qd̄ elias quoq; longe ante pre
nuntians ait: Dñs ad iudicium ue
nit. cū senatoribus populi sui. De
his portis. salomon iterū dicit. Date
ei de fructu manuum suarū. & laudent
eam in portis opera ei. Tunc quip
pe sc̄a eccl̄a de fructu manuum suarū
accipit. cū eam ad percipiendā celestia
laboris sui retributio attollit. Tunc
cā sua opera in portis laudant. quan
do ei in membris in ipso regni aditu
dicit. Esuriui. & dedistis mihi man
ducare. Sitiui. & dedistis mihi po
tū. Hospes eram. & collegistis me. Hu
dus. & cooperuistis me. & cetera. Fili
igit̄ huius stulti ante portā clausi sūt.
sed in porta ceterent. quia amatores
huius sc̄i in presenti uita supbiunt.
sed in ipso regni aditu. aeterna anī
aduersione ferunt. Bene autē sub
dit. Et non erit qui eripiat. Illos
quippe ueritas ab aeterna aduersi
tate eripit. quos in temporalib; prosperis
p̄ disciplinā p̄mittit. Qui ergo nunc
rennuat p̄mi. tunc non ualeat eripi.
quia iniqui eum quem p̄ disciplinā
habere neglegunt patre. afflictio
nis suę tempore p̄ adiutorium n̄ inue
niunt ereptore. Sequit̄. Cuius
messē famelicus comedit. Habet
& iam stultus messē. quando iniquus
quisq; domū recte intelligentiæ

accipit. scripturę sacre sententias
docet. bona loquit̄. sed tamen nūl
lo modo hoc qd̄ dicit operat̄. Ver
ba dī p̄fert. nec tamen diligit. Lau
dando exaggerat. uiuendo calet.
Quia ergo stultus iste recte & intel
legit & dicit. sed tamen hec ope
rando non amat. messē habendo
ieiunat. Quā nimirū famelicus co
medit. quia is qui addm̄ sc̄i desideri
is anhelat. discit qd̄ audit. agit qd̄
didicerit. & dū doctoris prauū recta
p̄dicatione reficit. qd̄ aliud quā
stulti fruge sicut. in non famelicos
suos ueritas ut stulti messē come
derent ammonelat. cū p̄ desideria
sc̄a flagrantibus de pharisęis p̄cepe
rit dicens. quę dicunt facite. iux
ta opera uero eorū nolite facere.
Acsi apte diceret. Ubi messē loquen
do excolunt. sed hanc male uiuen
do minime contingunt. Vestra er
go famem messis ista reficiat. quia
uobis hanc p̄satiuitatis suę fastidi
um seruiant. Bene autē subditur.
Et ipsum rapit & armat. Antiquus
nāq; hostis quasi inermis uincit̄.
cū mala apte suggerens humanę
menti. bona omnia simul destru
ere conat̄. Sed armat̄ uenit. quan
do bona alia intacta deserens. la
tent̄ alia corrumpit. Hā sepe quos
dā intellectu n̄ temptat. eisq;

frang

in sacri eloqui meditatione non
obinat. sed tamen eorum unam mo-
peratione supplantat. Qui dum
deserentis uirtute laudantur.
nequaquam suorum operum dampna
respiciunt. Cumque in fauoris delectatione animi ducunt. uitae suae uul-
nera non meditantur. Hunc ergo armat
hostis rapit. quem fraude tectus
malis deserens. ex alia parte su-
perat. Sequitur. Et bibent si-
cientes diuitias eius. Saepe stulti
habent interni liquoris fontem.
sed non bibunt. quia ingenium qui-
dem intellegentiae accipiunt. sed
tamen ueritatis sententias cog-
noscere legendo contempnunt.
Sed quia intellegere studendo
proualeat. sed ab omni doctrinae
studio studiosius cessat. Diuitiae
quoque mentis sunt. uerba sacrae
locutionis. Sed has diuitias stulti
oculis aspiciunt. & in ornamento
sui usum minime assumunt. quia
uerba legis audiens. magna
quidem esse considerat. sed ad com-
prehendenda haec nullo studio
amoris elaborat. At contra
alius sitim habet. ingenium non
habet. Amor ad meditandum
perhibet. sensus hebetudo contra-
dicit. Et saepe hoc in diuinae le-
gis eruditione quandoque studendo

hebet intellegit. quod pro negligentiam ingeni-
osus nescit. huius ergo stulti diuitias.
sipientes bibunt. dum precepta dei quae in-
geniosi fastidientes nesciunt. ab eis
amantes assequuntur. In his nimirum
tenebris aetudinis. illustrat oculus
amoris. Haec hoc tardioribus sitis aperit.
quod uelocioribus fastidium claudit. qui
& idcirco ad intellegentiam alta perueni-
unt. quia agere quae intellexerint.
uel minima nulla contempnunt. Et dum
sensus manibus adiuuant. sese ultra
altitudinem ingeniosorum leuant. Unde
bene psalomonem dicitur. Stilio manibus
nititur. & moratur in aedibus regis. Plerumque
enim aues. quas ad uolatum penna sub-
leuat. in uicibus resident. & stilio qui
aduolatam pennas non habet. nitens
manibus regni aedificium tenet.
quia nimirum saepe ingeniosi quique
dum pro negligentiam torpent. in prauis
actibus remanent. & simplices quos
ingenu penna non adiuuat. ad obtinen-
da aeterni regni menia uirtus ope-
rationis leuat. Stilio ergo dum ma-
nibus nititur. in regis aedibus moratur.
quia illo simplex pro intentione recti
operis peruenit. quo ingeniosus mini-
me ascendit. Sed his auditis. questio
nostri corda subortitur. cur uel negligen-
ti intellegentiae donum tribuitur. uel
studiosus quisque sensus sui tarditate
properdit. ad qua etiam respondetur.

dū p̄tin̄ subdit̄. Nihil in terra sine
causa. Idcirco enī sepe & desidiosus
ingenium accipit. ut de neglegē-
tia iustus p̄m̄iat̄. quia qđ sine la-
bore assequi potuit. scire contēpnit.
Et idcirco n̄ nūquā studiosus tardi-
tate intelligentiā p̄mit̄. ut eo ma-
iora p̄mia retributionis inueniat.
quo maius instudio inuentionis
elaborat. Nihil ergo est in terra si-
ne causa. quando & studioso tarditas
ad p̄m̄ium p̄ficiat̄. & desidiosus ueloci-
tas ad supplicium crescit. Ad intel-
legenda autē que recta sunt. aliquan-
do laboris studio. aliquando uero
dolore p̄uisionis erudim̄. Unde cū
dictū sit. nihil in terra sine causa. ap-
te p̄tin̄ addit̄. Et de humo non egre-
dit̄ dolor. Dolor nāq; quasi de hu-
mo egredit̄. cū homo addi imaginē con-
dit̄ de rebus insensibilibus flagellat̄. Sed
quia p̄oculta merita mentū apta
p̄deunt flagella poenarū. de humo
dolor n̄ egredit̄. qm̄ sensus nr̄i malicia
exigit. ut a rebus insensibilibus feriat̄.
Et ecce enī cernim̄. qđ ad correptionem
nr̄am expectat̄ imber. a rebus terre
suspendit̄. & caligosus aer in ardēscen-
te sole siccatur. Mare p̄cellis tumes-
centibus seuit. & alios ad transmeandū
susceptos intercipit. alius desidera-
tū iter erecta incumulū unda cōtra-
dicit. Terra n̄ solum germina fe-

cunditatis immunit. sed & iam semina
accepta consumit. In quibus ni-
mirū cunctis patienter aspiciat̄. hoc
qđ quidā sapiens de dño testat̄ di-
cens. Et pugnabit cū eo orbis ter-
rarū. contra insensatos. Orbis ter-
rarū quippe cū dño contra insen-
satos pugnat. quando in pena de-
linquentiū. & elementorū aduersi-
tas militat. Sed tamen de humo do-
lor n̄ egredit̄. quia res que libet
insensibilis. ad afflictionē nr̄am
stimulo nr̄e accionis excitat̄. De
humo dolor n̄ egredit̄. quia ne-
quaquā poena de ea nascit̄ creatu-
ra que p̄mittit̄. sed de ea p̄cul dubio
que peccando uim p̄uisionis ex-
torret. Sed curandum magnope-
re est. ut cū in rebus exterioribus
ponderē doloris afficiam̄. spe ad su-
p̄na tendam̄. quaten̄ eo mens ad
alta p̄ueniat. quo nos exterior
poena castigat. Unde & apte sub-
iungit̄. Homo ad laborē nascit̄.
& auis ad uolatu. Ad laborē quip-
pe homo nascit̄. quia nimirum
is qui accepta est p̄dit̄ ratione.
considerat qđ ualde sibi sit impos-
sibile. ut hęc peregrinationis
sue tēpora sine gemitu euadat.
Unde bene paulus cū tribulatio-
nes suas discipulis enumerare & ad-
iunxit. Ipsi enī seras. qđ in hoc

Paul.

Laub

positi sumus. Sed meo qd̄ caro flagel
lis afficit̄. mens ad appetenda altio
ra subleuat̄. Paulo rursus attestan
te qui ait; Et licet is qui foris est
nr̄ homo corrūpit̄. tamen is qui
intus est renouat̄ de die in diem.

Homo ergo ad laborem nascit̄. & auis
aduolatū. quia inde mens ad summa
euolat. unde caro in infimis durius
laborat. Potest quoq; appellatione
hominis carnalium uita signari.

Laub.

Unde & paulus ait. Cum sit em̄ int̄
uos zelus & contentio. nonne carnales
estis. quib; paulo post subiicit dicens.
Nonne homines estis. in hac itaq; uita
homo ad laborem nascit̄. quia carnalis
quisq; cū transeuntia appetit. desi
derioꝝ suoz se pondere affligit. Gra
uis quippe ē labor. hanc ipsā presen
tis uitę gloriā querere. quęsitā quan
doq; percipere. & perceptam cū circūspectio
custodire. Grauis labor ē hoc cū magna
fatigatione apprehendere. qd̄ is qui ap
prehendit. nouerit diu stare non posse.
Sic autem uiri quia transeuntia non
amant. non solū nulla tēporalium
desiderioꝝ pondera tolerant. sed et si
qua aduersa consurgunt. in ipsis suis
p̄ssuris & languorib; non laborant.

Quid em̄ flagellis durius. & tamen defla
gellatis aptis scriptū est. Ibant gau
dentes a conspectu concilio. quō dig
ni habitū sunt p̄ nomine ih̄u contu

11

metiam p̄ta. Quis ergo cor̄ mentibus labor
est. quib; & pena uerberum labor non est.
Homo ergo ad laborem nascit̄. quia ille hu
ius mundi ueracit̄ mala sentit. qui eius bo
na inhiant appetit. Nam cuius mens ad
alta suspendit̄. sub ipsa ē quicquid̄ exterius
contra ipsam mouet̄. Bene itaq; subiicitur.
& auis aduolatū. quia tanto animi a laboris
afflictione se subtrahit. quanto p̄spem
ad summa suscollit. Annon quasi auis pau
lus aduolatū nat̄ fuerat. qui tot aduer
sa sustinens dicebat. nr̄a conuersatio in celis
est. Et rursum. Sem̄ qm̄ si terrestris ho
mas nr̄a huius habitationis dissoluat. qd̄
edificationem ex dō habemus. domū non
manu factam. eterna in celis. Velut auis
ergo una transcendit. quē adhuc cor
pore ut terra demorante. iam in sublimi
bus sp̄ci penna subleuabat. Sed quia nul
lus suis uiribus ualē se in alta suscollere.
ut cū uisibilibus affligit̄. in uisibilia
subleuet̄. recte max̄e subdit̄. Quā obre
ego de peccator dnm̄. & ad dnm̄ ponā eloqui
um meum. Ac si apte diceret. Illum ro
go p̄ quē hec tribui scio. Si enī hoc per
se habere crederet. deprecari dnm̄ non in
digeret. Sequit̄. Qui facit magna &
inscrutabilia & mirabilia absq; numero.
Quis omnipotentis dī mirabilia p̄seruari
sufficiat. qd̄ cuncta ex nihilo creauit. qd̄
ipsa mundi fabrica mira potentia & uirtu
te disposita. & sup̄ acta celū suspenditur.
& sup̄ abyssum terra libratur. quod ex reb;

Laub

3
3
3

6
inuisibilibus omnis hec uniuersitas ac uisi-
bilibus existit. qđ hominē fecerit. ut ita
dixerim in breui colligens mundū alte-
rū. sed rationalem. qđ hunc ex anima
& carne constituens in inuestigabili uir-
tutis dispositione p̄miserit sp̄m & litū.
ex his itaq; aliud nouimus. aliud & sūm.
sed tamen mirari neglegim⁹. quia ea
quę incōprehensibili indagacione mi-
ra sunt. humanis oculis usū inluerunt.
Unde fit. ut si mortuus homo suscitē.
in ammiracione omnes exultant. & cot-
tidie homo qui non erat nascit⁹. & ene-
mō mirat⁹. dum p̄culdubio omnibus con-
stet. quia plus sit creare qđ non erat. quā
reparare qđ erat. Quia arida aaron
uirga floruit. cuncta mirata sunt.
Cottidie exaruit terra p̄ducit⁹ arbor.
uirtusq; pulueris in lignū uertit⁹. &
nemo mirat⁹. Quia quinq; sunt pa-
nibus quinq; milia hominū saciata.
creuisse esca in dentibus cuncta mira-
ta sunt. Cottidie sparsa graminā se-
minū. plenitudine multiplicat⁹ spi-
carū. & nemo mirat⁹. Aquā semel inui-
nū mutata uidentes. cuncta mirati
sunt. Cottidie humor terrę ad radi-
cē uitę adtract⁹. p̄botrū in uinū uer-
tit⁹. & nemo mirat⁹. Mira itaq; sunt
om̄ia quę mirari homines neglegunt.
quia ad considerandū ut prediximus.
usu torpescunt. Bene autē eū dicere
qui facit magna. adiunx̄ statim. &

inserutabilia. Minus enī fuerat mag-
na facere. si tamen ea quę facta sunt
p̄seruari potuissent. Et recte subiun-
git. et mirabilia absq; numero. 5
quia minoris certē magnitudinis.
si quę inserutabilia condidit pau-
ca fecisset. Sed inter hec sciendū
est. quia diuina miracula. & sem-
p̄ debent considerari p̄studium.
& nūquā disēuti p̄ intellectum.
Sępe naq; quę human⁹ sensus dū
quarūdā rerum rationē querens
non inuenit. indubitationis se uo-
raginem mergit. Unde fit. ut
non nulli homines mortuorum
corpora in puluere redacta consi-
derent. dūq; resurrectionis uim
ex ratione colligere non possunt.
hec ad statū pristinū redire posse
desperant. Mira igit⁹ quę ex fide
credenda sunt. p̄serutanda p̄ rati-
onem n̄ sunt. quia si hec nr̄is ocu-
lis ratio expandere. mira non
essent. Sed cū in his fortasse ani-
mus titubat. necesse est ut ea
quę per usum nouit. nec tam
p̄ rationē colligit ad memoriam
reducatur. quatenus rei similis ar-
gumento fide roborē. quā labe-
factari sua sagacitate deprehen-
dit. Considerato quippe huma-
nę carnis puluere. quorūdam
mens concussa desperat. quando

puluis ad carnem redit. & eductuum
corpus p membra linamenta
cōponat. quando illa terre aridi
tas p uerentia monbra uiridescat.
ac sese p eoz species formasq; dis
tinguat. Hoc nimirum cōphen
di p rationē non potest. sed tam
credi facile p exemptū potest.
Quis enim ab uno grano seminis in
mensam surgere arborem cre
dere. nisi certum hoc p experim
tū teneret. Intanta nāq; unius
grani paruitate penē nullam
uidet similitudinem. ubi latæ
ligni duricia. & ligno tenerior
t durior medulla. asperitas corti
cis. uiriditas radicis. sapor fructu
um. suauitas odorū. colorū di
uersitas. mollicies foliorū. Et tam
quia hoc p experimentū nouim.
ex uno grano seminis p dire omnia
non dubitam. Quid ergo est diffi
cile. ut puluis in membra rede
at. dū conditoris potentiam
cotidie cernim. quia & ex gra
no ligna mirabiliter. & adhuc
mirabilius fructus ex lignis ere
at. Dicat ergo. Qui facit mag
na & inscrutabilia & mirabilia
absq; numero. quia diuinorū
operum magnitudo. nec ex qua
litate ualē discuti. nec ex quan
titate numerari. Unde ad huc

subditur. Qui dat pluuiam sup faciem
terre. & irrigat aquis uniuersa. qui po
nit humiles insublimi. & eminentes eri
git sospitate. Quia amicos beati iob
eruditos eius societate credimus. neces
se est ut hec elphaz uerba mystice dis
seramus. Omnis enim ds terre pluuiā
tribuit. cum ariditas corda gentiliū.
supernæ gratia predicationis infundit.
Et aquis uniuersa irrigat. q̄a. sterilita
tem pditi hominis. repletionē sp̄e ad
fructificationem format. sicut p semē
ipsam ueritas dicit. Qui bibit ex
aqua quā ego dabo ei. non sitiet in eter
num. Uniuersitatis autē nomine ho
mo signat. quia in ipso uera species.
& magna cōmunio uniuersitatis osten
dit. Omne nāq; qd̄ est. aut est & non
uiuunt. aut est & uiuit sed nequaquā
sentit. aut est uiuit & sentit. sed n̄
intelligit nec discernit. aut est ui
uit. sentit. & intelligit. & discernit.
Sunt nāq; lapides. nec tamen uiuunt.
Sunt arbuta. uiuunt quidem. nec
tamen sentiunt. herbarum nāq; atq;
arborū uita uiriditas uocat. sicut p pau
lum de seminibus dicit. In sapientia
qd̄ seminas non uiuificat nisi prius
moriat. Sunt bruta animalia. ui
uunt. & sentiunt. nec tamen intel
legunt. Sunt angeli & uiuunt. &
sentiunt. & intelligendo discernunt.
Homo itaq; quia habet eē cū lapidibus.

Frang

uiuere cū arboribus. sentire cū animalib.
 discernere cū angelis. recte nomine uni
 uersitatis exprimitur. in quo iuxta
 aliquid ipsa uniuersitas tenetur. Vnde
 & discipulis ueritas dicit. Fuentes in mun
 dum uniuersum predicat euangelium.
 omni creature. Omnem uidelicet creatu
 ram solum intelligi hominē uoluit. cui
 cōmune aliquid cum omib' creauit. Quā
 uis hoc loco uniuersa intellegi & aliter
 possint. Scī enī sps gratia. cū sibi diui
 tes subiicit. pauperes non repellit. Cum
 fortes humiliat. uenire ad se debiles n̄ re
 cusat. Cū nobiles colligit. simul & igno
 biles apprehendit. Cū sapientes suscipit.
 imperitorū stulticiam n̄ contēpnit. Uni
 uersa ergo dī aquis irrigat. qui dono scī
 sps ex omī genere hominū. ad suam cog
 nitionē uocat. Possunt aut uniuerso
 rū nomine. ipse morū dissimilitudines
 designari. Alius nāq. elatione erigit.
 alius pondere timoris inclināt. alius
 libidine estuat. alius auaritia anhelat.
 alius remissione se deicit. alius ira fer
 uescit. Sed per doctrinā sacri eloqui
 dū superbo humilitas tribuit. timido
 confidentia prebet. luxuriosus casti
 tatis studium ab inmundicia tergit.
 auarus per continentiam ab ambitio
 nis estu temperat. remissus xeli recti
 tudine erigit. macundus a precipita
 tionis sue excitatione refrenat. uni
 uersa dī aquis irrigat. quia uim sui

n

7

sermonis insingulis. iuxta morū
 diuersitatem format. ut hoc in ei
 doquo quisq. inueniat. per quod
 uirtutis necessarie germen ferat.
 Vnde p̄ quendam sapientē de man
 ne dulcedine dicitur. Paratū pa
 nem de celo prestisti illis sine la
 bore. omē delectamentū in se haben
 tem. & omnis saporis suauitatem.
 Manna quippe delectamentū omne
 atq. omis saporis in se suauitatem
 habuit. qđ uidelicet in ore spiritu
 alium iuxta uoluntatem eden
 tium saporem dedit. quia diui
 nus sermo. & omib' congruens.
 & a se & ipso non discrepans. qua
 litate audientium condescendit.
 Quē dum electus quisq. utiliter
 iuxta modum suum intellegit.
 quasi acceptū manna inuolun
 tarium saporem uertit. Et quia
 labore boni operis. gloria sequit
 retributionis. post aquarū irriga
 tionem recte subiungit. Qui po
 nit humiles in sublimi. & meren
 tes erigit sospitate. In sublimi
 humiles ponunt. quia hi qui
 nunc p̄ dī amore despecti sunt.
 tunc cū dō iudices ueniunt. sicut
 hoc qđ paulo ante iam dixim.
 eisdem humilibus uertit polle
 cet dicens. Vos qui secuti estis
 me. in regeneratione cū sederit

n

Frang.

filius hominis in sede maiestatis sue.
sedebitis. ^{& uos} sup sedes duodecim. iudican-
tes duodecim tribus isrl. Tunc me-
rentes dñs sospitate erigit. quia
in qui ei desideris accensi psp̄era fu-
giunt. aduersa patiunt. cruciatus
psequentiū tolerant. seq̄ ipsi pla-
menta castigant. tanto sublimio-
rem tunc sospitatem recipiunt.
quanto nunc acunctis mundi
gaudis deuote moriunt. hinc
est enī qđ per salomonem dicitur.

Salomon Cor qđ nouit amaritudinem anime
sue. in gaudio ei non miscbitur
extraneus. Humana & enī mens.
amaritudinem anime sue scit.
cum eterne patrie desideris
accensa. peregrinationis sue pœ-
nā. flendo cognoscit. Sed in eius
gaudio extraneus non miscbitur.
quia qui nunc a merore compunc-
tionis alienus est. tunc particeps
adlecticiam consolationis non ē.

Hinc est qđ in euangelio ueritas
dicit. Amen dico uobis. quia
plorabitis & flebitis uos. mundus
autē gaudebit. Vos autē contris-
tabimini. sed tristitia ur̄a uer-
tet̄ in gaudium. Et rursū. Vos
igit̄ nunc quidem tristitiam
habetis. iterū autē uidebo uos.
& gaudebit cor uestrū. & gau-
dium ur̄m nemo auferet a uob.

Evang

Sospitate ergo merentes dñs erigere dicit.
quia p̄se afflictos tēporaliter. uera salute
consolatur. Quā tamen delectis di & iā
in hac uita nil obstat intellegi. Insubli-
mi quippe humiles ponunt. quia cum
se exhumilitate substernunt. alte men-
tis iudicio. cuncta tēporalia transiunt.
Cūq; se indignos momib; estimant. recte
cogitationis examine huius mundi
gloriam transcendentes calcant. Vide
amus humilem paulū. Et ecce discipu-
lis dicit. Non enī nosm & ipsos predica-
mus. sed ih̄m xp̄m dñm nr̄m. nos autē
seruos ur̄os p xp̄m. Videam; hunc hu-
mitem. & insublimi iam positū; ait.

An nescitis quia anglos iudicabimus.
Et rursū. Conuersus orauit. & consede-
re nos fecit in celestibus. Fortasse hunc
exterior tunc catena religabat. merite
tamen positus in sublimibus fuerat. quia
iam p̄sp̄ei sue certitudinem in celesti-
bus sedebat. Scī itaq; uiri foris despe-
tisunt. & uelut indigni omnia tole-
rant. sed dignos se sup̄nis sedibus con-
fidentes. eternitatis gloriam cū cer-
titudine expectant. Cūq; laborant
foris aduersitate p̄secutionis. ammo-
nta recurrunt intrinsecus ad irce-
mentas. & inde cuncta sub se ire de-
spiciunt. inter que transire corpora-
liter & iam sem & ipsos cernunt. Mi-
nas non metuant. quia & tormenta
patiēdo contempnunt. Hinc enī per

Paul

lde

salomonem dicit. Iustus quasi leo confidens. absq; terrore erit. Hinc ab eo iterum scriptum est. Non contristabit iustum. qd ei acciderit. Quia enim recti quiq; malo intentionis sue uertice siti sunt. du morte moriendo non sentiunt. miro modo eos reproborum iacula & ferunt. & non contingunt. In sublimi ergo sunt humiles positi. quia unde se omnibus despiciunt. inde contra omnia securiores fiunt. Quo contra recte sub babilonis specie pphetam mentis reprobę dicit. Descende sede in puluere uirgo filia babilon. sede in terra. non est solum filie chaldeorū. Hoc enim loco humana mens. uirgo non incorrupta ut arbitror dicitur. sed infecunda. Et quia babilon confusio interpretat. recte infecunda mens babilonis filia uocat. Que in eo qd nequaquam bona opera germinat. du nullo ordine recte uitę componit. quasi confusione matre generat. Sim aut uirgo non infecunda dicit sed incorrupta. post qua statum salutis perdidit. ad confusionis sue cumulum appellatur qd fuit. Cui apte p increpatione dicit diuina uoce. descende. In alto quippe humanus animus stat. quando supernis retributionibus inhiat. Sed ab hoc statu descendit. cum turpiter uictus. sese defluentibus mundi desideris subicit. Cui bene mox additur. sede in puluere. Descendens eni

in puluere residet. quia celestia deserens. terrenis cogitationibus assisus. in infimis uilet. Vbi adhuc ingemmando subiungitur. sede in terra. Ac si aperte exprians dicat. Qui ad celestem conuersationem noluit te erigere. sub te & ipso prostrat. in terrenis actibus humiliare. Unde & necessario pta additur. Non est solum filie chaldeorum. Chaldei naq; feroces interpretant. Valde aut feroces sunt. quia uoluntates pprias sequentes. nec suis parere moribus sciunt. ferocia sunt terrena desideria. que non solum contra pcepta conditoris. sed sepe etiam contra pussionu uerba. dura atq; insensibilem mentem reddunt. Sed filia ferocium solum non habet. quia mens que ad amorem mundi exprans desideris nascit. atq; eiusde desideris obdurat. in eo qd se terrenis concupiscentis subicit. sede iudicii amittit. nulliq; apud se solio preside. qd examine discretionis caret. Et quasi a iudicii sui sessione repellitur. quia pexterioris concupiscentias uagatur. Liqueet enim qd mens que in uis consilii sede pdidit. foras se per desideria innumerabiliter spargit. Et quia agere

intellecta dissimulat. cecatur ree
te etiam ut nesciat quid agat.
Et sepe iusto iudicio in sua ipsa
uoluntate relinquitur. & sub
ea que anxie appetit laboriosa
mundi ministeria relaxatur.
Vnde apte illic subdit. Quia ul
tra non uocaberis mollis & tene
ra. Tolle molam. & mole farina.
Constat nimirum. quod teneris suis fi
liis parentes parcunt. nec
duris atque seruilibus hanc operibus
affligunt. Omnis ergo deus quasi
teneram filiam uocat. quando
dilectam unius cuiusque animam
a laboriosis huius mundi seruitu
is reuocat. nedum exterioribus
actibus afficit. ab internis deside
ris obduretur. Sed chaldeorum
filia. mollis & tenera non uocatur.
quia mens prauis desideriis de
dita. in eo que anxie appetit
huius seculi labore relinquitur.
ut foras mundo uelut ancilla
seruiat. que ut dicitur dominam ut filia
nequaquam amat. Vnde & mo
lam tollere ac farina molere
iubetur. Mola in gyrum ducit.
& farina profertur. Unaqueque autem
mundi huius accio mola est. que
dum multas curas congerit.
humanas mentes quasi per gyrum
uertit. atque ex se uelut farinas

Pheta

piet. quia seducto cordi semper minu
tissimas cogitationes gignit. Non
numquam uero qui quietus alicuius esse
meriti creditur. positus in qualibet acci
one denudatur. Vnde illic perit subin
fertur. Denuda turpitudinem tuam. dis
coopere humerum. reuela crura. transi
flumina. In administratione quip
pe operis. turpitudinem denudat. dum
uilis mens abiecta que in actionis osten
tatione cognoscitur. que quiescens pri
us magna putabatur. Humerum mens
discoperit. quando opus suum quod
ignorabat ostendit. Crura reuelat.
quia quibus desideriorum passibus lu
cris mundi in hunc manifestat. Flumi
na etiam transit. quia actiones huius
seculi que cotidie ad terminum deflu
unt. indefinenter appetit. Numquam
alias relinquit. alias assequitur. quasi
semper deflumine ad flumen tendit.
Hec paucis per excessum diximus. ut mens
a solio se intentionis excussa. quo
iaccat monstrarem. Quia si ad ea
que super ipsam sunt inhiare cessauit.
sub semetipsam etiam indefinenter
ruit. In alto autem figitur. si amore tempo
ralium deserens. ad spem incomuta
bilis eternitatis ligatur. Bene ergo
dicitur. qui ponit humiles in sublimi.
atque subiungitur. & merentes erigit
sospitate. Sepe in hoc mundo etiam
lecti quilibet erecti sunt. dum de ipsa

gloria suę prosperitatis intumescunt.
Sed merentes dñs sospitate erigit. quia
afflictos suos ad gl'am uere leticię
soliditate suscollit; Sospitate quippe
non insana eretti sunt. qui in bonis
actibus positi. spe in dño firma gratu
lantur. Non nulli enī sicut diximus
& iniquitates ppetrant. & gaudere
non cessant. De quibus psalomonem
dicitur. Qui letantur cū male fecerint.
& exultant in rebus pessimis; Iterum.
Sunt impii qui ita securi sunt. ac si ius
torum facta habeant. Hi nimirū non
sospitate eriguntur. sed insana. quia
supbiunt cum affligi debuerant. &
inde miseri in exultatione defluunt.
unde ab onis flentur. Freneticorum uide
licet sensibus similes. insaniam qua
pualet. uirtutē putant. qui ex
morbo eē nesciunt hoc qđ amplius
sanis possunt. & quasi creuisse se ui
ribus estimant. dū ad uite terminū
paugmenta languoris appropinquant;
Qui quia rationis sensum non habent.
flent & erident. & tanto in magna ex
ultatione se dilatant. quanto & insen
sibiles. malū qđ patiuntur ignorant.
Sospitate ergo dñs merentes erigit.
quia electorū mens non deperdit
uite insana. sed decertitudine eter
nę salutis hilarescit; Unde apte mox
de hac ipsa prauorū destructione sub
iungit. Qui dissipat cogitationes ma

lignorum. ne possint implere
manus eorū qđ coeperant; Repro
borū mentes. pueris cogitatio
nib. semp inuigilant. sed plerūq;
eis superna dispensatio obuiat.
& quāuis prauitate consiliū nec
fracti aduersitatibus corrigant.
ne tam contra bonos pualearit.
eorū uires refrenat. Quos con
tra miro iudicio agit. ut effectū
quidem prauū operis careant.
& tamen iuste sententię iudi
cis reos conscientia addicat;
Qđ ergo mala cogitant. quid ip
si faciunt ostendunt; Quod ue
ro implere mala nequeunt.
hi contra quos cogitauerunt
defenduntur. Unde & adhuc
bene subdit. Qui cōphendit
sapientes mastuca eorū. & con
silia prauorum dissipat; Sepe
enim non nulli humana sapi
entia inflati. dum desideris
suis diuina iudicia contra ire
conspiciunt. astutis eis reluc
tari machinationibus conantur.
& qđ ad uotū suum. uim sup
ne dispensationis intorque
ant. callidis cogitationibus
insistunt. subtiliora consilia
exquirunt. sed inde uolunta
tem dī pagunt. unde hanc in
mutare contendunt. atque

Solomon

n

s

N

omnipotentis di consilio dū resiste
 re nituntur obsequunt. quia se
 pe & hoc eius dispositioni apte
 militat. qđ ei p̄ humanū studium
 frivole resultat. Sapientes ergo
 dñs in ipsa eorū astutia cōphendit.
 quando eius consiliis humana
 facta. & iā tunc congrue serui
 unt. cū resistunt; Quod melius
 ostendim⁹. si pauca ad medium ges
 tarū rerum exempla p̄feramus;
 De ioseph Ioseph somniū uiderat. qđ suo ma
 nipulo fratrū eius se manipuli
 p̄sternebant. Somnium uide
 rat. qđ sol a luna se cū reliquis
 stellis adorabant. Quē quā pu
 rē fratrib⁹ retulit. eorū corda
 p̄tinus futurę dominationis in
 uicta pauorq; percussit. Cūq; ad
 se hunc uenire conspicerent. ma
 licia sequentes dixerunt. Ecce
 somniator uenit. uenite occida
 mus eum. & uideam⁹ qđ illi p̄de
 runt somnia sua. Cūq; se eius do
 minio subici metuunt. somnia
 torē in puteum deponunt. eūq;
 israhelitis transeuntibus uen
 dunt. Qui in egyptū ductus.
 seruituti subdit⁹. luxuria accu
 satione dānat⁹. castitatis meri
 tis adiutus. p̄phetiæ iudicio
 erept⁹. omī egypto p̄latus ē;
 P̄ sup̄nā uero sapientiam. p̄indus

frumenta congeffit. & futuro periculo
 necessitatis obuiauit. Cūq; in orbem
 famel inorruit. de alimentorū p̄pa
 ratione sollicitus iacob filios in egypt
 tum misit. Qui frumentorū dispensa
 tionū p̄positum ioseph nescientes in
 ueniunt. atq; ut mererent⁹ alimen
 ta p̄cipere. eorum dispensatorē con
 pulsū sunt p̄nis in terram ceruicib⁹
 adorare. Pensamus igit⁹ gestę rei or
 dinē. pensam⁹ quomodo sapientes
 in ipsa sua astutia. uis diuina cōphē
 dat; Ideo ab eis ioseph uendit⁹ fuerat.
 ne adoraretur. sed ideo est adorat⁹.
 quia uenditus. Astute nāq; aliquid
 agere ausi sunt. ut di consilium mu
 taretur. sed diuino iudicio qđ decli
 nare conati sunt. renitendo serui
 erunt. Inde quippe coacti sunt
 di uoluntate p̄agere. unde hanc
 moliti sunt. astute cōmutare. Sic
 diuinū consilium dū deuitatur
 implet⁹. sic humana sapientia dum
 reluctat⁹ cōprehendit⁹. Timuerunt
 fr̄s. ne ioseph sup̄ eos exeresceret.
 sed hoc qđ diuinit⁹ dispositū fuerat.
 cauendo factum est ut eueniret.
 Humana ergo sapientia in se ipsa com
 prehensa est. quę uoluntati di
 unde p̄uentionē restitit. inde
 eius impletioni militauit; Sic
 saul dū dauid subiectum cotidia
 no succrescere uirtutū successu

conspiceret suam ei inconiugio filiam
sponddit. atque in eius dote centum
donari ab eo philistinorum proputia
petit. ut cum puocaret miles ultra se
exerescere quereret. inimicorum gla
dius tradit vitam finire. sicut scriptum
est. Non habet rex necesse sponsalia.
nisi tantum centum proputia philisti
norum. ut fiat ultio de inimicis regis;
Porro saul cogitabat tradere dauid in
manibus philistinorum. sed dauid dis
positionis in domo fauore roboratus.
centum se dare prohibuit. & ducenta
proputia reportauit. Cuius nimirum
operis saul argumento superatus.
supra prudentia insipientia suae
consilio comprehensus. quia unde sue
erescens militis vitam se extinguere
credidit. uirtutis eius gloriam inde cu
mulauit. Sed quia non nunquam astu
te aliquid sapere etiam electi moluntur.
libet ad medium alium sapientem dedu
cere. & quo sinu interni consilii astu
cia mortalium comprehendat demonstra
re. Prudentem quippe ionas sapere uo
luit. cum ad predicandam niniuitarum
penitentiam missus. quia electis gen
tibus uideam deserui timuit. predica
tionis officium implere recusauit;
Haurum petat. fugere tharsis elegit;
Sed prope tempestas exoritur. fors ma
titur. ut uidelicet cognoscat. cuius
mare culpa turbetur. ionas in culpa

De iona

deprehenditur. in profundum mergi
tur. coeto sorbente deuoratur.
atque illic gestante belua peruenit.
quod sponte contempsit. ecce
fugituum dei tempestas inuenit. n
fors ligat. mare suscipit. belua
includit. Et quia auctoris uo
ci oboedire tentatur. ad locum
quo missus fuerat suo reus car
cere portatur. Iubente domi
nistrare homo prophetiam no
luit. aspirante deo. belua propheta
tam uolunt. Cophendit ergo
dominus sapientes in astutia eorum.
quando & hoc in usum suae
uoluntatis redigit. pro quod sibi
uoluntas humana contra dicit.
P. scrutemur adhuc hebraeorum
sapientiam. ut uideam quid pru
dendo prohibuit. aut quid prohi
bendo puocauit. Certe cum
ad redeptoris nostri miracula.
credentium turba conflu
eret. cum sacerdotes populi in
uidis facibus accensi. mundum
post eum ire pelamarent di
centes. uidetis quia nihil pro
ficim. ecce mundus totus post
eum abiit. ut ab illo uim tante
concurfionis absiderent. si
nirre eius potentiam morte
conata fuit dicentes. Expe
dit ut unus homo moriatur.

De hebraeorum
astutia

Deleuatio

& non tota gens percat. Sed redemp-
toris mors. ad conuictionem sui cor-
poris. id est aecetiae ualuit. non ad
separationem. Vnde & plegē tur-
turi uel columbe. in figura nr̄i sacri-
ficii secari guttur precipitur. & n̄
penitus absidi. ut & post mortem
corporis caput inherat. quia uide-
licet mediator di & hominū. id est ca-
put omnium nr̄m. & uere munda-
tionis hostia. unde p nobis morte
p̄tulit. inde nobis uerius inheret.
Post sectionem ergo caput turturis
suo corpori inheret. quia xpm̄
ab aecetia. nec mors interueniens
diuidit. Persecutores igitur pege-
runt hoc. qđ p̄nitiose moliti
sunt. intulerunt mortē. ut
ab eo absiderent. fidelium deuo-
tionem. sed inde fides creuit. un-
de hanc se extinguerē infideli-
um crudelitas credidit. Cūq; se
aestimant eim̄ miracula p̄sequendo
absiderē. hęc nimirū compulsi se
nesciendo dilatare. Cōprehendit
ergo sapientes dñs in astutia eorū.
quando & hoc ad pietatis suę ob-
sequium redigit. qđ contra illum
humana crudelitas exarsit. Iustus
nāq; & misericors mortalium ac-
ta disponens. alia concedit p̄pi-
cius. alia p̄mittit iratus. atq; ea
que p̄mittit sic tolerat. ut hęc

in sui consilii usum uertat. Vnde nuro-
modo fit. ut & qđ sine uoluntate di agit.
uoluntati di contrarium non sit. quia di
in bonū usum mala facta uertunt. eius
consilio militant. & iam que eius consilio
repugnant. Hinc enī p̄ psalmistam dicitur.
Magna opera dñi exquisita in omnes uo-
luntates eius. Sic quippe eius opera
magna sunt. ut p̄ omē qđ ab hominibus
agitur. eius uoluntas exquirat. Hā sepe.
inde p̄ficiunt. unde repellī putabat. Hinc
rursum dicitur. Omnia quecūq; uoluit
dñs fecit. in celo & in terra. Hinc salomon
ait. Non est sapientia n̄ est prudentia.
non est consilium contra dñm. Restat
ergo. ut incunctis que agimus uim su-
p̄e uoluntatis inquiram. Cui uide licet
cognitū. debet nr̄a accio deuote famu-
lari. & quasi ducem sui tineris p̄sequi.
ne ei aia nolens seruiat. si hanc sup̄biens
declinat. Vitari enī uis sup̄ni consilii
nequaquā potest. sed magna sibi uirtu-
te hanc tēperat. qui se sub eius nutibus
refrenat. eiusq; sibi pondera leuigat.
qui hęc subiecto cordis humero uolens
portat. Sed quia p̄secutores superius me-
moriam fecim. qualiter etiam ea que
subiuncta sunt. eorum cecitati congru-
ant ostendamus. Sequitur. Et diem incur-
rent tenebras. & quasi in nocte sic palpa-
bunt in meridie. Et diem tenebras incur-
rerunt. qđ in ipsa uertutis presentia
p̄fidis errore cecati sunt. Clare quippe

p diem cernit. p nocte uero nra acies ob
 scuratur. Persecutores igitur redemptoris
 nri. du diuine uirtutis miracula cerne
 rent. & tamen de eius diuinitate dubita
 rent. indie tenebras passi sunt. quia ui
 sum in luce pdiderunt. Hinc est qd eos
 ipsa lux ammonet dicens. Ambulate du
 luce habetis. ne uos tenebre cophendant.
 Hinc est qd de iudea dicit. Occidit eis sol.
 cu adhuc esset dies. Hinc est qd uocem
 paenitentium in se ppheta iteru su
 mit dicens. In pegimus meridie qua
 si in tenebris. in caligosis quasi mortui.
 Hinc iteru dicit. Custos quid de nocte.
 custos quid de nocte. Dixit custos. ue
 nit mane & nox. De nocte enim
 custos uenit. quia humani generis
 pector. & manifestus in carne appa
 ruit. & tam hunc pressa pfidie sue te
 nebris iudea minime agnouit. Vbi
 bene ex uoce custodis additur. uenit
 mane & nox. quia perius pntia &
 noua lux mundo inclaruit. & tamen
 in corde infidelium uetusta cecitas
 remansit. Bene aut dicit. Quasi in
 nocte. sic palpabunt in meridie. Hoc
 quippe palpando exquirim. qd oeu
 lis n uidem. Iudei aut apta eius mi
 racula uiderant. & adhuc eum quasi
 palpantes inquirerebant. cu dicerent.
 Quo usq; anima nram tollis. si tu es
 xpc. dic nobis palam. Ecce miraculox
 lux ante oculos aderat. & tamen in

cordibus suis tenebras offendentes.
 adhuc requirendo palpabant.
 Quorum nimiru cecitas. ad crudelitate.
 crudelitas etia usq; adap
 ta opera psecutionis exarsit.
 sed redemptor humani gene
 ris. psecutoru suoru manibus
 diu teneri n potuit. Unde &
 ptn subditur. Porro saluum
 facie de gladio oris eoz. & de ma
 nu uolenti pauperem. Ipse
 quippe iste pauper est. de quo
 p paulum dicit. Apt uos ege
 nus fact e. cu diues e. & fr quia
 iudei accusando dnm tradide
 runt. que traditu gentiles
 occiderunt. potest p oris gladi
 um. accusantium hebreoru
 lingua signari. De quib p psal
 mista dicit. Filii hominu den
 tes. eoz arma & sagitta. & lingua
 eoz machera acuta. Qui cu an
 gelio etia teste clamauerunt.
 crucifige. crucifige. In uolenti
 uero manu. ipsa crucifigens
 gentilitas exprimit. que in re
 demptoris nri morte hebreoz
 uoces opere impleuit. Dns itaq;
 hunc pauperem. & de uolenti
 manu & de oris gladio saluum
 fecit. quia unde licet redemptor
 nr & uires gentium. & linguas
 hebreoru moriendo ex humanitate

Evang

Pheta

s

Evang

ss
ss
ss

Paul

Phabruista

ptulit. sed ex diuinitatis sue poten-
tia resurgendo superauit. Quia
uidelicet resurrectione. quid aliud
agere nisi ut ad spem uitę subsequen-
tis infirmitas nra roboretur. Vnde
et bene mox subdit. Et erit egenus
spes. Frepto quippe paupere. egenus
ad spem reduetur. quia humilis fide-
lium populis. redemptore mori-
ente pauore concutitur. sed resurgente
solidatur. Ipsos namque primos huius
populi pauperes. electos uidelicet
predicatos uisa eius mori perculit.
sed resur- rectio ostensa repara-
uit. Saluato ergo paupere. spem
egenus recipit. quia resurgente
in carne dno. fidelis quisque
ad eterne uitę fiduciam conua-
lescit. Sed ecce iam in manifesta
ostensione ueritatis. uenit. in car-
nis mortem ptulit. eamque resur-
gendo destruxit. Lim resurrectionem
gloria ascensionis honora-
uit. et tamen hebreorum lingua.
adhuc eum contumeliosus lacerare
non desinit. Quos nimirum ac-
quamiter tolerat. ut alios to-
lerando conuertat. atque minime
alios conuersos. quandoque distric-
tius feriat. Tunc enim lingua
infidelium ab effrenatione sue
locutionis obmutescit. cum ue-
nire eum iustum iudicem uiderit.

que nunc iniuste iudicauit. Vnde et
bene subditur. Iniquitas autem contrahit
os suum. Os enim suum nunc adhuc in-
iquitas dilatat. quia humani generis
redemptorem. lingua infidelium con-
tumeliosus lacerare nequaquam cessat. Sed
tunc os contrahit. cum hoc quia non uult
studium. pro supplicium claudit. Quod
tamen bene accipi etiam de conuersis
persecutoribus potest. Saluato enim
paupere dum egenus ad spem redit.
contracto ore iniquitas obmutescit.
quia resurrectionis eius clarescente
miraculo. dum copiosa multitudo in-
fidelium credidit. a redemptoris sui in-
iuris contumeliosus cessauit. Os enim
suum quod dominum deridendo aperuit. in
formidando contraxit. Libet hęc mora-
liter post posita iudeorum significati-
one transcurrere. atque aperius gene-
raliter quomodo agant indagare.
Iniquos quippe hominum mentes. cum
queclam proximis bene gesta conspi-
ciunt. in extenso liuoris sui eculeo
torquent. et graue malitiam sui pe-
nam sustinent. cum bona malis tabes-
centes uident. Recte itaque dicitur.
In diebus incurrent tenebras. quia mens-
eorum cum de aliena melioratione affli-
git. de radio lucis obscurat. Qui se-
pe in proximis dum bona apta conside-
rant. si qua mala lactant inuestigant.
et sollicitas inquisitionibus laborant.

siquid forte quod accusare possint
 inueniant. Sana quidem membra con-
 spiciunt. sed clausis cordis oculis. uul-
 ni palpantes querunt. Vnde bene
 subdit. Et quasi in nocte. sic palpabunt
 in meridie. Dies boni operis. in primo
 exterius luce. sed quasi in nocte pal-
 pant. quia liuoris sui intus tenebras
 tolerant. puenire ad aliqua que re-
 prehendant satagunt. detractionis
 aditu querunt. Sed quia hunc inue-
 nire non ualent. ceteri exterius circu-
 eunt. Qd bene exprimit. cu loth
 ptegentib' angelis in domo ei sodomite
 ostium ni inuenerunt sicut scrip-
 tum est. Vim faciebant loth uehementis-
 sime. & iam pximu erat. ut frangerent
 fores. Et miserunt manus uiri. & in-
 tro duxerunt ad se loth. clauseruntq;
 ostiu. & eos qui erant foris peusserunt
 cecitate animo usq; ad maximum.
 ita ut hostium inuenire ni possent;
 Quid est qd malis aduersantib'. intra
 domum loth reducit & munit. nisi
 qd iustus quisq; du prauoq; insidias
 sustinet. ad mentem reuertit. & impter-
 ritus manet. Sodomite aut uiri in
 domo loth inuenire ostium neque-
 unt. quia corruptores mentiu tra-
 uita iusti. nullu accusationis aditu
 deprehendunt. Et cussi eni cecitate.
 quasi domu circueunt. qui inuiden-
 tes facta dictaq; pseruant. Sed quia

De loth

eis deuita iusti fortis undiq; ac
 laudabilis accio obuiat. errantes
 nihil aliud qua pariete palpant;
 Bene ergo dicit. quasi in nocte
 sic palpabunt in meridie. quia
 dum bonu qd uident accusare
 nequeunt. cetera malicia. ma-
 lu qd ni uident ad accusatione
 querunt. Vnde & recte subiun-
 gitur. Porro saluu facie de gla-
 dio oris eoz. & de manu uiolen-
 ti pauperem. Paup quippe e.
 quisquis apud semetipsum da-
 tus non est. Vnde & p euange-
 lium ueritas dicit. Beati pau-
 peres spu! qm ipsorum est reg-
 num celoru. Duob' aut modis
 ad culpam quisq; p trahit. aut
 delectatione enim ducit. aut
 terrore superat. Gladius naq;
 oris est iniquitas psuasionis. Ma-
 nus aut uiolenti. est aduersi-
 tas potestatis. Sed quia uera-
 citer humilis qui hoc loco pau-
 p uocatur. quo nulla huius mun-
 di pspera appetit. eo audent
 & iam aduersa contempnit. recte
 nunc dicit. Saluu facie de gla-
 dio oris eoz. & de manu
 uiolenti pauperem. Ac si aper-
 te diceret. Sic in se ds mentes
 humilium solidat. ut eas ad p-
 petrandam nequitiam nec blandimenta

Evang

suasionū p̄trahant. nec dolores
suppliciorū frangant. Spes quip̄
pe in eternitatem animum
erigit! & idcirco nulla mala
exterior que tolerat sentit.
Vnde & subdit. It̄ erit egeno
spes. Ad cuius spei uidelicet
fructū cū paup̄ p̄uenit! om̄
nis elat̄ obmutescit. Vnde &
adhuc subdit. Iniquitas aut̄
contrahit̄ ossuum. Hunc enī
malus bonis derogat! & recta
que agere negligit. hęc ina
lus obtrectando lacerare non ces
sat. Sed tunc iniquitas ossuū
contrahit! cū iustis quanta sup
petat gloria retributionis ag
noscit. Tunc enim ei loqui con
tra bonos non uacet! quia ma
lorū suorum digna retributio
ne lingua tormenta ligant.
Vnde bene anna p̄phetante dicit.
anna Pedes scōrū suorū seruabit! & impu
i in tenebris contaceſcent. Sed
ut elect̄ quisq; eterna supplicia
euadat. et ad perhennē gloriā
paup̄ ascendat. debet hic assi
dus flagellis atteri! quaten̄
in iudicio ualeat purgat̄ inue
niri. Ipso nāq; infirmitatis nos
trę pondere deorsum cotidie
ducim̄. nisi mira manu artificis
p̄subuenientia flagella releuem̄.

Vnde & subdit. Beatus homo qui cor
ripitur a dño. Prima uirtus est. ne p̄pe
trari debeant peccata. secunda aut̄.
sattim p̄petrata corrigere. Sed plerūq;
culpas non solum imminentes minime
uitam. uerū & iam nē cōmissas cognosci
m̄! It̄ peccatoris mens tanto altius te
nebrescit. quanto nec damnū suę cęci
tatis intellegit. Vnde fit plerūq; diu
ni muneris largitate. ut culpam pœ
na subsequat̄. & flagella oculos delinquen
tis aperiant. quos inter uitia securitas
cecabat. Torpens quippe anim̄ p̄cussio
ne tangit̄ ut excitet̄. quaten̄ qui statū
suę rectitudinis securus pdidit. afflic
tus consideret̄ quo iacet. Huic itaq; ip
sa asperitas correctionis. origo fit lumi
nis. Vnde p̄ paulū dicit. Om̄e qđ arguit̄.
alumine manifestat̄. Argumentum
enī salutis. est uis doloris. Hinc est enī
qđ salomon ait. Curatio cessare facit
peccata maxima. Hinc iterū dicit.
Quem diligit dñs castigat. flagellat̄ om̄
nē filium quem recipit. Hinc i apocalypsi
uocē angelica dñs ad iohannem loquit̄
dicens. Ego quos amo. arguo & casti
go. Hinc paulus ait. Omnis aut̄ dis
ciplina in presenti quidem non uidet̄
esse gaudii sed meroris. Postea aut̄ frue
tū pacatissimū ex eritatis p̄cam reddit
iusticie. Quāuis ḡ conuenire simul
nequeant dolor & beatitudo. recte ta
men nunc dicit̄. beatus homo qui

corripit ad dno. quia p hoc qd peccator do
 lore correptionis premit. quandoq; ad be
 attitudinem que sine interuentu est
 doloris eruditur. Sequitur. Inrepatio
 ne ergo dñi ne repbes. Quisquis peul
 pa percussur. sed inquerela sue peussi
 onis eleuatur. increpatione dñi rep
 bat. quia hanc iniuste se ppeti accusat.
 Qui aut n ppurgatione criminis. sed p
 fortitudinis pbatione feruntur. cu
 causas sue peussionis inquirunt. nequa
 qua increpationem dñi repbare dicen
 di sunt. quia in semetipsis satagunt in
 uenire qd nesciunt. Vnde & beatus iob
 ad libertatis uerba inter peussionis uer
 beta erupens. tanto dese rectius iudicia
 ferentis interrogat. quanto in se ipso
 uerius causas passionis ignorat. Eliphaz
 itaq; quia hunc peussum non pbatio
 nis examine sed purgationis aestimauit.
 du libere inter flagella loqueret. rep
 bassedi increpatione credidit. Quem
 apte etiam hereticorum tenere speciem
 dixim. qui omne qd a se a ecclesia recte
 agitur apud iudicium suum semp ad
 uitium tortitudinis inflectunt. Quia
 uero bona intentione ad loquendu
 ducti. sed non curat discernere cui
 loquat. adhuc supne dispensationis
 moderamina predicando subiungit di
 cens. Quia ipse uulnerat & medet. pecu
 tit. eman ei sanabunt. Duobus modis
 omps dñs uulnerat. quos reducere ad

salute curat. Aliquando enim
 carne peccat. & mentis duriciã
 suo pauore tabefacti. Uulneran
 do ergo ad salute reuocat. cu elec
 tos suos affligit exterius. ut in
 terius uiuant. Vnde p moysen
 quoq; loquitur dicens. Ego occi
 da & uiuere faciam. peccatiam
 & ego sanabo. Decidit eni ut ui
 uificet. peccat ut sanet. quia
 idcirco foras uerba ammonet.
 ut int' uulnera delictor' curet.
 Aliquando aut etia si flagella ex
 terius cessare uideant. intus
 uulnera infligit. quia mentis
 nostre duriciã suo desiderio
 peccat. sed peccando sanat. quia
 terroris sui iaculo transfixos.
 ad sensu nos rectitudinis reuocat.
 Corda eni nostra male sana sunt.
 cu nullo di amore sauciantur.
 cu peregrinationis sue eruna
 non sentiunt. cu erga infirmi
 tate peccat. nec quilibet minimo
 affectu languescunt. Sed uul
 nerant ut sanent. quia amoris
 sui speculis mentes ds insensibi
 les peccat. moxq; eas sensibiles
 p ardorem caritatis reddit. Vn
 de ei sponsa incantibus canticoe
 dicit. Uulnerata caritate ego
 su. Male eni sana anima atq;
 in huius exiliu ^{stati} ceca securitate

Moyses

Cantic' canticor' 4

prostrata nec uidebat dominum nec uide-
re requirebat. Percussa autem carita-
tis eius speculis uulnerat inimi-
cis affectu pietatis. arde desiderio
contemplationis. Et miro modo
uiuificat ex uulnere. quae prius
morta iacebat in salute. Aestu-
at. anhelat. etiam uideri deside-
rat. quae fugiebat. Percussione
ergo ad salutem reducit. quae ad
securitatem quietis intempe-
ris sui perturbatione reuocat. Sed
cum sauciata mens anhelare in domi-
num ceperit. cum cuncta mundi huius
blandimenta despiciens. ad super-
nam patriam se per desiderium ten-
dit. ad temptationem egyptinus uer-
tit. quicquid amicum prius in
seculo blandumque putabat. Haec qui
peccantem amare consueuerat.
recte uiuentem crudeliter in-
pugnat. Et erectus in domo ani-
mi carnis super bella tolerat. in qua
prius uictus seruens. delectabi-
liter iacebat. Voluptates prius
ad memoriam redeunt. et contra-
dicentem mentem graui certamine
affligunt. Sed quia dum transi-
torio labore atterimur. appetuo
dolore liberamur. Aperte subiun-
gitur. In sex tribulationibus libera-
bit te. et in septima non tanget te
malum. Quid enim senario numero

quae septimum sequitur. nisi praesentis uitae
operatio discursusque signat. Sexto
quippe omnia proficiens hominem condi-
dit. et septimo deus die requieuit. Qui
scilicet septimum uesperam non habet. quia
subsequentem requiem nullus iam terminum
claudit. Effectus ergo omnibus requies sequitur.
quia post bona uitae praesentis opera. re-
tributio aeternae quietis inuenitur. In
sex itaque nos tribulationibus dominus libe-
rat. ne in septima malum tangat. quia
propter pietatis eruditionem praesentis
uitae labore nos atterit. sed in aduentu
iudicii auertere abscondit. ut tanto
tunc ad salutem ceriores exhibeat. quan-
to nunc nos flagella durius secant. Qui
aperte mox et mala uitae praesentis. et ad
uictoriae super praedicationis enumerans
subdit. Infame erue te de morte. et
in bello de manu gladii. Sicut famel
carnis est subtractum subsidium corporis.
ita et famel mentis est silentium diu-
inae locutionis. Unde et recte propheta
dicit. Emitte famem incerta non famem
paris. neque sitim aquae. sed famem au-
diendi uerbum dei. Et quia humana
mentem cum diuina allocutio deserit.
contra eam temptatio carnis inua-
lescit. aperte subiungitur. Et in bello
de manu gladii. Bellum quippe pati-
mur. cum carnis nostrae temptationibus in-
pugnamur. De quo nimirum bello per psalmis-
tam dicitur. Obumbra caput meum in die belli.

Quia igitur reprobis dum fame uerbi deficiunt. animam belli gladio transfigunt. electos suos dominus in fame amore eripit. et in bello a gladio abscondit. quia eorum mentes dum uerbi sui pabulo reficit. contra temptationes corporis fortes reddit; Sed sunt nonnulli qui & si ex diuino eloquio ab interna se fame reficiunt. si iam contra temptationum proelia continentie uirtute fulcunt. adhuc tamen peccati humanis detractionibus metuunt. Et sepe dum linguarum uacilla formidant. peccati se laqueo stranguant; Unde & apte subdit. A flagello lingue absconderis. Flagellum lingue est. ex probatio illata contumelie; Flagello lingue bonos ferunt. qui eorum opera irridendo persequuntur. Sepe enim lingua a bono opere dum uituperat reuocat. & quasi flagellum se exerit. quia dorsum timide mentis cedit. Hoc flagellum lingue electe menti insidiari propheta conspexerat. cum supernum adiutorium pollicens dicebat. Ipse liberauit me de laqueo uenturum. & a uerbo aspero. Venientes enim nihil aliud quam carnem querunt. Sed a uenturum laqueo. atque a aspero uerbo eripimur. quando & insidias carnalium. & irrationum probra despiciendo superamus. Aspera quippe eorum uerba sunt. que bonis nostris taneribus aduersantur. Sed asperitatem uerbi euadere est. irrisiones detrahentium dissimulando calcare; Sca ergo anima a flagello lingue abscondit. quia dum in

hoc mundo honorem laudis non querit. nec contumelias detractionis sentit; Sed sunt nonnulli. qui iam derogantium uerba despiciunt. iam irrisiones pro nihilo adtendunt. adhuc tamen penas corporis cruciatuque patiscunt. Antiquus namque aduersarius ut a recta intentione nos retrahat. multiformiter impugnat. & temptationem nostram modo uerbi fame. modo carnis certamine. modo flagello sermonis. modo calamitate persecutionis aggreditur; Sed quia perfectus quisque cum in se ipso uictoria uicerit. statim mentem etiam contra uulnera passionis accingit; Apte subiungit; Et non timebis calamitatem cum uenerit; Sca enim uir quia contra multiformem aduersarium se pugnare considerant. semetipsos incertamine multipliciter parant; Habent enim contra famem diuini uerbi pabulum. contra belli gladium continentiae scutum. contra flagellum lingue. protectionem patientie. contra exterioris calamitatis dandum. interni amoris adiutorium; Unde miro modo agit. ut quo eos hostis callidus numerosius temptat. eo circumspetti diuinites uirtutibus ditiores fiant; Et quia electi quique dum presentis uitae certamina fortiter

Propheta

N

V

tolerant. in terrore sibi uenturi
iudicii securitatem parant. recte
subiungit. In uastitate & fame
ridebis. Tunc quippe repbi uas
tatem fameq; passuri sunt. cū
dāpnati extremo iudicio. abet
ni panis uisione separant. Scrip
tū nāq; est. Tollat impius. neu
deat gl'am dī. Et n̄ semetipsum
dn̄s dicit. Ego sum panis uiuus.
qui de celo descendi. Simul er
go eos uastitas fameq; cruciat.
qui non solum foras tormenta
sentiant. sed intus etiā in die
peste moriunt. Vastat gehenna.
quia concremat. famel interfi
cit. quia suā illis faciem redēp
tor abscondit. Pene nāq; retri
butionē interius exteriusq; re
cipiunt. quia & cogitando mise
ri & operando deliquerunt. Vn
de bene p̄psalmistam dicit. Po
nes eos ut clibanū ignis in tēpo
re uultū tui. dn̄s mira sua cont
babit eos. & deuorabit eos ignis.
Quā uero ab igne deuorat. ab exte
riore parte accendit. clibanus ue
ro interius inflammat. In tēpore
ergo uultū dn̄i in uultu om̄iū ut di
banus ponunt. & ab igne deuorant.
quia a parente iudice. cū auisio
ne illius eoz. multitudo repellit.
& intus p̄ desiderium ardeat & conser

Evang

Psalmista

entia. & foris carnem cruciat gehenna.
Potest etiam flagellū lingue sententia
utamq; animaduersionis intellegi.
qua districtus iudex repbis dicit. Duce
ditte a me maledicti in ignē eternum.
qui p̄parat' est diabolo. & angelis eius.
Iustus ergo a flagello lingue. atq; a ca
lamitate ueniente abscondit. quia in
tanta distractione sententię. blanda
tunc iudicis uoce refouet' cū dicitur.
Esuriui. & dedistis mihi manducare. Si
turi. & dedistis mihi bibere. hospes etiā.
& collegistis me. Hudus. & operuistis
me. Infirmus. & uisitastis me. In carce
re etiā. & uenistis ad me. Quib' p̄mit
tit. Venite benedicti patris mei. pos
sidete paratū uobis regnū. a constitu
tione mundi. In uastitate ergo & fa
me iustus ridebit. quia cū iniquos om̄i
extrema ultio peccat. ipse de gl'a dig
nē retributionis hilarescit. Hec dā
natis iā tunc exhumanitate c̄patit.
quia diuinę iustitię p̄speciem. in hē
rens. in concusso distractionis intamē
uigore solidat. In rectas nāq; in clarita
te sup̄nē rectitudinis electorū men
tes. nulla misericordia afficit. quia
has a miseris altitudo beatitudinis ali
enas reddit. Vnde etiā p̄psalmistam
dicit. Uidebunt iusti & timebunt.
& sup̄ eū ridebunt & dicent. Ecce ho
mo qui non posuit dn̄m adiutorē sibi.
Iniquos enī iusti nunc uident & metuent.

n
 tunc infuri sunt & ridebunt. Quia enim modo ad eos labi imitatione possunt. hic habent formidinem. Quia uero danatis tunc pdesse nequeunt. illic non habent compassione. Aeterno itaque supplicio deditis non esse miserendum. impta qua beati sunt iusticia iudicantis legunt. Qui quod suspicari fas non est. qualitate sibi precepte felicitatis immuniunt. si in regno positi uolunt quod implere nequaquam possunt. Sed quis quis aduere precepta se dirigit. prius quam prima aeterna percipiat. hic iam inia secutus in perpetuum securitatis degustat. ut antiquum hostem non metuat. ut interueniente mortis articulo uiolenter impet non nullatenus phorrescat. Iustus namque in uicium retributionis est. ipsa plerumque inobitu securitas metus. unde recte subiungitur. Et bestia terre non formidabis. Callidus quippe aduersarius. bestia terre dicitur. quia ad rapiendas mortis tempore peccatorum animas uiolentia crudelitatis effert. Quos enim uiuentes blandiens decipit. morientes seuens rapit. Quo contra de electorum ecclesia prophetam dominus pollicetur dicens. Mala bestia non transibit per ea. Illi igitur terre bestiam morientes timent. qui editoris sui potentiam uiuentes non timent. Scilicet enim uiri. quia diuina se formidini medullit subdunt. omne de aduentu aduersarij pondus amoris abiciunt.

Aphe

Hinc est enim quod psalmista dominum exorat dicens. Ne quando rapiat ut leo animam meam. Hinc rursus ait. Exaudi deus orationem meam cum tribulor. timore inimici eripe animam meam. Viuentes quippe perfecte timent iudicem. ne morientes metuant accensatorem. Bene ergo dicitur. et bestia terre non formidabis. Ac si apte diceretur. Qui ablandiente hoste modo non uinceris. hunc se uientem postmodum non timebis. Sed cum bene uiuit. ualde cauendum est. ne mens despectis ceteris. degta singularitatis eleuet. Unde apte ad memoriam bonum sociale reducit. cum panem sub infert. Sed cum lapidibus regionum pactum tuum. Quasi distincte in mundo regiones sunt ecclesie gentium. que in uera fide positae. morum linguarumque diuersitate diuiduntur. Quod ergo per regionum lapides. nisi adlesiarum electos accipimus. Quibus instructoris uoce primi dicit. Vos autem tanquam lapides uiui superaedificabimini. De quibus secunda ecclesie dominus prophetam pollicetur dicens. Ecce ego sternam per ordines lapides tuos. Qui igitur recte uiuit. pacto se lapidibus regionum iungit. quia in eo quod mundi desideria superat. uitam suam

Psalmi
Ite

Aphe

pericul dubio ad seque precedentium
imitationem ligat. Sed cum amun
di actione distinguit malignorum
spirituum impugnationes crescunt.
Quae tam quo magis in merore
quemquam atterunt. eo condi
tori humiliter subdunt. Unde
et subiungit. Et bestiae terre pa
cificae erunt tibi. Notandum
prius est. quod non ait pacificae
sed pacificae. uidelicet non quia
pacem habent. sed quia pacem
faciunt. Hostes quippe callidi
dum insidiant affligunt. Sed af
flicta mens. tanto magis ad eter
na patriam reditum diligit. quan
to in hoc erumoso exilio laboriosi
us uiuit. et uerius se gratiae suae ad
iutoris humiliat. cum contra se insi
dias hostium acriores pensat. Terrae
ergo bestiae electae fiunt pacificae.
quia maligni spiritus cum bonorum corda
aduersantes deprimunt. haec no
lentes ad amorem domini impellunt.
Unde ergo cum deo pax robustior oritur.
unde nobis ab aduersariis durior
pugna generatur. Possunt etiam propter
re bestias motus carnis intelligi.
qui dum mentem nostram in rationabilia
suadendo lacessiunt. contra nos
bestialiter insurgunt. Sed cum cor
sub diuina lege deprimunt. etiam car
nis inuentiua detumescunt. ut et

temptando submurmurant. nequaquam
tam usque ad effectum operum. quasi ad apti
morsus rabiem exsurgant. Quis enim in
hac adhuc corruptibili carne subsistens.
has terrae bestias plene edomat. cum ille ad
tercium caelum raptus egregius predicator dicat.
uideo aliam legem in membris meis repug
nantem legi mentis meae. accipituum me
ducentem in lege peccati. quae in membris
meis. Sed aliud est has bestias in campo
operis seuentes aspiciere. aliud intra
cordis caucam frementes tenere. Redae
te namque intra claustra continentiae. et si
adhuc temptando rugiunt usque ad mor
sum tamen ut diximus actionis illicitae non
excedunt. Pacificae itaque sunt terrae bestiae.
quia motus carnis et si per desideria palpi
tant. apta nos tamen contradictione ope
ris non impugnant. Quamuis pro hoc ipsum
quod pacificae dicuntur. etiam id quod de malignis
spiritibus diximus. non inconuenienter
accipitur. Motus enim carnis. pacem nobis
cum deo faciunt. cum temptando contra di
cunt. Haec iusti mens. in eo quod ad superna
dirigit. ex corruptibili corpore graui
bello fatigatur. quae et si quando ad deide
rus celestium huius mundi qualibet mi
nima delectatione tardat. ipso bello
suae temptationis impellitur. ut illud
toto corde diligit. quod contra dictio
nulla conturbat. Unde fit ut quiete
intima ad memoriam reuocet. et car
nis suae illecebras fugiens. ad illa

pleno amore suspirare. Considerare enim ex
 teptatione quisq; copellit. unde quo ce
 cidit. qui postquam pacem dei deseruit. rursu
 sibi contra se exurgere semetipsum sensit.
 Et tunc uerius uidet de secura dei delectatione
 quid perdidit. qui ad se dilapsus. suam in se con
 tumeliam inuenit. Pacem ergo nobis terre
 bestie faciunt. quia motu carnis dum nos
 teptando lacessunt. ad amorem quietas
 mentis impellunt. Bene autem subditur.
 Et scies quod pacem habeat tabernaculum tuum.
 In scriptura sacra aliter pax plena dicitur.
 atq; aliter inchoata. Inchoata quippe ue
 ritas discipulis dederat cum dicebat. Pacem
 relinquo uobis. pacem meam do uobis. Et ple
 na symeon desiderauerat. cum exorare di
 cens. Hunc dimitte seruum tuum domine. secun
 dum uerbum tuum in pace. Pax enim nostra ex
 desiderio conditoris inchoatur. ex mani
 festa autem uisione perficitur. Plena quippe tunc
 erit. cum mens nostra nec ignorantia cecit.
 nec carnis sue impugnatione concutit.
 Sed quia eius exordia tangunt. cum uel men
 tem deo. et carnem menti subiugam. taberna
 culum iusti habere pacem dicit. quia uide
 licet eius corpus quod mente inhabitat. apuer
 sis desideriorum motibus. subiusticiis dis
 positione refrenat. Sed quid prodest precon
 tinentiam carnem restringere. si mens se
 pro passionem nesciat in proximi amore di
 latare. nulla namque est castitas carnis. quam
 non commendat suauitas mentis. Unde pro
 pacem tabernaculi apte subiungitur.

Evang
 he

n

Et uisitans speciem tuam non peccabis.
 Species quippe hominis est. alter ho
 mo. Recte enim species nostra dicitur
 proximi nostri. quia in illo cernimus quod
 ipsi sumus. Corporali enim uisitatione
 ad proximum gressuum accessum imus.
 spirituali uero non gressu sed affectu
 ducimur. Speciem ergo suam uisi
 tat. quisquis ad eum quem sibi simi
 lem per naturam conspiciit passibus
 amoris tendit. ut in altero sua con
 siderans. ex se ipso colligat. qualiter
 infirmanti alteri condescendat.
 Speciem suam uisitat. qui ut in se al
 terum reficiat. se in alterum pensat.
 Hinc namque per moysen ueritas cum gesta
 describere. gerenda significabat
 dicens. Protulit terra herbam uiren
 tem. & afferentem semen iuxta genus
 suum. Lignumque faciens fructum.
 & habens unum quodque seminem secun
 dum speciem suam. Lignum quippe
 secundum speciem suam seminem producit.
 cum mens nostra ex se considerationem
 in alterum colligit. & recti operis
 germen parit. Hinc quidam sapi
 ens dicit. Quod tibi non uis fieri.
 alii ne feceris. Hinc in euangelio
 dominus dicit. Quis uultis ut faciant
 uobis homines bona. & uos eadem
 facite illis. Ac si apte diceret. Spe
 ciem uestram in altero uisitate. atque
 ex uobis in se ipsis agnoscente. quid uobis

Moyses in ge
 nesi

Evang

Paul

oporteat alius exhibere. Hinc paulus ait: factus sum iudeis tamquam iudeus. ut iudeos lucraret. Et his qui sub lege sunt. quasi sub lege essem. cum ipse non eum sub lege. ut eos qui sub lege erant lucrifaceret. Et his qui sine lege sunt. quasi sine lege eum. cum sine lege dei non eum. sed in lege essem christi. Et paulo pro. Omnibus omnia factus sum. ut omnes facerem saluos. Neque enim egregius predicator. ut quasi iudeus fieret ad persequendum erupit. neque ut quasi sub lege esset ad carnale sacrificium rediret. neque ut omnibus omnia fieret. simplicitate mentis in erroris uarietate commutauit. sed descendendo appropinquauit infidelibus non cadendo. ut uidelicet singulos in se suscipiens. et se in singulis transfigurans. compatendo colligeret. sicut ^{ut illi} ipse in utilis esset. quia impendi sibi ab aliis recte uoluisse. et tanto uerius unius cuique erranti concurreret. quanto salutis eius modum ex propria consideratione didicisset. Bene ergo dicitur. Et uisitans speciem tuam non peccabis. Quia tunc peccatum plene uincit. cum ex sua similitudine unusquisque propendit. quomodo in proximi dilectione

dilatet. Cum uero autem caro restringit. cum mens uirtutibus exercet. restat ut loquendo quisque doceat uitam. quam moribus seruat. Ille namque uberes fructus predicationis colligit. qui semina bonae operationis permittit. Unde post pacem tabernaculi. et speciei nostrae uisitacione recte subiungit. Et scies quoniam multiplex erit sementium. et pugnans tua sicut herba terrae. Post pacem quippe tabernaculi. post speciei nostrae uisitacione. sementi iusto multiplex surgit. quia nimirum post membrorum maceratione ac morum magnitudine. tanto ei secundius predicationis uerbum tribuit. quanto hoc in eius pectora perfecta operis exaratione peruenit. Ille namque bene loquendi facundiam accipit. qui sinum cordis prece uiuendi studia extendit. nec loquenti conscientia praepedit. cum uita linguam ante cedit. Hinc est quod egyptu seruitio publico ioseph dispensante subiecti. cum iuri regis semetipsos tradentes humiliant. frumenta etiam ad se men reportant. Frugem quippe ad se etiam liberi accipiunt. cum et sacro eloquio pascemur. et tamen ad quaedam quae in hoc mundo appetimus. in nostris uoluptatibus uacamus. Sed serui facti. ad se frumenta percipiunt. quia dum plene do subdimus. etiam uerbo predicationis replemur. Et quoniam magna proles

fidelium sequitur. cum scilicet predicatio prero-
 gatur. post multiplicatam seminis
 recte subiungitur. Et progenies tua sicut
 herba terre; iusti progenies herbe ter-
 re comparatur. quia qui de eius imita-
 tione nascitur. dum a recte presentis
 vite gratiam deserit. spe in aeterna
 viridescit. Vel certe iusti progenies
 sicut herba oritur. quia dum uiuendo
 monstrat. quod predicando asserit. mul-
 tudo sequentium innumerabilis
 exurgit; Sed quisquis iam terrena
 desideria despiciat. quisquis se pacta
 uis vite opera extendit. nequaquam
 ei sufficit magna exterius agere. ni-
 si etiam per contemplationem ualeat in-
 terna penetrare. Unde & apte pro-
 nus subinfertur. Ingrederis in abun-
 dantiam sepulchrorum sicut infertur
 aceruus tritici in tempore suo. Quid
 enim sepulchri nomine nisi contem-
 platiua uita signat. que nos quasi
 ab hoc mundo mortuos sepelit. sedum
 a terrenis desideris susceptos. in uita
 abscondit; ab exteriori quippe
 uita mortui. etiam sepulti per contem-
 plationem fuerant. quibus paulus dice-
 bat. Mortui enim estis. & uita uestra ab-
 scondita est cum christo in deo. Actiua quoque
 uita sepulchrum est. quia a prauis nos
 operibus mortuos tegit; Sed contem-
 platiua perfectius sepelit. quia acunc-
 tis mundi actionibus fundit diuidit;

Laut

Quisquis ergo iam in se contumelias car-
 nis edomuit. super est ut mentem per stu-
 dia seque operationis exerceat. Et quis
 quis iam mentem per sancta opera dilatat.
 super est ut hanc usque ad secreta intus
 contemplationis extendat. Neque enim
 perfectus predicator est. qui uel propter con-
 templationis studium operanda
 negligit. et propter operationis instan-
 tiam. contemplanda post ponit.
 Hinc est enim quod abraham coniugem
 mortuam. in sepulchro duplici sepe-
 lit. quia nimirum perfectus quisque
 predicator. extinet a presentis uite
 desideris animam suam. sub bonis
 operationis tegmine & contem-
 plationis abscondit. ut a carnali
 concupiscentia sub actiua contem-
 platiuaque uita quasi insensibilis
 lateat. que prius mundi deside-
 ria sentiens. mortaliter uiuebat;
 Hinc est quod humani generis redemp-
 tor. per diem miracula mirabiliter ex-
 hibet. & adorationis studium in mon-
 te pernoctat. ut perfectis inde licet per
 dicantibus innuat. quatenus nec
 actiua uita amore speculationis
 fundit deserant. nec contempla-
 tionis gaudia perit operationis
 nimietate contemnant. sed quieti
 contemplantes sorbeant. quod occupa-
 ti erga proximos loquentes refun-
 dant. Speculando quippe indi-

Desepul-
 chro uxoris
 abrahę.

De immola
tione uacae

amore surgit. sed predicando ad
ximi utilitate redit. Vnde apud
moysen dum in sacrificio uacca
mactat. offerri cum hyssopo lignoq;
cedrino. bistrinctus coecus precipit.
Uacca quippe mactam. cum carnem
alasciua suae uoluptatis extingui
mus. Quia cum hyssopo lignoq; ce
drino accoeco offerimus. quia
cum maceratione carnis. sacrificium
fidei. spei. & caritatis adolemus.
hyssopus quippe. interna nostra mun
dare consuevit. Et petrus dicit.
Fide mundans corda eorum. Lignum
cedrinum nulla putredine deficit.
quia spem celestium terminus
non consumit. Vnde & petrus dicitur.
Regenerauit nos in spem uiuam
presurrectione ihu xpi ex mortuis.
in hereditate incorruptibile. & in
contaminata. & inmarcescibilem.
Coecus rubeo colore flamescit. quia
quem implet caritas. incendit. Vn
de & in euangelio ueritas dicit.
In igne ueni mittere interea. Sed
bistrinctus coecus offerri precipitur.
ut uidelicet ante interni iudicis
oculos. caritas nostra deo & proximi di
lectione coloret. quatenus con
uersa mens nec sic pro amore dei qui
etem diligat. ut cura proximi utili
tateq; post ponat. nec sic pro amore
proximi occupationi inseruiat. ut

Petrus

Itē

quietem funditus deserens. ignem
in se summi amoris extinguit. Quis
quis ergo semetipsum deo iam sacrificium
obtulit. si praeter desiderat. curet
necesse est. ut non solum ad operatio
nis se latitudinem. uerum etiam ad culmi
na contemplationis extendat. Sed
in hęc magnopere sciendum est. quia
ualde inter se diuersae sunt consparsi
ones animorum. Nonnulli namque hominum.
ita otiose mentis sunt. ut si eos labor
occupationis excipiat. in ipsa operis
inchoatione subcubant. Et nonnulli
ita inquieti sunt. ut si uacatione labo
ris habuerint. grauius laborent. quia
tanto deteriores cordis tumultus to
lerant. quanto eis licentius ad cogita
tiones uacant. Vnde necesse est. ut nec
quieta mens ad exercitationem se immo
derati operis dilata. nec inquieta stu
dium contemplationis angustae. Sepe enim
qui contemplari deum quieti poterant.
occupationibus pressi ceciderunt. Et
sepe qui occupati bene humanis uisibus
uiuere. gladio suae quietis extincti
sunt. Hinc namque est quod nonnulli
inquieti spiritus. dum plus exquirunt con
templando quam capiunt. usque ad
uersa dogmata erumpunt. & dum ue
ritatis discipuli esse humiliter negli
gunt. magistri errorum fiunt. Hinc
pro se ipsam ueritas dicit. Si oculus
tuus dexter scandalizat te. erue

eum & pice abste. Bonū tibi est cū uno oculo in mūrā intrare. quā duos oculos habentē. mitti in gehennā ignis; Dux quippe uite. actiua uide licē & contemplatiua dū seruant in mente. quasi duo oculi habent in facie. Dexter nāq; oculus. contēplatiua uita est. Sinister. actiua; Sed sunt non nulli ut dixim. qui discrete intueri summa & spūalia nequaquā possunt. & tamen alta contēplationis assumunt. atq; id circo in p̄fidie foueam. intellectus prauū errore dilabunt. Hos itaq; contēplatiua uita ultra uires as ^{cognita} sūpta. cogit ueritate cadere. quos in statu suae rectitudinis humilit poterat sola actiua custodire. Quib; recte hoc qd̄ p̄fati sumus ueritas dicit. Si oculus tuus dexter scandalizat te. erue eum & pice abste; Bonū tibi est cū uno oculo in mūrā intrare. quā duos oculos habentē. mitti in gehennam ignis. Ac si ap te dicit. Cū ad contēplatiuam uitam idonea discretionē non sufficiat. solam securius actiuam tene; Cūq; in hoc qd̄ p̄ magno eligis deficiat. eo contentus esto. qd̄ p̄ minimo ad tendis. ut si p̄ contēplatiuā uitā aueritatis cognitione compelleris cadere. regnum celoz; p̄ solam actiuam ualeas saltem luscus intrare;

Hinc rursus dicit. Qui scandaliza uerit unū depusillis istis qui in me credunt. expedit ei ut suspendat mola asinaria collo eius. & detmergat in pfundū maris. Quid p̄ mare. nisi seculum. Quid p̄ molā asinariam. nisi actio terrena signat. Que dū colla mentis p̄stulta desideria constringit. hanc in laboris circuitū mittit; Sunt itaq; n̄ nulli. qui dum terrenas acciones deserunt. & ad contēplationis studia humilitate post posita. ultra intelligentiā uires surgunt. non solum se in errore deiciunt. sed in firmos quosq; agremio unitatis diuident. Qui ergo unū de minimis scandalizat. melius illi fuerat. ligata collo mola asinaria in mare p̄ci. quia nimirū p̄ ueritē menti expeditius eē potuissē. ut occupata mundo terrena negotia ageret. quā p̄ contēplationis studia admittit p̄nitentiam uacare. Rursū nisi quibusdā mentibus contēplatiua uita. potius quā actiua congrueret. nequaquā p̄ psalmistam dñs dicit. Vacate & uidete qm̄ ego sū dñs; Sed inter hęc sciendū est quia sepe & pigras mentes amor ad opus excitat. & inquietas in contēplatione amor refrenat; Anchora

frang

Psalm

71
enī cordis est. pondus timoris. Et ple-
rūq; fluctu cogitationū quatitur.
sed p̄ discipline suę uincula retu-
netur. Neq; hoc tēpestas suę inqui-
etudinis ad naufragium p̄trahit.
qd̄ induum amoris litore p̄fecta
caritas astringit. Unde necesse est.
ut quisquis ad contēplationis studia
p̄perat. sem̄ & ipsum prius subtilit̄
interrogat. quantum amat. Machi-
na quippe mentis est. uis amoris.
que hanc dū a mundo extrahit.
malta sustollit. Prius ergo discu-
tiat. si sūma inquirens diligit. si
diligens timet. si nouit incognita
aut amando cōphendere. aut nō cō-
phensa timendo uenerari. In con-
tēplatione & enim mentē si amor
nō exercat. tēporis sui torpor ob-
seurat. Si timor nō aggrauat. sen-
sus hanc p̄mania ad nebulam er-
roris leuat. Et cū clausa ei secre-
torū ianua tardius aperit̄. ab ea lon-
gius ipsa sua p̄sumptione repellit̄.
quia irrupere appetit. hoc qd̄ nō
inueniens querit. Cūq; sup̄be
errorem pueritate p̄cipit. quo
quasi intus gressum porrigit. fo-
ras tendit. Hinc est enī qd̄ legē
daturus dñs. migne fumoq; des-
cendit. quia & humiles p̄ caritate
suę ostensionis illuminat. & sup̄-
borum oculos p̄ caliginē erroris

obseurat. Prius igit̄ mens ab appe-
titi ḡtē tēporalis atq; ab omī carna-
lis concupiscentie delectatione ter-
genda est. & tunc ad aciem contēpla-
tionis erigenda. Unde & cū lex acci-
pit̄. populus a monte p̄hibet̄. ut ui-
delicet qui infirmis adhuc mentibus
terrena desiderant. considerare sub-
limia non p̄sumant. Ubi & recte dicit̄.
Si bestia tetigerit montem lapidabit̄.
Bestia etenim montem tangit. cum
mens irracionalibus desideriis subdi-
ta. ad contēplationis alta se erigit.
Sed lapidibus p̄cutit̄. quia summa
non sustinens. ipsa sup̄ni ponderis
ictibus necatur. Qui igit̄ culmen
apprehendere p̄fectionis nituntur.
cum contēplationis arcem tenere de-
siderant. prius se in cāpo operis p̄cer-
citum p̄bent. Ut solliciti sciunt. si
nulla iam mala p̄ximis irrogant.
si irrogata a p̄ximis equanimiter pos-
tant. si obiectis bonis tēporalibus. ne-
quaquā mens leticia soluit̄. si subtra-
tis non nimio merore sauciatur. Ac
deinde p̄pendant. si cum ad sem̄ &
ipsos introrsus redeunt. in eo qd̄ spū-
alia rimant̄. nequaquā secum rerū
corporaliū umbras trahunt. t̄ fortas
se tractas manu discretionis abigunt.
si in circumscriptum lumen uide-
re cupientes. cunctas circumscrip-
tionis suę imagines deprimunt.

et meo qd sup se contingere appetunt.
 unecunt qd sunt. Unde recte nunc
 dicit. Ingrederis in habundantia
 sepulchru. Vir quippe pfectus sepul
 chru in habundantia ingredit. quia
 prius actus uite opera congregat.
 & post modum carnis sensum pcon
 tēplationem mortuum hunc mundo
 funditus occidit. Vbi & apte subdit.
 Sicut inferit a ceruus tritici in tempo
 re suo. Actionis nāq. tēpus primum
 est contēplationis extremū. In
 de necesse est ut pfectus quisq. pri
 us uirtutibus mentē exercat. atq.
 hanc post modum in horreum qui
 etis condat. Hinc est enim qd is que
 legio demonū dno iubente de re
 liquit. ad saluatoris sui pedes
 residit. uerba doctrine per
 pit. & de regione sua simul
 discedere cū salutis auctore
 concupiscit. Sed ei tamen
 ipsa que salutē contulit ueri
 tas dicit. Reuertere primum
 in domum tuā. & narra quan
 ta tibi fecerit dñs. Cū enim quāli
 bē parū de diuina cognitione per
 pimus. redire ad humana uim nolu
 mus. & proximorū necessitatibus one
 rari recusam. quieton contēpla
 tionis querim. nihil q. aliud nisi
 hoc qd sine labore reficit amamus.
 Sed sanatos nos ueritas ad domum

Evang

mittit. narrare que nobiscū acta
 sunt pcepit ut uidelicet mens prius
 exsudet in opere. & post modū refi
 ci debeat pcontēplationē. Hinc est
 qd iacob p Rachel seruiuit. & etiam
 accepit. ei q. dicit. n̄ est consuetudi
 nis in terra nostra. ut minores ante
 tradamus ad nuptias. quā maiores.
 Rachel nāq. uisum principium. Lia
 autē laboriosa dicit. Et qd pache
 lem nisi contēplatiua. quā plia.
 nisi actiua uita designatur. In
 contēplatione quippe principiu
 qd dñs est querit. in operatione autē.
 sub graui necessitati fasce laborat.
 Unde & Rachel pulchra sed sterilis.
 Lia autē lippa est sed fecunda. quia
 nimirum mens cū contēplandi
 otia appetit. plus uidet. sed minus
 dō filios generat. Cū uero ad labore
 se p̄dicationis dirigit. minus uidet.
 sed amplius parit. Post hęc ergo cō
 plexus. ad Rachelē iacob puenit. quia
 pfectus quisq. ante actiue uite ad
 fecunditatē uingitur. & post con
 tēplatiue ad requiem copulatur.
 Quia enī contēplatiui minor qui
 de tēpore. sed merito maior est. quā
 actiua. sacris euangelii uerbis osten
 dit. in qb. due mulieres diuersa
 egisse referunt. Maria quippe re
 demptoris nr̄i uerba audiens. ad
 pedes illius residebat. martha autē

Rachel
& Lia.

Evang.

corporalibus ministeris insistebat; Cūq;
contra marie otium martha quere
retur. audiunt. Martha martha solli
cita es. & turbaris erga plurima. Por
ro. unū ē necessarium. Maria opti
mam partē elegit. quę non aufe
retur ab ea. Quid enī p̄ mariam. quę
uerba dñi rēsidens audiebat. nisi con
tēplatiua uita exprimit. Quid p̄ mar
tham exterioribus obsequiis occupa
tam. nisi actiua ^{uita} signat. Sed marthę
cura non reprehenditur. marie uero
etiā laudat. quia magna sunt acti
uę uitę merita. sed contemplatiuę
potiora. Unde nec auferri unquam
marie pars dicit. quia actiue uitę
opera cum corpore transeunt. con
tēplatiuę autē gaudia melius ex fine
conualescunt. Qd̄ bene ac breuiter
ezechiel p̄pheta exprimit. cū uolan
tia animalia contēplat̄ ait. Simi
litudo manus hominis sub pennas
eorum erant. Qid̄ enī p̄ pennas ani
malū. nisi contēplationes possu
mus sentire scōrū. quibus ad sūma
transuolant. & terrena deserentes.
fese in celestibus librant. Qid̄ p̄ ma
nus. nisi operationes accipim. quia
cū in p̄mi amore se dilatant. bona
quę p̄ualent. etiam corporaliter
amministrant. Sed manus eorū
sub pennis sunt. quia actionis suę
opera uirtute contēplationis

Ezechiel

umeunt; Potest etiam p̄ sepulchrū
non solum in hac uita n̄ra contem
platio. sed quies eterne & intime
retributionis intelligi. in qua tan
to uerius quiescit. quanto in no
bis corruptionis uita p̄fectius
necat. In habundantia ergo sepul
chrū ingredit. qui post congesta ui
tę p̄sentis opera. mutabilitatis suę
plene mortuus. in secreto ueri lumi
nis occultat. Unde & p̄ psalmistā dicit.
Abscondes eos in abscondito uultu tui.
a conturbatione hominū. Qd̄ bene
etiā cōparatio adiuncta cōmendat
cū subdit. Sicut inferit aceruus
tritici in tēpore suo. Frumentū
quippe in segete sole tangit.
quia in hac uita humana ani
ma respectu sup̄ni luminis
inlustrat. Pluuias accipit.
quia ueritatis eloquio pin
guescit. Ventis concutitur.
quia temptationibus exercet.
& secū crescentes paleas portat.
quia nequiorē contra se cotti
die uitam peccantium tolerat. atq;
ad aram deductū triturationis pon
dere p̄mit. ut apalearū conecione
soluat. Quia mens n̄ra celesti dis
cipline subposita. dū correctionis
flagella p̄cipit. a societate carnaliū
mundior recedit. & relictis paleis.
ad horreum ducit. quia foris remanentibus

reprobis. electa anima ad supernae man-
 sionis gaudia. eterna subleuatur.
 Bene ergo dicit. Ingrederis in habun-
 dantia sepulchru. sicut inferi acer-
 uis tritici in tempore suo. Quidam
 post afflictione iusti pnia patrie
 celestis inueniunt. quasi post pres-
 suras ad horrum grana deferunt.
 & in alieno quidem tempore percus-
 siones sentiunt. sed in suo apcus-
 sione requiescunt. Electis quippe te-
 pus alienu est uita pnsens. Unde &
 quibusdam adhuc infidelibus ue-
 ritas dicit. Tempus meum n̄ dum
 uenit. tunc tempus aut ur̄m semp
 est paratu. Et rursum. Hec est ho-
 ra ur̄a. & potestas tenebraru. Sepul-
 chru ergo in tempore suo sicut fru-
 menti aceruus ingredit. quia ille
 eterna requiem percipit. qui prius
 hic ut ab exurendis paleis liber sit.
 discipline pssuram sentit. Eliphaz
 uero quia & in locutionis suae serie.
 tabernaculu. lapides. bestias. semen.
 herbas. sepulchruq. nominauit. qd̄
 non hec iuxta litteram dixerit ip-
 se innuit. qui post cuncta ilico sub-
 iungit. Ecce hoc ut inuestigauim̄
 ita est. Liqueat pfecto. qd̄ in his
 nil ab eo iuxta super faciem dicit.
 quia nimiru ante faciem n̄ iacet
 qd̄ inuestigat. Qui ergo hec inuesti-
 gasse se indicat. quia in uerbis

Evang
 . lxx

exterioribus interiora quesierit
 demonstrat. Sed post cuncta
 ad stulticiam iactantiae puenit.
 qui p̄anus subdit. Qd̄ auditu
 mente p̄tracta. Quanta libe
 doctrina mens polleat. grauis
 eius imperitia est. uelle docere
 meliorem. Unde & ea que ab ami-
 cis recte p̄lata sunt. ab interno
 arbitro non recte iudicantur.
 In eo namq. uim suae rectitudinis
 amittunt. qd̄ auditori non con-
 gruunt. quia & medicina
 in res p̄dunt. cu sanis membris
 apponuntur. In om̄e ergo qd̄
 dicit. necesse est ut causa. temp.
 & p̄sona pensetur. si uerba
 sententiae ueritas roborat. si
 hanc temp̄ congruum postu-
 lat. si & ueritatem sententia e-
 & congruentiam temp̄oris p̄so-
 ne qualitas non impugnat.
 Ille enim laudabiliter spicula
 emittit. qui prius hoste que
 feriat conspiciat. Male namq.
 arcus ualidi cornua subigit.
 qui sagittam fortiter dirigens.
 quem ferit. **EXPLICIT LIB VI.**
INCIPIT LIB VII.

NO RYMDAM
 mentes plus fla-
 gella qua conuicia
 eruciant. quoru da

uero. plus conuicta quam flagella
 castigant. Nam sepe contra nos qui
 bus lib& poenis durius tormenta
 uerborū seruiunt. cūq; nos adde
 fensione erigunt. impatientia
 sternunt. Vnde beato iob ne dece
 ptatio ulla potuisse. non solum
 hunc flagella desup ferunt. sed
 mentem grauiora plagis amicorū colloquia
 affligunt. ut scī uiri anima. hinc
 inde pulsata. ad motū elationis ira
 cundia erumperet. & quicquid
 mundum uixerat. p̄ contumaciam
 sup̄be locutionis inquinaret. Sed
 tactus plagis gratias reculit. laes
 situs uerbis. recta respondit. & per
 cussus innotescit. quā p̄ minimo
 salutē carnis habuerit. loquens
 quoq; indicat. quā sapiens tacebat.
 Sed quędam eius uerbis ammixta
 sunt. quę apud humana iudicia
 patientię limitē transire uide
 ant. Quę nos uere intelligimus.
 si sup̄ni sententiam iudicis. in eorū
 examinatione pensamus. Ipse quip
 pe beatum iob. & prius contra ad
 uersarium p̄tulit dicens. uidisti
 seruum meum iob. qđ non est simi
 lis ei sup̄ terrā. Vir simplex & rectus
 ac timens dñm. & recedens a malo;
 Ipse post p̄bationē amicos ei redargu
 it dicens. non estis locuti coram me
 rectū. sicut seruus meus iob. Restat

ergo. ut cū mens in beati iob sermo
 nibus fluctuat. eorū pondus excide
 historie initio ac fine p̄pendat. Ab
 eterno enī iudice. nec casurus lau
 dari potuit. nec lapsus preferri. Si
 igit̄ in ambiguitatis tēpestate depre
 hensi. prima huius historie & post
 rema conspiciamus. nauis cordis con
 siderationis suę funibus quasi apra
 & puppi restringitur. ne in erroris
 saxa p̄ducatur. Nullis ergo ignoran
 tię nrę p̄cellis obruimur. si tranquil
 lum sup̄ni sententię lit̄ tenemus.
 Ecce enī dicit. qđ questione non mo
 dica lectoris animū ^{nrę} moueat. sed
 quis hoc non rectum ^{er} dicere au
 deat. qđ in di auribus rectū sonat.
 Utinā appenderent̄ peccata mea. quib̄
 iram merui. & calamitas quā patior
 instatera. Quasi arena maris hæc
 grauior appareret. Quis alius staterę
 nomine. nisi dī & hominū medi
 ator exprimit. Qui ad pensandū
 uitę nrę meritum uenit. ac secum
 iusticiā & misericordiam simul de
 tulit. Sed misericordię lance p̄pon
 derans. culpas nr̄as parcendo leui
 gaut. In manu æ enim patris qua
 si statera miri libraminis factus.
 hinc in se calamitatē nr̄am. & illinc
 peccata suspendit. Sed grauis pon
 deris calamitatē moriendo innotuit.
 & apud misericordiam leue esse peccatū

relaxando monstravit qui hoc primū
gr̄e contulit. quia penā nr̄am nob̄
cognoscibilem fecit. Homo nāq. ad
contemplādū auctore condit. sed
exigentibus meritis ab internis gau
diis delectus. in criminā corruptionis
ruens. cecitate exiliu sustinens. culpe
sue supplicia & tolerabat & nesciebat.
ita ut exiliū patriam crederet.
& sic sub corrup tionis pondere qua
si in salutis libertate gauderet. Sed
is quem int̄ homo reliquerat. assūp
ta carne foris apparuit d̄s. Cūq. se ex
terius p̄buit. expulsū foras homi
nem ad interiora reuocavit. ut iam
damna sua uideat. iam poenā suae
cecitatis ingemiscat. Calamitas ergo
hominis in statera grauis apparuit.
quia malum qd̄ p̄tulit. non nisi in
presentia redemptoris agnouit.
Lucem quippe nesciens. dampnatio
nis suae tenebras uoluptuose tolera
bat. Sed post quā uidit qd̄ diligere.
intellexit etiam qd̄ dolere. Et gra
ue sensit quod p̄tulit. quia dulce
innotuit qd̄ amisit. Vir igitur sēs
colloquentis amici sententis. a claus
tris silentii excussus. & p̄phetici sp̄s
affluentia repletus dicat sua. dicat
humani generis uoce. Utinā appen
derentur peccata mea. quibus ira
merui. & calamitas quā patior in
statera quasi harena maris haec

21
grauior apparere. Ac si apte dicere.
Damnationis nr̄e malū leue credit.
quia necdū cognita redemptoris
aequitate pensatur. Sed utinā
ueniat. & erūnam tanti exili
miscet̄ suae lancee suspendat. &
quid post exilium requiramus
et doceat. Si enī innotescere quid
amisimus. graue eē insinuat qd̄
toleramus. Bene aut̄ haec eadem
peregrinationis nr̄e calamitas.
maris harenę cōparatur. Harena
& enim maris. undarum estu ex
terius pellitur. quia & delinquens
homo qm̄ temptationū fluctus
mobiliter p̄tulit. extra se ab int̄
mis exiit. Magni aut̄ harena
maris est ponderis. sed calamitas
hominis harenę maris grauior d̄r.
quia dura fuisse poena ostenditur.
dū p̄ misericordem iudicem quę
agnoscit̄ culpa leuigatur. Et quia
quisquis gr̄am redemptoris agnos
cit. quisquis reditū ad patriam di
ligit. eruditus sub pondere peregri
nationis gemit. post statere deſide
rium recte sub iungitur. Unde
& uerba mea dolore sunt plena.
Qui peregrinationē p̄ patria diligit.
dolorem etiam inter dolores nes
cit. Iusti aut̄ uerba dolore sunt
plena. quia quo usq. p̄sentia tole
rat. ad aliud loquendo suspirat.

O mē qđ peccans ptulit conspiciat. atq;
ut ad statū beatitudinis redeat. sol
licite iudicia quibus affligitur
pensat. Vnde & subdit. Quia
sagittę dñi in me sunt. Sagittarum quippe nomine. aliquan
do p̄dicationū uerba. aliquan
do animaduersionis sententię
designant. P̄dicationis nāq;
eloquia. sagittis exprimuntur.
quia in eo qđ uicia ferunt.
male uiuentium corda trans
figunt. De his sagittis uemen
ti redemptori dicit. Sagittę
tuę acutę potentissime. populi
sub te cadent in corde. De quo &
isaas dicit. Mittam ex eis qui sal
uati fuerint ad gentes in mare.
in affricā. in lidiam. tenentes sagittam
in italiam. & greciā. Et rur
sū. Sagittis animaduersionis
peussio designat. sicut iohas regi
peliseum dicit. Iace sagittā. Quo
iacente ait. Euites syriam.
donec consumas eam. Vir igitur
ses. quia peregrinationis suę erū
nā respicit. quia sub peussionibus
dominice animaduersionis
ingemisset. dicat. Vnde & uerba
mea dolore sunt plena. quia sa
gittę dñi in me sunt. Ac si apte
diceret. Ego in exiliū dampnatione

Psalmus

isaas

reg

non gaudeo. sed sub iudicio positus
doleo. quia uim peussionis agnosco;
Pleriq; autē sunt quos tormenta eru
ciant. sed non emendant. Quo con
tra apte subiungit. Quarū indig
natio ebibit spm̄ meum. Quid enī
est sps̄ hominis. nisi sps̄ elationis.
Sagittę autē dñi. spm̄ hominis ebibunt.
cū sup̄ne animaduersionis
sententię. afflic tam mentem
abelatione cōpescunt. Sagittę dñi
spm̄ hominis ebibunt. quia inten
tum exterioribus. introrsus tra
hunt. Hoc nāq; potat dauid spū
fuerat. cū dicebat. Indeficiendo
in me spm̄ meum. tu cognouisti se
mitas meas. Et rur sū. Hegau con
solari animam meam. memor fui
dī & delectatus sū. & exercitatus sum.
& defecit paulisp̄ sps̄ meus. Sagittarū
ergo indignatio iusti spm̄
bibit. quia sup̄ne sententię elec
tos quos in peccatis inueniunt.
dū uulnerant inmutant. ut du
ritiā suā transfiramens deserat.
atq; ex salutarifero uulnere. sanguis
confessionis currat. Pensant nāq;
unde quo lapsi sunt. pensant aquan
ta beatitudine. adque corrupti
onis suę tormenta ceciderunt.
& non solū gemunt in his que sus
tinent. sed insup̄ metuunt. hoc

quod districtus iudex delinquentibus
 de gehennae ignibus minatur. Unde
 recte subiungitur. Et terrores mi-
 litant contra me; lustrorum mens
 non solum prope pendit quid tolerat. sed
 etiam pauca quae restant. Videte qua
 lia in hac uita patitur. metuit ne post
 hanc grauiora patiatur. Lyget
 quia in huius caecitatis exilio apa-
 radysi gaudium caecidit. tamen ne &
 eum exilium relinquatur. mors
 aeterna subsequatur. Lam ergo senten-
 tiam tolerat in poena. sed minas ad-
 huc uenturi iudicis formidat exculpa.
 Hinc psalmista ait. In me transierunt
 irae tuae. & terrores tui conturbauerunt
 me. Interni quippe iudicis post
 qua irae transeunt. & iam terrores
 conturbant. quia iam aliud declam-
 natione patimur. & adhuc aliud
 dexterna ultione formidamus. Vir-
 gitus seipsum prope pendens mala quae tolerat
 dicit. Sagittae domini in me sunt. qua-
 rum indignatio ebibit spiritum meum;
 Sed grauiora in prope tuum metuens. ad-
 iungat. & terrores militent contra
 me. Ac si apte diceret. Percussus qui-
 dem de presentibus doleo. sed hoc in do-
 lore sit grauius. quia & in poena po-
 situs. adhuc supplicia aeterna pro-
 meteo. Sed quia iam statim interuen-
 tum desiderat. iam mala in quibus hu-
 manum genus caecidit pensat. Quamuis

Psalm

ingentili natione positus. mune-
 re tamen prophetica spiritus plenus. quo
 ardore redemptoris aduentum
 & gentilitas & iudea faciat. uerbis
 sequentibus demonstrat dicens;
 Numquid rugiae onager cum habue-
 rit herbam. aut mugiet bos. cum
 ante presepe plenum steterit. Quid
 namque pro onagro. id est agrestem asinum.
 nisi gentilibus populis designat. quem
 sicut natura extra stabula disciplinae
 edidit. ita uagus in uoluptatum suarum
 capto permansit. Quid pro bouem. nisi
 plebs iudaea figurat. quae iugo domi-
 nationis superne subposita. ad spem
 prophetos colligens. pro corda quae ualuit
 uomerem legis traxit. Sed beati iob
 uita attestante cognoscimus. ut ex-
 pectasse redemptoris aduentum. mul-
 tos & iam ex gentilibus credamus. Et nas-
 cente domino. symeone. spiritu in templo ue-
 niente didicimus. quanto deside-
 rio ex plebe israhelitica. sancti uiri in
 carnationis eius misterium uidere
 cupierunt. Unde & eundem re-
 deptorem discipulis dicit. Multi
 dico uobis iusti & prophetae deside-
 rauerunt uidere quae uidetis. &
 non uiderunt. herba ergo ona-
 gri & fenum bouis est. haec ipsa medi-
 atoris incarnatio. pro qua simul gen-
 tilitas & iudea faciat. Quia enim
 prophetam dicit. omnis caro foenum.

Evang

Aphe

Vniuersitatis conditor. extra substantia
carne sument. foenu fieri uoluit. ne
ma inppetuo foenu caro remaneret.
Tunc ergo herbam onager inuenit. cu
gentilis populus gram diuine incarna
tionis accepit. Tunc bos uacuum p
sepe non habuit. cu plebi iudaice eius
carnem lex exhibuit. que diu expec
tanti pphetauit. Unde & nat' dñs
in psepe ponitur. ut uidelicet signa
ret. quia seā animalia. que ieiuna
diu apud legem inuenta sunt. incar
nationis ei freno faciunt. Presepe eni
nat' impleuit. qui cibum semetipsu
mentibus mortalium pbuit dicens;

Evang Qui comedit carne meam. & bibit san
guinem meū. in me manet & ego in
eo. Sed quia diu & electorū gentili
um uota dilata sunt. & exhebraico po
pulo. seī quiq; longo tēpore redemp
tionē suā expectando gemuerunt.
beat' iob bene ppheticę mysteria emā
nans. eutraq; natione. causas afflic
tionis insinuat dicens. Hūquid rugiet
bos cū ante psepe plenū steterit. Ac
si apte dicat. Id circo gentilitas ge
mit. quia eam nec dū redemptoris
sui grā resevit. atq; ideo iudca mu
git dilatat. quia legem tenens. sed
legis auctorem non uidens. stans an
te psepe ieiunat. que nimirum
lex q̄a ante mediatoris aduentū
data est. nequaquā spūalitē sed car

onager cū habuerit herbam.

aut mugiet

x

naliter tenebat. recte subiungitur.
Aut poterit comedi insulsū. qd non
est tale conditū. In lege sal litterę est.
uir intelligentię occultę. Quisquis
ergo obsequiis carnalibus intentus.
hanc intelligere spūalitē noluit. qd
aliud quā insulsū cibū comedit.
Sed hoc incibo. sal cognita ueritas mi
sit. cū latere in lege saporem occul
tę intelligentię docuit dicens; Si
crederetis moysi. crederetis forsitan
& mihi. Deme enī ille scripsit. Etrur
sū. Habete sal in uobis. & pacē habete
inter uos. Sed quia ante medito
ris aduentū. iudea legem carnalitē
tenuit. pceptis ei dura iubentibus
gentilitas subdi recusauit; Insulsū
ergo cibum comedere noluit. que
prius quā spī condimentū peperit.
seruare uim litterę expauit. Quis
nāq; gentiliū. hoc qd illic pceptū
ferrę. filiorū carne psequio religi
onis incidere. uerborū culpas mor
te rescare. Unde & bene adhuc sub
ditur. Aut gustare aliquis poterit.
qd gustatū affert mortē. Lex nāq;
carnaliter degustata. mortē intulit.
quia cōmissa delinquentium. dura
anim aduersione distinxit. Mortē
detulit. quia & pceptū culpam
innocuit. & hanc p grām non deleuit.
paulo attestante qui ait; Hūil ad
pfectū pduxit lex. Etrursū. Lex qdē

scilicet & mandatum sem. & iustum & bonum.
 Et paulo post. Peccatum ut apparat peccatum. p bonum mihi operatum est mortem
 A d xpm uero conuersa gentilitas. quia
 hunc sonare puerba legis intelligit.
 angustata desideris suis. cum quem
 uehementer diligit. inter pcepta
 carnalia. spualit requirit. Unde &
 ex uoce mox acta pphetia spm
 subdit. Que prius tangere nolebat
 anima mea. nunc pangustia cibi mei
 sunt. Valde naq; in errore labitur.
 qui beati iob uerba ad solam plato
 hystoriam suspicit. Vir enim ses. & tot
 conditoris sui pcomis. subit. qd mag
 nu. t potius qd ueru diceret. sim
 sulsum cibum comedi non posse dixis
 se. Aut quis ei esu mortifera alimen
 ta obtulerat. ut subiungat. aut po
 test aliquis gustare. qd gustatu af
 fert mortem. Que si de amice ei col
 loquis dicta sentim. ab intellectu
 hoc sententia subiuncta compescim.
 que ait. Que prius tangere ^{nolebat} anima
 mea. nunc pangustia cibi mei sunt.
 Absit enim. ne uir ses. in stat sui incolo
 mitate constituit. amiceq; suoz aliquan
 do dicta despexerit. qui sic ipso attestan
 te p. discim & seruis humilis fuit.
 Verba ergo ei. amisteris non uacant.
 que sicut ex fine hystorie discernus.
 & intern arbit laudat. Que nequa
 qua etia cu tanta ueneratione usq;

admundi extrema decurrerent. si in
 intellectu mystico grauida non fuissent.
 Beatus igit iob quia membrum e se e
 et. eius aia loquat ex uoce dicens.
 Que prius tangere nolebat anima mea.
 nunc pangustia cibi mei sunt. quia ni
 miru amoris sui est. b; anxia. cibum scrip
 turz ueteris conuersa gentilitas esurit.
 que dudum supra despexit. Que tamen
 arudeae uocib; congruunt. si paulo con
 sideratius differant. Ipsa quippe exeru
 ditione legis ex unius di cognitione sal
 habuit. & unctas gentes non aliter qua
 ut animalia bruta despexit. Sed quia
 societate gentium ad sem & ipsam
 recipere pceptis legis erudita. con
 tepserat. qd aliud qua insullu cibum
 sumere fastidiebat. Diuina quip
 pe sententia pposita. morte uctu
 erat. ne plob; israheliticis. focdus
 cu alienigenis iungeret. & uitam
 sue religionis inquinaret. Unde &
 subditur. Aut gustare aliquis potest.
 qd gustatu affert. mortem. Sed quia
 ad redemptoris fidem hoc eadem
 iudea ex electorum parte conuer
 sa est. lucem qua cognouerat. pdi
 care p seos. apostolos sue plis infide
 libus satagebat. Inus aut pdicatio
 nis obsequium hebreozu supbia rep
 pulit. Unde mox ad collectionem
 gentiu. exortationis sue uerba de
 clinauit. sicut & p eosdem aptos dr.

Vobis oportebat primū loqui uerbū
dñi. sed qm̄ repulistis illud. & indignos uos iudicatis. eterne uite. ecce
conuertam̄ ad gentes. Unde hoc quoq;
loco apte subiungit; Quis prius
tangere nolebat anima mea. nunc
p̄ angustia cibimeī sunt; Iudea quip
pe uitā gentium dedignata. eā
dudū quasi tangere noluit. cuius
societate recipere spreuit. Sed ad
receptoris grām ueniens. ab israheli
tis infidelibus repulsa. dū p̄ scōs apof
tolos ad collectionē se gentium di
latat. quasi hoc in cibo esuriens ac
cepit. qđ indignū prius fastidiosa
despexit; Predicationis enī sue an
gustias p̄tulit. quę apud hebreos
despici qđ loquebat̄ uidit. Sed
p̄ angustia cibos quos dudū contēp
serat. comedit. quia repulsa iudeorū
durezza. gentiles suscipere populos
quos despexerat concupiscit. Quia
igit̄ hec figurat̄ dixim̄. restat nē
ut moralit̄ requiramus; Vir sc̄s re
ceptoris aduentū sub statere appel
latione desiderans. dū se p̄ eloquiū
aperit. nos adiuuendi studium eru
dit; Dū sua narrat. quedam nr̄a
indicat; Dū de se quę recognoscim̄
insinuat. nos ad spem̄ trepidos infir
mosq; confirmat; Iam quippe p̄ fi
dem mediatoris uiuim̄. & tam̄ ad
huc p̄ expurgationem uitiorum.

dura animaduersionis intame flagel
la sustinem̄. Unde & post statere desi
derium subdit; Quia sagitte dñi in
me sunt. quarum indignatio ebi
bit sp̄m̄ meū; Sed ecce ut superius
dictum est. & diuine correptionis
percussione configim̄. & tamen adhuc
illud grauius est. qđ de terrore uen
turi iudicis. eterne animaduersionis
formidamus; Unde & p̄ tm̄ subinfert;
Et terrores militant contra me. Debe
tamen ametu & dolore animus exeu
ti. & ad sola eterne patrię desideria ex
tendi; Tunc enim nobilitatē nr̄e
regenerationis ostendim̄. si ut patre
diligamus. quē nunc serui mente.
ut dñm̄ formidam̄. Unde p̄ paulū
dr̄. Non accepistis sp̄m̄ seruitutis
iterū in timore. sed accepistis sp̄m̄
adoptionis filiorū. in quo clamam̄
abba pater; Pondus itaq; formidinis
mens electi post ponat. in uirtute
se amoris exerceat. renouationis sue
dignitatē desideret. ad conditoris
sui speciem anhelat. quē quo usq;
conspicere non ualeat. eternitatem
eī necesse est. idē intimū cibū suum
esuriens. expectet; Unde & apte sub
ditur; Numquid rugiet onager cū
habuerit herbam. aut mugiet bos
cū ante p̄sepe plenū steterit. Qui
alii onagri appellatione signati sunt.
nisi hi qui in campo fidei constituti.

nullius officii loris ligantur. uel quos
 bouis significatio exprimit. nisi hos
 quos intra seam rectam adp̄dicatio
 nis officium suscepti ordinis iugū
 p̄mittit. Herba uero onagri. & pabulū
 bouis est. interna refectionis populi
 fidelis. Alii nāq; more bouis. intra
 rectam suscepti officii loris tenentur.
 alii more onagri sacri ordinis stabu
 la nesciunt. & in campo pprię uolup
 tatis degunt. Sed cū quis ex uita
 seculari interne uisionis desiderio
 estuat. cū refectionis intame pabu
 lū concupiscit. cū ieiunium se in pe
 regrinationis huius cecitate consi
 derans. quib; ualē flētib; reficit.
 quasi herbā n̄ inueniens onager ru
 git. Alius quoq; necessitate suscep
 ti ordinis tolerat. in labore p̄dicati
 onis exsūdāt. & p̄ eterna iā contē
 plationē refici appetit. sed quia re
 deptoris sui speciem nec dū conspiciet.
 quasi bos adp̄sepe uacuum ligat
 gemit. Quia enī longe ab intēna
 sapientia positi. rēne heredita
 tis uiriditate n̄ cernimus. uelut
 bruta animalia. a desiderata herba
 ieiunam. De qua nimirū herba re
 deptoris uoce dicitur. Et me si quis in
 troierit saluabitur. & ingredietur.
 & egredietur. & pasena inueniet.
 Sed plerumq; qđ cē a manib; gra
 uis solē. scis bonorū studis. malorū

Evang

utta contra dicit. Et cū mens ad
 celeste desiderium rapit. bene e. ep
 ta uentio. interruptibus
 stultorū uerbis ac moribus reuer
 beratur. ita ut que iā p̄contēplati
 onis nisū adsumma euolauerat. ad
 expugnandam prauorū stulticiā.
 sese in finis contra certamina
 accingat. Unde & subdit. Aut po
 terit comedi insulsū. qđ non ē sale
 conditū. Verba quippe moresq; car
 naliū. quasi abū sentis mentibus
 ingerunt. ut indelectationis uen
 tre rapiant. Sed electus quisq;
 insulsū non comedit. quia prauo
 rum dicta factaq; diuidians. ab ore
 cordis repellit. Paulus ad gsu men
 tū. inferri insulsa phibuit. cū dis
 cipulis dixit. Sermo uir sep̄ ingra
 sale sit condit. Et psalmiste quoq;
 uerba reproborū in cordis ore insulsa
 supuerunt. cū dicebat. Narrauerunt
 mihi iniqui fabulationes.
 sed non ita ut lex tua dne. Sepe
 aut uerba carnalium. dū se impor
 tune nr̄is auribus ingerunt. in
 corde bellū reptationis gignunt.
 Et quāuis hęc & ratio respuat. &
 lingua rephendat. cū labore ta
 men int̄ uincit. qđ foris cū aue
 toritate diuidiat. Unde neces
 se est ut nec ad aures ueniat. qđ
 mens ac cogitationis aditu uigilans

Paul

Psalm

repellat. Sei igitur uiri. cum eternita-
tis desiderius anhelant. in tanta al-
titudine uitae subleuant se. ut au-
dire iam quae mundi sunt. graue
sibi ac deprimens pondus credant.
Valde namque insolens. atque intolerabile
estimant. quicquid illud non sonat quod
inter amant. Sed sepe mens iam pro de-
siderium ad sublimia rapit. iam fun-
ditur absulta terrenorum hominum
locutione separat. nec tamen adhuc
pamore ueritatis ad preferendos pre-
sentis uitae cruciat accingit. iam
superna appetit. iam minimis stulta
contempnit. sed nec dum se ad preferen-
de aduersitatis tolerantiam diri-
git. Unde et subdit. Aut potest
aliquis gustare. quod gustatum affert
mortem. Durum quippe est appe-
tere quod cruciat. seque quod uitam fugat.
Sed plerumque mens iusti ad tantum
se uirtutis culmen extendit. ut et
apud se in interne rationis arce
prospiciat. et quorundam foris stulti-
ciam tolerando conuertat. Quos
enim ad fortia trahere nitimur. ex
necesse est. ut infirma toleremus.
quia nec iacentem erigit. nisi qui
stat sui rectitudinem pro compassio-
nem fleat. Cum uero aliene infir-
mitati compatimur. ualentius animum
roboramus. ut amore futurorum
mens ad presentia aduersa se preparet.

et cruciatibus corporis quos timebat
expectat. Auctas namque desiderius ex-
lestibus angustatur. Cumque eterne
patris quanta sit dulcedo confide-
rat. pro presentis uitae amaritudines
ardenter amat. Unde post mensura a
bi fastidium. pro impossibile mortis gus-
tu. recte subiungit. Quae prius tan-
gere nolebat anima mea. nunc pro an-
gustia cibi mei sunt. Mens enim iusti
proficiens. quae prius dum sola propria cu-
rare. ferre aliena fastidiebat. quae
minus alienis compatiens. conuales-
cere contra aduersa non poterat.
cum ad toleranda proxiimi infirma
se adtrahit. ad aduersa superanda
conualescit. ita ut pro amore uerita-
tis presentis uitae cruciat. tanto post-
fortis appetat. quanto prius infir-
ma fugiebat. Inclinatione namque
sua erigit. ad tractione tendit. con-
passione roborat. Cumque se in amore
proxiimi dilatat. quasi ex meditatio-
ne colligit. quanta fortitudine
in auctorem surgat. Caritas namque
quae nos ad uim compassionis humi-
liat. altius in culmine contemplati-
onis leuat. Et multiplicata iam
maioribus desiderius aestuat. iam pro-
nare ad uitam spiritus. etiam pro cruciatibus cor-
poris anhelat. Quod ergo prius tan-
gere nolebat. hoc post pro angustia
comedit. qui desideria sua uix capitis.

& ipsas quas dudum timuerat. iam
 p̄ amore celestis patrie poenas amat.
 Si enī mens in dō fortā intentione
 dirigit. quicquid sibi in hac uitā ama
 rū sit. dulce estimat. Omne quod
 affligit requiem putat. Transire
 & p̄ mortē appetit. ut optinere ui
 tā plenius possit; Eundem infimis
 extingui desiderat. quo uerius sum
 ma conscendat. Sed hęc decuius li
 bę iusti animo. hęc de beati iob men
 te mentior. nisi ipse sub iungat.
 Quis dē ut ueniat peticio mea. &
 qđ expecto tribuat mihi dñs. Et qui
 cepit. ipse me conterat. soluat manū
 suam & succidat me. & hęc mihi sit
 consolatio. ut affligens me dolore
 non pareat. Sed fortasse hęc p̄ con
 tumaciam expetit. fortasse in eo qđ
 se p̄fecte extingui desiderat. iniusti
 cia ferentis accusat. Absit hoc. Ha
 qua mente id expectat. uerbis sequen
 tibus demonstrat. dicens; Hęc ē tra
 ditiō sermonibus scī. Nequaquā ergo
 de iniusticia p̄cipientis murmurat.
 qui percussorem suum & inter uerbera
 sem uocat; Sciendū uero est. quia ali
 quando nos aduersarius. aliquando
 aut conterit dñs; Ex contritione aut
 aduersarii. a uirtute deficiamus. Per
 contritionē uero dñi. fracta uirtutis.
 in uirtute roboram. Hanc contriti
 onē p̄pheta conspexerat cū dicebat;

Reges eos in iurga ferrea. & tamquā
 uas figuli conteres eos; In iurga nos
 dñs regit & conterit. quia dispen
 sationis sue fortā rectitudine. cum
 nos interius reficit. exterius affli
 git; Exterius nāq; uirtutē carnis
 humilitat. intentionē sp̄s exaltat.
 Vnde hęc eadem contritio figuli ua
 si cōparat. sicut & p̄ paulū dicitur.
 Habemus thesaurum istū in uasific
 tibus. Qui simul contritionē &
 regim̄ exprimens att; Licet is qui
 foris est n̄r homo corruptū. tam
 is qui int̄ est renouat̄ dē die in
 diem. Sed igit̄ uir. qui appropin
 quare dō & iā p̄ flagella desiderat.
 p̄ sp̄m humilitatis dicat. Qui cepit.
 ipse me conterat; Uerūq; enī uitioꝝ
 contritionē in nobis agere dñs in
 choat. sed cū mens ex ipso exordio
 p̄fectus extollit. cūq; se iam quasi
 de uirtutibus erigit. sequenti con
 tra se aduersario aditum pandit;
 Qui cordis intima penetrans. omē
 qđ in ea de studio bonę incho
 ationis inuenit. confringit.
 tantoq; se uehementius in ei contractione
 exhibet. quanto & grauius quia
 uel admodicum fuerat p̄fectus
 dolat. Vnde & teste euangelio uo
 ce ueritatis. ad neglectā domum
 conscientię sp̄s qui solus exiit. cū
 spiritibus septē redit; Ne ergo post

Psalm

Laul
lre

Ev. wig

diuine correptionis exordia. anti-
quus hostis surripiat. atq; aduir-
tutū contractionē trahat. sed uir
congrue exorat dicens; Qui cepit.
ipse me conterat; Ac si apte dicat;
Hoc qđ in me exorsus ē p̄ficere feri-
endo non desinat. ne desertū me.
aduersario ad contractionē tradat;
Vbi & apte subdit; Soluat manum
suam. & succidat me; Sepe namq;
fiducia longe p̄spicitatis inflata.
in quodam statu elationis erigi-
mur; Cūq; nos extolli conditor
conspicit. sed amore suū erga nos
p̄uerbera non exerceat. quasi adfe-
rienda nr̄a uitia manū ligatam
tenet; Annon affectus sui manū
ligauerat. cū peccanti populo di-
cebat; Jam non irascar tibi. & ze-
lus meus recessit a te; Soluat ergo
manū d̄r. exerceat affectū. Recte
autē subiungit; Et succidat me.
Cū enī securos nos ac de uirtutum
affluentia elatos. repentinū t̄ fla-
gelli dolor. uel infirmitatis tēpta-
tio p̄cutit. p̄tinē abstat sui uer-
tē. mentis nr̄e elatio succisa cadit.
ut desemet ipsa nil audeat. sed in-
firmitatis suę ictu. p̄strata. manū
leuantis querat; Hinc est qđ sc̄i
uiri cū de occultis erga se disposi-
tione suspecti sunt. plus p̄spira
ipsa p̄mescunt. tēptari appetunt.

flagellari concupiscunt. quatenus
incautā mentē met̄ & dolor erudi-
at. ne in hac peregrinationis uia.
hoste ex insidus erupente. sua can-
deterius securitas sternat; Hinc p̄s̄l-
mista ait; Proba me d̄ne. & tēpta me.
Hinc iterū dicit; Ego ad flagella para-
tus sum; Quia enī sc̄i. mentis s̄sue
corruptionis uulnus sine putredi-
ne non eē considerant. libenter se
sub manu medici. ad sectiones parant.
ut apto uulnere. uirus peccati ex-
eat. qđ sana cute int̄ occidebat; Vn-
de & adhuc subdit; Et hec mihi sit
consolatio. ut affligens me dolore
non pareat. flecti quiq; cū p̄petras-
se se inlicita nouerunt. sed p̄seru-
tantes inueniunt. quia nulla p̄
inlicitis aduersa p̄pessi sunt. uin-
mense formidinis tabescunt. pauore
estuant. sinistris agitati suspicionib;
laborant. ne in eternum se gr̄a de-
serat. quos in p̄senti uita mali sui
retributio nulla custodit; Timent
ne uitio quę suspenditur. grauior
in fine seruet; Ferri paterna cor-
reptione desiderant. & dolore uul-
neris medicamina salutis putant;
Recte ergo nunc d̄r; Hec mihi sit con-
solatio. ut affligens me dolore n̄ par-
eat; Ac si apte diceret; Qui ideo hic
quibdam pareat. ut eos in p̄petuū
feriat. ideo hic me feriat n̄ parcendo.

ut imp^{pe}tuū parcat; Ex afflictione
 enī consolor. quia corruptionis hu
 manę putredinē sciens.
 ad spem salutis exuulnere certus
 recedlor; Qd̄ quia non timentī. sed
 humili mente edidit. subiungendo
 ut p̄dixim^{us}. pate fecit dicens; Hec
 contra dicā sermonibus sc̄i; Plerūq;
 ad nos uerba dī. non sunt dictorū
 sonitus. sed effectus operationū. In
 eo enim nobis loquit̄. qd̄ erga nos
 tacit^{er} operat̄. Beat^{us} igitur iob sermo
 nibus dī contra diceret. si de ei^{us} p̄cus
 sionibus murmuraret; Sed qd̄ de
 p̄ussore suo sentiat indicat. qui
 sicut iam diximus. quem ferientē
 tolerat. sem̄ uocat; Sequit̄; Quis
 est enī fortitudo mea ut sustineā. aut
 quis finis meus ut patienter agam.
 Sciendū qd̄ alia iustorū. atq; alia est
 fortitudo reprobōrū; Iustorū quippe
 est fortitudo. carnē uincere. p̄pri
 is uoluptatibus contra ire. delecta
 tionē uitę p̄sentis extinguere. hu
 ius mundi aspera. p̄ternis p̄miis
 amare. p̄speritatis blandimenta
 contēpnere. aduersitatis metum.
 in corde superare; Reprobōrū uero
 fortitudo ē. transitoria sine cessa
 tione diligere. contra flagelli con
 ditoris. insensibilit̄ p̄durare. aba
 more rerū corporalium nec ex ad
 uersitate quiescere. ad inanē gl̄am

etiam cū uitę detrimento p̄ueni
 re. malitię augmenta exquirere.
 bonorum uitam non solum uer
 bis ac moribus. sed etiam gladiis
 impugnare. in sem̄ & ipsis spem po
 nere. iniquitatē cotidie sine ullo
 desiderii defectu p̄petrare. Hinc
 est qd̄ electis p̄psalmistam dicitur;
 Viriliter agite & confortetur cor
 ur̄m. om̄s qui speratis in dño; Hinc
 p̄phetā reprobis dicit̄; Vt qui poten
 tes estis ad potandum uinum. & uiri
 fortes admiscendam ebrietatē;
 Hinc p̄salomonē dicit̄. qm̄ sc̄i quicq;
 sine ulla debilitate desiderii eter
 nā requiem contēplant̄; In lectu
 lū salomonis. sexaginta fortes am
 biunt. ex fortissimis isrl̄; Hinc
 psalmista contra reprobos. in passione
 positi uocē redeptoris insinuans
 ait; Ecce occupauerunt animam
 meam. & irruerunt in me fortes;
 Quā bene utramq; fortitudinem
 isaias complexus est dicens. Qui
 confidunt in dño. mutabunt
 fortitudinē. Qui enī nequaquā
 sumunt. sed mutabunt dicit.
 p̄fecto patienter innotuit. aliā
 cē quę ponit̄. & aliā quę ineborat̄.
 Annon etiam reprobis fortes sunt.
 qui ad p̄sentis uitę concupiscen
 tiam. tot laboribus currunt.
 periculis se audent̄ obicunt. plueris

Psalm^{us}
 Aphetā
 Salomon
 Psalm^{us}
 Isaias

contumelias libent̄ ferunt. ab appetitu sui libidine. nulla uicta contrarietate resiliunt. percussionebus dureseunt. & mala mundi tolerant p̄ mundo. eiq; ut ita dixerim gaudia querentes p̄dunt. nec tamen hęc p̄dendo fatigant̄. Unde bene exhumani generis uoce. p̄ hieremiam d̄r. Inebriauit me absinthio. Ebruius quippe. qđ patit̄ nescit. Absinthio ergo est ebruius. qui p̄ amore p̄sentis seculi. a sensu rationis alieni. dū quicquid p̄ mundo sustinet. leue deputat. laboris amaritudinē quā tolerat ignorat. quia nimirū delectabiliter ad cuncta ducit̄. in quibus poenaltiter fatigat̄. At contra uir sēs. ad mundi pericula. p̄ mundo toleranda eē debilis studet. finē suū conspiciet. utta p̄sens quā sit transitoria attendit. & p̄ ea exterius labores p̄p̄ta rennuit. cuius intrinsecus delectationē uiuit. Beat̄ igit̄ iob p̄sentis uitę aduersitatib; p̄sens. dicit cęsua. dicit cę omnium uoce iustorū. Quis est enī fortitudo mea ut sustineam. aut quis finis meus ut patient̄ agam. Ac si aperte insinuat dicens. Mala mundi p̄ mundo tolerare nequeo. quia iam in eius desiderio fortis non sū. Dū enī p̄sentis uitę finē conspicio. aut pondus ei; patior. cuius appetitum

jeremias

calco. Et quia iniusti quic; ut diximus. tanto fortius labores illius p̄ferunt. quanto auidius eius delectatione pascunt̄. recte mox eandem reproborum fortitudinē subdit dicens. Hęc fortitudo lapidum fortitudo mea. nec caro mea enea est. Quid hoc loco erit. Lapidibus. nisi insensibilium hominum. corda signant̄. qui sepe & sup̄ nos ict̄ accipiunt. & tamen nulla discipline percussione mollescunt. Quo contra electis p̄phetam pollicente d̄no d̄r. Tollam uobis cor lapideum. & dabo uobis cor carneum. Paulus quoq; ait. Si linguis hominum loquar & angelorū. caritatē aut̄ non habeam. factus sum uelut cęsonans. aut cęmbalū tinniens. Scim̄ aut̄ qđ percussi lapides. clarum sonū reddere nequeunt. cęs uero cū percussit. canorus ualde sonit̄ cęs percussione format̄. Qđ quidē ut lapis uita in tā carē. sensum in sonitu non habet. Sunt non nulli. qui lapidibus similes. ita ad pietatis p̄cepta duruerunt. ut cū eos percussio sup̄nę animi aduersionis examinat. nequaquā sonitū humilis confessionis reddunt. Quidam uero metallo eris in nullo discrepantes. cū flagella sup̄nę percussione accipiunt. pię confessionis sonit̄ emittunt. Sed quia humilitatis uoces ex corde non p̄ferunt.

ad statum salutis reducti. nesciunt qd
 pmiserunt; Illi ergo more lapidum
 percussi. nec uoces habent. isti aut in
 nullo. eris imitatione fugiunt. qui
 in percussione positi. bona que non
 sentiunt loquuntur. Illi in uenera
 tione ferientis & uerba denegant.
 isti pollicentes. qd non implent.
 sine uita clamant; Vir igit scilicet re
 pboru duritiam inter uerba fugi
 ens dicat. Hec fortitudo lapidum
 fortitudo mea. nec caro mea enea
 est; Ac si apte fateretur dicens; Re pro
 borum similitudine sub disciplina
 uerbere fugio. quia nec more la
 pidu ita obdurui. ut sub percussione
 stimulo. a ministerio confessionis
 obmutescam. nec rursus quasi
 ael uoce confessionis resono. & sen
 sum uocis ignoro; Sed quia ad per
 cussionem repbi debiliter fortesset.
 electi aut ualenter infirmi. beat
 iob du fortem se p insinua non ee
 asserit. forte se p statum salutis in
 notescit. Vnde ergo hanc eandem
 fortitudinem pcepti insinua. ne sibi
 uires quas habet arrogat. potenter
 admortem currat; Plerumq enim uirt
 habita. deterior quasi de eet inter
 fiet; Quia du ad sui confidentiam
 mentem erigit. hanc elationis gla
 dio transfigit; Cuiq; eam quasi ro
 borando uiuificat. eleuando necat;

A dinteritum uidelicet pertrahit. quia
 per spem propriam. ab interne for
 titudinis fiducia euellit. Sed quia
 beatus iob & uirtute polleat. & in
 semetipso fiduciam non habet.
 atq; ut ita dixerim uires infir
 mus habet. apte subiungit dicens;
 Ecce non est auxilium mihi in me;
 Patet iam ad cuius spem percussi animo
 percurrat. cum se sibi esse auxilium
 denegat; Sed quia infirmum
 se in semetipso insinuat. ad maio
 ris adhuc fortitudinis meritum.
 quomodo & iam a proximis destitutum
 adiungat; Sequitur; Necessari
 quoq; mei. recesserunt a me. Sed
 ecce despectus exterius. intus solio
 iudicii psideat; Haec cum derelictum
 se asserit. p tamen ad sententiam eru
 pit dicens; Qui tollit ab amico
 suo misericordiam. timore dñi
 dereliquit; Quis hoc loco amici
 nomine. nisi quilibet proximus
 designat. qui eo nobis fideliter
 iungit. quo pcepto nunc a nobis
 bono opere. ad obtinendam post
 eterna patria ueraciter auxiliatur;
 Quia aut duo sunt pcepta caritatis.
 di uidelicet amor & proximi. p amo
 re di. amor proximi gignit. & p amo
 re proximi. di amor nutrit. Nam
 qui amare dñm negligit. pfecto
 diligere proximum nescit; Et tunc

plenius in di dilectione proficimus.
si in eiusdem dilectionis gremio pri
us proximi caritate lactamur. Quia
enim amor dei amorem proximi gene
rat. dicitur enim per legem dominus. diliges
proximum tuum. promissit dicens. Dili
ges dominum deum tuum. Ut scilicet in ter
ra pectoris nostri. prius amoris sui
radicem figeret. quatenus per amorem
per modum dilectio fraterna germi
naret. Et rursum. quia amor dei ex
proximi amore calescit. testatur iohan
nes. qui increpat dicens. Qui non di
ligit fratrem suum quem videt. deum quem
non videt quomodo potest diligere.
Quae tamen divina dilectio primo
rem nascitur. sed in affectu crescen
do permutatur. Sepe uero omnipotens deus. ut
quantum quisque a caritate eius a proxi
mi longe sit. uel in ea quantum
profecerit innotescat. miro ordine
cuncta dispensans. alios flagellis
deprimit. alios successibus fuleat.
Et cum quosdam temporaliter deserit.
in quorundam cordibus quod malum
latet ostendit. Haec plerumque ipsi nos
miseros insequuntur. qui felices sine
comparatione coluerunt. Cum enim
quis positus in prosperitate diligitur.
incertum ualde est. utrum prosperitas.
an persona diligatur. Amissio autem
felicitatis. interrogat uim dilec
tionis. Unde bene quidam sapiens

dicit; Non agnoscent in bonis amici.
& non abscondit in malis inimicus;
Haec prosperitas quippe amicum indicat.
nec aduersitas inimicum celat. quia
& ille sepe prosperitatis nostrae reueren
tia tegitur. & iste ex confidentia ad
uersitatis aperitur. Vir igitur iustus
in flagellis positus dicat. Qui tollit
ab amico suo misericordiam. timorem
domini derelinquit. Quia nimirum qui
ex aduersitate proximum despiciat. aperte
conuincitur. quod hunc in prosperis non
amauit. Et cum omnipotens deus ideo quos
dam percutiat. ut & percussos erudiat.
& non percussis occasione boni operis pre
beat. quisquis percussum despiciat. oc
casione a se uirtutis repellit. & tan
to se nequius contra auctorem erigit.
quanto hunc nec pium in salute
propria. nec iustum in alieno uulnere
agnoscit. Intuendum uero est. quod
beatus iob sic sua loquitur. ut totius
quoque electi populi. per eum uita
signetur. Quia enim eiusdem populi
membrum est. cum quo ipse patitur nar
rat. ea etiam quae sustinet ille de
nuntiat dicens. Fratres mei pre
terierunt me sicut torrentis. qui
raptim transit in conuallibus. & re
proborum mens. quia sola praesentia
diligit. plerumque nunc tanto alie
na existit auerbere. quanto post
extranea remanet ab hereditate.

lof

n

n

n

& supba iustos despiciunt. quos paterna
 misericorditer seueritas affligit;
 Sepe uero repbi eandem fidem qua
 uiuunt retinent. eade fidei sacra
 menta percipiunt. eidem religio
 nis unitate continentur. sed tamen
 compassionis viscera nesciunt. cari
 tatis uim qua in dm flagramus.
 & proximu non agnoscunt. Recte
 ergo & fratres. & ptereuertes uocan
 tur. quia ex uno matris nobiscu
 gremio pfidem pdeunt. sed inu
 no caritatis studio. erga dm ex
 ximu n figunt. Unde apte etia
 torrenti qui raptam transit in con
 uallibus coparant. Torrens naq;
 ex montanis adima defluit. &
 collectus hiemalib pluuiis. & sub
 solis arefct. Qui eni terrena dili
 gunt. spem supne patrie deserunt.
 quasi ex montibus ualles petunt;
 Quos tamen hiemis presentis utiq;
 multiplicat. sed estas uenturi iu
 dicii exsiccet. quia cu sol supne
 distractionis incanduert. repboz
 leticia in ariditate uertit; Bene
 aut dicit. raptam transit in conual
 libus. Torrens quippe ad conual
 les raptam transire est. prauorum
 mentibus adima desideria sine
 ullo obstaculo. ac difficultate des
 cendere. Omis aut ascensus in la
 bore est. descensus in uoluptate;

Quia pannisu gressus ad superiora ten
 dit. premissione uero ad inferiora
 declinat; Ad montes eni uerticem.
 saxum subuehere. magni laboris
 e. cumq; asumis ad ima demittere
 labor n est; Sine mora uidelicet
 pruit. qui magnis conatibus ad
 suma puenit. Longo studio seget
 serit. sole atq; imbre diutano nu
 trit. sed tamen una & subita sem
 tilla consumit. Paulisp & edificia
 alta pficiunt. sed repentinis casi
 bus terra petunt; Robusta arbor
 in aera ptarda incrementa se erigit.
 sed quicquid diu ad alta ptulit.
 semel & simul cadit. Quia igit
 ascensus in labore est. descensus
 in uoluptate. recte nunc dicitur;
 Fratres mei pterierunt me. sicut
 torrens qui raptam transit in con
 uallibus. Qd tamen sentiri &
 aliter potest. Si eni ualles ima
 poenaru loca intelligim. iniusti
 quiq; sicut torrens raptam ad con
 ualles transeunt. quia in hac ui
 ta qua totis desideriis appetunt.
 diu stare nequaqua possunt. Ha
 quot dies & tatis accipiunt. qua
 si tot cotidie gressibus ad finem
 tendunt; Augeri sibi optant te
 pora. sed quia concessa subsistere
 nequeunt. quot ad augmenta
 uiuendi percipiunt. diu uiuendi

n
 n
 n
 n
 n

Salomon

spacia totidem perdunt; Momenta ergo temporum quo secuntur fugiunt. quo accipiunt amittunt; Rapam itaque ad conualles transeunt. qui in longum quidem uoluptatu desideria pertrahunt. sed ad inferni claustra repente deducuntur. Quia enim hoc & iam tempus quod qualibet longevitate extentum est. si fine clauditur longum non est; Ex fine miseri colligunt. breue fuisse quod amittendo tenuerunt; Vnde bene & psalomonem dicitur. Si multis annis uixerit homo. & in his omnibus letatus fuerit. meminisse debet tenebrosi temporis. & dierum multorum. qui cum uenerint uanitatis arguunt peritit; Stulta & enim mens. cum malum repente inuenit. quod nequaquam peritit. eternitate ei tolerando intelligit. quia quod perterire potuit uanum fuit; Sciendum uero est. quod plerique agere recta desiderant. sed sunt nonnulli qui infirmis eorum mentibus. ex presentia uita contra dicunt; Cumque aduersa in infirmis prope metuunt. in superbi iudicii rectitudine offendunt; Vnde recte subditur. Qui timent primum. irruit super eos nix; Irui na quippe inferius gelasit. nix autem desuperioribus ruit; Et sepe nonnulli dum temporalia aduer-

sa perimescunt. distractiones eternae animi ad uersionis obiciunt; De quibus per psalmistam dicitur. Illic trepidauerunt timore. ubi non erat timor; Iste namque ueritate iam libero defendere appetit. sed tamen in ipso suo appetitu trepidus. indignationem potestatis humanae perimescit; Cumque in terra hominem contra ueritatem pauca eiusdem ueritatis iram celitus sustinet; Ille peccatorum suorum conscius. ea quae possidet. indigentibus iam largiri desiderat. sed tamen ne datus rebus eget. ipse formidat; Cumque carnis subsidia reseruando trepidus praeparat. ab alimentis misericordiae animam necat; Et cum pati in terra inopiam metuit. eternam sibi abundantiam superne refectionis abscondit; Recte ergo dicitur. Qui timent primum. irruit super eos nix. quia qui concubanda ab infirmis metuunt. a sumis metuenda patiuntur; Et cum transire nolunt quod calcare poterant. iudicium desuperis excipiunt. quod tolerare nequaquam possunt; Sed haec agentes. mundi gloriam temporaliter obtinent; Quid autem tempore uocationis suae facturi sunt. cum cuncta simul pauidi deserunt quae hic cum graui timore seruauerunt; Vnde & apte subditur. Tempore quo dissipata fuerunt peribunt; Quos enim

pheta

presentis vite sollicitudo ordinat. amissio dissipat. & tunc etiam exterius pereunt. qui intus dudum aeterna negligendo perierunt. De quibus recte addit. Et ut incaluerint. soluentur de loco suo. Iniquus & enim quisque cum incaluerit de loco suo soluitur. quia iudicio intus districtioris appropinquans. cum iam ^{cognitione} per cognitionem peruenit. ab ea cui dudum inhaeserat. carnis suae delectatione separatur. Hinc est enim quod prophetam contra reprobos dicit. Et tantummodo sola uexatio intellectum dabit auditum. Quia uidelicet aeterna non intelligunt. nisi cum temporalibus iam sine emendatione puniuntur. tunc mens aestuat. & infructuose paenitentiae se ignibus inflammat. Duci ad supplicium timet. presentem uitam ex desiderio retinet. sed de loco suo soluitur. quia oblectamenta carnis deserens. et duricia per supplicium liquatur. Sed quia iniqui omnes quid abstracti omnis suae tempore patiuntur audiunt. adhuc aliqua in quibus libertatis suae spatium implicent audiunt. Sequitur Inuoluti sunt semitae gressuum eorum. Omne quod inuolutur. in semetipsum replicatur. Sed sunt nonnulli. qui seducuntibus uitae obuiare quasi tota intentione deliberant. sed inueniente temptationis articulo.

indeliberationis proposito non perdurant. Alius namque prauo usu superbiae inflatus. cum magna esse premia humilitatis considerat. aduersum semetipsum se erigit. & quasi tumore turgidi fastus deponit. Exhibere se quibuslibet contumeliosus humilem permittit. sed cum repente hunc unius iniuria uerbi pulsauerit. ad consuetam primum elationem redit. sicque ad tumorem ducitur. ut nequaquam quia humilitatis bonum concupierat recorderetur. Alius auaritia aestuans. augendis facultatibus anhelat. cum perire omnia uelociter conspiciat. uacantem per concupiscentiam mentem figit. Decernit iam nil appetere. & adeptam tantummodo sub magni moderaminis freno possidere. Sed cum repente fuerint oculis oblata quae placeant. in ambitione primum mens anhelat. semetipsam non capit. adipiscendi haec occasionem querit. Et oblita continentiae quam secum pepigerat. cogitationum se stimulis per desideria acquisitionis inquietat. Alius luxuriae tabe polluitur. & longa iam consuetudine captus tenetur. Quanta autem castitatis sit munditia conspiciat. & carne uinca turpe deprehendit. Restringere ergo uoluptatum fluxa deliberat. & resistere consuetudini.

n

n

n

quasi totis se uiribus parat. Sed uel
obiecta oculis species. uel ad memoria
reducta. cū subita tēptatione con
cutitur. p̄tin' apristina p̄paratione
dissipat'. Et qui contra hanc clipe
um deliberationis erexerat. delec
tationis iaculo confossus iacē. sicq;
eum luxuria eneruē superat. ac
si nulla contra eam intentionis
arma p̄parassē. Alius irē flānis
accenditur. & usq; ad inferendas
p̄ximis contumelias effrenat'. Cū
uero nulla furoris occasio animū
pulsat. quanta sit mansuetudi
nis uirtus. quanta patientiæ al
titudo considerat. seq; etiam con
tra contumelias patienter parat.
Sed cū parua qualibet cōmotionis
ocasio nascit'. repente ad uoces
& contumelias in edullit' inflam
mat'. ita ut non solum ad memo
riam patientiā p̄missa n̄ redeat.
sed & semet ipsam mens & ea que
loquit' conuicta non agnoscat.
Cūq; furori plene satis fecerit. qua
si post excretum in tranquill
tatem redit'. Et tunc se ad si
lenti claustra recolligit. cū lin
guę non patientia sed p̄cetitatis
sue satisfactio frenum ponit.
Vix igit' sero post conuicta inlata
se cohibet. quia & acursu sepe
spumantes equos n̄ p̄sidentis

dextera. sed campi termin' cohercet'.
Bene ergo derep̄bis dicit'. Inuoluntē
sunt semite gressuum eorū. Quia
recta quidem deliberando appetunt.
sed ad consueta mala replicant'. Et
quasi extra se tensi ad semet ipsos p̄
circuitū redeunt. qui bona quidē
cupiunt. sed a malis nequaquam
recedunt. Esse quippe humiles.
sed tamen sine despectu. eē conten
ti. p̄p̄riis. sed sine necessitate. esse
casti. sed sine maceratione corporis.
esse patientes. sed sine contumeliis
uolunt. Cūq; ad ipse uirtutes que
runt. sed labores uirtutum fugi
unt. quid aliud quā & belli certa
mina in cāpo nesciunt. & trium
phare in urbib' de bello concupis
cunt. quā uis hoc qd eorū semite
inuoluntē memorantur. adhuc
intellegi & alit' possit. Sepe nāq;
n̄ nulli contra quedam scuttia
uehementē accingunt. sed quedā
subigere negligunt. Cūq; se con
tra ista non erigunt. & illa contra
se reparant que subegerunt. Ali
us nāq; iam carnē a luxuria domuit'.
sed tamen adhuc ab auaricia men
tē non refrenauit. Cūq; se in in
mundo p̄exercenda auaritia retinet.
cūq; a terrenis. ~~terrenis~~ actib' non
recedit. erūpente occasionis arti
culo. & iam in luxuria labitur.

quā iam subegisse uidebat. Alius auaricie
 estū uicit. sed nequaquā uim
 luxurie subdidit; Cūq; explen
 de luxurie p̄cium p̄parat. uigo
 quoq; auaricie quā dudū edomu
 it. cordis ceruicem subdit; Alius
 rebellantem iam impatientiam
 strauit. sed manem ḡtam necdū
 uicit; Et cū se p̄hanc mundi hono
 ribus inserit. confixus causarum
 stimulis. ad impatientiam captus
 redit; Cūq; manis ḡta ad defensio
 nem suanimū erigit. & illam uic
 tus tolerat quā superauit; Alius
 manem iam ḡtam subdidit. sed
 tamen impatientiam necdum stra
 uit; Et cū multa resistentibus p̄
 impatientiā minat. erubescens n̄
 implere qđ loquit. sub manis ḡte
 iugum reuocatur; Et hoc uictus
 paliud tolerat. qđ plene se uicisse
 gauderat; Sic ergo ope uicaria
 fugituum suum uitia retinent.
 & quasi iam amissum sub domini
 iure recipiunt. atq; ad uindictā
 sibi uicissim tradunt; Pueris naq;
 inuolutis sunt gressuum semites.
 quia & si deuicta una nequitia
 pedem leuant. regnante tamen
 altera hunc inea etiam quā de
 uicerant implicat; Aliquando
 uero inuolutis gressuum semitis.
 & non nulla culpa deuenitur.

& alia paliam p̄petrat. Nam sepe fur
 to negationis fallacia ungit. Et se
 pe culpa fallacie p̄iuru reatu cumu
 lat; Sepe qđ libe uitū impudenti
 p̄sūptione committit. & sepe qđ om
 ni culpa fit grauius. & iam de com
 misso uitio supbit; Hā quāuis de
 uirtute nasci elatio soleat. non nū
 quā tamen stulta mentis elatio
 de p̄petrata se nequitia exaltat; Sed
 cū culpa culpe adiungit. quid ali
 ud quā inuolutis semitis. atq; inno
 datis uinculis prauorū gressus
 ligant. Vnde bene contra puer
 sam mentē sub iudee specie pesa
 iam dī. Erat cubile draconū. & pas
 sua structionum; Et occurrent de
 monia onocentauris. & pilosus cla
 mabit alter ad alterū; Quid nāq;
 p̄dracones. nisi malitia; Quid uero
 structionū nomine. nisi hypocrisis
 designat. Structio quippe speciem
 uolandi habet. sed usum uolandi
 non habet. quia & hypocrisis cunc
 tis intuentibus imaginē dese sei
 tatis insinuat. sed tenere uitam
 scitatis ignorat; In pueris igit
 mente draco cubat. & structio pas
 citur. quia & latens malitia cul
 lide tegit. & intuentium oculis
 simulatio bonitatis ante fertur.
 Quid uero onocentaurorū nomine.
 nisi & lubrici figurant. & elati.

isaias

Propheta

Psalmus

Greco quippe eloquio onos asinus dicitur;
Et appellatione asini. luxuria designatur
natur prophetam attestante qui ait;
Ut carnes asinorum. carnes eorum. Tauri
autem uocabulo. ceruix superbia demonstratur.
sicut uoce dominica dei uidebitur
superbientibus per psalmistam dicitur. Tauri
pingues obsederunt me; Onocenta
tauri ergo sunt. qui subiecti luxu-
riis uitas. inde ceruicem erigunt.
unde humiliari debuerunt. Qui
carnis sue uoluptatibus seruientes.
expulsi longe uerecundia. non so-
lum se amittere rectitudinem non
dolent. sed adhuc etiam de opere
confusionis gaudent. Onocenta-
uris autem demonia occurrunt. quia
maligni spiritus ualde eis aduocum de-
seruiunt. quos de his gaudere con-
spiciunt. que flere debuerant. Vbi
apte subiungitur; Et pilosus clama-
bit alter ad alterum. Qui namque alii pi-
losi appellatione figurantur. nisi
hi quos greci panas. Latini uero
incubos uocant. quorum nimirum
forma ab humana effigie incipit.
sed bestiali extremitate terminatur.
Pilosus ergo nomine. cuiuslibet pec-
cati asperitas designatur. Quod et si
quando quasi ab obtentu rationis
incipit. semper tamen admirabilia
motu tendit. Et quasi homo
in bestiam desinit. dum culpa per rationis

imaginem inchoans. usque admirabilia
bilem effectum trahit; Hanc sepe edendi
delectatio seruit gula. & seruire se
simulat indigentis naturam; Cumque
uentrem in gluuiem extendit. mem-
bra in luxuriam erigit; Pilosus autem
alter ad alterum clamat. cum per petra-
ta nequitia ad petrandam mali-
tiam. prouocat. & quasi quadam
cogitationis uoce commissa iam cul-
pa. culpam adhuc que committatur
mutat. Sepe namque ut diximus
gula dicit; si abundante corpus
alimento non reficit. in nullo utili
labore subsistit; Cumque mentem per de-
sideria carnis accenderit. mox quod
luxuria. uerba proprie suggestionis
facit dicens; Similes enim dicitur homines
corporaliter nolles. membra ipsa coc-
undi apta usibus non fecisse; Cumque
hec quasi ex ratione suggerit. men-
tem ad libidinum effrenationem tra-
hit. Que sepe deprehensa per troci-
num mox fallacis & negationis
inquirat. reamque se esse non estimat.
simentiendo uitam defendat; Pilo-
sus ergo alter ad alterum clamat.
quando sub aliqua ratione errandi
specie. puerisam mentem culpa
subsequens. ex occasione culpe pre-
cedentis inlaquet. Cumque hanc
peccata dura atque aspera deprimunt.
quasi conuocati in ea concordant

pilosi dominant. Sicq; fit. ut semper
 se gressuum semite deterius inuoluant.
 dum mente repbam culpa pculpam
 ligat. Sed inter hec sciendum est.
 qd aliquando prius oculis intellec
 tus obtundit. & postmodum captus
 animus p exteriora desideria uacatur.
 ut eca mens quo ducit nesciat. & car
 nis sue inlecebris sese libenter sub
 dat. Aliquando uero prius desideria
 carnis ebullunt. & post longu usu
 inlicita operis. oculum cordis clau
 dunt. Nam sepe mens recta cernit.
 nec tamen audent contra puer sa se
 erigit. & renitens iunct. du hoc ip
 sum qd agit diudicant. carnis sue
 delectatione superat. Quia enim
 plerumq; prius oculus contemplati
 onis amittitur. & post p carnis deside
 ria huius mundi laboribus animus
 subiugatur. testat samson ab alophi
 lis captus. Qui post qua oculos pdi
 dit. ad molam deputat est. Quia
 nimiru maligni sps. post qua tep
 tationu stimulis uirtus aciem con
 teplationis effodiunt. foris in car
 cutu laborum mittunt. Rursu
 quia sepe & recta operatio exterius
 pdit. & tamen adhuc rationis lum
 in corde retinetur. ppheta hieremi
 as insinuat. qui du sedechie capti
 uitate narrat. ordinem captiuita
 tis interne denuntiat dicens. Decidit

rex babilonis filios sedechie inreblatha
 in oculis eius. & omis nobiles iuda oc
 cidit rex babilonis. oculos quoq; sede
 chie eruit. Rex quippe babilonis.
 est antiquus hostis. possessor. utime
 confusionis. Qui prius filios ante
 intuentis oculos trucidat. quia se
 pe sic bona opera interficit. ut hec
 se amittere ipse qui captus est do
 lens cernat. Nam gem et plerumq;
 animus. & tamen captus sue delec
 tationibus uictus. bona que genu
 it. amans pdit. Ea que patitur
 damna considerat. nec tamen uir
 tutis brachium contra regem ba
 bylonis leuat. Sed cum uidens
 nequitie ppetratione peccatur.
 ad hoc quandoq; peccati usu pdu
 citur. ut ipso quoq; rationis lumi
 ne priuet. Unde rex babilonis
 extinctis prius filis. sedechie ocu
 los eruit. quia malignus sps sub
 ductis prius bonis operibus post &
 intelligentie lumen tollit. Quod
 recte sedechias inreblatha patitur.
 Reblatha quippe multa hec inter
 pretat. Si enim quandoq; & lumen
 rationis clauditur. qui prauo usu.
 ex iniquitatis sue multitudine gra
 uatur. Quomodo aut culpa pde
 at. uel quibus libe ex occasione
 erumpat. repboru tamen semite.
 semp inuoluit sunt. ut prauis

De clam
sone

Jeremias

concupiscentiis dediti aut nulla bo
na appetant. aut appetentes infir
mo desiderio. adhuc nequaquam men
tis liberos gressus tendant. Recte
enim aut non incipiunt. aut imp
so fracti itinere adhuc minime p
tingunt. Vnde fit plerumq. ut
ad amorem suum lassata redeant.
se seq. ab intentione animi. in car
nis uoluptatibus sternant. sola
que transeunt cogitent. nulla
que secum permanant curent. Vn
de & apte subditur. Ambula
bunt in uacuam & peribunt. In
uacuum quippe ambulat. qui ni
hil secum destructi sui laboris por
tant. Alius namq. adipiscendis ho
noribus exsudat. alius multipli
candis facultatibus aestuat. alius
promerendis laudibus anhelat.
Sed quia cuncta hec hic quisq. mo
riens deserit. labores in uacuam
perdidit. qui secum ante iudicem
nihil tulit. Quo contra bene
per legem dicitur. Non apparebis
in conspectu domini uacuum. Qui enim
promerende uite mercedem bene
agendo non prouidet. in conspec
tu domini uacuum appareat. Hinc de
iustis per psalmistam dicitur. Venientes
autem ueniunt. in exultatione. por
tantes manipulos suos. Ad exam
en quippe iudicii portantes

Moyser

Psalm

manipulos ueniunt. qui in semet
ipsis recta opera. quibus uitam me
reantur ostendunt. Hinc de uo
quoque electo psalmista iterum
dicitur. Qui non accipit in uano
animam suam. In uano namque animam
suam accipit. qui sola presentia co
gitans. que se sequantur. in perpetuum
non attendit. In uano animam
suam accipit. qui eam uitam negle
gens. eicuram carnis ante ponit.
Sed animam suam iusti in uanum
non accipiunt. quia intentione
continua. ad eius utilitatem refe
runt. quicquid corporaliter ope
rantur. quatenus & transeunte ope
re. operis causa non transeat. que
uite premia pro uitam parat. Sed hec
curare reipublice negligunt. quia
perfecto ambulantes in uacuam.
uitam sequentes fugiunt. inue
nientes perdidit. Melius uero ap
uorum imitatione conpescimus.
si eorum damna ex fine pensamus.
Vnde bene & iam cum exortatione sub
iungitur. Considerate semitas
themana. itinera saba. & expecta
te paulisper. Themana quippe
auster. saba autem. recte interpre
tatur. Quid hic pauperum. qui
afflata teporibus membra dissol
uit. nisi fluxa uiuendi remissio.
Quid preter. nisi actionis obligatio

demonstrat. Qui enim dissolu-
 ta mente. ea que terrena sunt
 appetunt. negressu libero ad
 dm pdeant. ipsi se suis inordina-
 tis conatibus ligant; Cūq; fluxis
 conuersationis sue actibus impli-
 cant. quasi remansuros iniretina-
 culis pedes ponunt. Ut enī pau-
 lo superius quosdam addeuictas
 iā culpas retrahi. p̄pta queſdam
 & non deuicta uitia diximus.
 ita non nulli ad ea que relique-
 rant redeunt. p̄ queſdā que uel
 honestatis nomine. t̄ laudis ho-
 nore palliantur. Hā sunt pleriq;
 qui iā aliena non appetunt. atq;
 abhuius mundi iurgis inchoa-
 to quietis amore diuiduntur.
 Frustrari sacris eloquiis sicut.
 uacare sup̄nis contemplationib;
 concupiscunt. nec tamen p̄fec-
 ta animi libertate. curā rerum
 familiarium deserunt. Cui sepe
 dum licite seruiunt. et iā inli-
 cis huius mundi iurgis impli-
 cant. Cūq; terrenas res studio
 se tueri desiderant. cordis requi-
 em deserunt quā querebant.
 Et cū substantia fugiens continua
 p̄uisione p̄tegitur. conceptus in
 animo diuine scientie sermo
 dissipatur. Quia iuxta ueri-
 tatis sententiam. obortū semen

spine opprimunt. cū uerbum
 di amemoria inportune terre-
 narū rerum sollicitudines ex-
 pellunt. Dissolutis itaq; gressibus
 inrete ambulant. qui dum p̄fec-
 te non deserunt. sem& ipsos gra-
 diendo obligant. ne gradientur.
 Et sunt pleriq; qui non solum alie-
 na n̄ appetunt. uerum et iā cuncta
 que possederant. in mundo de-
 relinquunt; Sem& ipsos despici-
 unt. nullā p̄sentis uite gl̄am re-
 quirunt. Abhuius mundis ac-
 tionibus separant. & penē que-
 quā p̄speritatis aduersit̄ talem;
 Sed tamen adhuc uinculo carna-
 lis cognationis obligati. dū amo-
 ri p̄p̄nuitatis indiscrete deser-
 uunt. ad ea sepe p̄fectum cog-
 nationū redeunt. que iam &
 cū p̄prio despectu subegerunt.
 Cūq; plusquā necesse est carnis
 p̄p̄nuitatis diligunt. retracti ex-
 terius. a cordis parente diuidunt;
 Hā sepe quosdam uidemus. quan-
 tum ad p̄p̄rium studium expec-
 tat. iam p̄sentis uite desideria
 non habere. mundū & opere &
 professione reliquisse. Sed tam-
 p̄ inordinatis affectibus propin-
 quorum p̄terita intrūpere.
 terrenarū rerum iurgis uaca-
 re. libertatem uitam quietis

relinquere. & mundi in se studia iā
dudū detracta reparare. Quo itaq;
isti. nisi in recte ambulant. quos ap
ferta seculo inchoata iam utiq; p̄fec
tio soluerat. sed inordinatus amor
terrenę cognationis ligat. Qui enī
districto studio. & non dissolutis gres
sibus eternę sponsonis p̄mum se
quunt. sicut semet ipsos p̄diumo
amore despiciunt. sic cuncta quib;
se sentiant p̄pediri post ponunt.
& cū p̄dō necesse est. ut quib; ualent
cunctas inserviunt. p̄dō priuata
obsequia & iam p̄pinq̄uis negant;
Hinc est enī qđ quidam cū diceret.
p̄mitte mihi prius ire & sepelire
patrem meum. ueritatis p̄tanus
ore audiuit. Sine ut mortui se
peliant mortuos suos. tu aut uā
de. annuntia regnum dī. Quam
re notandū ē. quia electus disci
pulus. cū a parentis sepultura cō
pescitur. hoc deuotū quēq; exhi
bere patri mortuo ex affectu car
nali p̄p̄t dñm non licet. qđ p̄p̄t
dñm ceteris debet. Hinc rursum
ueritas dicit. Siquis uenit ad me
& non odit patrem suum. & matrem.
& uxorem. & filios. & fr̄s. & sorores.
adhuc aut & animā suam n̄ po
test meus discipulus ēē. Quo in
loco uidelicet. dū p̄pinq̄uorum
odio. anime quoq; nr̄e odiū sub

Evang

Evang

infert. patenter ostendit. quia sic
p̄p̄n quos. sicut nosmet ipsos odio
habere p̄cipimur. ut hos ad eterna
rapientes. corūq; carnalem grām
cū p̄pedite post ponentes. discamus
tēperata eos discretionis arte &
conuenientē diligere. & salubriter
odio habere. quatenus sic seiat per
amorem odiū surgere. ut ualeant
eos uerius p̄odium amare. Hinc
rursū p̄ moysen dicit. Qui dixit pa
tri suo & matri suę. nescio uos. & fra
tribus suis ignoro illos. & nescierunt
filios suos. hi custodierunt eloquiū
tuum. & pactū tuū. & seruauerunt
iudicia tua; Ille enī scire dñm fami
liarius appetit. qui p̄ amore pie
tatis. nescire desiderat quos carna
liter sciunt. Graui & enī damno
scientia diuina minuitur. si cum
carnis noticia partit. Extra cog
natos ergo quisq; ac p̄rimos debet
fieri. si uult parenti omnium ueri
us iungi. quatenus eosdem quos
p̄p̄t dñm uult negligit. tanto so
lidius diligit. quanto in eis affectū
solubilem copulę carnalis ignorat.
Debent quidem & temporaliter his
quib; uicinius iungim. plus cete
ris p̄desse. quia & flāma admotis
rebus incendium porrigit. sed hoc
ipsū prius ubi nascit incendit. De
bemus copulā t̄renę cognationis

agnoscere. sed tamen hanc cū cursū
mentis p̄pedit ignorare. quatenus
fidelis animus. in diuino studio accen
sus. nec ea quę sibi sunt in infimis con
iuncta despiciat. & hęc apud semet
ipsū recte ordinans. summo ^{rerū} amore
transcendat. Sollerti ergo cura p̄ui
dendū est. ne carnis gratia sui repat.
atq; arrecto itinere cordis gressū
deflectat. ne uim sup̄ni amoris in
pediat. & surgentē mentē sup̄ impo
sito pondere deorsū p̄mat. Sic etenim
quisq; p̄p̄inquoꝝ debet necessitatib;
cōpati. ut tam p̄comp̄assionem n̄
sinat uim suę intensionis inpe
diri. ut affectus quidē mentis uis
cera repleat. sed tam asp̄uali p̄po
sito non auertat. Neq; cū se iuri.
ad impendendum necessaria p̄p̄inquoꝝ
carnis n̄ diligunt. sed amore sp̄uali
ipsā in se dilectionem uincunt. qua
tenus sic eam discretionis moderami
ne tēperent. ut p̄hanc in paruo
satis aeminimo. arrecto itinere
non declinent. Quos bene nobis
p̄significationē uacę inuunt. quę
sub arca dñi ad montana tendentes.
affectu simul & rigido sensu gradiunt
sicut scriptū est. Tollentes duas uac
cas quę lictabant utculos. iunxerunt
ad plaustrū. utculosq; earum clausē
runt domi. & posuerunt arcam dñi
sup̄ plaustrū. Et paulo post. Ibant

33
indirect^u uacę pinam quę ducit
bethsamis. & itinere uno gradiabant.
p̄gentes & mugientes. & non deli
nantes neq; ad dexteram. neq; ad sinis
trā. Ecce enī reclusis domi utculis.
uacę quę sub arca dñi plaustro reli
gant. gemunt & p̄gunt. dant ab
intamis mugitus. & tamen ab itine
re non demutant gressur. Amore
quidem p̄compassionem sentiunt. sed
colla posterius non deflectunt. Sic
sic necesse est. ut incedere debeant.
qui sacre legis iugo sub posita iam
p̄internā scientiam dñi arcā por
tant. quatenū p̄hoc qđ p̄p̄inquoꝝ
necessitatibus cōdolent. & cepto rec
titudinis itinere non declinent.
Bethsamis quippe domi solis dñi. Arca
ergo sup̄ posita bethsamis p̄gere ē.
cū sup̄na scientia ad interne lucis
habitaaculum p̄p̄inquare. Sed tunc
uere bethsamis tendim. cū uim
rectitudinis gradientes. ad uicina
erroris. latera. nec p̄affectu pig
nerū declinam. Quorū nimirū
grā. mentē nrām tenere debet. sed
reflectere n̄ debet. ne hęc eadem
mens aut si affectu non tangit
dura sit. aut plus tacta. si inflec
titur remissa. Intueri libet bea
tū iob. in quo diuini timoris ui
gū colla cordis attriuerat. sub
quanto discretionis moderamine.

De uacis
arce trahen
tibus

diuinę scientię arcam portat. Amis-
sis namq; uttilis mugit. quia au-
dita morte filiorũ. incertam ton-
so capite corrumpit. Sed recto tam̄
tinere mugiens gradit̄. quia os
eius ingemitu addi laudes aperit̄.
eũ p̄tin̄ d̄r. Dñs dedit. dñs abstu-
lit. sicut dño placuit ita factũ
est. sit nomen dñi benedictum;
Sed indiscrete mentes. hanc uiuen-
di regulam nesciunt. & quo ui-
as di dissolute appetunt. eo ad
mundi itinera stulte replicant̄;
X Recte igit̄ s̄s uir post theman sem-
tas. saba itinera memorat. quia
quos auster rep̄bi teporis soluerit.
hos nimirũ rete implicationis te-
nere. Bene aut̄ prauorũ facta
describens. considerari hec ammo-
nere. quia puerla agendo dilige-
mus. sed hec uisa malis diuidi-
camus. It̄ que in nobis minus di-
iudicanda credimus. quã sint
turpia. maliorum accione cog-
noseimus. Sicq; fit. ut adsem̄
ipsam mens redeat. & agere qđ
reprehendit erubescat. Quasi
enĩ abspeculo feda facies displiceat.
cũ mens auita simili. in se ipsa qđ
a. uersetur uidet̄. At̄ ergo. Con-
siderate semitas theman. itinera
saba. & expectate paulisp̄. Ac si ap-
te dicere. Dana alieni teporis

ad tendite. & tunc spem de eternis
firmius sumitis. si recto cordis oculo.
qđ malis displiceat uidetis; Bene
aut̄ d̄r. expectate paulisp̄; Sepe
& enĩ dũ p̄sentis uitę breuitas qua
si diu p̄seueratura diligit̄. ab eterna
spe animi frangit̄. & delectat̄ p̄sen-
tib̄. desperationis suę caligine re-
uerberat̄; Cũq; longũ putat. qđ
adiuendi sibi spatiũ restat. repen-
te uitã deserens. eterna inuenit.
que unaro iam nequeat. Hinc enĩ
enĩ qđ p̄quendam sapientẽ dicit̄;
V̄ his qui p̄diderunt sustentiam;
Sustentiam uidelicet p̄dunt. qui
dũ diu se immorari uisibilibus est
mant. spẽ inuisibilem dere lin-
quunt; Cũq; mens in p̄sentibus
figit̄. uitã terminat̄. It̄ repente
ad supplicia impulsa pueniunt.
que decepti suis p̄sũptionib̄. aut
nũquã se contingere aut tarde
crediderunt. Hinc ueritas dicit̄;
Vigilate itaq; & orate. quia nescitis
diem neq; horam; Hinc rursum
scriptum est; Dies dñi. sicut fur-
ta innoete ueniet̄. Quia enim
ad rapiendã animã p̄pinquans. mi-
nime conspicitur. furi innoete
cõparat̄. Tanto igitur debet̄ qua-
si semp̄ ueniens metui. quanto
a nobis ñ ualeat uentur̄ p̄sciri;
Vnde & s̄i uiri. quia breuitate uitę

indefinenter aspiciunt. quasi cotta
 die morientes uiuunt; Et tanto se
 solidius mansuris pparant. quanto
 & nulla ee transitoria semp ex fine
 pensant; Hinc quippe psalmista ue
 loci cursu fugere uitā peccatoris aspi
 cients att; Pusillum adhuc & non erit
 peccator; Hinc iterū dicit; homo sic
 fenu dies ei; Hinc esaias att; Omnis
 caro fenu. & gta ei sic flos fenu; hinc
 mentes psumentium. iacobus corri
 pit dicens; Que e uitā urā. Vapor
 e admodicu parens; Recte ergo
 dr. expectate paulisp; Quia & inmen
 su est qd sine termino sequit. & pa
 ru e que quid finit; Longu quippe
 nobis uidere non debet. qd cursu ad occasu
 sui teporis tendit ut non sit; Quod du
 p momenta ducit. ipsa hoc momenta
 sua que differunt impellunt. atq;
 unde teneri cernit. inde agit ne te
 neat. Bene aut beatus iob post qua
 breuitate p sentis uite despiciens in
 tulit. contra iniquos p tan inuocce
 omnium electoru surgit adiungens.
 Confusi sunt quia speraui. Cu bonis
 mala repbi ingerunt. si hos abspe in
 tima labe factari conspiciunt. effec
 tu deceptionis hilarescunt. Lucru
 naq; maximum erroris sui ppaga
 tione deputant. quia habere se ad
 pdtione socios exultant; Cu uero
 bonae spes interius figitur. & ne

quaqua malis exterioribus adima
 reclinat. prauoru mente confusio
 occupat. quia du puenire ad afflic
 torum intima nequeunt. incassu
 se existere crudeles erubescunt; Sed
 igit uir. dicat ex uoce sua. dicat ex
 uniuersalis ecclesie afflictę gementisq;
 constantia. que inter aduersa repboe
 supne retributionis gaudium sine
 ullo mentis defectu desiderat. atq;
 ad uitam moriendo pdurat; Confu
 si sunt quia speraui; Ac si apte dicat;
 Quia duris psecutionibus repbi uim
 mei rigoris non emolliunt. erubef
 centes peuldubio. labore sue cru
 delitatis pdunt; Unde & mox uen
 ture retributionis bona. quasi iam
 p sentia conspiciunt. & qui reatus in
 iudicio repbis maneat. attendit
 subdens; Venerunt quoq; usq; ad
 me. & pudore coopta sunt; Usq; ad
 scam quippe rectam indie iudicu
 repbi ueniunt. quia usq; ad ei tunc
 conspicienda gloriam pducuntur.
 ut ad maiora tunc reatus sui sup
 plicia repulsi. uideant qd pdiderit;
 Tunc uero iniquos pudor cooperit.
 cu eos inconspetu iudicis. testis
 conscientia ad iect. Tunc iudex
 exterius cernit. sed accusator inte
 rius tolerat; Tunc omis ante oeu
 los culpa reduct. & mens sup ge
 henne incendia suo grauius igne

Psalm
 iter
 isaias
 iacob?

s
 s
 n

Aphera

eruciat; De quibus recte prophetā
dicit. Dñe exaltet manū tuā ut non
uideant. uideant & confundant.
Intellectum quippe reproborū nunc
merita obscurant. sed tunc cogni
tio reatus illuminat. ut & in sequen
da non uideant. & tunc ea post
quā amiserint cernant. Hunc quip
pe aeterna intellegere negligunt.
Et appetere intellecta contemp
nunt. sed tunc ea intellegentes
pecul dubio desiderantesq; conspici
unt. cū desiderata assequi nequa
quā possunt. Quae & iam beati
iob uerba. amicis ei specialiter cō
gruunt. qui duris obiurgationib;
sēi uiri animū labefactare cona
bant. At enī. Confusi sunt quia
speraui. Ac si aperte diceret. Dū
me stultis increpationib; ad despe
rationem flectere nequeunt.
ipsi temeritatis suae insania con
fundunt. Venerunt quoq; usq;
ad me. & pudore coopti sunt. Ac
si dicat. Videntes corporis uulne
ra. sed mentis constantiam nesci
entes. dū me de iniusticia incre
pare ausi sunt. usq; ad me nec dū
puenerunt. Sed dura me inuecti
one pulsantes. dū stare animū in
ter aduersa deprehendunt. quasi
ad me uenientes erubescunt. Et enī
ad me ueniunt. quā me in intamis

agnoscunt. ubiq; eos pudor coope
rit. ubi me stantem fortiter. exte
rior iactura non tangit. Sunt
uero non nulli. qui timere dñm
nesciunt nisi cū uel in se experta.
uel in alius cognita aduersitate ter
rent. Quos prospera paudatiam
elevant. contraria p̄ infirmita
tem turbant. Ex quorū scilicet
numero. amicos suos eē beatus iob
redarguit. cum prius subdit.
dicens. Hunc uenistis. & modo ui
dentes plagā meā timetis. Ac si
aperte dicat. Ego tunc dñm timui.
cū fult̄ prosperis. flagellorū detri
menta non sensi. Vos autē quia
ex amore dñm n̄ metuistis. et sola
eum uerber̄ p̄uisione formida
tis. Sequitur. Numquid dixi
afferte mihi. & de substantia ur̄a
donate mihi. Et liberate me de
manu hostis. & de manu robustorū
eruite me. Si ad p̄sonā sc̄e recte
haec uerba referunt. quia ami
cos beati iob hereticorū tenere
speciem diximus. recte se asserti
corū substantia non indigere.
Hereticorū quippe substantia. car
nalis sapientia n̄ inconuenient̄
accipitur. quā adū p̄ uerse fulci
unt. quasi in uerbis se diuites of
tendunt. Quā eo sc̄a recta non
querit. quo hanc sp̄uali intellectu

transcendit. Sepe uero heretici
cū pueris de fide asserunt. n̄ nulla
contra antiquū hostem. subtilia
de carnis tēptationibus loquunt̄.
Hā n̄ nūqua cō in se quasi sanamē
bra operationis ostendunt. quo in
fide uulnerati. serpentis morſu
incapite tenent̄. Sed sc̄a aceta.
audire ab his subtilia de tēptati
onibus n̄ uult. qui dū uera que
dā de conuersatione asserunt. ad
falsā pfidie pducunt. Vnde recte
nunc d̄r. Nūquid dixi. asserite
mihi & de substantia ur̄a donate
mihi. & de manu hostis. & de manu robustor̄ eruite
me. Manū quippe hostis. sata
nē fortitudinē uocat. & manus
robustor̄. uires malignor̄ spūum
appellat. Quos id circo robustos
appellat. quia dū absq; carnis
infirmitate sunt conditi. pra
uis eor̄ aduſibus inbecillitas ad
huc iuncta n̄ obinat. Hoc uero
qd̄ subdit̄. Docete me. & ego tace
bo. & siquid forte ignorauim in
struite me. sub cuius distinc
tionis libramine pendeat. incertū
uidet̄. utrū ad hoc subiunctum
sit qd̄ intulerat. nūquid dixi.
an certe disiuncta a superioribus
sententia p̄mit̄ qua p̄ increpaci
onē dicat̄. docete me & ego tacebo.

& siquid forte ignorauim. instrui
te me; quod tam̄ utriq; distinc
tioni conuenit. quia ab intel
lectus sani tramite p̄ neutram
recedit. Sed quia hęc intrans
cursū p̄ allegoriam diximus.
restat ut moraliter historiae
uerba p̄serutemur. Beat̄ iob
rerū dāna p̄tulerat. malignor̄
spūum p̄cussionibus tradit̄. do
lores uulnerū sentiebat. sed sa
pientē dī stulticiā diligens. stul
tā mundi sapientiā mentis despe
ctu calcauerat. Igit̄ ^{quia} contra mun
di diuites paup̄. contra potentes
oppressus. contra sapientes stult̄
dicit̄. Ira respondet. Quia nec
paup̄ eor̄ substantiā. nec oppres
sus adiutorium contra robustos.
nec stult̄ doctrinā sapientiae car
nalis querit. Sc̄s & enī uir quia
mente sup̄ sem̄ & ipsū rapit̄. &
paup̄ inopia n̄ angustat̄. & oppres
sus nihil patit̄. & uoluntarie stult̄.
carnalem sapientiā n̄ mirat̄. Hinc
ē enī qd̄ oppressus alius pauper
dicit̄. Aporiam. sed n̄ desitui
mur. Et secutionē patim. sed n̄
derelinquimur. Derem. sed n̄
perim. Hinc ē qd̄ sapientiā sc̄s stul
ticiā insinuans ait. Quis stulta
sunt mundi elegit dī. ut confun
dat sapientes. Et si quis uidetur

Paul

Luul

inter uos sapiens eē in hoc seculo. stultus
fiat ut sit sapiens; Hinc & g^{ra}m
oppressionis. & diuitias desiderate
paupertatis aperiens dicit. Quasi
morientes. & ecce uiuim^{us}. Ut cas
tagati. & non moraficati. Qua
sistites. semp autē gaudentes.
Sicut egentes multos autem lo
cupletantes. Tanquā nihil ha
bentes. & omnia possidentes;
Libet inter hec oculos mentis
attollere. & electos diⁿⁱ exteri
us oppressos quanta intrinse
cus arce p^{ro}sideant uidere; Cune
ta quippe que foris eminent. oc
cultis eorum obtutib^{us} p^{ro}despectū
iacent. Nam sup se interius rap
ti. in alto animum figunt. Et
queq; in hac uita patiunt^{ur}. qua
si longe infra labentia atq; a se
aliena conspiciunt. atq; ut ita dice
rim. dū mente extra carnem
fieri decertant. pene ipsa que
tolerant ignorant; In horum
p^{ro}fecto oculis. que quid tēporalit^{er}
eminet altū non est; Nam ue
lut in magni uertice montis
siti. p^{re}sentis uitę plana despi
ciunt. seq; ipsos p^{ro}spu^{er}ale celsitu
dinē transcendentēs. subiecta
sibi in e^o int^{er} uident. queq; p^{ro}car
nalem gloriam foris tument;
Vnde & nullis contra ueritatem

potestabus paruunt. sed quos at
tollit p^{ro}elatione conspiciunt. per
spiritus auctoritatem premunt;
Hinc est enī qd̄ a deserto moyses
ueniens. egypti regem exauc
toritate aggredit^{ur} dicens. Hec
dicit dñs d^{omi} hebreorū. Viq; quo
non uis subici mihi. Dimitte
populu meū ut sacrificet mihi;
Cui dū plagis oppressus pharao
diceret. ut sacrificet dō urō in
terra. aucta p^{ro} auctoritate
respondit. Non potest ita fieri;
Ab hominationes egyptiorū immo
labimus dño dō nrō. hinc ē qd̄
peccantē regem nathan aggre
diens. cui prius similitudinem
p^{ro}petrate p^{ro}preuaricationis obieci
ens. eumq; reum p^{ro}pprii iudicii
uocem tenens. p^{ro}tinus adiunxit
dicens; Tu es ille uir qui fecisti
hanc rem; Hinc ē qd̄ uir diⁿⁱ ad
destruendam idolatriā. samariā
missus. hieroboam regem sup
altare tura iacentē. non regē
uertit. n̄ formidine mortis p^{ro}res
sus. contra altare intrepidus.
auctoritate liberę uocis exerce
re dicens. Altare. altare. hec di
cit dñs; Ecce nascet^{ur} filius de do
mo dauid. iosias nomine. & im
molabit sup te sacerdotēs excel
sorū; hinc ē qd̄ achab sup bus.

De helia

idolorum seruitio sub actum cum in
 crepare heliam presumere dicens.
 tu es ille qui conturbas israhel.
 helias p[ro]tinus sup[er]bi regis stulticia
 obiurgationis libera auctoritate
 percussit dicens. Non ego turbaui
 israhel. sed tu & domus patris tui.
 qui dereliquisti mandata d[omi]ni.
 & secuti estis bahalim; hinc e[st] q[uo]d
 heliseus uera[m] magistri celsitudinē
 sequens. eundem achab ad se cū io
 saphat rege ueniente. exeret p[ro]fi
 die confundit dicens. Quid mihi
 & tibi est. Vade ad prophetas patris tui.
 & matris tue. Et uiuit d[omi]n[us] exeret
 tuum in cuius conspectu sto. q[uo]d
 si non uultū iosaphat regis iude
 erubescerem. nec ad tendisse qui
 dem te nec respexissem. Hinc est q[uo]d
 isid[or]us uir naaman ad se cū equis &
 curribus ueniente. ante ostium
 domus fuit. & talentorum copia ac
 uestium fultio non occurrit. non
 ianuam dom[us] aperuit. sed ut lauari
 septies in iordane debuisse. p[ro]nun
 tium iussit. Vnde & isdem naaman
 iratus. recedebat dicens. Putabam
 ut egredere[m] ad me. Hinc est q[uo]d
 petrus cū eum sacerdotes ac princi
 pes & iam p[ro] flagella se uentes in
 ihu nomine loqui phiberent. cū
 magna p[ro]tin[us] auctoritate respon
 dit dicens. Si iustum est in conspec

De heliseo

De petro

tu di uos potius audire. quā d[omi]n[us] iu
 dicare. Non enī possumus que iudi
 mus & audiuimus non loqui. Hinc
 est q[uo]d paulus cū residentem con
 tra ueritatem sacerdotum prin
 cipem cerneret. eumq[ue] minister
 illius alapa percussisset. non male
 dictū p[ro]turbat[ur] intulit. sed reple
 tus sp[iritu] libera uoce p[ro]phetauit
 dicens. Euciet te d[omi]n[us]. paries de
 albate. Et tu sedes iudicans me
 secundū legem. & contra legem
 uibes me p[ro]p[ter]ta. Hinc est q[uo]d ste
 phan[us] contra uim p[ro]sequentium
 auctoritate uocis exeret nec
 mortuus ex p[ro]p[ter]ta dicens. Du
 ra ceruice & incircūcisi cordib[us].
 & auribus uos semp[er] sp[iritu] sc[ilicet]o resis
 tistis. sicut & patres ur[bi]i.
 Sed quia sc[ilicet]i uiri ad uerba tantę
 altitudinis zelo ueritatis n[on] aut
 uicio elationis exiliunt. ipsi pa
 tenter indicant. qui factis die
 tisq[ue] alus. & quanta humilitate pol
 leant. & erga eos quos redarguant
 quanta caritate ferueant mani
 festant. Supbia quippe odium
 generat. humilitas amorē. Ver
 ba itaq[ue] que amor exasperat. p[ro]
 fecto ex fonte humilitatis emā
 nant. Quomodo ergo stephan[us]
 p[ro]ferre increpationē p[ro] elationē
 potuit. qui p[ro] eisde[m] quos increpauerat.

De paulo

De stephano

n

addeteriora otescentibus seq. lapi
dantibus flexis genibus orauit di
cens. Dne ne statuas illis hoc pec
catum. Quomodo paulus contra
gentes sup sacerdotē ac principē
asperuit uerba superbiens in
tulit. qui humilitate se etiā dis
cipulū seruicio subtermit dicens.
non enī nos in xpm pdicam. sed
ihm xpm dnm nr̄m. nos autē ser
uos ur̄os p̄ xpm. Quomodo petrus
p̄ elationē principibus restitit quō
errori cōpationis uelut reatū excu
sat dicens. scio quia p̄ ignorantia
fecistis. sicut & principes ur̄i. deus
qui p̄nunciavit p̄ os omnium p̄
phetarū pati xpm suum impleuit
sic. Quos ad uitā misericorditer tra
hit dicens. Penitemini igit̄ & con
uertamini. ut deleant̄ ur̄a pecca
ta. Quomodo heliseus uidēna
aman exelatione noluit. qui non
solum se conspici. sed teneri etiā
amuliere p̄misit. De qua scriptū
est. Cūq; uenisset ad uirū dī in
monte apprehendit pedes eius.
& accessit giet̄. ut amoueret eā.
Et ait uir dī. Dimittite eam. anima
autē eius in amaritudine est. Quo
modo helias supbo regi increpati
onis uerba p̄ timorem intulit.
qui ante currū eius humilit̄
cucurrit. Sicut scriptum est;

A conctisq; lūbis currebat ante achab.
Quomodo uir dī hieroboam p̄sentia
exelatione despectit. qui arenam
dexterā ei salutis pristinae p̄tū ex
pietate reparauit. Sicut scriptū
est. Cūq; audisset rex sermones ho
minis dī. quē in clamaue rat contra
altare inbet hel. extendit manū
suam de altari dicens. Apprehendi
te cum. Et exaruit manū ei. Et pau
lo post. Oravit uir dī. faciem dñi.
Et reuersa ē manū regis ad eū. & facta
est ut prius fuerat. Quia supbia
enī gignere uirtutes nescit. quan
ta ex humilitate pdit uox incre
pationis ostendit. quā signa comi
tant. Quomodo nathan contra
dā regem p̄ uerba increpationis
timuit. qui cū increpanda cul
pa de esset. interram se ei in conspec
tu p̄n̄ strauit. Sicut scriptū est.
Huntiauerunt regi dicentes. Adē
nathan p̄pheta. Cūq; introisset an
te conspectū regis. adorauit eum
p̄n̄ in terra. Quomodo moyses
regi egyptio libero resistens. eum
despicere potuit. quidō familia
riter colloquens. sequente se hic
tro cognatū humilis adorauit.
Cuius etiam consilio tantā obedi
tiam p̄buit. ut post secreta dī con
loquia magnū lucrū duceret. q̄t
foris ab ore hominis audire. Exalus

ergo seorsum factis discernimus quid de aliis pensare debeamus. Scilicet & enim viri nec exelatione sunt liberi. nec ex timore submissi. Sed cum rectitudine eos ad libertatem vocis erigit. consideratio infirmitatis propriam inhumilitate custodit. Culpas quippe delinquentium. & si ex alto increpantes ferunt. semetipsos tamen apud se subtilius iudicantes. quasi inabiectionis ponunt. Et quo prava malis insecuntur. eo ad reprimendos se atrociores redeunt. Rursusque quoslibet & meliora agentibus nequaquam parcunt. eo vigilantius aliena facta reprehendunt. Quid enim de humana potentia mirari exterius poterunt. qui semetipsos quoque despiciunt. etiam cum intus penitus amarum sublimitatis apprehendunt. Idcirco bene igitur foris diiudicant altitudine terrenae celsitudinis. quia intus oculum non grauat pondus tumoris. Unde & beatus iob cum inimicis dura loquentibus terrenam prudentiam. uires. substantiamque despiceret dicens. nunquid dixi afferre mihi. & de substantia ura donate mihi. & de manu hostis. & de manu robustorum erutte me. docete me & ego tacebo. & si quid forte ignorauit instruite me. quid de semetipso sentiat. paulo inferius

manifestat dicens. Super pupillum uirtutis. Luce itaque clarius patet. quantum se infirmitatis conspiciat. quem pupillum uocet. Sequitur. Quare detraxistis sermonibus ueritatis. cum cuobus nullus sit qui possit arguere. mundus ipse est auentus debet. qui curat aliena corrigere. in terrena non cogitat. ut desiderius infirmus non succubat. quatenus tanto perspicacius abis fugienda uideat. quanto hec ipse conscientiam & uitam uerius declinat. quia nequaquam pure in membro maculam considerat. oculum quem puluis grauat. Et super iectas sordes tergere non ualent manus. que lutum tenent. Quod iuxta antiquae translationis seriem. bene addit erga exteriora bella laborante. per significationem diuina uox innouit cum die. non tu edificabis in templum. qui uir sanguinum es. Deum autem templum edificat. qui corrigendis atque instituendis proximorum mentibus uacat. Templum quippe dei nos sumus. quod ad ueram uitam exteriori habitatione construimus. Paulo attestante qui ait. Templum dei semel est. quod estis uos. Sed uir sanguinum templum dei edificare prohibet. quia qui adhuc actibus carnalibus incubat. necesse est ut instruere spiritaliter proximorum mentes erubescat. Bene ergo dicit. Quare detraxistis sermonibus

n

Deed.

ueritatis. cū cuobis nullus sit qui
possit arguere. Ac si apte diceretur.
Qua temeritate audita reprehenditis.
qui percussione meae causas ignoran-
tes. adhuc reprehensibilia profertis.
Sequitur. Ad increpandum tantum
eloquia concinnatis. & inuentū
uerba profertis. Duo sunt genera lo-
cutionū. inportuna ualde &
noxia humano generi. Vnū quod
curat etiam pueris laudare. ali-
ud quod studet semper etiam recta cor-
ripere. Illud cū fluuio deorsū
ducit. hoc uero contra fluen-
ta ueritatis obserare & alucū
conat. Illud metū p̄mit. hoc cla-
cio erigit. Illud gratiam ex fauoribus
captat. hoc irā ut exercamine
ostendat exagitat. Illud in p̄-
tu subiacet. hoc semper ediuerso
tume. Ex huius ergo qualitate
beatus iob amicos suos fuisse redar-
guit cū dicit. Ad increpandum
uerba tantū concinnatis. Sed
unde usque ad iniustitiam increpationis
audaciam puenit. p̄tinē in-
notuit cū subiunxit. Et inuen-
tū uerba profertis. Inuentū enim
uerba proferre est. ociosa dicere. Hā
sepe dum ab ociosis uerbis nequa
quā lingua compefit. ad teme-
ritate quoque stultitiae increpationis
effrenat. Quibusdam enim

ruinae suae gradibus desidiosa mens
^{infatuus} ^{lapis}
infatuam lapsa impellit. Nam dum
ociosa cauere uerba negligimus.
ad noxia puenimus. ut p̄us loqui
aliena libeat. & post modum detrac-
tionibus eorum uitā de quibus loquitur
lingua mordeat. quandoque aut
usque ad aperta contumelias erumpat.
Hinc seminantur stimuli. oriuntur rixae.
accendantur fauces odiorum. pars tota
extinguitur cordium. Unde bene p̄
salomonē dicitur. Qui dimittit aquā.
caput est iurgiorum. Aquā quip-
pe dimittere est. linguā influxū
eloquii relaxare. Quo contra &
in bonā partē asserit dicens. Aquā
profunda. uerba ex ore iuri. Qui
ergo dimittit aquā. caput est iur-
giorum. quia qui linguā nō refre-
nat. concordiam dissipat. Unde
ediuerso scriptū est. Qui impo-
nit stulto silentium. iras miti-
gat. Quia autē multa loquuo
quisque seruens. rectitudinē
iustitiae tenere nō possit. testatur
ppheta qui ait. Vir linguosus.
nō diriget super terrā. Hinc salo-
mon iterū dicit. In multa loquuo
peccatū nō deerit. Hinc saias ait.
cubus iustitiae silentium. uidelicet
indicans. quia mentis iusticia
desolat. quando ab inmoderata
locutione non parert. Hinc iacob.

Iacob.

lxx

lxx

Evang.

dicit; Siquis putat se religiosū eē.
 non retinens linguā suam. sed se-
 duens cor suum. huius uana est
 religio; Hinc rursum ait. Sic autē
 omnis homo uelox ad audiendū.
 tardus autē ad loquendū; Hinc
 iterum adiungit. Lingua in qui-
 etum malum. plena ueneno mor-
 tifero. hinc p̄ se & ipsā nos ueri-
 tas ammonet dicens. Omne uerbū
 ociosum qđ locuti fuerint homi-
 nes. reddent rationem de eo in die
 iudicii. Ociosum uerbū quippe
 est. qđ aut ratione iustę necessi-
 tatis. aut intentione p̄ utilita-
 tis carē; Si ergo ratio de ocioso
 sermone exigitur. pensandum
 ualde est. quę pena illud mul-
 tiloquium sequit̄. in quo etiam
 p̄supbię uerba peccatur. Sciendū
 quoq; est qđ ab omni rectitudinis
 statu depereunt. qui p̄noxia uer-
 ba dilabunt; Humana & enim
 mens. aque more & circū clusa.
 ad superiora colligit̄. quia illud
 repetit unde descendit; Et re-
 laxata depertit. quia se p̄ infi-
 ma inutiliter spargit; Quot enī
 sup̄ uacuis uerbis a silentii sui cen-
 tura dissipat̄. quasi tot riuus extra
 se ducit; Unde & credere interius
 ad sui cognitionem n̄ sufficit.
 quia p̄ multiloquium exterius

sparsa. unam uitamq; consideratio-
 nis amittit; Totā se igit̄ insidi-
 antis hostis uulneribus detegit.
 quā nulla se munitione custo-
 die circū cludit. Unde scriptū
 est. Sicut urbs patens. & absq;
 muroꝝ ambitu. ita uir qui n̄
 potest in loquendo cohibere
 sp̄m suum. Quia enī murū
 silentii non habet. patet inimi-
 ci uaculis ciuitas mentis. Et cū
 se p̄ uerba extra se & ipsam eicit.
 aptam se aduersario ostendit.
 Quam tanto ille sine labore su-
 perat. quanto & hec eadem quę
 uincitur. contra se & ipsam p̄
 multiloquium pugnat. Sed in-
 ter hec sciendum est. quia cum
 pauore nimio. a locutione restrin-
 gimur. interdum plus quā ne-
 cesse est intra claustra silentii
 coartamur. & dum lingue uitia
 incaute fugim̄. occulte deteri-
 oribus implicam̄. Nam cū sepe
 ab eloquio immoderate cōpesei-
 mur. graue multiloquium in
 corde toleram̄. ut eo plus cogi-
 tationes in mente ferueant.
 quo illas uiolenta custodia in
 discreti silentii angustat; Et
 plerumq; tanto lacius deflu-
 unt. quanto se eē securius esti-
 mant. quia foris a reprehensorib⁹

n̄ uidentur; Vnde mens n̄ nū quā
insupbia extollitur. eosq; quos
loquentes audit. quasi infirmos
conspicit; Cūq; os corporis clau
dit. quantum se uicis supbiendo
aperiat. n̄ agnoscat; Linguam
q̄ enī p̄mitt. cogitationem eri
git. & cū se p̄neglegentiā mini
me considerat. tanto apud se cunc
tos liberius. quanto & secretius
accusat; Plerūq; aut nimis taci
ti. cum non nulla iniusta pati
unt. eo maiorem dolore p̄de
unt. quo ea quę sustinent non
locunt; Hā si inlata molestias
linguę tranquille dicere. & desi
entia dolor emanare. Vulnera
enī clausa plus cruciant. quia cū
putredo. quę intrinsecus feruere
eicit. ad salutē dolor aperit; Plerūq;
nimis tacti. dū quorundā mala
respiciunt. & tam in silentium
linguā premunt. quasi conspec
tus uulneribus. usum medicami
nis subtrahunt. & eo mortis auc
tores fiunt. quo uirus qđ poterant
eicere loquendo noluerunt; Vn
de & immoderātū silentiū si cul
pa n̄ eet. p̄pheta non diceret. Ve
mibi quia tacui. Quid ergo in
ter hęc. nisi lingua studiosē sub
magni moderaminis libratione
frenanda est. non insolubiliter

n
n

Apheta

obliganda. ne aut laxata in uicium
defluat. aut restricta & abuti
litate torpescat; Hinc nāq; p̄quen
dā dicit; Sapiens tacebit usq; ad
tēpus. ut nimirum cū oportunū
considerat. p̄posita censura silen
ti loquendo quę congruunt.
in usum se utilitatis impendat;
Hinc salomon ait; Tēpus tacendi.
& tēpus loquendi. Discrete quip
pe uicissitudinū pensanda sunt
tēpora. ne aut cū restringi lingua
debeat. puerba se inutiliter soluat.
aut cum loqui utilitē potest. se
m̄ ipsā pigre restringat; Qđ
bene psalmista considerans. breui
postulatione complexus est dicens;
Pone dñe custodia ori meo. & ostiū
circūstantię labis meis. Ostium
nāq; aperit. & claudit; Qui ergo
ori suo nequaquā poni obstacu
lū. sed ostiū pecit. apte edocuit.
qđ & p̄ disciplinā retineri lingua
debeat. & ex necessitate laxari.
quatenus os discretum & congruo
tēpore uox aperiat. & rursum
congruo tacitūtas claudit; Quod
quia uel amici beati iob t̄ om̄s
heretici quoq; hi speciem tenent.
seruare nesciunt. inuentū uer
ba p̄ferre p̄hibent; quia nimirū
dicta. quę discretionis pondus
non solidat. aura leuitatis portat;

EXPLICIT LIBER SEPTIMUS.

INCIPIIT LIBER OCTAVUS.

RECEDENTI

Quam libello tractauimus.

quod beatus iob uobis

suae humilitatis innotescit dicens.

Sup pupillu irruis. & subuer

tere nitamini amicu urm. Quan

te naq; infirmitatis se ppen

dat insinuat. que pupillu uocat;

Quia uero ab amore recedere etiam

lesa caritas nescit. & subuerta uel

le se querit. & tamen amicu se te

testat. Cuius uerba ut sse iam

dicim. sic eidem specialiter congru

unt. ut tam phee exphetico spu

caia sententiae fidelis populi. exuo

ce ecclae uniuersalis exprimant.

Qui hereticoru contrarietatem

tolerans. & infirmu se p humilita

te conspiciet. & tam aseruande

dilectionis magnitudine nrecedit.

Secus quippe ecclae populus.

quia mortui patris est filius. pu

pillus n incongrue dicit. Cuius

resurgentis uitae iam qui de pfi

dem sequit. sed necdu pspiciem

contemplat. Sup pupillu uero be

retici irruunt. cu humilitate fi

delis populi. importunis falsisq; al

ligationib; affligunt. Et tamen

amicus e. que nitunt euertere.

quia fidelis di populus. ipsos quoq;

quos psequentes tolerat. amando

n desinit aduertate uocare. Sed

inter hec sciendu est. quia sei ui

ri nec sustinere falsa pnfirmita

tem metuunt. nec lesi umquam

auertate cecescunt. Unde & sub

dit. Veritatem qd cepistis exple

te. Prebete aure. & uidete an men

tiar. Quia enim aduersa ppeti

n timet dicat. Veritatem qd cepistis

explete. Quia uero ipsis suis pse

cutoribus ueritatis pdicamenta

n subtrahit adiungat. Prebete

aure. & uidete an mentiar. Ac

si apte diceret; Hec ante inlatas

molestias trepido. nec ingratas au

ditoribus correptionis adiutoria

abscendo. quia & malis pressus

exerceor. & ipsis meis psecutorib;

benigne inpensus cresco. Mens

quippe scoru. in hoc teptationu

pilio. & munita patientiae clipeo

& gladius amoris accincta. ad pfe

renda mala sumit fortitudinem.

& ad rependenda bona exert be

nignitate. quatenus & odioru tela

potenter excipiat. & amoris iacu

la ualent reddat. Hec qua qua quip

pe ad bella armat pgit. qui aut

clipeu sumens gladius n utit. aut

utens gladius clipeo n munitur.

Unde & miles di aduersitatis bello

Paul

dephensus. & scutum patientiae
debet ante ferre ne percat. & ad
predicandum pmt' amoris inferretia
cula ut uincat. Cuius armaturae
summā breuiter paulus insinu
at dicens. Caritas paciens ē. benigna
est. Cū uero unū ex utroq; de
fuerit. caritas non est. si uidelicet
malos aut absq; benignitate tole
rans n̄ amat. aut rur sū sese sine
patientia exhibens. negligit to
lerare quos amat. Ut ergo anobis
caritas uera teneat' necesse est. qua
tenus & benignitati patientia. &
rursum patientiae benignitas suf
fraget'. ut magnū qdā in corde
nrō edificium construens. & be
nignitatis arcem patientia solide.
& patientiae fundata edificia be
nignitas exornet. Beatus igit' iob
pmt' ad patientiam dicit. Verū
tamen qd cepistis explete. Benig
nitate pdictus adiungat. Prebete
aurem. & uidete an mentiar. Quia
uero scā ecclā & magisterio humi
litate instituta. recta quae errantib'
dicit. non quasi ex auctoritate p
cipit. sed ex ratione psuadet. bene
nunc dicit. Videte an mentiar.
Ac si apte dicit. Ea quae assero. ne
quaquam mihi ex auctoritate cre
dite. sed an uera sint ex ratione
pensate. Quae & si quando dicit

qd ratione cōphendi non uale.
ne de occultis humana ratio queri
debeat. rationabiliter suadet. sed
sepe heretici dū occasione ratio
nis accipiunt. adiurgia conten
tionis effrenant'. Vnde & apte
mox subdit'. Respondete queso
absq; contentione. Neq; enī here
tici inquisitionib' suis ueritate
conant' assequi. sed uictores uide
ri. Cūq; foris uideri sapientes ap
petunt. int' p'stulticiam elatio
nis suae uinculis ligant'. Vnde fit
ut contentionū certamina exqui
rant. & dedō qui pax nra est lo
qui pacifice nesciant. atq; ex pa
cis negocio rixae inuentoris fiant.
Quibus ppaulum bene dicit'. Si
quis aut uidet' contentiosus eē.
nos talē consuetudinē n̄ habem'.
neq; ecclā dī. Recte aut subditur.
Et loquentes id qd iustū est iudi
cate. Isnāq; qui loquit'. dū uerb'
suis auditoris sententiā expectat.
quasi ei iudicio supponit'. a quo
audit'. Qui igit' indictis suis rep
bari metuit. ipse prius debet ex
aminare qd dicit. quatenus int'
cor & lingua equus quidā discre
tusq; arbit' sedeat subtiliter pen
sans. si recta uerba cor offerat. quae
utilit' suscipiens ad auditorū iudi
ciū lingua pducatur. Beatus igitur

sed tēptatio uocat; Sed utriusq;
uerbi sensus aspiciat. diuersum
quidem est. qđ exterius resonat.
sed unū eundemq; concorditer
intellectū format. Quid enī
nisi pugna contra malignos sp̄s
nomine tēptationis exprimit.
& quid appellatione militiæ. ni
si contra hostes exercituum de
signat. Tēptatio itaq; ipsa mili
tia est. Quia dū contra malignos
sp̄um insidias uigilat. in belloꝝ
p̄inetu p̄culdubio exsudet.
Notandū uero qđ hec eadem uita
hominis. non temptationē ha
bere dicit. sed ipsa tēptatio eē
phibet. Sponte quippe ab statu
conditionis lapsa. & corruptionis
sue putredini subdita. dū sibi
ex semetipsa molestias gignit.
hoc est iam facta qđ tolerat. Quia
enī statū mentis inclinata de
seruit. qđ in se nisi motū uari
etatis inuenit. Unde nunc
& si ad summa appetenda se eri
git. mutabilitatis lubricę in
pulsu p̄tinē ad semetipsā cadit;
Vult in contemplatione stare
sed non ualeat. Cogitationis gres
sum figere nitit. sed infirmita
tis sue lapsibus eneruat. Quę
nimirū mutabilitatis sue one
ra. quia uolens expetit. nolens

portat; Quę homo possidere
carnem potuit. si bene ab aucto
re conditū possideri uoluisset; Cūq;
se erigere contra conditorē stu
duit. in semetipso p̄tinē carnis contu
metiam inuenit; Sed quia cum
culpa simul ab origine & iam pena
ppagat. inserto infirmitatis uicio
nascimur. & quasi nobiscū hostē
deducim. quę cum labore superam;
Ipsa ergo hominis uita tēptatio ē.
cui ex semetipsa nascit. unde peri
mat. Quę & si semp ex uirtute
succidit qđ ex infirmitate gene
rat. sēp tamen ex infirmitate ge
nerat. qđ ex uirtute succidat;
Sic itaq; humana uita tēptatio ē.
ut & si uā ab iniquitatis p̄petrati
one conpesert. in ipsis tamen bonis
operibus modo malorum memo
ria. modo seductionis caligine.
modo intentionis sue interrup
tione fuset. Alius nāq; aluxu
ria iā carnē refrenat. sed tam
adhuc luxurię fantasmata tole
rat. Quia quę uolens fecit. hoc
inuit meminit. & penā sustinet.
qđ uoluptatē putauit; Quia ue
ro adductam culpam retrahi
metuit. uentrem mirę abstinē
tię uigore restringit. uultusq;
ex abstinētia pallescit. Cūq; in
facie pallor aspiciat. referenda

ab omnibus uita laudat. moxq; in
anis gl'a ad abstinentis animum
cū uerbis fauoris uenit. Quā con-
cussa mens dū subigere n̄ ualē.
eum p̄ que uenerat. tergere a facie
pallorem querit. Sicq; fit ut in
firmitatis nexibus ligata. aut pal-
lorem abstinentiē fugiens. iterū
palimenta subdi luxuriē metuat.
aut impulsū luxuriē p̄ absten-
tiā superans. pallorem suū mani-
gē militare p̄tinet. Alius lap-
sū supbiē superans. toto iā deside-
rio statū humilitatis apprehendit.
Cūq; supbientes. quosdā usq; ad op-
pressiones innocentū erupere cō-
spicit. zeli excitatione succensus.
post ponere aliquaten' cogit qd̄ de-
creuit. Vim rectitudinis exerit.
p̄ uisq; n̄ mansuetudine. sed aue-
ritate contra dicit. Unde ple-
rūq; fit. ut aut humilitatis studio
zeli rectitudinis deserat. aut rur-
sum rectitudinis zelo t̄b̄e humi-
litas studium qd̄ tenebat. Cūq;
seruari simul & zeli auctoritas.
& p̄positionis humilitas n̄ possit.
sibi & ipsi homo ex p̄turbatione
incognit' reddit. ita ut uehementē
ambigat. ne apud seductū animū
aut supbia se auctoritate zeli in-
sinuet. aut torpor pauidus humi-
litate fingat. Alius quanta sit

41
fallacia culpa considerans. munit
arcem ueritatis decernit. ut ex ore
iā falsus sermo n̄ p̄deat. seseq; fun-
dit' amendati transgressione
distingat. Sed fit plerūq; ut cū
uerū dicit'. uita p̄mi grauetur.
Cūq; ingerere alteri lesione metuit.
ad hoc qd̄ dudū presserat fallacia
utium. quasi ex studio pietatis
redit. Sicq; fit ut & simalicia
mentē non teneat. in ea tamen
ueritatis radium. umbra menda-
ti obscuret. Unde & sepe quia p̄-
cuntat' quisq; conticiscere non ua-
lēt. aut falsum dicent suam men-
tem trucidat. aut uerū loquens
p̄mi uitā grauat. Alius amore
conditoris excitat'. a terrenis cogi-
tationibus mentem curat. assidua
oratione suspendere. atq; hanc in
secreta quietis intus securitate
collocare. Sed in ipso sue oratio-
nis ascensu. dū eleuari ab infimis
n̄ nitit'. infirmorum phantasmate
reuerberat'. atq; ad intuentiam
lucē mentis oculus tendit'. sed ex
corporeo usu surgentibus terre-
narū rerū imaginibus obscuret.
Unde fit plerūq; ut intendens
anim'. ipsa sua infirmitate fa-
tigat'. aut orationē deserens de-
sidia torpeat. aut siduu in oratio-
ne p̄manserit. ante ei' oculos occultarū

imaginū caligo densescat. Bene
igitur dicitur. Temptatio est uita
hominis sup̄ terram. Quando
ibi quoque reatū descensionis in
uenit. ubi se p̄uētū conp̄hen
dere ascensionis putauit. & in
de mens confunditur. unde surge
re a confusione nitēbat. ut per
hoc ad sem̄ ipsā diuerberata rede
at. p̄ qd̄ sem̄ ipsam iam collecta
& coadunata transibat. Iste abe
ruditione diuine legis alienus
ignorantia sua deprimit. nequit
obtinende salutis operetur. Ille di
uine legis scientia p̄ditus. di
sibi p̄ ceteris gaudere intellectū
sup̄petere. quia priuato gau
dio exultat. p̄cepta intellectus
in se munera dissipat. & inde in
iudicio ceteris deterior exhibetur.
unde clarior ceteris ad tēp̄m̄ osten
ditur. Hunc quia uirtutū dona
non subleuant. & iam uiam sim
plicem rectitudinis declinat. & ue
lut extraneum se a celesti mune
re deputans. quasi cosecurius
praua agit. quo superni doni sub
limia munera n̄ p̄cepit. Illum
pphetie sp̄s replet. ad p̄sentia
subleuat. eius uentura quoque iā
p̄sentia ostentat. Sed dū sepe
& in multis sup̄ sem̄ ipsum tol
lit. ut futura ueraciter contē

plet. mens in sui confidentia de
ducta. eum qui haberi semper
non potest. semper sibi ad eē p̄phetie
sp̄m̄ etiamat. Cūq; omne qd̄ senserit
pphetiam putat. quia sibi hanc &
cū non habet tribuit. & in quantum
habere potuit amittit. Sicq; fit.
ut idē post aliquo merita tristis
redeat. unde estimationē omniū
let̄ preibat. Temptatio ergo est uita
hominis sup̄ terra. Que aut ali
ena uirtutibus ad celeste p̄m̄ium
surgere non ualeat. aut ditata do
nis sp̄ualibus aliquando deterior
ex occasione uirtutū ruit. Quia
aut paulo superius. hoc eē tēpta
tionē qd̄ militiā dixim̄. sciendū
sum̄ opere est qd̄ quidā nobis appel
latione militie amplius quā nomi
ne tēptationis innuitur. Hoc nāq;
m̄o intellectui expressione mili
tie augetur. qd̄ nimirum p̄ mili
tia ad finē cotidie tendit. Cūq;
p̄ ordinē militie loc̄ crescit. tota
simul homini militia deficit.
Militia est ergo. uita hominis sup̄ trā.
quia & sicut ^{sup̄} dixim̄. unusquisq;
dum cotidie ad uite terminum
p̄temporum augmentū tendit.
augendo uitā uiuere desinit. Di
es quippe expectat. ut ueniat.
sed cū ad augmentū uite uenit.
iam ab augmento uite subtrahunt.

quia & iterantis gressus dū manente
 riora p̄fic. qđ restat iter decreset;
 Ita ergo n̄ra militia est. quę quo
 ad augmentū ducit. eo ut non sit
 finit̄. Bene igit̄ d̄r. militia est ui
 ta hominis sup̄ terrā. quia dū p̄spa
 cia tēporū crescere appetit. ab eodē
 spacio qđ p̄dendo collegit. crescen
 do p̄transit; Unde & apte quoq; ip̄sē
 militię cursus. exprimit. cū p̄tinus
 subinfert̄. Et sicut dies mercenna
 ru dies ei. Dies suos mercennarius
 euolui cicius exoptat. ut ad laboris
 sui p̄mum sine tarditate p̄ueni
 at. Dies itaq; hominis uera & eter
 na sapientis. recte dieb; mercenna
 ru cōparant̄. quia p̄sentem uitā
 uia non patriam. militiā n̄ palmā
 deputat. Et eo se ab eē longius ap̄
 mio consp̄ic. quo tardius ad finē ue
 nit; Considerandum quoq; est qđ
 mercennarius alienis laboribus
 exsudat. sed tamen sibi p̄mum p̄p̄ū
 p̄parat. Voce aut̄ redeptoris n̄ri di
 cit̄. Regnū meū n̄ est de hoc mun
 do. Om̄s ergo qui spe celestiu p̄dita
 exercitio uitę p̄sentis atterit̄ ina
 lieno laborant̄. Hā sepe & reprobis ser
 uire cogimur. mundo quę mundi
 sunt reddere coartamur. & alieno
 quidē labore fatigam̄. sed tam̄ p̄mia
 n̄ra p̄cipim̄. & p̄ hoc p̄uenim̄ ad p̄pa.
 qđ pure ministram̄ aliena. Quo

contra quibusdā ueritas dicit. Si
 alieno fideles n̄ fuitis. qđ uim̄ ē
 quis dabit uobis. Sciendū quippe
 est. qđ mercennarius sollicitē curat
 inspicere. ne unquā dies uacuis la
 bat̄ ab opere. & expectat̄ finis tēpo
 ris. inanis ueniat ad remuneratio
 nē. In laboris nāq; studio conspi
 cit. qđ p̄cipere in tēpore remu
 nationis possit. Hā cū opus cres
 cit. p̄mu fiducia p̄fic̄. Cū uero
 opus torpuerit. spes ad remunera
 tionē lassescit; Unde & elect̄ quisq;
 uitā suā quasi mercennariū dies pen
 sant̄. tanto fidentius spe tendit
 ad p̄mia. quanto nunc robustius
 p̄durat ad laboris incrementum;
 Qui sit decursus p̄sentis tēporis pen
 sat. dies cū operibus numerat. ne
 alabore uacua transcant̄ uitę mo
 menta formidat. Aduersis gau
 dē. passione reficit̄. merore reso
 uet̄. quia subsequentiū uitę p̄mi
 is. tanto se remunerari largius
 consp̄icit. quanto p̄ amore illius
 cottidianis se moribus uerius im
 pendit; Hinc nāq; est. qđ ciues su
 p̄nę patrię conditori eī psalmistę
 uocibus dicunt. Propter te mor
 te afficim̄ tota die; Hinc paulus ait;
 Cotidie morior. p̄pter urām gloriā
 fr̄s; hinc iterum dicit; Ob quam
 causam hęc patior. sed n̄ confundor.

Psalmi

Paul

Scio enim cui credidi. & certum sum quia po-
tens est depositum meum seruare in il-
lum diem. Scilicet igitur uiri quot labo-
res nunc uertitati commendantes
exhibent. Tot iam remunerationis
sue pignora intra spei cubiculum
clausa tenent. Sed grauis nunc
sentitur estus in opere. ut quandoque
refrigerium percipiat ex quiete;

Unde & apte subditur. Sicut seruus
desiderat umbram. & sicut mercen-
narius postulat finem operis sui. sic
& ego habui menses uacuos. & noc-
tes laboriosas enumeravi mihi. Um-
bram quippe seruo desiderare est.
post temptationis estum. sudoremque
operis. eterni refrigerii requi-
em querere. Hanc namque umbram
seruus ille desiderauerat. qui di-
cebat. Sicut anima mea ad domum
uiuum. quando ueniam & appa-
rebo ante faciem dei. Et rursum.
Heu me quod in colat meus prolongat
est. Qui quasi a labore aeri estum
fugiens. atque ad optinendam requi-
em refrigerii tegmen querens. iter-
rum dicit. Ingrediar in locum ta-
bernaculi ammirabilis usque ad do-
mum dei. Hanc umbram comprehen-
dere paulus anhelabat. desiderium
habens dissolui. & esse cum christo. Ad
hanc umbram ex desiderio iam perfec-
tione perueniant qui dicebant;

Hos qui portauimus pondus diei & estus.
Bene autem qui desiderare umbram dicitur.
seruus uocat. quia quisque electus
quo usque infirmitatis conditione est
stringitur. sub dominantis corrupti-
onis iugo. quasi sub estus anxietate
retinetur. Quia nimirum cum
corruptione exire fuerit. tunc
sibi & ipsi liber & tranquillus in-
notescit. Unde & recte etiam per pau-
lum dicitur. Ipsa creatura liberabitur
a seruitute corruptionis. in liber-
tatem gratie filiorum dei. Electos enim
nunc pena corruptionis aggrauat.
sed tunc incorruptionis gratia exal-
tat. Et quantum ad presentis neces-
sitate pondera. nunc in diuinitate
delibertate nihil ostendit. tantum
uero ad subsequens libertatis
gratiam tunc in diuinitate famulatus
seruitute nihil apparebit. Creatura
ergo seruitute corruptionis ex-
uita. & dignitate libertatis accep-
ta. in filiorum dei gratiam uertitur. quia
unita deo per spiritum. quasi hoc ipsum
quod creatura est. transisse ac subegisse
se declarat. Sed qui adhuc um-
bram desiderat seruus est. quia quo
usque estum temptationum tolerat. iugum
miserere conditionis portat. Vbi ap-
te subditur. Et sicut mercennarius
postulat finem operis sui. Mercen-
narius & enim cum faciendis opera est per-

Psalm

100

NO

mentem p̄tinus ex longinquitate
 & pondere laboris addicit. Cū uero
 lassescerem animū ad considerandū
 operis p̄m̄ium reuocat. uigore ani
 mi mox ad exercitiū laboris reformat.
 & qđ graue p̄pendit ex opere. leue
 estimat ex remuneratione. Sic elec
 ti quiq; cū mundi hui' aduersa
 patiunt'. cū honestatis contumelias.
 rerū dāpna. cruciat' corporis tole
 rant. et graua quib' exercent' pen
 sūt. Sed cum mentis oculos ad eter
 ne patrie considerationē tendunt.
 ex cōparatione p̄m̄i. quā sit leue
 qđ patiunt' inueniunt. Quod
 enī ualde eē importabile ex dolo
 re ostendit'. consideratione p̄uida
 ex remuneratione leuigat'. Hinc
 est qđ paulus semp se ipso robusti
 or contra aduersa erigit'. quia ni
 mirū finē sui operis sic mercen
 narius p̄stolat'. Graue nāq; qđ
 sustinet' estimat'. sed leue hoc p̄
 p̄m̄i considerationē pensat'. Ipse
 quippe quā sit graue qđ pati' in
 dicit. qui in carceribus habundan
 tius. in plagis sup̄modū. in mortib'
 frequenter se fuisse testat'. Qui
 a iudeis quinquies quadragenas
 una min' accepit. Qui ter uirgis
 cesus. semel lapidatus est. ter nau
 fragium passus. nocte & die in p̄
 fundo maris fuit. Qui pericula

Paul

fluminū. latronū. ex genere. ex
 gentibus. incuitate. insolitudine.
 in mari. in falsis fratribus p̄tulit'.
 Qui in labore. & erumna. in ieiuni
 is multis. infame. in stia. in frigo
 re. & nuditate laborauit. Qui
 foris pugnas. int' timores susti
 nuit. Qui ultra uires grauatiū
 se assertit dicens. Supra modū
 grauati sum'. sup' uirtutē. ita
 ut tederē nos etiam uiuere. Sed
 quomodo remunerationis linteo
 sudorem tanta laboris tergat'. ip
 se denuntiat dicens. Non sunt
 condigne passionēs huius tēporis.
 ad sup' uenturam gl'am que reue
 labit' in nobis. Finē itaq; operis
 quasi mercennarius p̄stolat'. qui
 dū p̄uētū remunerationis con
 siderat. uile existimat. qđ pene
 deficiens laborat. Ap̄te subdit'.
 Sic & ego habui menses uacuos. &
 noctes laboriosas enumerauit mihi.
 Electi quippe conditori rerū se ui
 unt. & sepe rerum inopia coan
 gustantur. Et amore dō inherēt.
 & tam subsidis p̄sentis uite egent.
 Qui igit' p̄ actiones suas p̄sentia
 n̄ querunt. a mundi cōpendis ua
 cuos menses ducunt. Noctes quoq;
 laboriosas tolerant. qui aduersa
 tū tenebras non solum usq; ad in
 opia. sed sepe usq; ad corporis cruciatū

NO

portant; Despectū nāq; egestatēq;
ppeti laboriosum bonis mentibus
non est; sed cū usq; ad afflictionem
carnis aduersitas uertit; labor p
culdubio ex dolore sentit; Potest
etiam n̄ inconuenientē intelligi.
qđ sēs quisq; menses uacuos sicut mer
cennarius dicit; quia laborem iam
sustinet; sed p̄mum nec dum tenet;
Hoc tolerat; illud expectat; Noctes
uero laboriosas enumerat; quia ad
uersitates sibi p̄sentis tēporis sese
in uirtutibus exercendo coaceruat;
Hā si p̄ficere in mente non appetit;
min̄ fortasse aspera quę mundi
sunt sentit; Quę tamē sententia
si aduocem sēs ecclē ducitur; intel
lectus ei paulo subtilius indagat;
Ipsa quippe uacuos menses habet;
quę in infimis suis terrenas acti
ones absq; uitę p̄mio defluentes
sustinet; Ipsa noctes laboriosas enu
merat; quę in membris fortibus
multiplices tribulationes portat;
In hac & enī uitā quędā laboriosa
sunt; quędā uacua; quędā uero
uacua; simul & laboriosa; Amore
quippe conditoris p̄sentis uitę tri
bulationibus exerceri laboriosū
quidem est; sed uacuum non est;
Amore autē sētī uoluptatibus solui
uacuum quidem est; sed n̄ laborio
sū; Amore uero eidē sētī aduersa

aliqua ppeti; & uacuum simul ē
& laboriosum; quia & ex aduersitate
mens afficit; & remunerationis p̄
mio non replet; In his itaq; scā ecclē
sita; qui in ea iam posita uoluptatib;
defluunt; & p̄inde fructu boni ope
ris non ditant; menses uacuos du
cit; quia uitę tēpora sine retribu
tionis munere expendit; In his ue
ro qui eternis desideriis dediti; mun
di huius aduersa patiunt; labori
osas noctes enumerat; quia tribu
lationu tenebras quasi in caligi
ne uitę p̄sentis portat; In his autē
qui & transeuntē mundum diligunt
& tamē eius contrarietate fatigant;
simul menses uacuos & noctes labo
riosas tolerat; quia eorū uitam
retributio subsequens nulla remu
nerat; & p̄sens tribulatio angustat;
Recte autē nequaquā dies; sed mens
menses uacuos habere se perhibet;
Mensium quippe nomine; dierum
collectio & summa signat; Et diem
ergo una quęq; actio exprimi po
tuit; p̄ menses autē; actionū finis
innuitur; Et sepe cū in hoc mun
do aliquid agim; intenta spei ala
critate suspensi; hoc ipsum quod
agim; uacuum non putam; sed
post quā ad actionū terminum
p̄uenim; non optinentes quę ap
petimus; laborasse nos in uacuum

dolemus; Non solum igitur dies, sed
 menses uacuos ducimus. cum nos
 interrenis actionibus sine fructu
 laborasse non ex actionum principio.
 sed sine pensam. Cum enim labores nos
 tros aduersitas sequitur. quasi uitae
 nostrae uacui menses arguunt. quia
 excōpletionē actionum agnosceretur.
 quā frustra in actionibus sudabat. Sed
 quia in sacro eloquio nonnumquam
 nae pro ignorantia ponitur paulo ac
 testante qui uenturam uitam scientibus
 discipulis dicit. Omnes uos filii lucis estis
 & filii diei. non sumus noctis neque tene
 brarum. Quibus promittit dicens. Vos autem
 filii non estis in tenebris. ut uos dies illa
 tanquam fur comprehendat. Potest hoc
 in loco ex eorum persona uox sanctae ecclesiae ac
 capi. qui post ignorantiae suae caliginem
 ad amorem rectitudinis redeunt. &
 ueritatis radus illustrati. fletibus di
 luunt quod errauerunt. Illuminatis
 quisque & enim respicit. quā turpe fu
 erit quod praesentis uitae amore labora
 uit. In eis ergo sancta ecclesia in quibus ad ui
 tam reuertitur. laborem suum estuans
 in seruo. & desiderantia finem mercen
 nario comparat dicens. Sicut seruus
 desiderat umbram. & sicut mercenna
 rius praestolatur finem operis sui. sic &
 ego habui menses uacuos. & noctes
 laboriosas enumeravi mihi; In comparatione enim. duo sunt quae promittit.

In expressione etiam fatigationis. duo
 primum subdidit. Adestuantem quippe
 menses uacuos reddidit. quia quo ma
 gis eternum refrigerium querit. eo
 magis conspicitur quā uacuae pista ui
 ta laborat. Ad praestolantem uero labo
 riosas noctes subintulit. quia quo
 magis exterminio operis praemium quod
 assequamur inspicimus. eo magis ingemis
 cimus diu nos nescisse quod querimus.
 Unde & ipsa penitentis cura uigilantem
 exprimit. ut laboriosas noctes enu
 merasse diceret. quia quanto ueri
 us ad deum reuertamur. tanto subtilius
 labores quos pro ignorantia in hoc mun
 do praetulimus. dolendo pensamus; Nam
 quo unicuique plus dulce fit quod de
 eternis desiderat. eo ei magis graue
 ostenditur. quod praesentium amore
 tolerabat. Si uero ad solam historiam
 sequentia uerba pensantur. pro hoc procul
 dubio animus dolentis exprimit. qua
 liter praediuersos motus desiderii mes
 titia impellente uariat. Nam subdit;
 Si dormiero. dicam quando surgam. & rur
 sus expectabo uesperam. In nocte quip
 pe dies querit. in die uespera deside
 rat. quia nimirum dolor non permit
 tit placere quae assunt. Cumque mentem
 per experimentum praesentium afficit.
 semper hanc quasi consolantem deside
 rio. ad aliam praespectationem tendit.
 Sed quia & afflicta mens per appetitum

part

§

43.

duerit. & tamen dolor eius etiam se
duerit desiderium non finit. recte sub
iungit; Replebor doloribus usque
ad tenebras; Causa autem eiusdem do
loris exprimitur. cum partem subinfert.
Induta est caro mea putredine. &
sordibus pulueris; cutis mea aruit.
& contracta est; Sed hec subtilius
congruentiusque differimus. si ad
promissam expositionis ordinem redea
mus; Somno namque torpor otii. sur
rectione autem exercitatio acti
onis exprimitur; Vesperis quoque no
mine quod somno congruit. rur
sus otii desiderium figurat; Scia
uero peccata quo usque vitam corrupti
onis ducit. flere mutabilitatis sue
dampna non desinit; Ad hoc namque
homo conditus fuerat. ut statum
tatis in arcem se erigeret contem
plationis. & nulla hunc corrup
tio a conditoris sui amore decli
naret. sed in eo quod ab ingenua stan
di soliditate uoluntatis pedem ad
culpam mouit. ad dilectionem con
ditoris in semetipsum partem se
cudit; Amorem uero dei ueram
scilicet stationis arcem deserens.
nec in se consistere potuit. quia
lubricis mutabilitatis impulsu
infra se per corruptionem pruenis.
etiam a semetipso dissensit. Qui
nunc quia conditionis sue soli

ditate non figitur. alternantis sem
per desiderii motu uariatur. ut equi
etuis actione desiderat. & occupat
ad oculum anhelat; Quia enim
fixa mens stare cum potuit noluit.
stare iam non ualeat etiam cum uolet;
Conditoris quippe sui contem
platione deserens. salutis sue fortitudi
nem perdidit. & quolibet posita. semper
egra alium locum querit; Varieta
tem ergo humane mentis expri
mens dicit. Si dormiero dicam quan
do resurgam. & rursum expectabo
uesperam; De si apte dicere. Hihil
preceptum mentis sufficit. quia ipsum
qui uere sufficere potuit amisit;
In somno namque surfectione deside
ro. in surfectione uesperam expec
to. quia & quietus exercitium
actionis appeto. & exercitatus
oculum quietis quero; Quod tam
intellegi & aliter potest. Dormi
re namque est. in peccatis iacere. Si
enim somni appellatione culpa
non esset. nequaquam paulus discipu
lis diceret. Euigilate iusti. & no
lite peccare. Unde & auditorem
suum ammonet dicens. Surge qui
dormis. & exurge a mortuis. &
illuminabit te christus. Et rursum.
Hora est iam nos de somno surgere;
Unde & salomon peccantem incre
pat dicens; Usquequo piger dormis.

Electus igitur quisque cum peccati somno premitur, ad iusticie uigilias exurgere conatur. Sed sepe cum surrexerit, ipsa se extolli magnitudine uirtutum sentit. Unde & temptari se presentis uitae aduersitatibus post uirtutis desiderat, nepeius exconfidentia uirtutum cadat. Si enim se seruari melius per temptationem non cognosceret, nequaquam psalmista diceret: *Prohame dno. & tempta me.* Bene ergo nunc dicit: *Si dormiero dicam quando surgam. & rursum expectabo uesperam.* quia & in peccati somno lumen iusticie querit, & cum uirtutum prospera mentem eleuant, adiuuante aduersitas desiderat, ut perfecto animi cum uirtutum suarum gaudio plus quam debet attollit, per contrarietatem presentis uitae edito merore solidetur. Unde & nequaquam formidabo uesperam dicit, sed expectabo. Expectam enim & enim prospera, formidam aduersa. Vir igitur iustus uesperam expectat, quia cum exerceat hunc tribulatione necesse est, ipsa ea sit aduersitas prospera. Potest uesperae nomine & iam peccati temptatio designari. Quae sepe tanto acius mentem laesit, quanto & eandem mentem spe ad superna altius euehit. Nequaquam namque sic in hac uita per temptationem iusticie peccatum deserit.

Psalmista

ut in eandem iusticia inconcussa maneat. Quia & si iam a cordis habitaculo culpa rectitudo eliminat, ipsa tamen culpa quae repellit, cogitationis nostrae foribus assidens, ut sibi aperiat pulsatur. Quod moyses quoque spiritualiter innuit, cum facta corporaliter temporum momenta narrauit dicens, factum est mane, atque subiciens, factum est uespere, creator quippe omnium humane culpe prescius, tunc expressit in tempore, quod nunc uersat in mente. Mane quippe ad uesperum ducit, quia nimirum lucem rectitudinis, umbra sequitur temptationis. Sed quia electorum lux temptatione non extinguitur, nequaquam nox, sed uespera facta prohibet, quia nimirum sepe temptatio in corde electorum lumen iusticie abscondit, sed non interimit, quia si ad pallorem trepidationis pertrahit, sed fundit non extinguit. Electi ergo post somnum resurrectionem appetunt, post resurrectionem uesperam postulant, quia & de peccato ad iusticie lumen euigilant, & in ipso iusticie lumine positi, semper se contra illecebras temptationum parant. Quas nimirum non timent, sed expectant, quia utilitatem suam rectitudinis etiam temptamenta perficere non ignorant. Quanta liber autem contra corruptionem

Moyses

n

suam uirtute contenderint. habe
re integrā salutem nequeunt. quo
usq; dies p̄sentis uite finiat̄. Vnde
& subdit̄. Et replebor dolorib; usq;
ad tenebras. Modo nāq; aduersa ir
ruunt. modo ipsa quoq; p̄spera calli
da hilaritate blandiunt̄. modo sur
gentia uicia bellum carnis excitant.
modo deuicta animū ad elationem
uocant. Bonorū igit̄ uita usq; ad te
nebras doloribus replet̄. quia quo
usq; tēp̄ corruptionis agit. inter
na externaq; afflictione concutit̄.
& salutis securitate non inuenit. ni
si cū diem fundit̄ tēptationis relin
quet. Vnde bene & hęc eadem do
lorū causa p̄tin̄ subinfert̄ cū dicit̄.
Induta est caro mea putredine. &
sordibus pulueris. Ut enī paulo
superius diximus. soliditate inge
nitam uoluntarie homo deseruit.
& sese in uoraginem corruptionis
mersit. Vnde nunc t̄ p̄munda
opera labit̄. & p̄ cogitationes illicitas
fedat̄. Ut enī ita dixerim culpe
sue p̄nalit̄ subdita. ipsa iam natu
ra nr̄a facta est extra naturā. &
remissa usq; ad p̄uersa opera ducit̄.
restricta aut̄ p̄uersorū operū inpor
tuna cogitatione fuscatur. Et expleti
onem ergo actionis illicitę. carnē
putredo affiō. Et leuitate uero co
gitationis impbe; quasi ante oculos

puluis surgit. Consentiendo uicis
putredine atterim̄. uiciorum uero
imagines in corde tolerando sordi
bus pulueris fedam̄. At ergo. Indu
ta est caro mea putredine. & sordib;
pulueris. Ac si aperte dixeret. Car
nalem uitā quā patior. aut̄ tabel
lubricę operationis pollut̄. aut̄
ex uitiorū memoria caligo miserę
cogitationis p̄mit̄. Quod tamen
si ex uoce eccl̄e uniuersalis accipi
mus. aliquando hanc p̄culdubio car
nis putredine. aliquando aut̄ gra
uari sordibus pulueris inuenimus.
Multa quippe in ea sunt. qui dum
amori carnis inserviunt. fetore
luxurię conputrescunt. Et sunt
non nulli. qui auoluptate quidem
carnis abstinent. sed tamen tota
mente interrenis actibus iacent.
Dicit ergo sc̄a eccl̄a unius membri sui
uocibus. dicat quid de utroq; genere
hominū tolerat. Induta est caro mea
putredine. & sordibus pulueris. Ac
si apte insinuet̄ dicens. Sunt plo
riq; qui mihi p̄fidem membra sunt.
sed tam̄ sana uel munda p̄actione
n̄ sunt. quia aut̄ uicti desideris t̄p̄ib;
ad corruptionis putredine defluunt.
aut̄ terrenis actibus dediti. pulue
re conspergunt̄. In illis enī quos lu
bricos tolero. carnem uidelicet pu
trescentē gemo. In istis aut̄ quos t̄rena

querentes pacior. quid aliud qua fe
 dum puluerem porto. Vnde & ap
 te simul. de utrisq; subiungit. Cu
 tal mea aruit. & contracta est. In se
 quippe aecta corpore. hi qui solis ex
 terioribus curis inseruiunt. congrue
 cutis uocant. Que nimiru cutis
 arescendo adtrahit. quia mentes car
 naliu du p'sentia diligunt. & qua
 si iuxta posita concupiscunt. ad futu
 ra tendi plonganimitate nolunt.
 Qui dum interne spei pinguedine
 negligunt. ut attrahant arescunt.
 quia si eoz corda desperatio non sic
 carce. nequaquam estus pusillanimi
 tatis attrahere. Hanc naq; attrac
 tionem psalmista formidauerat. cum
 siccitate mentis metuens dicebat;
 Sicut adipo pinguedinis repleat ani
 ma mea. Adeps quippe pinguedi
 nis replet anima. cu hanc contra p
 sentium desiderioru astum supne
 spei infusio refouet. Cutis ergo ares
 cens attrahit. cu cor reb' exteriorib'
 deditu. atq; ex desperatione siccitu
 in auctoris sui amore n tendit. sed
 in sem& ipso ut ita dixerim rugosa
 cogitatione repliet. Pensandum
 uero e. qd carnales mentes idcirco
 p'sentia diligunt. quia uitia carnis
 qua fugitiua sit minime ppendunt;
 Nam si uelocitate transitus eius asspi
 cerent. hanc etiam p'sperantem minime

Psalm

amarent. Scia autem aecta in electis
 suis cotidie quant' sit reb; exteriorib;
 cursus conspicit. & idcirco in intamis pede
 sollicit' intentionis figit; Vnde
 & apte subdit. Dies mei uelocius tran
 sierunt. qua a te uente tela succidit.
 Congrua ualde similitudine. tepus
 carnis tel' coparat. quia sicut tela
 filis. sic uitia mortalit' diebus singu
 lis iuncta pficit. Sed quo augmen
 tu p'cipit. eo ad inuisionem tendit.
 Quia sicut & superius dixim'. cu te
 pora p'cepta p'tereunt. uentura
 b'ruantur. & de uniuerso uite spa
 cio eo fiunt pauciora que ueniunt.
 quo multa sunt que transierunt.
 Tela quippe infra supraq; religata.
 duobus lignis innectit. ut texit.
 Sed quo inferius tecta inuoluitur.
 eo superius texenda deplicat. &
 unde se ad augmentu multiplicat.
 inde fit minus qd restat. Sic nimi
 ru uite nr'e t'pora. & transacta
 quasi inferius inuoluim'. & uentu
 ra a superiori deplicam'. quia quo
 plus fiunt p'terita. minus ee inci
 piunt futura. Sed quia nec tela
 ad expressionem nr'i t'poris sufficit.
 nam eius quoq; festinatione uite
 nr'e uelocitas transit. recte nunc
 dicit. Dies mei uelocius transierunt.
 qua a te uente tela succidit. Tela
 quippe tarditatem p'uectus habet.

uita autē p̄sens moram defectus
non habet. In nulla nāq; cū laboran-
tis manū figit. aduentū termini
elongat. In ista uero. quia tēp̄
semp̄ desinens indefinēt con-
sumim. ad finē nr̄i tineris etiā
quiescendo puenim. & p̄ cursū
nr̄i transitus. etiam dormientes
imus. Flecti igitur quia p̄sen-
tis uitę momenta decurrere sub
festinatione conspiciunt. nequa
quā in hoc tantę mobilitatis ta-
nere cordis intentionē figunt.
Vnde & apte p̄tinus subdit. Et con-
sumpti sunt absq; ulla spe. Rep-
borū mens erga dies p̄sentis uitę
tanto amore constringit. ut sic
semp̄ hic appetant uiuere. quate-
nus si ualeant uiuendi cursum
desiderent nūquā finire. Cogi-
tare quippe uentura despiciunt.
spem totam in rebus transeuntibus
ponunt. habere nulla nisi que
p̄tereunt concupiscunt. Cūq;
nimis transeuntia cogitant. &
mansura nullatenū sperant. sic
egritate insensibili cordis oculus
clauditur. ut eterne luci nul-
latenū intendat. Unde fit ut sepe
tā corpus molestia quatiat. & uici-
na mors uirtutem uitae sp̄m
cidat. nec tamen curare que mun-
di sunt desinant. Lam q; eos uitor

adiudicium p̄trahit. et tamen
ipsi ordinatione sollicita rebus
transeuntibus occupati. nihil ali-
ud cogitant nisi in hoc mundo ad-
huc qualiter uiuant. relinquenda
om̄a quasi possidendo disponunt.
quia spes uiuendi non frangit.
etiam cū uitae terminat. Lam
adiudiciū trahunt p̄sententiā.
& tam̄ adhuc habendis reb; inhe-
rent p̄curam. Dura & enī men-
te ab eē mors longe credit. etiā
cū sentit. Sicq; a carne anima
solut. ut erga p̄sentia immode-
rato amore se retinens. cū ad eter-
nū supplicium ducit. hoc ipsum
quoq; nesciat quo ducat. & dese-
rens que amare cū termino no-
luit. repente sine termino in-
uenit. que nūquā p̄uidit. At
contra electorū mens. ad eter-
nitatis intentionē tendit. etiam
cū p̄sens eam feliciter uitae comi-
tat. Magna carnis salute utit.
nec tam̄ ei fiducia animū retar-
dat. Nullū adhuc mortis arti-
culum erūpit. & quasi p̄sentē
hanc cotidie conspiciit. Quia enī
uita indefinēt labit. spes ei
uiuendi fundit amputat. Bene
ergo de dieb; p̄tereuntib; dicit. Con-
sumpti sunt absq; ulla spe. Ac si
apte diceret. Mentis fiduciam

impresens uita non posui. quia omne
 qd pterit. calcando ^{despexi} desperavi. Vnde
 de & apte mox subdit. Memento. quia
 uentus est uita mea. In & enim
 uita carnis quasi pmanente dili
 gunt. qui quanto sit uite sequen
 tis eternitas non intendunt. Cuiq;
 soliditate penitatis non conside
 rant. exilium patriam. tenebras
 lumen. cursum statione putant.
 Quia qui maiora nesciunt. iudica
 re de minimis nequaqua possunt.
 Ordo quippe iudicii exigit. ut qd
 examinare nitimur. transcenda
 mus. Si eni pce rebus anim non
 uale. nequaqua de his certa aqb
 uincatur uide. Idcirco itaque
 mens repba. pntas uite cursu
 estimare non sufficit. quia am
 mirationi illius ex amore succu
 bit. Sci aut uiri quo ad eterna
 cor eleuant. qua breue sit qd
 sine claudt pensant. & eo eoru
 sensibus uilesent qd pterit. quo
 intellectu radiante inter luce
 qd acceptu nuqua recedit. Cuiq;
 infinitate penitatis aspiciunt.
 nequaqua iam pmagno deside
 rant. qui eiqd finis angustat.
 sed subleuata mens extra tepoz
 terminos ducta. & iam cu car
 ne intepore teneat. & tanto al
 tius finienda despiciat quanto ueriu

infinita cognosert. Sed hec ipsa
 humana breuitatis consideratio.
 auctori nro magne uirtutis ob
 latio est. Vnde recte nunc cum
 de peccatione immolatio eiusdem
 uirtutis offert. cu dicit. Memen
 to quia uentus e uita mea. Ac si
 apte diceret. Transeunte uelo
 citer benign respice. quia & tan
 to ate uideri debeo misericordiu.
 quanto ipse a consideratione bre
 uitatis meo oculos non auerto.
 Sed quia du tep uite pntas ab
 seidit. ad operatione pmerende
 uenie ulterius n redit. recte sub
 iungit. Hec reuertet oculus meus
 ut uideat bona. Ad uidentia bo
 na extanti oculis non redit.
 quia ad exhibenda recta opera.
 exuta carne anima n recurrit.
 Hinc e qd diues que inferni fla
 ma cruciabat. quia semet ipsu
 reparare operando non posse ag
 nouerat. ia nequaqua sibi. sed
 relictis fratribus pdesse satage
 bat dicens. Rogo pat abraham.
 ut mittas cum in domu patris
 mei. habeo eni quinq. frs. ut tes
 tetur illis ne & ipsi ueniant in
 locu hunc tormentoz. Solae
 naq; mestu animu spes uel fal
 sa refoiere. Sed ut pena suam
 repbi grauius sentiant. spem

Evang

deuonia amittunt; Unde stans
ultricibus tradit. non sibi ut dixi-
mus. sed optulari fratribus con-
cupiuit. quia nūquā se igniū
carere tormentis adiuncto de-
sperationis supplicio agnouit;

Salomon

Hinc salomon ait; Qd̄ cūq; potest
manū tua facere instant operare.
quia nec opus. nec ratio. nec scien-
tia. nec sapientia erunt apud infe-
ros quo tu pperas; Nequaquā ergo
aduidendum bona oculus reuertit.
quia retributionē suā mens inue-
niens. ad operationis usum nullate-
nus reuocat; Quia igit̄ fugit om̄e
qd̄ cernit. & mansura sunt que
secunt. bene beat̄ iob uno uersa
utraq; complexus ē dicens; Mem-
to quia uent̄ ē uita mea. nec reuer-
tet̄ oculus meus ut uideat bona; Cur-
sum quippe p̄sentū c̄teplatus ait;
Memento quia uent̄ est uita mea;
A eternitate uero sequentium consi-
derans adiunxit; Nec reuertetur
oculus meus ut uideat bona; Vbi
apte quoq; uniuersi humani ge-
neris a redēptionis munere destitu-
ti. p̄tin̄ uocē sumit dicens; Hec aspi-
ciet̄ me uisus hominis; Uisus quip-
pe hominis est misericordia redēp-
toris. que insensibilitatis nr̄e du-
riciam cū respic̄ emollit; Unde
teste quoq; euangelio dicit̄; Re-

spexit ih̄e petrū; Et recordat̄ est pe-
trus uerbi qd̄ dixerat ih̄e. & egres-
sus foras fleuit amare; Exiit̄ ue-
ro carne animā. nequaquā iā uisus
hominis aspici. quia post mortem
non liberat. que ante mortē gr̄a
adueniam n̄ reformat; Hinc & eueni-
paulus dicit; Ecce nunc temp̄ ac-
ceptabile. ecce nunc dies salutis;
hinc psalmista ait; Quō in sc̄to mi-
sericordia ei; Quia nimirū quem
nequaquā modo misericordia eri-
pit. sola p̄ p̄sentis sc̄to iusticia addi-
cit; Hinc salomon ait; Quia lig-
nū in quocūq; loco ceciderit. siue
ad austrū. siue ad aquilonē. ibi erit;
Quia cū humani casus tēpore. siue
sēs seu maligni sp̄e egredientē ani-
mā claustra carnis accepert. in ce-
ternū secū sine ulla p̄mutatione
retinebit. ut nec exaltata ad sup-
plicia pruat. nec mersa c̄tnis sup-
plicis. ultra ad remediū ereptionis
ascendat; Vir igit̄ sēs humani gr̄is
clāpna considerans. qd̄ ap̄ senti sc̄to
sine redēptoris cognitione subtra-
hit. atq; c̄tnis ignib; irreparabiliter
sepelit. & ei uocē in se suscipiens
dicat. nec aspiciet̄ me uisus homi-
nis; Quia nimirū redēptoris gr̄a
que nunc n̄ intuet̄ ut corrigat.
tunc n̄ respic̄ ut ab interitu abscon-
dat; In iudiciū quippe dñs ueniens;

peccatorē uide ut feriat. sed n̄ uide
 ut ad largiendam salutis grāi recog
 noscat. Culpas examinat. & uitā pere
 untū ignorat. Unde sc̄iur cū se p̄
 p̄sentē uitā respectu hominis uide
 ri n̄ posse fateret̄. Ap̄te mox subdi
 dit. Oculi tui in me. & n̄ subsistam.
 Ac si ap̄te diceret̄. District' ad iudi
 cū ueniens. & ad saluandū n̄ uides
 ad feriendū uides. Quia quē imp̄
 senti uitā dispensationis tuę mi
 seratione non respicis. respiciendo
 post modū p̄iusticiā extinguis.
 Hunc enī peccator quisq; d̄m n̄ me
 tuit & uiuit. blasphemāt & p̄ficiat.
 quia sc̄licet misericors creator quē
 expectando uult corrigere. aspici
 endo uult punire. sicut scriptū ē.
 Dissimulans peccata hominū. p̄pter
 penitentiā. Sed tunc peccator
 cū respicit. n̄ subsistit. quia cū dis
 trict' iudex merita subtilit' inqui
 rit. reus ad tormenta n̄ sufficit.
 Quā uis hoc etiam iustorū uoci con
 gruit. quorū mens semp̄ sollicita
 uenturo examine intendit. Om̄e
 enī qđ agunt metuunt. dū caute
 considerant ante quantū iudicē
 stabunt. Intuent' potentiā mag
 nitūdm̄ illius. & pensant' quan
 to reatu constricti sint. p̄p̄ infir
 mitatis. Innumerant mala p̄p̄i ope
 ris. & contra hęc exaggerant bona

conditoris. Considerant praua quā
 districte iudicā. bona opera quam
 subtilit' pensat. Et perituros se absq;
 ābiguitate p̄sciunt. si remota pie
 tate iudicent'. Quia ^{hoc} ipsum quoq;
 quod iuste uidem̄ uiuere culpa ē.
 si uitā nrām cū iudicat. hanc apud
 se diuina misericordia n̄ excusat.
 hinc enī in hoc eodē libro scriptum
 est. Astra n̄ sunt munda in conspectu
 ei'. Quia apud eū districte iudica
 ti. ipsi quoq; maculas inquinatio
 nis habent. qui p̄mundiciam sc̄i
 tatis lucent. Bene ergo dicit'. Oculi
 tui in me. & n̄ subsistā. Ac si ap̄te
 iusti uoce diceret'. Si subtili exami
 natione discutiatur. p̄ferendo iudicio
 non assurgo. quia ad penā uitā n̄
 sufficit. si hanc inmanitas iuste
 remunerationis p̄mit. Bene autē
 eidē humani gr̄is & culpa breuit'
 & pena subrogat'. cū p̄tā dicit'. Sic
 c̄sumit' nubes & p̄transit. sic qui
 descendit ad inferos n̄ ascendit.
 Hubes quippe ad altiora suspendit'.
 sed densata uento impellit' ut cur
 rat. Calore autē solis dissipat'. ut
 euanescat. Sic nimirū corda sunt
 hominū. que p̄ceptis rationis in
 genuū ad alta emicant. Impulsa
 autē maligni sp̄s flatu. p̄uis deside
 riore suę motib' huc illucq; p̄tra
 hunt'. Sed districto respectu supni

iudicis. quasi solis calore liquefiunt.
& semel locis penalibus tradita. adope-
rationis usum ultra n̄ redeunt. Vir igit̄
sēs. elationis cursum. defectūq; huma-
ni gr̄is exprimens. dicat. Sicut con-
sumit̄ nubes & p̄transit. sic qui descen-
dit ad inferos. non ascendit. Ac si apte
loqueret̄ dicens. In natū currendo de-
fiē. qui supbiendo ad interitum ten-
dit. Quē semel culpa ad poenā p̄tra-
hit. misericōdia ulterius ad ueniā n̄ redu-
cit. Vnde & adhuc subdit̄. Hec reuer-
tet̄ ultra in domū suā; Sic domus ē
corporis habitaculū corporale. ita uni-
cuiq; m̄ti hoc dom⁹ fit. qđ ex desiderio
inhabitare cōsuevit. Ad domū igitur
suā ultra n̄ reuertit̄. quia semel unus-
quisq; et̄nis supplicis tradit̄. ad hoc
ubi amore inheserat. nullaten⁹ re-
uocat̄. Potest etiā inferni nomine
peccatoris desperatio designari. de qua
pp̄salmistā dicit̄. In inferno aut̄ quis
cōfitebit̄ tibi. Vnde rursus scriptū
est; Impius cū uenerit in profundum
peccatorum contempnit. Quisquis aut̄
impietati succūbit. uitā p̄fecto iusti-
cię moriendo derelinquit. Qui uero
etiā p̄ peccatū mole desperationis ob-
ruit̄. qđ aliud quā p̄ mortē inferni
supplicio sepelit̄. Bene ergo dicitur.
Sicut consumit̄ nubes & p̄transit. sic
qui descendit ad inferos n̄ ascendit.
Quia plerūq; cū p̄p̄tratione nequitie

Psalm⁹

etiā desperatio sociat̄. & uia iā reuer-
sionis abscedit̄. Recte etiā corda desperan-
tū nubib⁹ cōparant̄. quia & caligine
erroris obscura sunt. & peccatorū mul-
tiplicitate condensa. Sed cōsup̄ta p̄
transeunt. quia claritate extremi iu-
dicii irradiata dissipant̄. Sol & etiam
dom⁹. cordis inhabitatio intelligi. Vn-
de sanato eundam dicit̄. Vade in do-
mū tuā. Quia nimirū dignū est
ut peccator p̄ueniam ad mentē suā
redeat. ne iterū qđ iuste seruat̄ am-
ittat. Sed qui ad infernū descen-
derit. ad domū suam ulterius n̄ ascen-
dit. Quia eū quē desperatio obruit.
a cordis sui habitaculo foras mittit.
Et redire in cōuersū n̄ ualeat. quia fu-
sus exterius addeteriora cotidie cō-
pulsus cadit. Ad contemplan dū quis
pe creator em homo edic⁹ fuerit. ut
ei semp̄ speciem quereret. atq; insol-
lep̄nitate illiū amoris habitaret. Sed
extra se p̄ inobediētiam missus. m̄tis
suis locū pdidit. quia tenebrosis ite-
neribus sparsus. ab in habitatione uer-
luminis elongauit. Vnde & apte ad-
huc subdit̄. Neq; cognoscat eū ampli-
us locus ei⁹. Locus quippe hominis
sed non localis. ipse scilicet conditor
excitat. qui hunc ut in semetipso con-
sisteret creauit. Quē nimirū locū
tunc homo deseruit. cū seductoris
uerba audiens. a conditoris amore

discessit; Sed cū om̄ps dī redimendo
se homini etiā corporalit̄ ostendit. ip
se ut ita dixerim fugitui sui uestigia
subsequens. ad retinendum quē am
serat hominē locus uenit; Si enī ap
pellari locus nequaquā conditor pos
set. dñi laudans psalmista n̄ diceret;
Fili seruoꝝ tuoꝝ inhabitabunt ibi. Ibi
enī n̄ dicitur. nisi cū locū specialiter
designam̄; Sed sunt pleriq; qui etiā
p̄ p̄ceptū redēptionis auxilium. ad de
sperationis tenebras deuoluunt. & con
to nequius pereunt. quanto & obla
ta remedia miseric̄dā contēpnunt. Rec
te ergo de dāpnato homine dicit. Neq;
cognoset eū amplius locus eius; Quia
a conditore suo tanto tunc districtius
in iudicio n̄ agnoset. quanto tunc
ad reparationis grām. nec p̄dona reuo
cat. Vnde & notandū sūm opere est.
qđ n̄ ait. neq; cognoset amplius locū
suū. sed ait. neq; cognoset eū amplius
loc̄ ei; Dū enī cognitio n̄ homini sed
loco tribuit. patenti ipse conditor
loci nomine designat. Qui district̄
ad eam eni uitioꝝ ueniens. in iniqui
tate durantibus dicit; Hescio uos
unde sitis; Sed electi quiq; quo distric
te reprobos repelli considerant. eo semel
ipsos cottidie appetat; nequitie sor
dib; sollicitus purgant; Cūq; pericu
ros alios frigescere autē amore cōspi
ciunt. studiose se ad patientie lūta

49
succendunt; Unde & apte subdit; Quia
p̄pter. & ego non parcam ori meo;
Ori enī suo pareat. qui confiteri ma
lū qđ fecit erubescit; In labore quip
pe ostendit e. hoc ad confessionem
p̄petratę iniquitatis occupare; Sed iust̄
ori suo non pareat. quia irā iudicis dis
tricti p̄ueniens. uerbis contra se p̄pria
cōfessionis seuit; Hinc psalmista ait;
Præueniam faciem ei in confessione;
Hinc psalmonē dicit; Qui abscondit
seclera sua n̄ dirigit. qui autē confes
sus fuerit & dereliquerit ea. miseri
cordiā consequet; hinc rursum scrip
tū est. Iustus in principio accusator
est sui; Sed nequaquā ad confessionē
os pandit. nisi cū consideratione
districti iudicis p̄pauorē sp̄s angustat;
Vnde & apte mox subdit; Loquar
in tribulatione sp̄s mei; Tribulatio
quippe sp̄s linguā cōmouet. ut re
atu prauis operis uox confessionis in
pugna; Sciendū quoq; est. quia sepe
& reprobis peccata confitent. sed desle
re contēpnunt; Electi autē culpas
suis quas uocibus confessionis apert
unt. districte anim aduersionis fle
tib; insequunt; Vnde bene beat̄ iob
post quā se ori suo n̄ parere spon
dit. tribulationē mox sp̄s subdidit.
ac si apte fateret̄ dicens; Sic reatu
lingua loquit. ut nequaquā ex per
meroris stimulo palia sp̄s uagetur.

Psalm.
Salomon

sed culpas loquens. uuln^o aperio.
Culpas uero ad correctionē cogitans.
salutē uulneris ex medicamine me-
roris quero. Qui enī mala quidem
quę ppetrauit insinuat. sed fle-
re que insinuauerat recusat. quia
si subducta ueste uuln^o detegit. sed
torpenti mente medicamentum
uulneri n̄ apponit; Confessionis
igit^{ur} uocē solus necesse ē ut meror
excitatur. ne uuln^o p̄ditū sed neglectū
quo licentius iā p̄ humana
notitiā tangit. deterius putrescat;
Quo contra psalmista plagā cordis
n̄ solū detexerat. sed detectę etiā
medicamentū meroris adhibebat
dicens. Iniquitatē meā ego p̄nun-
tio. & cogitabo p̄ peccato meo; Pro-
nuntiando enī. occultū uulnus
detegit. cogitando enī. quid ali-
ud quā medicamentū uulneri ap-
ponit. Sed afflictę menti & sua
sollicite dāpna cogitanti. rixa
p̄ semetipsa orit^{ur} contra semetipsā.
Hā cū se ad lamenta penitentiae
instigat. occulta se increpatione
dilatant. Unde & apte mox sub-
dit. Confabulabor. cū amaritudi-
ne animę meę; Lauore nāq; diu-
ni iudicii afflictū. dū quędam ma-
le gesta plangim^{us}. ipsa uī nr̄e ama-
ritudinē addiscutiendos nos uigi-
lantius excitati. alia in nobis etiā

Psalm^{us}

quę amplius defleamus inuenimus;
Hā sepe quā torpentes latuit. fletib^{us}.
subtilius innotescit; Itā afflictā mens
cerius inuenit malū quā fecerat &
nesciebat. eiq; rixa sua uerius aperit.
quantū aueritatis pace deuiat.
quia reatū suū cui ⁱⁿsecura n̄ meminit.
hunc in se cōmota deprehendit. Suetos
cens quippe amaritudo penitentię
uerecundantia cordi. importune in-
gerit illicita quę cōmisit; Districtū
contra hęc iudicē ostendit. supplicii
& minas incutit. pauore animū fe-
rit. pudore confundit. mot^{us} illicitos
inerepat. quietē noxię securitatis
turbat; Quę ei conditor bona contu-
lit. quę ipse bonus illius mala respon-
dit enumerat. quā mirē ab eo condit^{ur}.
quā gratitū nutrit^{ur}. quā rationis sub-
stantia in meditatione ditat^{ur} ē. quā cōno-
ris grā uocat^{ur}. quā sequi ipse euocatus
noluit. quā uocantis misericordā. nec sur-
dū hunc renitentēq; despexit; Quā
illuminat^{ur} donis. quā sua sponte pra-
uis actib^{us} etiā post dona cecitat^{ur} ē. Quā
cecitatis suę erroribus patēte sollici-
tudinis flagellis expiat^{ur}. quā flagelloꝝ
doloribus ad salutis gaudia misericordā
medicamento reduct^{us} est. quā quibusdā
culpīs & si n̄ grauib^{us} subdit^{ur}. peccare
tam & inter flagella n̄ desinit. quā
peccatorē suū supna grā nec cōcepta
dereliquit; Cū igit^{ur} afflictā mentē

modo p̄plicationē donoz dī. mo
do p̄npp̄ria actionis suę tanta seueri
tate increpat. habet in corde iustorū
amaritudo animę. linguā suā. quę
tanto eis subtilius loquit̄. quanto &
interius audit̄. Unde & nequaquā
dicit̄. fabulabor in amaritudine ani
mę meę. sed confabulabor cū amari
tudine animę meę. Quia uis doloris
quę peccata singula reputans. tor
pente animū ad lamenta excitat.
quasi ad eū uerba confabulationis for
mat. in quib. sem̄ ipsū correctus
inueniat. & ad sui iā custodiā solli
citiōr exurgat. Dicit naq. uir iust⁹
ex uoce sua. & sc̄e eccl̄e typū tenens
dicat ex n̄ra. Confabulabor cū ama
ritudine animę meę. Ac si aptius
insinu & dicens. Int̄ contra me. cū
cordis mei dolore colloquor. & foris
me auerbere iudicis abscondo. Sed
mens penitentię doloribus pressa
in sem̄ ipsa constringit̄. atq. acune
tis delectationib. carnis. foris cogi
tatione separat̄. Ad sūma p̄ficere
appetit. & tam̄ adhuc de corruptio
ne corporis. contradictionē sentit.
Unde & apte mox subdit̄. Hū quid ma
re sū ego aut̄ est̄. quia circūdedisti
me carcere. Carcere homo circūdat̄.
quia plerūq. & uirtutū p̄ceptib. ad
alta exurgere nitit̄. & tam̄ corrup
tione carnis suę p̄pedit̄. Qua bene

exui psalmista deprec̄ dicens. Educe
de carcere animā meā. ad cōstitendū no
mini tuo. Quid uero appellatione ma
ris. nisi corda carnaliū tumidis cogi
tationib. fluctuosa. Quid aut̄ ceti no
mine. nisi antiquus hostis exprimit̄.
Qui dū m̄tes seculariū possidendo pene
trat. quasi in eorū lubricas cogitatio
nes natat. Sed cet⁹ carcere cōstringit̄.
quia malignus spē in inferiorib. de
iect⁹. ne ad cęlestia euolare p̄ualeat
penę suę pondere coartat̄. petro
attestante qui ait. D̄s anḡtis pec
catoribus non pep̄cit. sed rudentib.
infernī detractos in tartarū tradidit.
in iudiciū cruciandos reseruari. Cet⁹
carcere astringit̄. quia tēptare bonos
quantū desiderat phibet̄. Carcere
quoq. mare circūdat̄. quia carna
lium mentium tumida insanaq.
desideria ad p̄agenda mala quę ap
petunt. impossibilitatis suę angustia
grauant̄. Sepe enī melioribus do
minari concupiscunt. sed tam̄ eis
diuino iudicio cuncta mirabilē
disponente. substrati sunt. Hoc erit
bonis elati desiderant. & tam̄ subiec
ti ab eis solatia sperant. Pro explen
dis uoluptatib. carnis. longeuitate
uitę p̄sentis cupiunt. sed tam̄ ab ea
subceleritate rapiunt̄. De quib. be
ne p̄psalmistā dicit̄. Statuit aquas
quasi in utre. Aquę quippe in utre s̄.

Psalm⁹

Petrus

cū lubrica eorum desideria quia ope-
ris effectū non inueniunt. sub car-
nali corde deprimunt. Cetero ergo
ae mare circū datione carceris p̄mittit.
quia uel malignus sp̄s. uel sequaces
illius in quorū sēmentib⁹ colligunt.
atq; in eis undas tumētū cogitationū
uoluunt. ut implere mala quae ap-
petunt nequeant. supna eos distric-
tio angustat; Sci autē uiri quo mun-
diori corde celestiu arehana consi-
derant. auctis adhuc ardorib⁹ coti-
die anbelant. Ibi iā plene saciari
desiderant. unde adhuc parū ali-
quid ore contēplationis degustant.
¶ recte cupiunt carnis stimulu sub-
dere. nihil incogitatione inlicitū
de ei iā corruptione tolerare. Sed
quia scriptū ē. corp⁹ qd̄ corruptū
aggrauat animā. & deprimat tē-
na inhabitatio. sensū multa cogi-
tantē; Intentione iā quidē ultra
semē ipsos eminent. sed tam adhuc
infirmittatis suae incertis motibus
subditi. corruptionis se carcere
clausos dolent; At ergo. Hūquid
s mare sū ego aut e. et. quia circū
s dedisti me carcere. Ac si apte dice-
rē. Mare ut e. et. iniqui uidelicet
eoxq; auctor maligni sp̄ritū. quia
effronari ad solā p̄petrande iniqui-
tatis licentiam appetunt. recte p̄-
ne suae carcere constringunt. Ego

autē qui iā eternitatis tuae libertatē
desidero. cur adhuc meo carcere cor-
ruptionis p̄mor. Qd̄ tam nec a iustis
supbe requirit. quia amore uerita-
tis accensi. infirmitatis suae angustias
transgredi p̄fecto concupiscunt. nec
ab auctore iustae iniuste disponit.
quia electorū suorū uota differens
eruciat. erucians purgat. ut ad p̄ci-
piendū qd̄ desiderant. quandoq; me-
lius ex dilatione conualescant. Elec-
ti autē quo usq; ab intima quiete
differunt. ad cor suū redeunt. ubiq;
carnis suae tumultib⁹ absconsi. quasi
amēnissimū secretū petunt. sed
ineo sepe tēptationis aculeos senti-
unt. carnis incentiua patiuntur.
& ibi grauissimos labores inueni-
unt. ubi magnā requiem a labore
quesierit. Unde sc̄s uir p̄ insinua-
tū corruptionis suae carcerē. ad qui-
eta cordis spacia redire festinans.
quia eandem rixam & inimitam
inuenit quā ab exterioribus fugit.
p̄tinē subdit dicens. Si dixerō cōsola-
bit me lect⁹ meus. & releuabor loquens
meū in strato meo. terribis me p̄
somnia. & p̄uisiones horrore concu-
ciet. In sacro nāq; eloquio. lect⁹ cubi-
le. uel stratu. secretū solae cordis in-
tellegi. Hinc est enī qd̄ sub unius
cuiq; animae specie. sponsa occultis
stimulis seī amoris excitata. incantat

Salomon

canticorū dicit; In lectulo meo
 pnoctes quesiui quē diligit ani
 ma mea. In lectulo quippe pnoct
 tē dilect' querit'. quia nimirum
 inuisibilis conditoris species. repres
 sa omī corporee uisionis imagine
 incubilē cordis inuenit'. Vnde &
 eisdem suis dilectorib' ueritas di
 cit; Regnū di intra uos ē. Errur
 sū. Si ego n̄ abiero. paraclit' n̄ ue
 niē ad uos. Ac si apte dicerē. Si
 ab intentionis ur̄e oculis corpus
 n̄ subtrahō. ad intellectū uos in
 uisibilem p̄consolatorē sp̄m n̄ p̄
 duco. hinc deuistis p̄ psalmistā dr̄;
 Exultabunt sc̄i in gta. letabuntur
 incubilibus suis. Quia scilicet cū
 mala ab exteriorib' fugiunt. secu
 ri intra mentium secreta gloriant'.
 Sed tunc leticia cordium p̄fecta erit.
 cū carnis exterioris pugna n̄ fue
 rit. Hā quo usq; caro illicit. quia
 quasi nr̄e dom' paries quatit'. & iā
 cubile turbat'. Vnde & recte p̄
 unde psalmistā dicit'. Uniuersū
 stratū ei. uersasti in infirmitate
 ei'. Quia dū nos tēptatio carnis
 ēcutit. tremefacta nr̄a infirmi
 tas etiā mentis cubile confundit;
 Quid uero hoc loco somnia tuisio
 nes accipim'. nisi imaginationes
 ultimi districtiq; examinis. qd̄
 tā ut cūq; p̄ timorē cernim'. sed

Evang
ite

Psalm'

Psalm'

tam ut ē ueracit' n̄ uidem'. Sc̄i
 itaq; uiri ut dixim'. ad cordis semper
 secreta redeunt. cū ab hoc mundo
 t ultra uotū p̄spira. uel ultra uires
 aduersa paciunt'. atq; ex terrenis
 laboribus fessi. quasi stratū. t lec
 tulū cubilia mentis petunt. Sed
 dū quibusdā imaginationib' cogi
 tationū. quā sint subtilia iudicia
 diuina c̄spiciunt. quasi in ipsa stra
 tū sui requie. somni uisionē t̄bant'.
 Contēplant' enī quā district' iudex
 ueniat. qui dū uī immense mag
 nitudinē cordium secreta illumi
 nat. om̄s ante oculos culpas redu
 cat. Pensant quanta illa sit uere
 cundia. in conspectu tunc totius
 humani gr̄is angloꝝ omniū archan
 gelozq; confundi. t pendunt qui
 p̄ c̄fusionē cruciat' maneat. & cū
 reat' animū immortalit' morien
 tē. & in deficientē deficientē car
 nē gehenna consumat. Cū itaq;
 tā pauca imaginatione mens qua
 tit'. qd̄ aliud quā in stratū triste
 somnium uidet'. Dicat ergo. Si
 dixerō c̄solabitur me lectulus meus.
 & releuabor loquens mecum in stra
 tu meo. terrebis me. & p̄ somnia
 & uisiones horrore ēcuties. Ac si
 apte fateat' dicens. Si exteriora
 fugiens. introrsus redeo. & ut cūq;
 requiescere in cordis cubile c̄cupisco.

ibi mihi dū distractionis tuę cōtēpla
tiones obicit. uehementer me pīpīas meę
pudentię imaginationes terret.

¶ Bene autē dicit. Et releuabor loquens
mecū in stratu meo. Quia nimirū
eū ad mentis nrę silentium fessi
reuertim. quasi in stratu colloquen
tes. occulta in tra nos cogitationū
uerba uersam. Sed hęc ipsa nrā
collocutio in pauorē uertit. quia
ex illa uehementius intellet nob
qui t̄rorem districti iudicis inno
tescit. in mente aperit. Ne quis ue
ro hęc studeat iuxta litterā p̄stru
tari. exquirendū magnopere est.
quot modis tangant animū ima
gines somniorū. Aliquando nāq.
somnia uentris plenitudine t̄ in
anxietate. aliquando uero illusionē.
aliquando cogitatione simul &
illusionē. aliquando reuelatione.
aliquando autē cogitatione simul
& reuelatione generant. Sed duo
quę prima dixim. om̄s experimen
to cognoscim. sub iuncta autē quat
tuor. in sacre scripture paginis in
uenim. Sōnia & enī nisi plerūq.
ab occulto hoste p̄ illusionē fierent.
nequaquā hoc uir sapiens in dica
rē dicens. Multos errare fecer
sōnia. & illusiones uane. Vel cer
te n̄ auguriabimini. nec obserua
bitis sōnia. Quib. p̄fecto uerbis

eū s̄nt detestationis ostendit. quę
augurus conuungunt. Rursū in
si aliquando ex cogitatione simul
& illusionē p̄cederent. salomon mi
nime dixisset. Multas curas secunt
sōnia. Et nisi aliquando sōnia ex
misterio reuelationis orirent. io
seph p̄ferendū se fratrib. sōnium
n̄ uideret. nec marię spon sū ut ab
lato puero in egyptū fugeret. p̄ sō
nium ueritas ammoneret. Rursū
nisi aliquando sōnia cogitatione
simul & reuelatione p̄cederent.
nequaquā danibel p̄pheta nabu
chodonosor uisionē differens. ara
dicē cogitationis inchoasse dicens.
Turax cogitare cepisti in stratu tuo
q̄t̄ eēt futurū p̄ hęc. & qui reue
lat m̄steria. ostendit tibi quę
uentura sunt. Et paulop. Vide
bas & ecce quasi statua una grandis.
statua illa magna. & statura sub
limis stabat contra te. & cetera.
Danibel itaq. dū somniū & implem
dū reuerentē insinuat. & ex qua
ortū sit cogitatione manifestat.
patentē ostendit. quia hoc ple
rūq. ex cogitatione simul & re
uelatione generet. Sed nimirū
eū sōnia tot rerū qualitatibus
alternent. tanto eis crech disti
cilius debet. quanto & ex quo
impulsu ueniant. facilius n̄ ducet.

Salomon

ite

Sepe nāq; maligni sp̄s his quos amore
 uitę p̄sentis uigilantes intercipit.
 p̄sp̄era & iam dormientib; p̄mittit.
 & quos formidare aduersa confide-
 rat. eis hęc durius somnu imaginib;
 uentat. quaten; indiscretā m̄tē
 diuersa qualitate afficiat. cāq; aut
 spe subleuans. aut dep̄mens timore
 confundat; Sepe etiā scōr cor-
 da afficere somniū n̄t̄. ut abinten-
 tione cogitationis solide ad tēp̄ sal-
 tim momentoq; diriuent. quāuis
 ipsi p̄tin; animū ab illusionis imagi-
 natione discutiant. Sed hostis insi-
 dians. quo eos uigilantes minime
 superat. eo dormientes grauius in-
 pugnat. Quē tam hęc maligne age-
 re. si p̄na dispensatio benigne p̄mit-
 tit. ne in elector; cordib; ipse saltem
 a passionis p̄mio somnū uacē. Be-
 ne ergo rectori omniū dicit. Si
 dixerō consolabit; me lectulus m̄s.
 & releuabor loquens m̄cū in stracō
 meo. terrebis me p̄ somnia. & per
 uisionē horrore concuties. Quia
 nimirū d̄s mirabilē cuncta dispen-
 sat. & ipse fac̄ qđ malignus sp̄s in-
 iuste facere appetit. qui hoc fieri
 non nisi iuste p̄mittit. Sed quia
 iustor; uitā & p̄ uigilias tēptatio-
 ne quatit. & p̄ somniū illusionē
 fatigat. foris corruptionis suę mo-
 lestias tolerat. int̄ apud sem̄ ipsā

graui; illicitas cogitationes portat;
 Quid est qđ faciat. ut pedem cordis a tot
 scandalor; laqueis euellat. Ecce be-
 ate uir. quanta undiq; p̄meris p̄turba-
 tione cognouim;. sed qđ consilium
 contra hanc inuenias. audiamus.
 Sequit;. Quā obrē elegit suspendiū
 anima mea. & mortē ossa mea. Quid
 p̄ animā. nisi mentis intentio. qđ
 possā. nisi carnis fortitudo signat;.
 Omē autē qđ suspendit;. p̄cul dubio
 ab imis eleuat;. Anima ergo suspen-
 dium eligit ut ossa moriant;. quia
 dū m̄tis intentio ad alta se subleuat.
 omēm in se fortitudinē uitę exteri-
 oris necat; Sēi enī uiri certissime
 sciunt. quia in hac uitā habere requi-
 em nequaquā possunt; Et id circo
 suspendiū eligunt. quia nimirū
 desideria terrena deserentes. ad alta
 animū tollunt; Suspensi autē mor-
 tē suis ossibus infer;. quia amore
 sup̄ne patrię in uirtutū studiis
 accincti. hoc qđ fortes priū in mun-
 do fuerat; uinculo humilitatis in-
 secunt;. Intueri libet. quomodo ani-
 mā paulus suspenderat qui dicebat.
 Vivo autē iā n̄ ego. uiuit uero in me
 xp̄s. Et rursum. Desideriū habens dis-
 solui. & cū xp̄o eē. Et mihi uiuere
 xp̄c est. & mori lucrū; Qui gesta
 terrene fortitudinis ad memoriā
 reuocans. quasi quēdā in se ossa nume-
 rabat

n

s

s

Paul
re

57

dicens; Hebræus. exhebræis. secundū
legem phariseus. secundū emulatio
nē psequens ecclesiam dī; Sed suspen
dio anime quia hęc misc ossa interfe
cit. p̄tan̄ assertit qui subiungit; Sed
quę mihi fuerunt lucra. h. ec arbi
trat̄ sū p̄p̄t xpm̄ detrūta. Quę
adhuc ossa in sem̄ & ipso insinuat
1te uehementius extincta. cū subdit; Ap̄t
quę om̄ia detrūta feci. & arbitror
ut stercorea. Mortuus uero ossib̄ ^{quo} q̄d̄
exanimis pendeat ostendit. qui ilico
1te subiungit dicens. Ut xpm̄ lucrifa
ciā. & inueniar in illo. n̄ habens meā
iusticiā quę ex lege est. sed eā quę
ex fide est ih̄u xpi; Sed quia colla
tis eius testimonius paulū ad acta
suspensum. mundo mortuū testati
sum̄. nunc beatū iob si plenus eodē
spū exterioris uitę concupiscentiā
fugiat ostendam̄; Sequit̄. Despe
raui. nequaquā ultra iam uiuam;
Sunt non nulli iustoz. qui sic cęlestia
appetunt. ut tamen a terrenoz spe
minime frangant̄; Larga diuinit̄
patrimonia. ad necessitatis subsidiū
possident. honores sibi tēporalit̄
impensos. tenent. aliena n̄ ambiunt.
suis licite utunt̄; Qui tam̄ ab eis de
rebus quas habent alieni sunt. qui
adhęc ipsa quę possident. ex desiderio
n̄ tenent̄. Et sunt non nulli iustoz.
qui ad cōphendūm culmen p̄fectionis

accincti. dū altiora interius appe
tunt. exterius cuncta derelinquunt;
Qui reb̄ se habitis nudant. ḡta hono
ris expoliant. Qui internoz deside
rio passiditate se animi merore affi
ciunt. habere de exteriorib̄ consola
tionē nolunt. Qui internis gaudiis
dū mente app̄p̄ant. uitā ^{ipsam} in se fun
dit̄ corporeę delectationis necant.
Talibus nāq; p̄ paulū d̄r. Mortui enī
estis. & uita ur̄a abscondita ē cū xpo
indō; Hoz uocē psalmista expresserat
cū dicebat; Concupiuit̄ & defecit
anima mea in atria dñi; Concupis
cunt enī. sed non deficiunt. qui iā
quidem cęlestia appetunt. sed ad
huc tamen a tērenoz delectationibus
minime laxant̄; Concupiscit̄ uero
& in dī atria defecit. qui cū eterna
desiderat. in amore tēporaliū non
p̄durat; Hinc psalmista dicit; De
fecit insalutari tuo anima mea. hinc
p̄ sem̄ & ipsam ueritas ammonet̄ dicens;
Si quis uult p̄ me uenire abnegat̄ se
in̄ ipsū. Et rursum. Nisi quis renun
tauerit om̄ib̄ quę possidet. n̄ potest
meus eē discipulus; Hoz igit̄ nume
ro. sēs uir diuisa a tērenis desideriis
m̄te se inserit. qui ait; Desperauī.
nequaquā ultra iā uiuam. Iusta quę
pe desperare ē. p̄sentis uitę bona eter
nitatis electione deserere. mansura
querere. & in reb̄ tēporalib̄ fiducia

non habere. Qui hec agens. nequaquam
 se ultra uiuere asserat. quia uidelicet
 uiuificatrice morte cotidie auita se pas-
 sionis occidit. Absit enim. ne uis se de-
 diuine misericordie largitate despe-
 re. nec gressum cordis affectu intemi-
 tineris subtrahat. ne amorem edito-
 ris deserens. quasi aduice destitutus inuia-
 remaneat. & confossus gladio latroci-
 nantis desperationis ruat. Sed ne ei
 dicta nri intellectus arbitrio uideamur
 uiolentim inflectere. debemus ex posteri-
 oribus pmissa pensare. quo enim sensu
 hec dixerit. ipse p̄tin̄ indicat qui sub-
 iungit. Parce mihi. nihil enim sunt di-
 es mei. Heq; enim duo sibi hec uerba con-
 ueniunt. desperaui & parce. Hic qui
 desperat. nequaquam iam sibi parci postu-
 lat. Et qui adhuc sibi parci desiderat.
 p̄fecto minime desperat. Aliunde ḡ
 est qd̄ desperat. aliunde uero qd̄ uir
 se sibi parci postulat. Quia nimirum
 dum uite transeuntis bona p̄desperati-
 onem deserit. ad optinendam. que p̄ma-
 nent. inspe robustior exurgit. Dispe-
 rando itaq; melius ad spem uenit du-
 ctus. qui eo certius uentura appetit.
 quo p̄sentia uerius ex desperatione
 derelinquit. Et notandum qd̄ uir no-
 bis sui cordis insinuans. unam quidem
 sententiam protulit. sed hanc tercio
 insinuando replicauit. Qd̄ enim supe-
 rius dixerat. elegit suspendium ani-

ma mea. hoc replicans addidit despera-
 ui. Atq; eterna concupiscendo. & te-
 poralia post ponendo. hoc postremo
 intulit. parce mihi. Et qd̄ superi-
 us dixit mortem ossa mea. hoc nimi-
 rum subdidit. nequaquam ultra iam
 uiuam. hoc ultimam protulit. nihil
 enim sunt dies mei. Bene autem dies
 suos nil esse considerat. quia ut paulo
 superius sepe iam diximus. se uiri quo
 uerius summa cognoscunt. eo subli-
 mius terrena despiciunt. Et idcirco
 p̄sentis uite dies nil esse despiciunt.
 quia illuminatę mentis oculos in
 consideratione eternitatis figunt.
 De qua dum ad se redeunt. qd̄ se esse. nisi
 puluerem agnoscunt. Et infirmitatis
 sue consensu. districte iudicari metu-
 unt. Cumq; uim tanti uigoris aspici-
 unt. trepidant examinari qd̄ sunt.
 Unde adhuc apte subiungit. Quid est
 homo quia magnificas cum i aut quia
 ponis erga eum cor tuum. hominem deus
 magnificat. quia largitate rationis
 ditat. Infusione grę uisitat. hono-
 re collatę uirtutis exultat. Cumq; per
 semetipsum nihil sit. esse tamen eum
 cognitionis sue participem. benigni-
 tatis munere concedit. Sed erga
 eundem magnificum hominem cor-
 suum deus apponit. quia p̄ dona
 iudicium exercit. merita subtiliter
 pensat. uite pondera uehementer

examinat. & tanto ab eo post districti
us p enas exigit: quanto hunc impen
so munere largius puenit. Vir igitur
ses. inmensitate superne maiestatis
aspiciat. atq; ad infirmitatem ppria.
considerationis oculum reducat. U
deat quia caro capere non ualeat. hoc
qd desent & ipsa ueritas spm doceat. Vide
at quia etiam subleuat hominis spe.
iudicium tolerare non sufficit. qd
ds sub examine districte retributi
onis intendit. & dicat. Quid est homo
quia magnificas eum. aut quia po
nis erga eum cor tuum. Ac si apte
exclamet dicens. Magnificat homo
spuali munere. sed tamen caro est.
Et uas eius p munera districte con
sidera s. sed tamen si remota pieta
te iudicet. pondus qd tua subtilitate
imminet. ferre nec subleuat ad iusti
ciam sps ualeat. quia & si hunc ultra
se tua dona dilatant. ad inquisitione
tam tui examinis. sua infirmitas an
gustat. Vnde & adhuc apte subiun
git. Visitas eum diluculo. & subito
pbas illum. Quis nrm nesciat. quia
diluculu dr. cu ia nocturna tpora
in claritate lucis mutant. nos itaq;
nocti tenebris pmimur. cu ppetra
tione iniquitatis obscuram. Sed nox
in lucem uertit. cu erroris nri ob
securtas. ueritatis cognitione radiat.
Hoc in luce uertit. cu corda nra iusticie

fulgor illuminat. que cecitas culpe depri
mebat. Hoc diluculum discipulorum m
tib. oriri paulus aspexerat. cu dicebat.
Hoc pcessit. dies aut appropinquauit. Di
luculo ergo nos dns uisitat. quia erro
ris nri tenebras. luce sue cognitionis
illustrat. Contemplationis munere sub
leuat. in are uirtutis exaltat. Sed
notandum qd ds p qua diluculo uisi
tat. subito homine pbat. quia & acce
dendo. corda nra ad uirtutes prouehit.
& recedendo concuti tēptatione pmit
tit. Si eni p uirtutu munera nulla
temptatione concutit. ase habere ar
mus ex se & ipso gloriat. Ut ergo &
firmitatis dona habeat. & infirmita
te suam humiliter agnoscat. p aces
sum gr ad alta sus tollit. & precessum
qd ex se & ipso sit pbat. Qd bene no
bis ex historia sacre lectionis innuit.
qua salomon & diuinit accepisse sapi
entiam. & tamen post acceptam ean
dem sapientiam meretricu statim pul
satus questione memorat. Mox enim
ut gram tante reuelationis accepit.
certamen turpium mulieru pculit.
quia nimirum sepe cu mente nram
concessis uirtutibus respect intimo
largitatis illuminat. hanc prin etia
lubrice cogitationes turbant. ut que
subleuata immenso munere exultat.
& ia tēptatione pulsata qd sit inue
niat. Sic & helias uisitatus diluculo.

Debelia

De paulo

sermone celos aperuit. & tam pbat? sub
 to infirm? pdeserta fugiens. unā mu
 lierem expauit. Sic paulus adtertū
 eglū ducit. paradysi penetrans secre
 ta considerat. & tam adsem&ipsū re
 diens. ctra carnis bellum laborat. legē
 aliam inmebris sustinet. cui in se re
 bellione fatigari spē legē dolo. Dilu
 culo ergo dī uisitāt. sed subito post
 uisitacionē pbat. Quia & collato mu
 nere subleuat. & abstracto adpaulu
 lū ipsū sibi hominē demonstrat. Et
 eo usq; pculdubio patimur. q̄ deter
 sa fundit? labe peccati. adpmissē
 incorruptionis substantiam refor
 mam. Unde adhuc apte subiungit.
 Vsq; quo n̄ parcis m̄. nec dimittis me
 ut glutiam saluā meā. Salua in
 os ex capite labit. ab ore uero aduen
 trē ducit. cū glūt. Quid itaq;
 est caput nr̄m. nisi diuinitas. pquā
 existendi principium sumim. ut
 creatura sim. Paulo attestante
 qui ait. Caput unū xp̄e. caput autē
 xp̄i dī. Quā autē uenter noster est.
 nisi mens. quē dū cibū suū sup
 nū uidelicet intellectū suscipit.
 refecta pculdubio omiū mēbra
 actionū regit. Hisi enī sacra elo
 quia aliquando m̄tē nomine uen
 tris exprimerent. salomon utiq;
 n̄ dixisset. Lucerna dñi spiraculū
 hominis. quē inuestigat omia secreta

Paul

Salomon

uentris. Quia nimirū dū nos grā su
 pni respect? illuminat. cuncta & iam
 mentas nr̄e nobis absconsa manifestat.
 Quid ergo saluē nomine. nisi sapor in
 timē cōtēplationis accipit. Quē ad
 os acapite defluit. quia declaritate
 conditoris. adhuc in hac uitā nos
 positos uix gustu reuelationis tan
 git. Unde & redēptor^{us} ueniens sa
 luā lyto miscuit. & ceteri nati oculos
 reparauit. quia supna grā carna
 lem cogitationē nr̄am. p̄ ammixtio
 nē sup cōtēplationis irradiat. & ab
 originali cecitate hominē adin
 tellectū reformat. Hā quia apa
 radysi gaudis expulsū. in hoc iā
 exilio naturę cōdedit. quasi anati
 uitate homo sine oculis pcessit.
 Sed sicut uir ses insinuat. hęc sali
 ua ad os quidē labit. ut uero ad
 uentrē usq; pueniat. n̄ glūt. quia
 diuinitatis cōtēplatio sensum
 tangit. sed plene mentē n̄ reficit.
 qm̄ pfecte animi cōspicere n̄ uale.
 qd̄ adhuc quia caligo corruptio
 nis p̄pedit raptū uidet. Ecce enī
 electorū mens. iā terrena deside
 ria subicit. iā cuncta quę cōsiderat.
 p̄terire transcendit. iā ab exteri
 orū delectatione suspendit. & quę
 sint bona inuisibilia rimat. Atq;
 hęc agens plerūq; indulcedinē
 supnē cōtēplationis rapitur.

l' aq; deintimis aliqđt quasi pcaliginē
conspicit. & ardenti desiderio inter
eē spiritualibus angloz ministerus co
nat. Gustu in circūscripta luminis
pascit. & ultra se euecta. ad semē ipsam
relabi dedignat. Sed quia adhuc cor
p qđ corrūpit aggrauat animā. inhe
rere diu luci non uale. quā raptam
uidet. Ipsa quippe carnis infirmitas.
transcendentē se animā retrahit. atq;
ad cogitanda ima ac necessaria suspi
rantem reducit. Salua ergo excipi
te defluens. ostangit. sed aduentē
minime puenit. quia liquore su
pne contēplationis iā quidem in
tellect' nr infundit. sed nequaquā
mens plene faciat. In ore & enim
gust' ē. in uentre sacietas. Salua
itaq; glutitare n̄ possumus. quia
supne claritatis bono saciari n̄ per
mittim. qđ adhuc extenuitate
gustam. Sed quia hoc ipsū qđ ut
cūq; iā supna cognoscim. expieta
te parentis ē. Qđ uero hoc pēpe
re pfecte n̄ possum. adhuc expe
na uet' dāpnationis. recte nunc
dicit. Vsq; quo n̄ parces mihi. nec
dimittis me ut gloria saluā mea.
Acsi apte diceret. Tunc homini
plene parces. cū hunc ad pfectio
nē tuę contēplationis admiseris.
ut claritatē tuam rapt' interius
uideat. & cū carnis suę corruptio

exterior n̄ repellat. Tunc pmitit
ut saluā gluttia. cū me sapore tuę
carnitatis usq; ad abundantia sacieta
tis infuderis. ut nequaquā iā p mdi
gentiam gustu oris esuriam. sed inter
solidus irrigato mentis uentre sub
sistam. Sed qui pmereri uult bonū
qđ expetit. debet malum confiteri
qđ fecit. Sequit. Peccau. qđ facia
tibi ocustos hominū. Ecce fatetur
malū qđ egit. sed bonū qđ dō in
recompensationē debeat offerre non
inuenit. quia ad abluendam culpā.
quęlibet humane accionis uirtus
infirma ē. nisi hanc misericordia
parentis foueat. & non iusticia
recte iudicantis pmat. Vnde recte
ppsalmistā dicit. Melior ē misericōdia
tua sup uitā. Quia quālibet uideat
innocens. apud districtū tam iudicē
nrā nos uita n̄ liberat. si ei reatus
sui debitū misericōdie benignitas non
relaxat. Vel certe cū dicit. Quid
faciam tibi. parenti ostendit. quia
hęc ipsa bona que agere pēpim.
non pceptora sed nobis psumt. Vn
de rursus pp salmistā dicitur.
Qm bonę meę n̄ indiges. Humi
litas aut nrę destitucionis expri
mit. cū dī hominū custos uocatur.
Quia si ei nos custodia minime ptegru
ante occulta hostis insidias nrę sol
licitudinis oculus uigilans dormit.

psalmista rursus attestante quia
 Hic dñs custodiet civitate inuanu
 uigilant qui custodiunt eam. Et
 nos naq; cecidim; sed nr̄is resurgere
 uiribus non ualem; Culpa nos uo
 luntatis pprie semel strauit. sed
 pena culpe deterius cotidie de
 primit. Adā missam rectitudi
 nē surgere. studioq; conatib; nra
 mur. sed meritorū pondere gra
 uam; Vnde & apte subdit. Qua
 re posuisti me contrarium tibi.
 & fact' sū mihi m& ipsi grauis.
 Tunc sibi contrarium dñs hominē
 posuit. cū homo dñi peccando
 dereliquit. Serpentis quippe
 psuasione capt'. hostis eius ex
 titit. cuius pcepta contēpsit.
 Iustus uero conditor hunc sibi
 contrariū posuit. quia inimicū
 ex elatione deputauit. Sed ipsa
 hęc contrarietas culpe. facta est
 homini pondus p enē. ut corrup
 tionis suę male liber seruiat. qui
 bene seruus de incorruptionis
 libertate gaudebat. Salubrē
 quippe humilitatis arcē dese
 renis. ad infirmitatis iugū supbi
 endo puenit. Et ceruicē cordis
 erigendo supposuit. quia qui
 subeē diuinis uisionibus noluit.
 sub suis se necessitatibus strauit.
 Quid melius ostendimus. si ea que

delect' sustinet. & prius delicta carnis.
 & post pondera mentis exprimam;
 Ut enī taceam; hoc qđ doloribus tole
 rat. qđ febribus anhelat. sua qua
 dam egretudine cōstringit. Ipsa
 hęc nr̄i corporis que salus uocat.
 egretudo est. nā otio tabescit. ope
 re deficit. inedia deficiens. cibo
 reficit. ut subsistat. Refectione
 lassescens. abstinencia releuat ut
 uigeat; Aqua pfundit' nearescat.
 lintis tergit'. ne ipsa nimis pfu
 sione liquefiat. Labore uegetat'
 ne quiete torpeat. quiete reso
 uet'. ne laboris exercitatione suc
 cūbat. Fatigata uigiliis. somno
 reparat'. Oppressa somno. uigiliis
 excutit'. ne sua pei quiete lassē.
 Vestibus tegit'. ne frigoris aduersi
 tate penetret'. Questito calore
 deficiens. aurarum flatu refouēt'.
 Cūq; inde molestias inuenit. unde
 molestias uitare quesuit. male
 sauciata ut ita dixerim de ipso
 suo medicamine languescit. Re
 motis ergo febribus cessantib; q; do
 lorib; ipsa nr̄a salus egretudo est. cui
 curandi necessitas nunquā deest.
 Quot enī solatia adiuuendi usū
 querimus. quasi tot nr̄e egretu
 dinis medicamentis obuiamus.
 Sed ipsū quoq; medicamen inuul
 nus uertit'. quia exquisito remedio

paulo diucius inherentes. ex eo gra-
uius deficiunt. quod prouide ad refectio-
nem parant. Sic nimirum debuit pre-
sumptio corrigi. sic supbia sterni.
Quia enim datum semel summus
spiritus. ecce defluens cotidie por-
tam littum. Ipsa quoque mens nostra
a secreti interioris securo gaudio
exclusa modo spe decipitur. modo pa-
uore uexatur. modo despiciendo do-
lore deicitur. modo falsa hilaritate
releuat. Transitoria pertinaciter di-
ligit. eorumque amissione incessanter
aterrat. quia & incessanter cursu
rapiente permittant. Rebus autem
mutabilibus subdita. & a semetipsa
uariatur. Haec querens quod non habet.
anxia percipit. Cuiusque hoc habere ce-
perit. dedit hoc percipisse quod que-
suerit. Amat sepe quod despexerat.
despicit quod amauerat. Cum labore
que sunt eterna discit. sed horum
repente obliuiscitur. si laborare desi-
erit. Diu querit. ut paruum quid de-
sumis inueniat. sed ad consuetam
citius relabens. nec paruum in his
que inuenit perseuerat. Erudiri
appetens. uix suam ignorantiam
superat. sed erudita grauius contra
scientiam gloriam pugnat. Vix carnis
sue sibi tyrannidem subicit. sed
tamen adhuc inter culpe imagines
tolerat. cui iam foris opera uincens

restrinxit. In auctoris sui in qui-
sitione se erigit. sed reuerberata hanc
corporearum rerum amica caligo con-
fundit. Semetipsam qualiter incorporea
corpus regat intueri uult. & ut
ualere requirit. Mirre. quo sibi re-
spondere non sufficit. & sub eo igna-
ra deficit. quod prudentem requirit.
Amplam simul & angustam considerans.
qualem se ueraciter estimare igno-
rat. Quia si ampla non est. nequa-
quam tam inuestiganda require-
re. Et rursus si angusta non est. hoc
ipsam salutem quod ipsa requirit in-
uenire. Bene ergo dicit. Posuisti
me contrarium tibi. & factus sum mihi
metipsi grauis. Quia dum repul-
sus homo. & a carne molestias
& ante questionem tolerat. gra-
ue nimirum pondus semetipsum
portat. Undique languoribus permittitur.
undique infirmitatibus arguetur.
ut qui relictus deo se sibi ad requi-
em sufficere credidit. nihil in
se nisi tumultum perturbationis
inuenit. inuentumque se fugere
querit. sed auctorem contemp-
to quo fugere non habet. Cuius
infirmitatis pondera. bene qui-
dam sapiens contemplantur ait. Et
grauem iugum super filios adam. adie-
cit de uentre matris eorum. usque
ad diem sepulture in matrem

Psalm?

omniū; Beat⁹ autē iob ista considerans.
 & quart ita ordinata sunt ingemis
 cens. n̄ iusticiā redarguit. sed misericor
 diā inquiri. ut pednitando ipse humi
 liter pulset. qđ parcendo diuina pie
 tas inmittit. Ac si apte dicat. Cur qua
 si contrarium tibi hominē despicias. qui
 cert⁹ scio. quia perire t ipsū que despi
 cere crederis non uis. Vnde bene ad
 huc & humilitatē confessionis expri
 mit. & uocem libere inquisitionis
 adiungit dicens. Cur non tollis peccatū
 meum. & quare non auferis iniquitatem
 meam. Quib; pfecto uerbis qđ aliud quā
 desiderū p̄stolati mediatoris innuit.
 De quo iohannes ait. Ecce agnus dī. ecce
 qui tollit peccata mundi; vel certe ab
 humano genere tunc peccatū plene tol
 lit. cū p̄ corruptionis gloriā n̄ corrup
 tio p̄mittat. Et si namq; a culpa liberi
 nequaquā possumus. quo usq; in corpore
 mortis tenemur. Redēptoris ergo grām
 uel resurrectionis soliditatem desiderat.
 qui iniquitatem suā auferri fundre
 sperat. Vnde a penā mox quā exorigine
 meruit. & iudiciū qđ ex p̄pria actione
 p̄tmesert. adiungens subdit. Ecce nunc
 in puluere dormiā. & si mane me quesieris
 non subsistam. Peccanti primo homini
 dictum est. Puluis es cin puluerem reuer
 teris. Mane autē dicit illa tunc manifest
 tatio mentium. que in aduentū iudicis
 aptis cogitationib; quasi post noctis tenebras

demonstrat. De quo nimirū mane
 p̄psalmistam dī. Mane astabo tibi
 & uidebo. Querere autē dī est. homi
 nē subtili interrogatione discute
 re. & districte discutendo iudicare.
 Beat⁹ igit iob humanę deiectionis
 dāpna considerans. uideat quia &
 p̄senti iā penā p̄mit. & adhuc de
 futuris grauius arguet & dicat.
 Ecce nunc in puluere dormiā. & si ma
 ne me quesieris n̄ subsistā. Ac si ap
 eus deplor & dicens. In p̄senti qui
 dem mortē iā carnis patior. & tam
 adhuc de uenturo iudicio grauiorē
 mortē districtiōnis tuę senten
 tia p̄tmesco. Interitū p̄ culpa susti
 neo. sed adhuc adiudicium ueni
 ens culpas restitui & post interitū
 formido. Exteriorē ergo mortem
 considerans dicat. ecce nunc in pul
 uere dormio. interiorē metuens ad
 iungat. & si mane me quesieris non
 subsistam. Quanta libe enī iusticia
 polleant. nequaquā sibi ad innocen
 tiā t̄ electi sufficiunt. si in iudicio
 districte requirant. Sed hoc nunc
 ad solatium suę erectiōnis inueni
 unt. qđ nequaquā se posse suffi
 cere humilitē sciunt. Sub humilita
 tis ergo tegmine. a gladio se tante
 in aduersiōnis abscondunt. & quo
 terrorē uenturi iudicis p̄ stulantes
 continuo timore trepidant. co

indefinenter agit. ut paratiores fi-
ant. Sequitur; Respondens aut baldath
sicut dicit; Usq; quo loqueris talia.
& sp̄e multiplex sermonis oris tui. In
iustis sep̄ graua sunt uerba iustoru.
& que ad edificatiōē plata audiunt.
hec quasi sup̄ inpositū pondus ferunt.
Q̄d des̄ apte baldath sicut indicat di-
cens; Usq; quo loqueris talia. Qui enī
usquequo dicit. quia edificatiōis
uerba iam portare non possit osten-
dit; Sed cu corrigi iniqui despici-
unt. bene plata criminant. Vnde
& pt̄m̄ adiungit. Et sp̄e multiplex
sermonis oris tui. Cū multiplicitas
in sermone reprehendit̄ esse. p̄culdu-
bio intelligentiē grauitas in sen-
sū denegatur; His quippe & sūma
loquentium. quadrifaria qualita-
te distinguit̄; Hā sunt n̄ nulli.
quos sentiendi ac dicendi āplitudo
dilatat. Sunt non nulli quos sen-
tiendi simul & dicendi inopia angus-
tat; Sunt n̄nulli qui efficaciam dicen-
di habent. sed acū sentiendi non
habent. Et sunt n̄nulli qui acū
sentiendi subnexi sunt. sed ex
inopia locutionis obmutescunt. hoc
nāq; in hominibus cernim̄. q̄d in reb̄
sepe insensibilib̄ uidem̄. Nā plerūq;
& habundans aqua ab intamis ducit̄.
& largis insup̄ficiem metab̄ deriuat̄.
Plerūq; angusta in intamis late. & p̄-

grediendi rimas difficult̄ inueniens.
foras angustior exuat; Plerūq; minima
in absconditis ort̄. eūq; patent̄ qua exca-
uiuenit. ex largo foramine tenuis pro-
cedit. magniq; se meat̄ dilatant. p̄ n̄ est
q̄d fundant; Plerūq; uero ampla in ab-
sconditis surgit. p̄ angustis p̄ssa metab̄
tenuis sine p̄fluit; Sic itaq; in alus
os patens emanat. q̄d larḡ ingenui font̄
ministrat; In alus intellectū nec sen-
sus porrigit. nec lingua fundit; In alus
os equidem ad loquendū patet. sed ad
reddendū parata sensu lingua nil acci-
pit; In alus uero larḡ sentiendi font̄
acorde exuberat. sed hunc quasi meat̄
tenuis impar lingua coangustat; In
quibus nimirum quattuor dicendi
qualitatib̄. sola crimini tertia subiace-
re. que hoc sibi ad locutionē arripit. q̄d
pinguium n̄ assurgit; Hā prima
laudanda ē. que utroq; ualent̄ polle-
re. Secunda miseranda. que utroq; humilit̄
carē. Quarta adiuuanda. que exple-
re q̄d sentit n̄ uale. Tercia uero despi-
cienda atq; reprimenda. que dū sermo-
ne se erigit. sensu iacet. Que mēbris
inflatione tumētib̄ similis ad aures
audientiu uasta. p̄ uacua p̄cedit; q̄d
nunc baldath beato iob crim̄ intorquet
dicens. Sp̄e multiplex sermonis oris
tui. Qui enī multiplicitatē sermonis
oribus tribuit. p̄fecto cordis inopiā rep̄-
hendit; Ac si apte dicit. Habundantia

sp̄ in sermone oris attolleris. sed sensus
 indigentia coangustaris; Pravi autē
 cū recta reprehendunt. ne ipsi que iusta
 sunt nescire uideant. nota omnibus
 bona que audiendo didicerunt. qua
 si incognita proferunt. Unde & bal
 dath protin' adiungit. Nūquid d̄s sup
 plantat iudiciū. & omnipotens sub
 uertit qđ iustum est. Hęc beat' iob
 nec loquens negauerat. nec reticens
 ignorabat. Sed peaces quiq; ut dixim'
 & iam nota iactanter pferunt. ut lo
 quendo docti uideant. Contēpnunt
 moderate conticescere. ne credantur
 ex imperitia tacuisse. Sciendū uero
 est quia tunc diuine iusticie recti
 tudinē laudant. cū se ad gaudiū in
 columitas subleuat. & alios flagella cas
 tagant. cum se conspiciunt rerum
 prosperitate p̄frui. alios aduersitate
 fatigari. Hāc dū puer se agunt. sed
 tamen se rectos arbitrant. hoc quod
 sibi prospera suppetunt. debere suis
 meritis credunt. Loq; colligunt
 qđ deus iniuste non iudicat. quo
 quasi iustos se aduersitas nulla con
 tristat. Sed si ex quālibet uitam
 breuiter uis sup̄ neq; correptionis at
 tigerit. pulsati protin' consilium
 diuini examinis inreparant. qđ pau
 lo ante incolōmes. admirando prese
 rebant. Iustumq; esse iudiciū qđ
 suis moribus aduersat' negant. dedi

una equitate disputant. Ad resuta
 tionis uerba profiliunt. & correpti quia
 deliquerunt. grauius delinquent;
 Unde bene & iam p̄psalmistam contra
 peccatoris c̄fessionem dicit. Confite
 bitur tibi. cū benefeceris ei; Despec
 ta quippe uox confessionis est. quam
 format iocunditas prosperitatis. So
 la autē confessio habet magni meri
 tū ponderis. quā aueritate rectitu
 dinis nequaquā separat uis doloris.
 quā usq; ad iudicium uocis exacuit
 aduersitas testis cordis. Non ergo mi
 rū qđ baldath diuinā iusticiā laudat.
 qui nil aduersi ab eadem iusticia to
 lerat. Sed quia amicos beati iob here
 ticorum tenere speciem diximus.
 libet ut paucis quomodo baldath uer
 ba hereticorū surreptionibus congru
 ant demonstrē. Hi quippe dum
 sanctam ecclesiam temporali anim
 aduersione corripit conspiciunt. se
 m̄ ipsos audacius iniactantiam per
 uer se p̄dicationis intumescunt. &
 sup̄ni examinis rectitudinē p̄ten
 dentes. prosperari se ex meritis asse
 runt. illā uero affligi dignis tri
 bulationibus attestantur. Et uerb'
 blandientib' surreptionis aditum
 protin' inter dolores querunt. atq;
 alioz uitā exprobrantes. alioz mor
 sib' ferunt. Ac si illi iam iuste de
 functi sint. qui de dō credere digna

Palm'

noluerunt. Unde baldath succet p̄ quā
diuinā iusticiam protulit. ilico ad
uungit. Etiam si filii tui peccauerit
ei. & dimisit eos in manu iniquitatis
sue. tu tamen si diluculo surrexe-
ris addm̄. & omnipotentē fueris de-
precatif. si mundus & erectus incesse-
ris. statim euigilabit ad te. & pacatū
reddit habitaculū iusticie tue. Ac
si afflictis catholicis errorū predica-
tores dicant. Vitę uestre provide-
te. & quā p̄uersa teneatis. & eorum
qui inter uos defuncti sunt dāna-
tione cognoscite. Quia conditori
om̄iū. nisi p̄fidia ur̄a displicere.
nequaquā auobis tam numerosos
populos interitu seculente subtra-
heret. At enī. Etia si filii tui pec-
cauerunt ei. & dimisit eos in manu
iniquitatis sue. Quasi apte dicens.
In iniquitatis sue manu dimissif.
qui uitā nr̄ę rectitudinis imitari
noluerunt. Tu tam si diluculo sur-
rexe-
ris addm̄. & omnipotentē fue-
ris deprecā. Quia enī se heretici
tenere lucē ueritatis estimant.
scām eccl̄am quasi in erroris nocte
positā. ad diluculū ueritatis uocant.
quatin̄ & p̄ cognitionē dī quasi
p̄ diluculū surgat. & p̄ peccatū pe-
nitentia preterita diluat. Si
mundus & erectus incesse-
ris. Mundus uelice in cogitatione. rect̄

inopere. Statim euigilabit ad te.
Ac si apte dicat. Quia is qui nunc tri-
bulacionib̄ tuis uirtutē suę protec-
tionis n̄ exerit. quasi ab adiutorio etan-
tis dormit. Et pacatū reddet habita-
culū iusticie tue. id est p̄sentis uitę
ētrarietates amouet. & tranquillita-
tis protin̄ securitate p̄b̄et. Quia enī
puersi quiq; tēporale gaudiū. singu-
lare estimant diuinę remunerati-
onis bonū. quę ipsi anxie ambiunt.
hec alii pro magno pollicent̄. Un-
de plerūq; fit. ut aut amissa recu-
perare spondeant. aut ad maiora ad-
huc p̄sentis uitę premia. auditorū
suorū animos extendant. Qd̄ patenti
baldath exprimit. qui p̄tin̄ adiu-
git. Intantum ut priora tua fuerint
parua. & nouissima tua multiplicent̄
nimis. Si uero habitaculū iusticie
consilium m̄tis uocat. afflictis catho-
licis errorū magistri pacatū habi-
taculū iusticie promittunt. quia
si eos ad sua pertrahunt. profecto con-
tentione contrahunt. Hęc hi
qui trahi ad p̄uersa potuerunt. tan-
to iam tranquillius temporali pa-
ce quieti sunt. quanto longius ab
et̄na separant̄. Opes quoq; intelle-
gentię se sequentib̄ crescere spon-
dent. Unde & subdit. Intantum
ut priora tua fuerint parua. & no-
uissima tua multiplicent̄ nimis.

Sed quia eorum uerbis non facile creditur.
 quoniam sepe uita contemptibilis demonstrat.
 antiquorum patrum sententias proferunt.
 eorumque rectitudinem in argumento sui
 erroris inflectunt. Unde & subditur;
 Interroga enim generationem pristinam.
 & diligenter inuestiga patrum memo-
 riam. Generationem pristinam ac patrum me-
 moriam nequaquam uideri sed inuesti-
 gari ammonent. quia hoc in ea nolunt
 conspici. quod liquido cunctis patet;
 Non nunquam uero more bonorum quedam
 moraliter docent. & qualiter expe-
 ritus presentia colligant insinuant.
 atque ceteris que iam ex oculis nostris per
 transeundo subtracta sunt. quoniam nul-
 la sint que uidentur demonstrant;
 Unde adhuc subditur. Hesterni quippe
 sumus & ignoramus quoniam sicut umbra
 dies nostri sunt super terram; Generatio
 itaque pristina interroganda proponitur.
 ut transire tempus uite presentis sicut
 umbra demonstrat. Quia uidelicet
 sic que erant & iam transacta sunt
 ad memoriam reducimur. patent agnos-
 cimur. quoniam celeriter hoc quoque fugiat
 quod tenemus. Sepe uero heretici eosdem
 nobiscum patres quos ueneramus laudant.
 sed intellectu deprauato. ipsis nos eorum
 laudibus impugnant. Unde & adhuc
 subditur. Et ipsi docebunt te. & decore
 de suo proferent eloquia. Notandum
 quod superius dixerat. spiritus multiplex

sermonis oris tui. nunc uero reductis
 ad memoriam patribus dicit. decore
 suo proferunt eloquia. Ac si uitam
 sancte ecclesie heretici detestantes di-
 cunt; Multiplicitate spiritus in ore
 habes. in corde non habes. Sed illi con-
 tra te audiendi sunt. qui uerba
 ex corde proferentes. recta uiuendo
 docuerunt; Sepe autem prauis. dum
 suorum uitium turpitudinis ignorant.
 audenter aliorum rectitudine lace-
 rant; Cumque contra bonos sibi aucto-
 ritate increpationis arripiunt. aut
 ea bona proferunt. que non uiuen-
 do sed audiendo didicerunt. aut ea
 alius mala mentientes ingerunt. que
 ipsi committunt. Sed cum ea bona pro-
 ferunt. que seruire contempnunt.
 Sciendum est quia plerumque ueritas sic
 per ora aduersariorum sonat. ut eorum
 lingua mouens uitam feriat. quatenus
 eulmen rectitudinis loquentes &
 ignorantes. ipsi sibi & uerbis iudices.
 & factis accusatores fiant. Unde
 baldachmura quidem contra hypo-
 critas subdit. sed mucrone uerbi
 se impedit. Quia simulator iusticie
 nisi ex aliquantulo ipse esse. doce-
 re iustum nequaquam tanta temerita-
 te presumet. Et quidem fortia
 sunt ualde que dicit. sed hec
 stultis non autem sapienti. prauis non
 recto dicere debuit. quia & ex corde

no

seasserit. qui ortus sitientib' influmi
ne aqua fundit. Sed interum p'
ponentes cui dr. pensam' subtiliter
quid dicat. ut nos plata instruant.
quauis meritū sui auctoris impug
nent. Sequit'. Numquid uiuere
potest serp' absq; humore. aut cres
cere carectū sine aqua. Cui baldath
serpū uel carectum cōparat. ipse
ptin' aperit eū subiungit. Cum
adhuc sit inflore. nec carpatur
manu. ante om̄s herbas arefct.
Sic uis om̄ū qui obliuiscuntur
dn̄m. & spes h̄ypocrite peribit.
Scirpi ergo uel carecti nomine.
h̄ypocrite uiam signat. Quis spe
ciem quidem uiriditatis habet.
sed ad humanos usus fructū uti
litas n̄ habet. Quis sterilitate
operis arida p̄manens. solo sanc
tatis colore uiridescit. Sed neq;
sine humore serp'. neq; sine aqua
carectum proficit. quia h̄ypo
crite uita ad bona opera infu
sionē quidem sup̄ni muneris p̄
cipit. sed incunctis que agit. ex
teriores laudes appetens. a fruc
tu p̄cepte infusionis inanescit.
Sepe nāq; mira signorū opera fa
ciunt. ab obsessis corporibus sp̄c
pellunt. Et p̄phetis donū uen
tura queq; sciendo p̄ueniunt.
sed tamen a largitore tot mune

rū cogitationis intentione diuisi sunt.
quia p̄ eius dona non ei gloriā. sed
pprios fauores querunt. Cūq; p̄
accepta bona in sua laude se eleuant.
ipsis muneribus contra largitorē
pugnare. Inde quippe contra dan
tē sup̄biunt. unde ei amplius hu
miles eē debuerunt. Sed eo eos p̄
modū districtior sententia p̄eu
tit. quo nunc sup̄na bonitas &
ingratos largius infundit. Etq;
eis amplitudo muneris. incrementū
dāpnationis. Quia irrigati fruc
tū n̄ ferunt. sed sub uiriditatis
colore uacui. in altū crescunt.
Quos bene p̄ euangelū uertitas
exprimit dicens. Multi dicent
mibi in illa die. dñe dñe. nonne
in nomine tuo p̄phetauim'. & in
nomine tuo demonia eiecim'. &
in nomine tuo uirtutes multas
fecim'. Et tunc confitebor illis.
quia nūquā noui uos. discedite a me
qui operamini iniquitatē. Scir
pus igit' uel carectum sine aqua
non uiuit. quia nimirū h̄ypo
crite non nisi ex sup̄no munere.
uiriditatem bonę operationis ac
cipiunt. Sed quia hanc in usū
pprię laudis arripiunt. in aqua
quidem uirides. sed tamen ina
nes crescunt. Bene autē subdit.
Cum adhuc sit inflore nec carpatur

manu. ante omnes herbas arescit.
 Scirpus inflore ē. hypocrita inlau-
 de. Acutis uero unguis surgens. ca-
 rectū manu non carpit. Quia exa-
 speratis arrogantiā sensibus depra-
 uitate sua hypocrita corripit dedig-
 nat. In flore suo manu carpentis
 incidit. quia in laude hypocrita po-
 situs. ne hunc quisquā corripere
 audeat. asperitate sua p̄tinē uitā
 corripientis fecit. Sc̄i nāq; n̄ esse
 appetit. & uocari. Et cū fortasse
 corripit. quasi in opinionis gloria
 detruncat. Dephensum se in pra-
 uitate nascitur. Loqui sibi redar-
 guentē phibet. quia t̄ in occulto
 uulnere tact' dolē. Qualis impe-
 ritas innotuit. talis uult ab omnib'
 estimari. & paratior mori. quā cor-
 ripi. Redargutione deterior red-
 dit. quia quasi irē percussiois esti-
 mat iaculū puritatis uerbū. Vnde
 exasperatus p̄tinē in contumeliam
 surgit. & quae mala exaggerat.
 contra uitā correptoris inquit.
 Demonstrare longe inēparabiliter
 reū reprehensore suum desiderat.
 ut innocentē se non suis actibus
 sed alienis criminibus ostendat.
 ita ut sepe homo redargutionis
 aliquid se dixisse peniteat. & quasi
 a carpentis manu. sic a corripientis
 animo quidā ut ita dixerim sanguis

meroris cūctat. Vnde bene psalomo
 nē dī. Holi arguere derisore. ne ode-
 rit te. Neq; enī iusto timendū est.
 ne derisor cum corripit contumeli-
 as inferat. sed ne tract' ad odiū peior
 fiat. Inter hec sciendū ē. qd iustor
 bona quia ex corde incipiunt. usq;
 ad p̄sentis uitę terminū crescunt.
 Hypocritarū uero opera quia nequāq;
 sunt in occulto radicata. sepe ante
 deficiunt. quā p̄sentis uitā finiatur.
 Hā plerumq; studio sacrę eruditionis
 insistant. & quia hanc n̄ p̄parandis
 meritis. s; p̄merendis fauorib; inqui-
 runt. statim ut iudiciū humanę lau-
 dis arripiunt. & phoe grām transi-
 tori p̄fect' assecunt. tota mente
 secularib' curis inseruiunt. atq; asa-
 cra fundit' eruditione uacuuntur.
 & agendo p̄ indicant. quantū tēpo-
 ralia diligant. qui sola prius et̄na
 p̄dicabant. Plerūq; aut' assūptę spe-
 ciem maturitatis ostendunt. qui
 et̄ silentiū. longanimitate paci-
 entia. et̄ cunctis uirtute decorant.
 Sed cū phęc questu culmen honoris
 attigerint. cūq; sibi iam reueren-
 tia acunctis impendit'. p̄tinē se in las-
 ciuā uoluptatis fundunt. & bona
 se n̄ ex corde tenuisse ipsi sibi testes
 sunt. qui hec cito dimiserunt. Hon-
 nū quā uero aliquid que possident
 tribuunt. atq; indigentibus cuncta

largiunt sed tam ante uitę terminū
auaricie pruriginē accensi. aliena ap
petunt. qui sua largiri uidebant. ap
tinaci post crudelitatem ambiunt. quod
ficta prius pietate reliquerunt. Unde
recte nunc dicit. Cum adhuc sit in flo
re nec carpatur manu. ante omnes her
bas ar. escit. Luata carnem quippe
& iusti herbe sunt. ppheta attestante
qui ait. Omnis caro fenum. Sed ante
omnes herbas arescere scirpus dicit.
quia iustis in bono suo pmanentibus
auariditate assuptę rectitudinis hypo
critarū uita siccatur. Arescunt herbe
etiam relique. quia iustorū opera cum
carnis uita deficiunt. Sed herbarū
ariditatem scirpus preuenit. quia pri
usquā decarne hypocrita transeat.
ea que in se ostenderat. uirtutum
facta derelinquit. De quibus & iā
bene ppsalmistā dicit. Fiant sicut
fenū edificiorū. qđ priusquā euul
sat arescit. Fenū quippe edificiu
in alto nascitur. sed nequaquā pin
gui radice solidatur. Quia & hypo
crita sūma quidem sunt. que age
re cernit. sed non in eis ex cordis
punitate roborat. Qđ nimirū fe
nū & non euulsū etiuā arescit. qđ
in delicā subsistit. hypocrita. & in
přenti adhuc uita & iam sanctita
tis opera. quasi uiriditatis speciem
amittit. Quia enim sine intenti

Psalm

one rectę cogitationis bona studuit age
re. hec amittens indicat se sine radice
floruisse. Sed baldath sicut pdiximus.
cui scirpū uel carretū cōparat. ilico
aperit. cū subiungit. Sic uis omnium
qui obliuiscunt dnm. & spes hypoeri
te peribit. Qđ enim cunctis suis ope
ribus hypocrita sperat. nisi honoris
reuerentiam. glām laudis. ameliolib
metui. sed ab omnib uocari. s pmanere
spes hypocrite non uale. quia etni
tate n querens fugit qđ tenet. Hequa
quā quippe mentis ei intentio in il
la glā figit. que sine fine possidet.
Sed cū transitorius fauoribus inhiat.
pdit percipiendo qđ laborat. uertitate
attestante quęrit. Am dico uobis.
repperunt mercedem suam. Sed
hec spes recipiendę mercedis teneri
diu non potest. quia postensis ope
ribus honor tribuit. sed uita ad ter
minū urget. Laudes resonant. si
ad finē cū laudibus tēpora festinant.
Et quia nequaquā animi metūtatē
amore radicat. cū ipsis profecto reb
qual diligit labit. Hemo nāq. ualē
mobilia diligere. & ipse immobilis
stare. Qui enī transeuntia amplex
tat. eo ipso ad cursū ducit. quo de
currentibus implicat. Dicit ergo.
& spes hypocrite peribit. Quia hu
mana laus quā magnis laboribus
appetit. impulsā tēporū motas

decurrit. Bene autē subdit. Honori pla-
cebit uecordia sua. Magna quippe est
uecordia laboriosa agere. & auri lacri-
dis inhiare. forti opere p̄ceptis c. celestib;
inseruire. sed terrene retributionis p̄miū
querere. De em̄ ita dixerim qui p̄uirtu-
te quā agit humanos fauores desiderat.
rem magni meriti uili p̄cio uenalem
portat. Unde c. eli regnū mereri potuit.
inde nummum transitori sermonis que-
rit. Vili ergo p̄cio opus uendit. quia mag-
na impendit. p̄ minima recipit. Quibus
itaq; hypoerite similes. nisi fecundis &
neglectis uirtib; existunt. que p̄uberta-
tem fructū p̄ferunt. p̄ nequaquā per-
studium a terra subleuant. Quod p̄m-
gues palmites germinant. errantes bes-
tiae conculant. Et quo hoc uberius
aspiciunt. p̄iectum in insimis auidius
consumunt. Quia nimirū hypoerita-
rū opera dū clara monstrant. quasi p̄-
guia prodeunt. s; dū humanas laudes
appetunt. quasi in terra deserunt. Quae
huius mundi bestie maligni scilicet sp̄s
comedunt. quia hęc ad usum p̄ditionis
inflectunt. tantoq; ardentius rapiunt.
quanto & magna clarius innotescunt.
Unde bene p̄phetam dicit. Culm̄ stans
non est meis germen. & non faciunt
farinā. Qd̄ si & fecerint. alieni come-
dent eam. Culm̄ quippe germen non
habet. cū uita meritis uirtutū carce.
Farinā culm̄ non facit. cū is qui in p̄senti

seto p̄ficiat. nil subtilitatis intellegit.
nullum boni operis fructū reddit. Sed
sepe & cū p̄ferit. hanc alieni comedunt.
quia & cū bona opera hypoerite osten-
dunt. de his malignoꝝ spirituum uo-
ta faciuntur. Qui enim p̄ hęc dō pla-
cere non appetunt. nequaquā agri dñm
s; alienos pascunt. Secundo itaq; hypo-
erita & neglecto palmite similis. ser-
uare fructū n̄ ualeat. quia botrus boni
operis in terra iacet. Sed tam̄ hac ipsa
sua uecordia pascit. quia p̄ bono ope-
re acunctis honorat. ceteris p̄minat.
subiectas hominū mentes tenet. ma-
iorib; locis attollit. fauorib; nutritur.
Hęc uero ei sua uecordia placeat interi.
sed non placebit. quia cū retribu-
tionis tēp̄ aduenert. in p̄ena displi-
ceat. qd̄ uecoris fuit. Tunc se stulte egis-
se intellegit. cū p̄ delectatione laudis
sententiam diuinę inreparationis ac-
ceperit. Tunc se uecordem fuisse consi-
derat. cum se p̄ temporali quā p̄cipit
gloria p̄petua tormenta castigant.
Tunc ueram scienciā supplicia aperunt.
Quia p̄ hac p̄fecto colligit. nihil finis
se omnia que transire potuerunt.
Unde arcte subdit. Et sicut tela arane-
arum fiducia eius. Bene hypoeritarum
fiducia aranearum telis similis dicitur.
quia omne quod ad optinendam gloriā
exsudant. uentus uirtus mortali s; dis-
sipat. Nam quō aeterna non querunt.

bona temporalia cū tēpore amittunt.
Pensandū quoq; est. qđ fila aranear
p ordinē ducunt. quia sua hypocritę
quasi sub discretionē opera disponunt.
Aranearū tela studiose textit. sed subi
to flatu dissipat. quia quicquid
hypocrita cū labore pagit. aura
humani fauoris tollit. Et dū in
appetitū laudis op^o deficit. quasi
inuentum labor euanescit. Sepe
nāq; & usq; ad p̄sentis uite t̄minū.
hypocritarū facta p̄durant. Sed
quia p̄ hęc auctoris laudem n̄ que
runt. bona ante dī oculos nūquā
fuerunt. Plerūq; enim ut p̄dixi
m^o. sacrę legis eruditione fulcunt.
doctrinę uerba p̄ferunt. omē qđ
sentiuunt testimonis accingunt.
nec tamen p̄ hęc uitā audientū.
sed p̄prios fauores querunt. quia
nec p̄ferre alia nouerunt. nisi quę
auditorum corda ad strependendas
laudes excitant. n̄ autē ad lacrimas
accendant. Mens quippe cępiscen
tis exterioribus occupata. igne di
uini amoris n̄ calē. & idcirco ad su
p̄nū desiderium inflāmare audi
tores suos nequeunt uerba. quę
frigido corde p̄ferunt. Neq; enī
res quę in se ipsa non arserit. aliud
accendit. Vnde fit plerūq; ut hy
pocritarū dicta. & audientes n̄ eru
diant. & eosdem ipsos quise p̄ferunt

elatos laudibus deterioris reddant;
attestante & enī paulo. Scientia in
flat. caritas edificat. Quę ergo caritas
edificando non erigit. scientia inflan
do p̄uertit. Plerūq; se hypocritę mi
ra abstinentia affligunt. omē robur
corporis atterunt. & quasi carnis ui
tā fundit^o in carne uiuentes extin
guunt. sicq; p̄ abstinentiam morti ap
propiant. ut p̄ne cotidie morientes
uiuunt. Sed adhęc humanos oculos
querunt. ammirationis gl̄iam expe
tunt. Ueritate attestante quę ait.
Exterminant facies suas. ut appare
ant hominibus ieiunantes. Hęc ora
palescunt. corp^o debilitate quatitur.
pectus interruptibus suspiriis ur
guetur. Sed inter hęc aborti primę
sermo ammirationis querit. nihilq;
tanto labore aliud nisi estimatio hu
mana cogitatur. Quos nimirum
bene simon illic significat. qui domi
nicę passionis tēpore in angariā cru
cē portat. De quo scriptū ē. Inue
nerunt hominē cyreneum ueni
entem obuiam sibi nomine symonē.
hunc angariauerunt ut tolleret
crucem ihu. Qđ enī pangariā agim^o.
n̄ hoc cęstudio amoris operamur. Cru
cē ergo ihu in angaria portare est.
affluentionem abstinentię palia quā
necesse est intentione tolerare. An
non ihu crucē portat in angariam.

qui quasi ad preceptum domini carnem domat. sed tamen spiritalem patriam non amat. Unde et symon isdem crucem portat. sed nequaquam moritur. quia omnis hypocrita corpus quidem per abstinentiam afficit. sed tamen per amorem gloriae mundo vivit. Quo contra bene per paulum de electis dicitur. Qui autem sunt christi carnem suam crucifixerunt cum virtus et concupiscentis. Cum virtus quippe et concupiscentis carnem crucifigimus. sicut gulam restringimus. ut iam de mundi gloria nihil queramus. Haec qui corpus macerant. sed honoribus anhelant. curam carnem intulit. sed mundo per concupiscentiam peruis vivit. Quia et sepe per scitatis imaginem locum regiminis indignum assequitur. quem nisi aliquid virtutis in se ostenderit. nullo perire labore mereret. Sed transit quod delectabiliter optat. et penaliter quod sequitur manet. Scitatis nunc fiducia in ore hominum ponitur. sed cum intus iudex secreta cordis examinat. testes vitae exterioris non querunt. Bene ergo dicitur. Sicut tela araneorum fiducia est. Quia apparente cordis teste. preterit omne quod exterioris debui manu favore confidit. Unde et adhuc apte subiungitur. Innitetur super domum suam. et non stabit. Sicut domus exterioris conversationis est

edificium quod inhabitat corpus. ita domus nostrae cogitationis est res quaelibet. quam per dilectionem inhabitat animus. O me quippe quod diligimus. quasi in hoc quiescentes habitamus. Unde paulus quia in supernis cor fixerat. in terra quidem positus. sed tamen a terra extraneus dicebat. Haec autem conversatio in caelis est. Mens itaque hypocrite nihil aliud in omne quod agit. nisi opinionis suae gloriam cogitat. nec curat quo post meritum ductum. sed quid inter se dicat. Domus ergo eius est. delectatio favoris. Quam quasi si quietus inhabitat. quia peruncta sua opera. adhuc se intra animum reclinat. Sed stare domus haec non valet. quia laus cum vita preterit. et humani favor in iudicio non subsistit. Unde et fatuae virgines quaedam oleum in vasibus non sumpserant. quia in alienis scilicet vocibus gloriam et non in suis conscientibus habebant. turbatae per sponsi praesentiam dicunt. Date nobis de oleo vestro. quia lampades nostrae extinguuntur. Oleum quippe proximis petere est. gloriam boni operis a testimonio alieni oris implorare. Mens et enim uacua cum cunctis suis laboribus nihil se intus tenuisse inuenit. testimonium foris querit. Ac si apte fatuae virgines dicant. Cum nos

Paul

Paul

Evang

repelli sine retributione conspiciatis
dicite in nro opere quid uidistis. Sed
frustra tunc hypocrita in hac domo
laudis inuitet. quia nihil ei in iudicio
attestatio humana suffragatur. quia
eandem laudem qua post in testimonio
exigit. prius in munere recepit. vel
certe si in domu sua hypocrita inuitet.
cu uanis fauoribus; deceptus; quasi desi-
deria sanctitatis eleuatur. Multa
quippe hypocrite in occulto mala fa-
ciunt. quedam uero bona in publico. Cuius-
ex bonis patentibus; laudes recipiunt.
ab occultis malis considerationis oculos
auertunt. Talesque se estimant. quales
foris audiunt. non quales intus nouerunt.
Vnde fit plerumque; ut ad supernum quoque;
iudicium cu fiducia ueniant. quia ta-
les se apud aeternum arbitrem credunt.
quales ab hominibus foris habebantur.
Sed stare domus hypocrite non ualeat. quia
in terrore districti examinis. omnis san-
cte aeta fiducia sanctitatis cadet. Cumque;
sibi alieni oris testimonia deesse cogno-
uerit. ad sua se opera enumeranda con-
uertit. Vnde adhuc subditur. Fulcia-
eam & non consurgit. Hoc namque; quod
ipse stare non ualeat. fulcit ut staret. quia
cu uitam suam hypocrita labefactari
in iudicio conspiciet. hanc fulciendo
statuere. operu enumeratione conten-
dit. An non laudis suae habitaculum
hinc inde fulciunt. qui pacta sua ut

prae facti sumus in iudicio enumerantes dicant.
dne dne nonne in nomine tuo pphetaum.
& in nomine tuo demonia eiecimus. & in
nomine tuo uirtutes multas fecimus.
Sed domus laudis tot alligationibus; fulta
minime consurgit. quia pater iudex
dicit. Numqua noui uos. discedite a me
qui operamini iniquitate. Et sciendum
est. quia hoc quod surgit ab inferis. ad su-
periora se erigit. Domus ergo hypocrite
surgere non ualeat. quia pater quod iuxta
precepta caelestia agere potuit. a terra ani-
ma nunquam leuauit. Iure igitur tunc ne-
quaqua ad premium retributionis erigitur.
quia hoc quod nunc exhibet in appe-
titu glorie temporalis iacet. Sed quia
uita hypocrite seipsum appellatione sig-
nata. qualiter in iudicio reprobetur audiam.
priusquam districtus iudex appareat. qua-
lis ab hominibus habet. at audiam. Se-
quitur. Vmetum uidet seipsum. ante quam
ueniat sol. Sepe in sacro eloquio. dnus
solis appellatione figuratur. sicut pphete-
ta dicit. Vobis autem qui timetis nomen
dni. orietur sol iusticie. Et sicut repul-
si in iudicio impii dicere sapientie libro
describunt. errauimus a uia ueritatis.
& lumen iusticie non luxit nobis. &
sol non ortus est nobis. Ante solem igitur
seipsum humidus cernit. quia priusquam
diuina districtio in iudicio eandem
omnis hypocrita infusum se sanctita-
tis gratia ostendat. Quasi uirens aspectus.

quia iustus estimat. Honoris locū op-
tinet. de gloria sanctitatis pollat. Acune-
tis ueneratio defert. opinio laudis ex-
tendit. Scirpus itaq; iste in nocte hu-
midus ē. sole autē ueniente siccatur. quia
nimirū hypocrita in tenebris uite p-
sentis. sanctus ab omnibus credit. sed cū
districtus iudex uenerit. quā sit iniquus
apparebit. Dicat ergo. humectus ui-
detur ante quā ueniat sol. quia uiuen-
tē se nunc humanis oculis exhibet.
sed in calore tunc diuini iudicii are-
bit. Sequitur. Et in ortu suo germen
ei egredit. Herba quęlibet nascendo
prius ē terra producit. aura & estib-
tangit. sole ac pluuiis nutrit. & tunc
demū adpterendū sui seminis germen
aperit. Scirpus uero cū flore suo nas-
cit. moxq; a terra surgit. sui secū semi-
nis germen pducit. Bene ergo pher-
bas reliquas seī quilibet. Scirpū uero
hypocrita designat. quia iusti uiri
prius in opere sancte conuersationis
oriunt. huius uite hiemē tolerant.
eosq; grauium psecutionū estus faci-
gant. Sed cū recta faciunt. nequa
quā hic sue rectitudinis remunera-
tionē querunt. Cū uero apsentis mun-
di laborib; occunt. ad eternā patriā
uenientes. expectata retributione
pfruiunt. At contra hypocrita quia
mox in bono opere nascit. p̄sentis mun-
di recipere glām conat. Quasi scirpi

62

more cū germine orit. qui pro qd bene-
uiuere incipit. querit statim ut acunctis
honoret. Germen itaq; in ortu est. remu-
neratio in inchoatione. Sepe namq; n̄
nulli ap̄te p̄uirtutis uias deserunt.
sanctitatis habitū sumunt. moxq; ut
prima uicina bene uiuendi contige-
runt. obliti quę fuerint affligi iam p̄
penitentiam de consummatis nequitias
nolunt. Laudari autem de in cognita
iustitia appetunt. p̄re ēē ceteris etiam
meliorib; concupiscunt. Quos plerumq;
dū iuxta uotum p̄sens prosperitas se-
quit. multū quā prius fuerant de sanc-
titatis habitu peiores fiunt. Hā rebus
multiplicibus occupati. atq; ipsa occupa-
tione confisi. non solum p̄petrata mini-
me deplorant. sed adhuc quę deplorent
exaggerant. Qui enim mundū deserunt
ad exteriora officia prouehi non debent.
nisi p̄humilitatē diuicius in eide mun-
di contemptu solident. Citius nāq;
bona depereunt. quę hominibus ante
temp̄ innotescunt. Quia & arbusta
plantata. priusquā fixa radice edales
cant. si manus concutiens tangit are-
facit. At si in actu radice figitur. &
terre humoribus conspersa solidat. hęc
& manus impellit. sed non ledit. Hęc &
uentorū flatus inflectendo concuti-
unt. sed non euertunt. Ne ergo eru-
atur uita cepti operis. diu acrobuste
in alto humilitatis figenda est radice

cordis ut cū ab humano ore detractio
nis aura uel fauoris flauerit. & sin
qualibet parte ut cumq; incuruat
animum funditus non euellat. sed
ad statum suū protinus post inflexi
onem redeat. si apud se fortis in radice
peditat. Quid in rebus excrecentibus
pariete surgente robustius. qui tamen
si dum constructur impellat. statim sine
labore destruitur. Si autem p̄ spacium
temporis. ab humore suo exsiccari per
mittitur. sepe & arietum ictibus mini
me quassatur. Sic sic uidelicet bona nr̄a.
& in tempestiue manifestata depereunt.
& diutius occultata solidant. quia hu
mane occupationis manus. cum incipien
tem conuersationis nr̄ae uitam conti
gerit. quasi recentem parietem impel
lit. eamq; facile destruit. quia adhuc
humorem infirmitatis proprię non amisit.
Cum uero longa quietis suae abiectio se
animum comprimit. quasi more exsiccati
parietis contractū obdurescit. & con
fractum protinus resilit. omne quod so
lidum fuerit. Hinc est quod uitam in
choantium moyses humanis occupationib;
caereri prohibuit dicens. non operabis
in primogenito bouis. & non tondēbis
primogenita ouium. In primogenito
quippe bouis operari est. bonę conuersa
tionis primordia. in exercitio publicae
actionis ostendere. Ouum quoq; primo
genita tondere est. ab occultationis sue

moyses.

tegnine humanis oculis inchoantia
bona opera nr̄a denudare. In primo
genito ergo bouis operari prohibem̄
atq; a primogenitis ouium detonden
dis conpescimur. quia & si quid robustū
incipim̄. exercere hoc in apto citius
non debem̄. & cū uita nr̄a simplex quid
atq; innocuum inchoat. dignum est
ut secreti sui uelamina non relinquat.
ne hoc nudū humanis oculis quasi sub
ducto uellere ostendat. Ad sola ergo
diuina sacrificia bo uum primogeni
ta ouiumq; p̄ficiant. ut quae quid for
te innocuumq; incipim̄. hoc ad hono
rem uitam iudicis mara cordis immo
lem. Quod ab illo p̄cul dubio tanto liben
tius accipit. quanto & ab hominib; oc
cultatū nulla laudis appetitione ma
culatur. Sepe aut̄ nouę conuersatio
nis primordia. adhuc ex carnali sunt
uita commixta. & idcirco innotescere
etius non debent. ne cū laudant̄ bo
na quę placent. deceptus laude sua
animum deprehendere incipit nequeat
mala quę latent. Unde recte rursum
p̄ moysen dicit. Quando ingressi fueritis terram
quam ego daturus
sum uobis. & plantaueritis in ea ligna pomi
fera. auferetis p̄putia eorum. Loma quę
germinant. immunda erunt uobis. nec
edetis ex eis. Ligna quippe pomifera
sunt. opera uirtutibus secunda. P̄
putia itaq; lignorū auferim̄. cū de ipsa
inchoationis infirmitate suspecta. primordia

nroꝝ operū non approbamus; Loma autē
 que germinant immunda dicimus. nris
 esibus non aptamus. quia cum primor
 dia boni laudantur operis. dignū est
 ut hoc animū non pascat operantis. ne
 dum accepta laus suauiter carpit. fruc
 tus operis intempestiue comedat. Qui
 ergo inchoatꝝ uirtutis abhumano ore
 laudem receperit. quasi plantati ligni
 ante tempus pomum comedit. hinc
 ppsalmistam ueritas dicit. Vanum ē
 uobis ante lucem surgere. surgite p̄m̄
 panem doloris. Ante lucem quippe
 surgere est. priusquā claritas eterne
 retributionis apparat. m̄sentis uite
 nocte gaudere. Sedendū ergo prius
 est. ut p̄recte surgam. Quia quis
 quis nunc se sporte non humiliat.
 nequaquā hunc sequens ḡta exaltat.
 Quod ergo illic ante lucem surgere.
 hoc hic hypoeritꝝ inortu ē germen
 p̄ferre. Quia humanas laudes desi
 derans. ubi adopus bonū nascit. sibi
 mor appetit. ut ḡtam retributionis
 assequat. Annon inortu suo higer
 men ptulerant. de quibus ueritas
 dicebat. amant primos discubet in
 conuiuuis. & primas cathedras in sina
 gogis. & salutationes in foro. & uoca
 ri ab hominibus rabbi. Pro eo ergo qd̄
 bene agere incipiunt. quia honorem
 cōsequi ab hominibꝝ conant. quasi
 seyrpi more abortu suo cū germine

exurgunt; hi nimirū cum recta operari
 appetunt. prius mente sollicita eius
 dem sui operis testes querunt. Et taci
 ta cogitatione p̄traetant. si sunt qui
 gerenda uideant. si digne hæc eloqui
 qui uiderint possint. Si uero eorum
 facta nulli fortasse hominum contin
 gat aspicere. hæc se p̄culdubio estimant
 pdidisse. & interm arbitri. oculos q̄si
 absentes dēputant. quia a beo uicem
 sui operis recipere in p̄sterum recusant.
 Et quoniam cum rectum quid hypoeriti
 ta egerit. uideri amultis querit. bene
 adhuc de hoc seyrpo subiungit. Sup
 aceruum petrarum radices eius den
 sabuntur. & inter lapides commorabit.
 Quid enim radicum nomine. nisi laten
 tes cogitationes accipimus. que in oc
 culto prodeunt. sed in ostensione ope
 rum papertū surgunt. Sicut & de
 uerbi semine p̄propheta dicit. Et hoc
 qd̄ saluatū fuerit. de domo iuda. & qd̄
 reliquū ē mittit radicem deorsum.
 & faciat fructū sursum. Radice quip
 pe deorsum mittere est. cogitationē
 bonā in abditis multipli. car. fruc
 tum uero sursum facere ē. efficiētia
 operis recta que cogitauit ostendere.
 Lapidum uero nomine in scriptura
 sacra homines designant. Sicut sc̄
 ceete p̄isalam dicitur. Pona iaspide
 ppugnacula tua. & portas tuas in la
 pides sculptos. Qui eosdē lapides

Lpb

Isaas

Petrus

quid dixerit aperuit. cum subiunxit. Uni
uersos filios tuos doctos adno. Et sicut
ammonente petro dicit. Et uos tanquam
lapides uiui sup edificamini domos spi
ritales. Hoc itaq; loco quia lapides dicti
sunt. sed tamen uiui minime dicuntur.
nuda appellatione lapidum pmitti
possunt reprobi & electi figurari. Scir
pus itaq; iste qui inter lapides comorat.
super aceruum petrarum radices den
sat. quia omnis hypoerita cogitationes
suas inexcurrenda hominum ammirati
one multiplicat. Et omne enim qd
hypoerite faciunt. quia occultis cogita
tionibus laudes hominum requirunt.
quasi radices scirpi in aceruum petra
rum mittunt. Operaturi quippe lau
des suas cogitant. laudati autem has secum
taeta incogitationibus uersant. gau
dent se pauptos inhumana estimati
one claruisse. Cumq; inflati fauoribus
apud semet ipsos intumescunt. sepe
mirantur taeta & iam ipsi qd sunt.
uideri cotidie semet ipsis altiores cu
piunt. ac miris inuentionibus inopere
exerescunt. quia sicut uirtutes omne
uicium eneruant. sic arrogantia
roborat. Cogit naq; mentem iuuenis
cere. & contra uires ualere. quia & qd
negat uigor ualitudinis. imperat amor
laudis. Unde & factis suis ut diximus
arbitros inquirunt. Si uero coru
operi testes de ee contingat. nar

rant ipsi que gesserunt. Cumq; effern
fauoribus ceperunt. sepe eisdem suis ope
ribus que egisse se referunt mentien
do aliquid adiungunt. Cu uero & uera
dicunt. hec dicendo aliena faciunt.
quia questis remunerata fauoribus.
abeorum intima retributione uacu
ant. In eo enim quo bona sua patefaciunt.
ostendunt malignis spiritibus. quasi in
sidiatoribus hostibus que pdent. Quoz
profecto uitam illa cunctis notissima
ezechie culpa figurauit. Qui p qua
una pcc & sub unius noctis spacio cen
tu octoginta quinq; milia hostium
angto feriente prostrauit. p qua
occafui pximu ad altiora celi spacia
solem reduxit. p qua uitam propinquan
te ia timino coartatam in tempora lon
giora protelauit. susceptis babilonici
regis nuntiis bona omnia que possi
debat ostendit. Sed pphete uoce pan
audiuit. Ecce dies ueniunt. & aufer
rent omnia que in domo tua sunt in
babilone. n relinquet quicquam dicit
dnus. Sic sic nimirum hypoerite. p
qua magnis uirtutibus exerescunt.
quia cauere malignoz spirituu insi
dias negligunt. & celari in se uir
tutibus nolunt. bona sua ostenden
do ostium faciunt. & pdentes subito
amittunt. quidquid diutius student
operantur. hinc ppsalmista dr. Tradi
dit incaptiuitate uirtutes eorum.

& pulchritudines eorum inmani inimi
 ci; Virtus quippe & pulchritudo ar
 rogantium in invidia manibus tradit.
 quia omne bonum quod concupiscentia
 laudis ostendit. occulta aduersari
 uris mancipat. Hostes namque ad rapi
 nam prouocat. qui suas eorum notitias
 diuitias denudat. Quo usque enim ab eter
 na patrie securitate disiungimur. in la
 tronum insidiantium iter ambulamus.
 Qui ergo intinere deperdari formidat.
 abscondat necesse est bona que portat.
 Omnes qui affectantes laudes hominum.
 in semetipsis dissipant fructus laborum.
 Cumque se ostendere alienis oculis appetunt.
 dampnant quod agunt. Quos nimirum
 maligni spiritus cum adiacentia prouocant.
 eorum sicut diximus opera captiuantes
 denudant. Unde sub euidi gentis
 specie antiquorum hostium milicia
 signans. per prophetam ueritas dicit.
 Posuit uinea mea in deserto. ficum meum
 decorticauit. nudans exspoliavit eam.
 albi facti sunt rami eius. Insidiantibus
 quippe spiritibus dei uinea in deser
 to ponitur. cum plena fructibus anima.
 humane laudis cupiditate dissipat.
 Ficum dei gens ista decorticat. quia se
 ductam mentem in fauoris appetitum
 rapiens. quod hanc ad ostentationem pra
 hit. regnum ei humilitatis tollit. cumque
 nudans exspoliat. quia quo usque in bo
 nis suis abscondit. quasi proprium teg

minis cortice uestit. Cum uero mens
 hoc quod egerit uideri ab aliis concupis
 cit. quasi exspoliata sic eam que se tect
 rat cortice amittit. Vbi apte subditur.
 Albi facti sunt rami eius. quia ostensa
 humanis oculis eius opera candescunt.
 desanctitate nomine sumit. cum recta ac
 tio diuulgat. Sed quoniam subducta cor
 tice rami fici huius arefiunt. Sollert
 intuentium est. quia facta arrogantium.
 humanis oculis ostensa. unde placere
 appetunt. inde siccant. Mens itaque
 que praetantiam perdit. decorticata
 recte sic uocat. Quia candida est
 phoe quod cernit. & siccitati prima
 phoe quod tegmine corticis nudatur.
 Int ergo sunt seruanda que agimus.
 si ab interno arbitrio uicem recipere
 nostri operis expectamus. Hinc est enim
 quod per euangelium ueritas dicit. Hes
 ciat sinistra tua quod faciat dextera
 tua. ut sit elemosina tua in abscon
 so. & pater tuus qui uidet in abscon
 do reddet tibi. Hinc est quod de electo
 ecclesia per psalmistam dicit. Omnis gloria
 eius filius regum abunt. hinc paulus ait.
 Gloria nostra haec est testimonium con
 scientie nostrae. Lilia quippe regum
 ecclesia que in bono est opere. spiri
 talium principum praedicatione gene
 rata. Gloriam inter habet. quia hoc
 quod agit. in ostentationis iactantiam
 non habet. Gloriam suam paulus

pheta

Evang

Paul

testimoniū conscientię memorat. quia
fauores oris alieni non appetens. ut
sua gaudia extra semetipsum ponere
ignorat. Occultanda sunt ergo que
agimus. ne hæc in huius uitę itinere
incaute portantes. latrocinantium
spirituū in cursione pdamus. Et tam
ueritas dicit. Videant opera ur̄a bona
et glorificent patrem ur̄m qui in cae-
lis est. Sed aliud profecto cū mostro-
ne operis ḡta querit̄ largitoris. aliud
cū laus priuata concupiscit̄. de dono lar-
gientis. Vnde et rursum in euangelio
hęc eadē ueritas dicit. Attendite ne
iusticiā ur̄am facitis corā hominibus
ut uideamini ab eis. Opus ergo nr̄m cū
hominib⁹ ostendit̄. in cordis prius exa-
minatione pensandum est per eadē osten-
sionis studium quid querat̄. Si enī dan-
tis ḡtam querim⁹. etiā publicata nr̄a ope-
ra. in conspectu illius occulta seruiam⁹.
Si uero p̄ hęc nr̄am laudem ^{concupiscim⁹}
foras ab eis conspectu iā fusa sunt etiā
si amittis ignorant̄. Sed ualde p̄fec-
torū est sic ostenso opere auctoris ḡtam
querere. ut de inlata laude priuata nes-
ciat exultatione gaudere. Tunc solū
nāq; innoxie hominib⁹ laudabile opus
ostendit̄. cū p̄despectū mentis ueracit̄
laus in pensa calcit̄. Quā quia infir-
mi ^{quiq;} p̄fecte concēhendo n̄ supe-
rant. ^{stat} necesse ē ut bonū quod ope-
rant̄ abscondant. Sepe enī ab ipso

ostensionis exordio. ppriā laudē querunt.
Sepe uero in ostensione operis auctoris
patefacere ḡtam cupiunt. sed exceptis
fauoribus in laudis pprię cupiditate
rapunt̄. Cūq; semetipsos diiudicare ne-
glegunt interius. sparsi exterius igno-
rant quā agunt. Forūq; opus suę elati-
oni militat. atq; hoc se impendere obsequio
largitoris putant. Scirpus ergo inter
lapides cōmorat̄. quia ibi h̄ypoerita stat.
ubi m̄tis suę intentionē solidat. Hāc
enī attestationē percipere multorū an-
bit. quasi in lapidū collectione subsistit.
Sed iste h̄ypoerita serpi appellatione
signat̄. cū corpus ab abstinentia edomat.
cū largiendo que possidē studio pie-
tatis exuidat. cū notitia sacre legis
erudit̄. cū uerbo p̄dicationis uitit̄.
Quis hunc tanta plenū largitate con-
spiciens. aḡta estimet largitoris ali-
enū. & tamen supna dispensatio lar-
git̄ huic dona operis. & sortē denegat
hereditatis. Operandi munera cumu-
lat. & tamen uota operantis ignorat.
Quia cū p̄ceptū mur̄ ad laudem ppriā
trahit̄. in conspectu lucis intangit̄ um-
bra elationis obscurat̄. Vnde & bene
subdit̄. Si absorberit eum de loco
suo. negabit eum. & dicit̄. n̄ noui te.
De loco suo h̄ypoerita absorbet̄. cū ap-
sentis uitę fauoribus morte interue-
niente separat̄. Sed hunc absorptū
intern⁹ arbit̄ negat. seq; cum nescire

Euā.

ite

restat

Evang

denuntiat. quia simulatorū uitā iuste
 repbando ueritas ignorat. Hec recognos
 cit eius bona quę egit. quia hęc erecta
 intentione non pult; unde & fatuus uir
 gnibus in iudicio ueniens dicit. Amen
 dico uobis nescio uos. In quibus dū men
 tis corruptionē considerat. carnis etiā
 incorruptionē dāpnat. Sed utinam
 hypoeritis sua p̄ditio sola sufficeret. &
 nequaquā p̄uersa eorū studia ardentē
 alios ad uitā duplicittatis instigarent;
 Hoc nāq; unius cuiq; eē proprium solē.
 ut qualis ipse fuerit. tales sibi coniu
 gi & alios uelit. Diuersitate uitę re
 fugiat. atq; hoc imitando imprimat qđ
 amat. Unde & apud hypoeritarū sensū
 simplicitas omis in crimine ē; aptas quip
 pe mentes diiudicant. & puritate cordis
 ebitudine appellant. Om̄sq; quos sibi
 adherere cupiunt. a simplicitatis tunc
 re diuertunt. Et quasi expulsa insipi
 entia eos crudisse se estimant. in quib
 puritate mentis. id est arcē sapientia
 debellant. Quia uero non solū ex sua
 p̄uersitate hypoerita. sed aduincta etiā
 sequaciu p̄ditione repbat. p̄ quā non
 cognosci a iudice dr̄. recte pon̄ sub in
 fert. hęc ē enī letitia uic ei. ut rursū
 deterta aīa germinet. Ac si apte
 diceret. Veniente iudice nequaquam
 cognoscer̄. sed multiplici supplicia re
 cipiet. Quia eo elatius in sua iniquita
 te letat̄ ē. quo & malū mala ppagauit.

Cui enī hic non sufficit iniquitas p
 pria. torqueat̄ illic necesse ē & me
 rito reat̄ alieni. Hunc itaq; simu
 latorē gaudeant. & humana iudicia
 se obtinuisse glorient̄. Despiciatur
 iustę simplicitas. atq; calliditate
 duplicium factitas uocet̄. Citius
 dispect̄ simpliciu transit. citius
 dupliciu ḡta p̄currit. Unde & apte
 subiungit̄. ~~ds̄ n̄ p̄iet simplicem~~
 nec porrigit manū malignis. Quia
 nimirū district̄ in iudicio apparet̄.
 & dispectū simplicium glorifican
 do erigit. & malignoꝝ ḡtam rep
 bando constringet̄. Maligni enim
 uocant̄ hypoerite. qui bona non
 bene faciunt. & recta quęq; substu
 dio laudis operant̄. Manū uero cui
 porrigim̄. hunc uidelicet ab imis
 eleuam̄. Malignis ergo ds̄ manū
 n̄ porriget. quia querentes t̄re
 nā ḡtam. in imo derelinquet. Et
 quālibet recta uideant̄ eē quę agunt.
 hos ad gaudia sup̄na n̄ p̄uehit;
 t̄ certe ideo maligni appellant̄
 hypoerite. quia benignitatem
 erga p̄ximos ostendunt. & dolo
 suę iniquitatis operiunt. t̄ om̄e
 nāq; qđ uel faciunt. t̄ loquunt̄.
 simplicitatē exterius exhibent.
 sed subtilitate interius duplici
 tatis callent. Purnatē sup̄ficie
 simulant. sed sēp maliciā sub

specie puritatis occultant. Quos con-
tra bene p̄ moysen dicit̄. Non indu-
as uestē ex lana linoq; contextā. Fla-
nā quippe simplicitas. plinū uero
subtilitas designat̄. Et nimirū ues-
tis quę ex lana linoq; conficit̄. linū
interius celat. lanā insupficie de-
monstrat. Vestem ergo ex lana li-
noq; contextā induit. qui in locu-
tione tactione q̄ uirtū. int̄ subtili-
tate malicie operit. & simplicitate
foras innocentie ostendit. Quia em̄
sub puritatis imagine deprehendi cal-
liditas non ualeat. quasi sub lane gros-
situdine linū lateat. Bene aut̄ post
reprobationē supplicii duplicium iustoz
remuneratio demonstrat̄. cū p̄tin̄
subdit̄. Donec impleat̄ risu os tuū.
& labia tua iubilo. Os quippe iustoz
tunc risu replebit̄. cū eoz corda fi-
nitis peregrinationis fletib; et̄ne
leticie exultatione satiant̄. De
hoc risu discipulis uertat̄ dicit̄. Mun-
dus gaudebit. uos aut̄ tristabimini.
si tristitia ur̄a uertet̄ in gaudiū.
Et rursū. uidebo uos. & gaudebit cor
ur̄m. & gaudiū ur̄m nemo auferet̄
a uobis. De hoc risu sc̄c̄ eccl̄e salomon
ait. Ridebit in die nouissimo. De
hoc iterū dicit̄. Liment̄ dñm bene-
rit in extremis. Non aut̄ tunc ri-
sus erit corporis. s̄ risus cordis. Ri-
sus em̄ nunc corporis de laeuua

dissolutionis. Nā risus cordis tunc delecticia
nascet̄ securitatis. Cū ergo electi om̄s
implent̄ gaudio manifestę cōtemplationis. q̄si
ad hilaritate risus exiliunt in ore mentis.
Iubilū uero dicim̄. cū tantā letitiā corde
cepim̄. quantā sermonis efficacia n̄ exple-
m̄. & tam̄ mentis exultatio hoc qd̄ sermo-
ne n̄ explicat. uoce sonat. Bene aut̄ os r̄u
impleri dicit̄. labia iubilo. quia nulla et̄na
patria cū iustoz mens in exultatione rapitur.
lingua incantū laudis eleuat̄. Qui quō
tantū uident. quantū dicere n̄ ualent.
inrisu iubilant. quia n̄ explendo resonant.
qd̄ amant. donec aut̄ dñs. n̄ qd̄ omps dñs eo
usq; malignos n̄ subleuat. quo usq; electos
suos in iubilationis gaudia assumat. ac sic
apoc̄n̄a scripiat. quos ante in culpa dese-
rens dñat. s̄ qd̄ hoc nequaquā t̄ ante
iudiciū faciat. cū dubiū hominib; uideri
possit an fiat. Hā p̄ electoz suoz iubilū.
quia malignis manū n̄ porrigat. ex ip-
sa ūa distinctione ultimi examinis constat.
Sic nāq; & p̄ psalmistā dicit̄. Dixit dñs dño
meo sede ad dextris meis. donec ponā inimi-
cos tuos scabellū pedū tuoz. Non quo a
dextris dñi nequaquā dñs sedeat. p̄ quā
inimicos illius feriens cū potestate subster-
nit. s̄ quo in et̄na cunctis beatitudine
p̄sident. prius quā rebellū suoz corda cō-
culcet. In qua nimirū est̄at. quia sub-
iectis hostib; sine fine & posterius regnat.
Sic p̄ euangeliū de marie sponso dñs. Et n̄
cognouit eā. donec peperit filium suū

Evang

ic̄

Salomon

ic̄

Evang

primogenitū. Non quod hanc p̄natiui
 tatem di cognouerit. sed qđ nequa quā
 illam contigit. etiā cū conditoris sui
 matrē eē nesciunt. Hā quia cam
 nequa quā con tingere ua
 luit. p̄ quā re demptiois
 n̄s ex eius utero celebrari n̄s
 terium agnouit. de illo p̄fecto
 tēpore necesse erat. ut euangelista
 testimoniū ferret. de quo p̄p̄t ioseph
 ignorantiam dubitari potuissē. Sic
 itaq; nunc dicit. D̄s non proicit simplicē.
 nec porrigit manum malignis donec im
 pletur risu os tuū. & labia tua iubilo. Ac si
 apte diceret. Vitam simpliciu nec ante iudi
 cum deserit. & malitiosoz mentes deserendo
 peccare nec prius quā appareat p̄t mittit.
 Hāc quia sine fine reprobos cruciat. & electi
 eius in p̄petuum p̄ quā apparuerit regnant.
 p̄fecto dubium non est. Sequitur. Qui oderunt
 te. induentur confusione. Iustoz hostes in ex
 tremo examine confusio induit. quia cum
 transacta mala redundare sibi ante oculos
 mentis aspexerint. suis eos undiq; deprimens
 reatus uestit. Ad p̄cniā quippe tunc saltoz
 suoz memoriā tolerant. qui nunc quasi
 a sensu rationis extranei gaudentes peccant.
 Ibi uident quantum debuerint fugere quod
 amauerunt. ibi conspiciunt quā lugubre fue
 rit. quod nunc in culpa gratulantur. Tunc
 animam reatus obnubilat. & recordationis
 suae iaculis ipsa se conscientia impugnat.
 Quis igit̄ digne pensat. in quoq; confusio quanta

tunc erit. quando & foris inter n̄
 iudex cernit̄ & intus ante ocu
 los culpa uersat̄. Quia hęc id circo
 pueniunt. quia sola hic transe
 unctia dilexerunt. Vnde & ap
 te mox subdit̄. Et tabernacu
 lū impiorū non subsistet. Tab
 naculū quippe c̄struit̄. ut ab
 estu corpus & frigore defen
 dat̄. Quid itaq; hoc loco taber
 naculi nomen nisi edificatio
 t̄rens felicitatis exprimit̄.
 Quā sup se reprobī casura multipli
 cant. ut se a p̄sentis uite necessi
 tatibus quasi ab estu & imbribus
 defendant; Honoribus nāq; ex
 crescere ambi uite. ne despecti
 uideant̄. Terrēna aggregando
 exaggerant. ne inopię frigore
 tabescant. c̄p̄nunt curare qđ
 sequit̄. & tota intentione sata
 gunt. ne quid in presentibus
 desit. student nomen dilatare
 ne lateant. & sic uncta ad deside
 rium suppetant. munitos se in
 omnibus & felices putant. Vbi
 ergo meritis habitationē constru
 unt. ibi p̄culdubio tabernacu
 la fixerunt. Aduersa impatient̄
 p̄ferunt. remisse in p̄speris letant̄.
 Sola quę assunt cogitant. nec
 ad affectū celestis patris ulla re
 cordationē respirant; Gaudent

sibi subpetere bona que cupiunt.
 atq; ubi carne requiescunt ibi &
 mentem extingendo sepeliunt.
 Quia secularis curę telo trucidati
 terrenarū rerū aggerem quem foras
 exquirendo multiplicant. hunc semp
 interius p̄ cogitationem portant. At
 contra iusti nec oblata bona hic pro
 magno suscipiunt. nec illata mala
 ualde p̄timeſcunt. sed acū bonis p̄
 ſentib; utunt̄. uentura mala metu
 unt. & dum de malis p̄ſentibus gemunt.
 bonorū ſequentium amore conſolant̄.
 Sicq; tēporali reſouent̄ ſubſidio. ſiē
 uiator inſtipula itit̄ lecto. pauſat.
 & recedere feſtinat. Qui eſcit cor
 pore. ſed ad aliud tendit mente.
 Non nūquā uero & aduerſa p̄peti
 appetunt. intransitorius p̄ſpera
 ri refugiunt. ne delectatione iti
 neris. a patrię p̄uentione tardent̄.
 ne ḡreſſum cordis in uia peregrina
 tionis figant. & quandoq; ad conſpec
 tū celeſtis patrię ſine remunerati
 one p̄ueniant. Gaudent deſpici.
 nec dolent ſe neceſſitatibus affligi.
 Qui ergo contra p̄ſentia ſe aduerſa
 non muniunt. quaſi contra eſtus
 & pluuias habere tabernaculum
 nolunt. Vnde & petrus iure re
 p̄hendit̄. quia nec dum mentis
 p̄fectione roboratus. uernatis
 claritate cognita. in terra figere

tabernaculū conat̄. luſti itaq; hic ſe con
 ſtruere negligunt. ubi peregrinos ſe & hoſpi
 tes nouerunt. Quia enim in propriis gau
 dere deſiderant. eē in alieno felices
 recusant. In iuſti autē quanto
 longius abet̄ ne patrię heredi
 tate diuſi ſe. tanto in terra al
 tius fundamenta cogitationis figunt.
 Hinc eſt qđ ab ipſo humane conditionis
 ex ortho. in electa prole enoch ſeptim̄ naſ
 cit̄. Hinc eſt qđ eam primū filium enoch
 uocat. atq; ex eius nomine ciuitatē quā
 condidit appellat. Enoch quippe dedi
 catio dicit̄. Iniqui ergo ſe in p̄ſentibus
 diſ dedicant. quia in hac uita que an
 te eſt cordis radicem plantant. ut hic ad
 uotū floreat. & a ſequenti patria fun
 ditus areſcant. Luſtis uero enoch ſep
 timus oritur. quia eorum uitę feſta
 dedicatio in fine ſeruat̄. hinc eſt
 qđ et teſtante paulo abraham in caſu
 liſ habitat. quia habent̄ fundamenta
 ciuitatem quā ſup̄nus artifex conſtruit
 expectat. Hinc eſt qđ iacob greges ou
 um ſequens humiliter graditur. atq; huic
 eſau obuiam ueniens tumultu multipli
 cis comitatus eleuatur. quia nimirum
 & electi hic elationem non habent. &
 in bonis carnis reprobi leti timent.
 Hinc ad iſtahel dñs dicit. Si elegeris unū
 de populo terre. & conſtitueris ſuper
 te. n̄ facias ſibi equos & equites. Et tam
 primus rex ab eodē populo electus. repente

ut culmen potestatis attingit. tria milia
 sibimae equites elegit. Inelatione pan
 prodit. adedificatione pcepti culmi
 nus erupit. quia foras restringere sub
 equalitate non poterat. qet int' animo
 sup ceteros tumebat. Quasi munitu
 sibi diues ille tabernaculum construxe
 rat. qui dicebat. Anima. habes multa
 bona reposita in annos multos. requies
 ce. comede. & bibe. & ppulare; Sed qa
 eius tabernaculu in ueritatis fundamen
 to n̄ substat. ilico audiuit. Stulte
 hac nocte reperunt anima tua abste
 que pparasti cui erunt. Bene ergo
 dicit. tabernaculu impioru non sub
 sistet. quia uite fugientis amatores.
 du studiose se in p̄sentibus construunt
 repente ad eterna rapiunt.

Evang

h̄t

substat

EXPLICIT LIBER OCTAVVS.
 INCIPIT LIBER

VIII.

PER VERSES MEH
 res si semel ad studium
 contrarietatis eruperint.
 siue prauum seu rectu
 quid a contra dicentibus audiant.
 aduersis hoc responsionibus impug
 nant. Quia cu psona pcontrarie
 tatem displice. nec recta que p
 tulerit placent. At contra bonoru
 corda quib' modum non uenit pso
 na sed culpa. sic puersa diiudicant.
 ut recta que dicunt' assumant. Dis

n

cernendis quippe contra dicentium
 sensibus equissimi arbitres resident.
 & sic male prolata respuunt. ut tam
 approbent que ex ueritate cognos
 cunt; Solam namq; inter spinaru
 multitudinem. aia defrugis semi
 ne spica sic crescere; Cautta ergo
 manu operantis agendum est. ut
 dum spina tollit' spica nutriatur.

n

n

Quatenus qui studia eradicare qd
 pungit. nouerit seruare quod re
 ficit; Unde & beatus iob. quia bal
 dath furis recte pinq;uisionem
 dixerat. Numquid sub plantat in
 dicium. aut omnipotens subuertit
 quod iustum est. quia uera in hypo
 critas robusta q; protulerat. be
 ne haec & contra prauos generalit'
 plata conspiciens. studium proprię
 defensionis calcit. atq; audita p̄m
 approbat dicens; Vere scio qd ita
 sit. & qd non iustificabitur homo
 cōpositus dō. homo quippe dō
 non cōpositus iusticiā p̄cipit.
 cōpositus amittit. quia quis
 quis se auctori bonoru cōparat. bo
 no se qd acceperat priuat. Qui enī
 accepta bona sibi arrogat. suis con
 tra dnm donis pugnat. Unde ergo
 despect' erigit. dignū est ut ere
 tus inde destruat'ur. Sanct' aut
 uir quia omē uirtutis n̄rę me
 ritū eē uicium conspiciat. si ab

s

s

s

Psalm^o

106

interno arbitrio districte iudicatur.
recte subiungit; Si uoluerit contem-
dere cum eo. non poterit ei respondere
unū promille; In scriptura sacra mil-
lenarius numerus p̄ uniuersitate so-
le intellegi; Hinc & enī psalmista ait.
Verbi qđ mandauit in mille generati-
ones; Cum p̄fecto constet. qđ ab ipso
mundi exordio usq; ad redēptoris ad-
uentū. p̄ euangelistam non amplius
quā septuaginta & septem propagi-
nes numerent; Quid ergo in millena-
rio numero nisi ad p̄ferendam no-
uā sobolem p̄fecta uniuersitas p̄sel-
ta generationis exprimit; hinc &
p̄ iohannē dicit; Regnabunt cum
eo mille annis; Quia uidelicet reg-
nū scē p̄fecte uniuersitatis p̄fecti-
one solidat; Quā uero monas multiplicat inde-
nariū ducit. denariū p̄ semet ipsū ductū in cen-
tenariū dilatat. qđ rurſus p̄ denariū ductū in mille-
narium tenditur. cum ab utro
incipimus. ut ad millenarium ue-
niamus. Quid hoc loco unius ap-
pellatione. nisi bene uiuendi in-
itium; Quid millenarii numeri
amplitudine. nisi eiusdē bonę ui-
tę p̄fectio designat; Cum dō autē
contendere ē. non e tribuere.
sed sibi gl̄iam suę uirtutis arroga-
re; Sed sēs uir conspiciat. quia
qđ summa iam dona p̄cipit. si de ac-
ceptis extollit. cunctaque acceperat

amittit. & dicat; Si uoluerit contendere
cū eo. non poterit respondere ei unū p̄mil-
le; Qui enī cū auctore contendit. unum
p̄ mille respondere non sufficit; Quia qui
de p̄fectione se erigit. habere se bene uiuen-
di nec incium ostendit; Unū nāq; p̄mil-
le respondere non possum; quia cū de bonę
uitę p̄fectione extollimur. hanc nos nec
inchoasse monstramus; Sed tunc uerius
dentā infirmitate concutim; si quā sit
immensa potentia iudicis cōsiderando pen-
sam; Unde & subdit; Sapiens corde.
& fortis robore; Quid mirū si condito-
rem sapientium sapientē dicim; quē ip-
sā eē sapientiam seim; Et quā mirū qđ
fortis eē memorat. quē hanc ipsam eē
fortitudinē nullus ignorat; Sed sēs un-
duobus uerbis in laude auctoris placet.
aliquid nobis intimat. unde nos ad cogni-
tionem ueritatis trepidos reducat; Sapiens
quippe d̄s dicit; quia occulta nr̄a sub-
tiliter agnoscit; Et eē fortis adiungitur.
quia ualenter cognita p̄cutit; Nec falli
ergo a nobis quia sapiens. nec uitari quia
fortis ē ualeat; Hunc ut sapiens omnia
inuisibilis aspiciat; Tunc fortis sine ul-
lo obstaculo quos respicit punit; Qui hoc
quoq; hic forti sapientia ordinat. ut
humana mens cū contra auctore se
eleuat. ipsa se sua elevatione confun-
dat; Unde & subdit; Quis restitit ei.
& pacē habuit; Qui enī cuncta mira-
bilit̄ creat. ipse ut creata sibi in eueniant

68
ordinat; In quo ergo conditori resistitur.
pacis conuentio dissipat; Quia ordina
ta ee nequeunt. que supni moderaminis
dispositione pdunt. Quis eni subiecta
do in tranquillitate pisterent. ipsa se
sibim& dimissa confundunt; Quia in
se pace n inueniunt. cui uenientia de
sup in auctore contra dicitur; Sic sum
ille angelic' spe qui subiectus do incul
mine stare potuisset sem& ipsu repul
sus p'it. quia p'natur' suq in quietu
dinem foras uagat; Sic prim' humani
generis parens. quia auctoris p'cepto
statu. carnis p'tin' contumeliam sensit.
I t quia sub ee conditori corporis p'obedi
entia noluit. sub sem& ipso p'stratus.
& pacem p'tin' amisit. Bene ergo dicit.
uis restitit ei. & pace habuit. Quia
p'uersamens unde se contra auctore
erigit. inde se in sem& ipso confundit.
Resistere aut' do dicim'. cu repugnare ei
dispositionibus conam'. Heq; eni nra in
firmitas incomutabili ei' sententia obui
at. sed tam qd' ex plere n ualeat temptat.
Ha sepe humana infirmitas occulte uim
dispositionis agnoscit. & tamen hanc
simutare ualeat appetit; Contra ut
satagit. si ipso se gladio contradictionis
frangit; Ordini interno renitit. sed
suis ficta conatibus ligat; Habere ergo
pace resistens n potest. quia du supbia
confusio sequit'. qd' stulte p' culpa genti.
hoc in agentis p'ena mirabiliter ordinat;

Sed uir ser uirtute pphetici spe plen.
cu confusione generalit humane su
pbie conspicit. ad speciale malum
p'tin' plebis israhelitic' oculos men
tis tendit. & que pena elatos omis
maneat. ex unius gentis interitu
ostendit; Ha repente subiungit
dicens; Qui transtulit montes.
& nescierunt hi quos subuertit
infurore suo; In scriptura sacra se
pe montiu nomine p'dicantium
altitudo signat; De quibus p'psal
mista dr'. Suscipiant montes pace
populo tuo. Electi quippe p'dica
tores g'ng' patris non in merito
montes uocant. quia p'it' suq
celstitudinē in terrenarū dese
runt. & celo propinqui fiunt; Sed
montes ueritas transtulit. cu pre
dicatores seos auudeq; obdurate
subtrahit. Vnde recte iteru p'psal
mista dr'. Transferent' montes in
cor maris; In corde eni maris
montes translata sunt. cu p'di
catores apti auudeq; p'fida repul
si. ad intellectu gentilium ue
nerunt; Vnde ipsi quoq; in suis
actibus dicunt. Uobis oportebat
primu loqui uerbu di. sed quia
repellit' illud. & indignos uos
iudicatis g'ng' uite. ecce conuer
tam' ad gentes. Sed hanc eandē
translationē montiu hi ipsi

Psalm.

Psalm.

Act' aptoz.

nescierunt. qui in dñi furore subuer-
si sunt. quia cū defuis fimbriis hebrei
aptos expulerunt. lucrū se fecisse
arbitrati sunt. qđ p̄dicationis lum̄
amiserunt. Exigentib⁹ quippe me-
ritis iusta animaduersione p̄cus-
si. tanto intelligentia errore ce-
cati sunt. ut qđ lucē p̄derent. hoc
ēē gaudium putarent. Sed repul-
sis aptis. p̄romanū p̄tin⁹ principē
titū iudea destruit. atq; incun-
tis gentib⁹ sparsa dissipat. Unde
& translatis montib⁹ recte sub iun-
git. Qui cōmouet t̄rā de loco suo.
& colūne ei concutient. De loco
quippe suo t̄rā cōmota ē. cū plebs
israhelitica de iudee finib⁹ ē euulsa.
Nimirū colla gentibus subdidit.
quia subdi auctori recusauit.
Quę scilicet terra colūnas habuit.
quia in sacerdotes & principes le-
gis doctores atq; phariseos ruti-
ra ei p̄tinacie structura surrexit.
In ipsis nāq; litterę edificium
tenuit. & tranquillitatis sup̄
tempore. sacrificiorū carnalium
quasi sup̄ inpositę fabricę one-
ra portauit. Sed translatis mon-
tib⁹ colūne concusse sunt. quia
sub ductis auideā aptis. nec ip-
si uiuere in illa p̄missi sunt. qui
ab illa uitę p̄dicatores expulerūt.
Dignū quippe erat. ut terrenā

patriam subacta p̄derent. cuius amore ne-
quaquā uertiti sunt celestis patrię mili-
tes impugnare. Sed expulsissis docto-
ribus iudea fundit⁹ torpuit. & iusto iu-
dicantis examine in erroris sui tenebras
oculos mentis clausit. Unde & adhuc
subdit. Qui p̄cipit soli & non occidit.
& stellas claudit quasi sub signa culo.
Aliquando nāq; in sacro eloquio. solis
nomine p̄dicatorū claritas designat⁹.
sicut p̄ iohannē dicit. Fact⁹ est sol
ut saccus cilicinus. In extremo quoq;
tēpore. sol quasi cilicinus saccus osten-
dit. quia fulgens uita p̄dicancium
ante reproborū oculos aspera & dispec-
ta monstrat. Qui stellarum quoq;
claritate figurant. quia dum recta
peccatoribus p̄dicant. tenebras nr̄ę
noctis illustrant. Unde & subtrac-
tis p̄dicatoribus p̄phetam dicitur.
Prohibete sunt stelle pluuiarū. Quia
uero sol p̄ diem fulget. stelle obscurita-
tem noctis irradiant. & plerumque
in sacro eloquio diei appellatione eter-
na patria. noctis autē nomine p̄sens
uita signat. p̄dicatores sc̄i ut sol nr̄is
oculis fiunt. cū cōtēplationē nobis
uerę lucis aperunt. Et uelut stelle
in tenebris lucent. cū p̄actiuam uitā
p̄ futuris nr̄is necessitatibus terrena
disponunt. Quasi indie ut sol corus-
cant. cū ad cōtēplandā internę
claritatis patriam mentis nr̄ę aciem

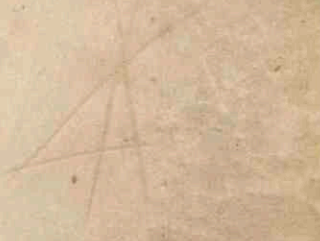
subleuant. Et quasi stelle in nocte re
splendent. quia & cū terrēna agunt.
offensurum iam iāq; nr̄i operis pedem
exemplo suę rectitudinis dirigunt;
Sed quia expulsis p̄dicatorib; n̄ fuit qui
plebi iudaicę infidie suę nocte re
manenti resplenderē. uel claritatem
contēplationis ostenderē. uel actiue
utq; lumen aperire. ueritas quippe
quę hanc repulsa deseruit. subtracto
p̄dicationis lumine merito suę pra
uitatis excecavit. recte dicit. Qui p̄
cipit soli & n̄ orti. & stellas claudit qua
si sub signaculo. Orii quippe eisole
noluit. aqua p̄dicantiū animū dēuer
tit. Et quasi sub signaculo stellas clau
dit. qui dū p̄dicatores suos p̄ silentiū
intra sem& ipsos retinuit. eęcis iniquo
rū sensibus celeste lumen abscondit;
Pensandū uero est. quia idcirco aliquid
sub sigillo claudimus. ut hoc cū tēp̄
congruit ad medium p̄feram; Et sacro
eloquio attestante didicim;. qđ iudea
quę nunc deserit ad sinū fidei infine
colligat; Hinc nāq; p̄ isaiam dicit. Si
fuerit numerus filiorū isrl̄. quasi
arena maris. reliquie salue fiunt. Hinc
paulus ait. Donec plenitudo gentiū
intrare. & sic om̄is isrl̄ saluus fierē.
Qui igit̄ p̄dicatores suos nunc iudeę
oculis subtrahit. p̄ p̄modū ostendit.
quasi sub signaculo stellas claudit.
ut absconsis prius & post coruscantib;

Isaias
Paulus

astrorū spiritualium radus. nocte
suę p̄fidie & nunc repulsa n̄ ui
deat. & tunc illuminata de p̄hen
dat. Hinc est qđ duo illi eximii
p̄dicatores. dilata morte subtracti
sunt. ut ad p̄dicationis usū in
fine reuocent; De quibus p̄ iohan
nē dicit. Hi sunt duę oliuę. & duo
candelabra in conspectu dñi. ter
ra assistantes. Quę unū in euan
gelio p̄ sem& ipsā pollicet ueritas
dicens. Helias uenturus ē. & re
stituet om̄ia. Quasi ergo sub
signaculo stelle clausę sunt.
quia & nunc occultant̄ ne appa
reant. & post ut p̄desse ualeant
apparebunt; Sed tam̄ plebs is
rahelitica quę ubertim infine
colligit̄. in ipsis scē cęcitate eęor
dis crudelit̄ obdurat; Hā p̄di
catores ueritatis renuit. uerba
ad uictoriū spreuit; Qđ tamen
mira auctoris dispensatione
agit̄. ut nimirū p̄dicantiū gl̄a
quę recepta in uno populo late
re poterat. incunctis gentibus
repulsa dilaret̄. Unde & apte
more subdit̄. Qui extendit eę
los solus. Quid nāq; eęlorū nomi
ne. nisi hęc eęlestis p̄dican
tium uita signatur. De quib;
p̄ psalmistā dicit. Cęli enarrant
gl̄am dñi. Ipsi igit̄ eęli. ipsi sol

Ioħ

Evang.

ēē memorant; Celi scilicet. quia inter
cedendo preceunt. sol autē quia p̄di
cando uim luminis ostendunt; Com
mota igit̄ terra celi extensi sunt.
quia cū iudaea aduim p̄secutionis in
fremuit. ap̄torū uitā dñs incune
tarū gentium cognitionē dilatauit.
Et dū illa p̄uditum inmundū
captiua disp̄git̄. isti ubiq; p̄grām
inhonore tendunt. Angusti
quippe celi fuerant. cū una
plebs tot egregios p̄dicatores habuit.
Quis enī gentium petrū nosse. si
insolius israhelici populi p̄dica
tione remaneret. Quis pauli uir
tutes agnosceret. nisi hunc iudaea
adnrām noticiam p̄sequendo trans
misisset. Ecce iā qui plagis & con
tumeliis ab israhelica plebe re
pulsus fuit. p̄ mundi fines hono
rant. Solus ergo dñs c̄los teten
dit. qui secreta mira dispensatio
ne consiliū p̄dicatores suos unde
p̄misit in una gente opprimi. fe
cit inmundi cardines inde dila
tari; Sed neq; ipsa hec p̄senti de
dita mundo gentilitas. cū culpas
et̄ ap̄stolorū lingua corripuit.
uerba uitę libent̄ accepit; Ham
protin̄ in elatione contradictio
nis intumuit. atq; ad crudelita
tem se p̄secutionis excitauit; Sed
quę p̄dicationis uerbis contra

ire nititur. signorū eius admiratione
tēperat. Vnde & apte quoq; in auctoris
laude subiungit. Et gradit̄ sup fluctus
maris; Quid enī maris nomine. nisi bonorū
nece seuuens mundi huius amaritudo
designat. De quo & p̄psalmistā dicit. Con
gregans quasi in utero aquas maris.
A quas & enī maris quasi in utero dñs egre
gat. cū miro moderamine cuncta dispo
nens. in suis clausas cordibus carnalium
minas frenat; Sup fluctus ergo dñs
maris gradit̄. quia cū se p̄cellit p̄secuti
onis erigunt. miraculorū ei obstupefac
tione frangunt. Qui enī tumores
humane uesanię mitigat. quasi erectas
in cumulo undas calcat; Hā cū mo
rem suum gentilitas destrui nouę con
uersationis p̄dicatione conspiceret. cū
mundi huius diuites elationi suę contra
ire facta pauperū. cū sapientes sc̄ti ad
uersari sibi imperitorū uerba pensarent.
in p̄secutionis p̄tin̄ tēpestare timuerit;
Sed qui uerborū aduersitate commoti.
ad p̄secutionis procellas insiliunt. sig
norum ut diximus admiratione tē
perant. Tot ergo in his fluctibus dñs
gressus posuit. quot sup bis p̄secutoribus
miracula ostendit; Vnde bene rursū
p̄psalmistā dicit. Mirabiles elationes
maris. mirabilis in excelsis dñs; Quia
contra electorū uitā ad p̄secutionis un
das mundus se mirabiliter extulit.
sed has supnoꝝ conditor subleuata

virtute predicatum mirabilius stravit;
 Ministros & eni suos plus ostendit posse
 pmiracula. qua potestates terrene tu
 muerant piram. Qd bene etia phiere
 miam dñs exteriora narrans. interio
 ra denunciat dicens; Posui arenā ter
 minū maris pceptū sempiternū. qd
 n̄ p̄teribit; Et comouebunt & n̄ poterit.
 & intumescunt fluctus eius. & n̄ tran
 sibunt illud. Arenā quippe dñs mari
 terminū posuit. quia adfrangendam
 mundi glām. abiectos & pauperes ele
 git; Cuius nimirū maris fluctus intu
 mesunt. cū potestates scti adcomoti
 onem p̄secutionis exiliunt; Sed tran
 sire arenā nequeunt. quia dispectorū
 miraculis & humilitate franguntur.
 Sed dū mare seuit. dū pinsantur sue fluc
 tus erigitur. quia tam virtutis inti
 mg ostensione calcatur. scā eclesia p
 ficit. atq; ad statū sui ordinis p̄cepox
 incrementa consurgit; Unde & apte
 mex subdit; Quis areturū & oriona
 & hiadas. & interiora austru; Nequaquā
 sermo ueritatis uanas esiodi. arati. &
 callima ci fabulas sequit. ut areturū
 nominans extremā stellarū septē cau
 dam urse suspicet. & quasi orion gladi
 um teneat amator insan. Hec quippe
 astrox nomina. acultoribus sapientie
 carnalis inuenta sunt. Sed scriptū
 ra sacra id circo eisdē uocabulis utit.
 ut res quas appetit in sinuare. notitia

ustrate appellationis exprimant;
 Hā si astra que uelle pignora nobis
 nomina dicere. homo p̄ quo hec
 eadem scriptura facta est. nescire
 p̄culdubio qd̄ audire. Sic igitur
 in sacro eloquio sapientes dī sermo
 nem trahunt a sapientib' scti. sic
 in eo p̄ualitate hominis uocem
 in se humane passionis ipse c̄ditor
 hominū sumit dñs. ut uidelicet
 dicat. penitē me fecisse hominē
 sup̄ trā. cū p̄fecto constet. quia
 is qui cuncta priusquā ueniant
 conspiciet. nequaquā p̄ quā ali
 quid fecerit. penitendo resipiscet;
 Quid ergo mirū si spirituales uiri
 utunt uerbis carnaliū. quando
 ipse ineffabilis & creator omniū
 spē ut ad intellectū suum carnē
 p̄trahat. in se ipso carnis sermo
 nē formet. In scriptura sacra
 igit dū nota astrox nomina au
 dim. de quib' astris sermo mo
 uet agnoscam. Cū uero que
 narrent p̄pendim. restat ut
 excorū motibus ad spiritualis
 intelligentie archana surgam.
 Hec enī iuxta litteram mirum
 aliquid dñs. qd̄ dñs areturū orio
 nas. & hyadas fecit; De quo ni
 mirū constat. quia omnino in
 mundo nihil sit. qd̄ ipse non
 fecerit; Sed ses uir hec fecisse

Genesis.

dnm dicit . p quē signari pprio ca
que spiritaliter gerunt̄ intelli
git . Quid nāq; arcturi nomine .
qui in celi are constituit̄ . vii . stel
larū radius fulgē . nisi cęta uni
uersalis exprimitur . Quę in io
hannis apocalypsi p̄septem cętas .
septemq; candelabra figurat . Quę
dū dona in se septiformis grę ipsi
continē . claritate sūmę uirtutis
irradians . quasi ab axe uertitatis
luce . Pensandū quoq; est . qđ are
turus sēmp uersatur . enim quā
mergit̄ . Quia & scā cęta p̄secu
tiones iniquoz sine cessatione to
lerat . sed tam usq; admundi termi
nū sine defectu p̄durat . Sepe
nāq; cam repbi . quia usq; admun
dicationē p̄secuti sunt . quasi hanc
fundit̄ extinxisse se crediderunt .
Sed eo multiplicius ad statū suū
p̄fect̄ redit . quo inter manus
p̄sequentiū moriendo laborauit .
Arcturus ergo dū uersat̄ erigit̄ .
quia tunc scā cęta ualentius
in uertitate reficit̄ . cū ardentius
pueritate fatigat̄ . Unde & ap
te quoq; p̄ arcturū p̄tin̄ orio
nas subdit . Oriones quippe
in ipso pondere tēporis hiema
lis oriunt̄ . suo quoq; ortu tēpes
tates excitant . & maria terrasq;
p̄turbant . Quid igit̄ p̄ arcturū

poriones . nisi martyres designant̄ . Qui
dū scā cęta ad statū p̄fectionis erigit̄ . pon
dus p̄sequentiū molestiasq; passuri . ad
celi faciem quasi hieme uenerunt . His
& enī natis . mare terrasq; turbata est .
Quia cū gentilitas mores suos destrui
apparente illoz fortitudine doluit . in
orum necem non solum iracundos ac
turbidos . s̄ etiā placidos erexit . Exori
onibus itaq; hiemis inhorruit . quia
clarecente scę constantia . frigida
mens infidelium ad tēpestatē se p̄seu
tionis excitauit . Oriones ergo celum
edidit . cū scā cęta martyres misit .
Qui dū loqui recta rudibus ausi sunt .
omē pondus ex frigoris aduersitate
p̄tulerunt . Bene autē p̄tin̄ hyadas
subdit . que iuuenescente uerno ad
celi faciem p̄deunt . Et cū sol iā calo
ris sui uires exeret . ostendunt̄ . Illius
quippe signi initus inherent . qđ sa
pientes sēti taurū uocant . Ex quo au
geri sol incipit . atq; ad extendenda
dier spacia feruentior exsurgit . Quid
itaq; p̄ orionas hyadum nomine . nisi
doctores scę cęte designant̄ . Qui sub
ductis martyribus eorū tēpore ad mun
di notitiam uenerunt . quo fides cla
rius elucet . Et repressa infidelitatis
hieme . ab eis p̄corda fidelium sol ue
ritatis calē . Qui remota tēpestate p̄se
cutionis . expletis longis noctibus infi
delitatis . tunc cęte scę exortisunt .

cui etiam peredulitatis uerbu lucidior
 am a peritur. Hec immerito doctores
 sei hyadu nuncupatione signant. Gre
 co quippe eloquio. yatos pluua uocat.
 Et hyadaes pluua nom acceperunt.
 quia ortu pculdubio umbres ferunt.
 Bene ergo hyadu appellatione expssi
 sunt. qui ad statum uniuersalis ecclis
 quasi in celi faciem deducti sup arentem
 terram humani pectoris scz pdicati
 onis umbres ruderunt. Si eni pdicati
 onis sermo pluua non eet. moyses
 minimo diuise. expectet sicut plu
 uia eloquium meum. & nequaqua
 p salam ueritas dicere. & mandabo nu
 bibus ne pluant sup eam umbre. Atq
 hoc qd ante ptulum. qua obrem nbi
 btes sunt stelle pluuaru. Du ergo
 hyades cu pluuiis ueniunt. ad celi spa
 cia alciora sol duert. Quia apparente
 doctoz scientia. du mens nra umbre
 pdicationis infundit. fidei calor au
 getur. Et p fusa terra ad fructu pficit.
 cu lum etheris ignesett. quia uberius
 frugem boni operis reddim. du p sacre
 eruditionis flamma in corde clariul
 ardemus. Dum q. pcos diebus singu
 lis magis magisq. scientia celestis osten
 dit. quasi interni nobis luminis uer
 nu tep a perit. ut nouus sol nris m
 tabus ritual. & eoru uerbis nobis cog
 nit. se ipso cotidie clarior micet. Ir
 guente & eni mundi fine supra sei

entia pficit. & largius cu tēpore
 exeresett. Hinc naq. p danibelem dr.
 Et transibunt plurimi. & mutaplex
 erit scientia. Hinc iohanni in pri
 ori parte reuelationis angls dic.
 Signa que locuta sunt. septē to
 nitrua. Cui tamen in eiusdem
 reuelationis termino pcepto di
 cens. Ne signaueris uerba pphe
 tie libri hui. Pars quippe reue
 lationis anterior signari pcepit.
 termin phibet. quia quequid
 in scz ecclie intus latuit. finis
 cotidie ostendit. Non nulli ue
 ro a greca littera que y. dr. hya
 das nuncupatas arbitrantur.
 Quod si ita e. significationi quam
 dixim contrarium non est. Doc
 tores enim his stellis non incon
 uenienter expressi sunt. que
 aliteris nom trahunt. Sed qua
 uis hyades ab eadem littere iu
 sione n discrepent. certu tamen
 est. quia hyedus ab umbre dr. exor
 te pluuias apportant. Vir igit
 ser redemptionis nre ordine con
 teplatus ammiratur. atq. ammi
 rans exclam & dicens. Qui en
 tendit celos solus. & gradit sup
 fluet maris. qui facit arcturu
 & orionas & hyadas. Extensis
 eni celis dñs formaui arctu
 ru. quia inhonorem deductis

Daniel

aptis. in celesti conuersatione funda
uit ecclesiam. Formato quoque arcuro
fecit orionas. quia roborata fide uni
uersalis ecclesie. contra procellas mun
di edidit martires. Edictis quoque ori
onibus protulit hyadas. quia conuales
centibus contra aduersa martiribus.
ad infundendam ariditatem humanorum
cordium doctrinam contulit magistrorum.

Isti itaque sunt astroz spiritualium ordi
nes. qui dum sumis uirtutibus emi
nent. semper exsuperant lucent. Sed
post ista quod restat. nisi ut sancta ecclesia
laboris sui fructum recipiens. ad ui
dendam supernam patriam interna pue
niat. Unde apte quia dixit qui
facit arcum & orionas & hyadas. pro
tinus addidit. & interiora austru.

Quid namque hoc in loco austris nomine.
nisi feruor sancti spiritus designat. Quo
dum repletus quisque fuerit. ad amorem
patrie spiritualis ignescit. Unde
& sponsi uoce in canticorum canticis
dicitur. Surge aquilo & ueni auster.
perfla ortum meum. & fluant aroma
ta illius. Austro quippe uenien
te aquilo surgens recedit. cum ad
uentu sancti spiritus expulsus antiquus
hostis. qui in corpore mentem con
strinxerat deserit. Atque ortum spon
si auster perflat. ut aromata deflu
ant. quia nimirum dum sanctam ecclesiam
donorum suorum uirtutibus spiritus

ueritatis impleuerit. ab ea longe lateque odo
res boni operis spargit. Interiora ergo austris
sunt. occulta illi angelorum ordines. & secretis
tissimu patrie celestis secretis. quos implet
calor spiritus sancti. Illuc quippe sanctorum animarum.
& nunc corporibus exiit. & postea corpo
ribus restituta pueniunt. & quasi astris
inabditis occultantur. Ibi per diem quasi in
meridiano tempore ardentius solis ignis
accendit. quia conditoris claritas. mor
talitatis nostre iam pressa caligine mani
festius uidetur. Et uelut speris radius.
ad spacia altiora se eleuat. quia deseme
ipso nos ueritas subtilius illustrat. Ibi
lumen intus contemplationis sine in
terueniente cernitur umbra mutabilita
tis. Ibi calor summi luminis. sine ulla
obscuritate corporis. Ibi inuisibiles
angelorum chori. quasi astris inabditis
emicant. Qui eo nunc ab hominibus
uideri nequeunt. quo flama ueri lu
minis altius profundunt. Valde itaque
mirum est. quod missis aptis dominus celos te
tendit. quod reuerentis persecutionum timo
ribus maris fluctus gradientis repressit.
quod solidata ecclesia arcuorum statuit. quod
roboratis contra aduersa martiribus
orionas misit. quod repletis in tranqui
litate doctoribus hyadas protulit. Sed
post hec ualde est ammirabile quod sanctum
nobis celestis patrie. quasi interiora
astris preparauit. Pulchrum est omne
hoc quod quasi in celi facie de diuina

Cantica canticorum

dispensatione cernit. sed longe illud & incōparabiliter pulchrius adq̄t inuisibiliter puenit. Vnde bene iterum sponsus in sponse suę laudibus dicit; Quam pulchra es amica mea. quā pulchra oculi tui colūbarū. absq̄e eo qđ intrinsecus latet; Pulchram narrat. & pulchram replicat. quia alia ei est pulchritudo morum. in qua nunc cernit. atq; alia pulchritudo p̄miorū. in qua tunc p̄conditoris sui speciem subleuat. Cui membra uidelicet omnes electi quia aduincta simpliciter incedunt. ei oculi columbarum uocant. Qui magna luce irradiant. quia & signis miraculis coruscant; Sed quantum est omne hoc miraculū qđ uideri potest. illud de internis miraculū est mirabilius. qđ uideri nunc non potest; De quo illic apte subdit. Absq; eo qđ intrinsecus latet; Magna quippe est gr̄a apti operis. sed longe incōparabilis occultę remunerationis. Qđ ergo p̄beatū iob astrę nomine. hoc salomonis uocibus oculorū appellatione signat. Et qđ psalomonē dicit. absq; eo qđ intrinsecus latet. hoc nobis beat⁹ iob intimat. cū austru interiora commendat. Sed ecce sēsuir exteriora nominans. interiora considerans. apta narrans. occulta penetrans. omne qđ interius exteriusq; agit. dicere conat. Sed opera sūmę magnitudinis. quando explicat lingua carnis. Vnde apte mox hęc eadē opera melius descri-

bendo cōphendit dicens. Qui facit magna & incōphensibilia & mirabilia quę non est numerus; Diuine fortitudinis facta tunc uerus explem⁹. cū hęc nos explere n̄ posse cognoscimus. Tunc facundius loquim⁹. cū ab his obstupescendo reticemus. Ad narranda quippe di opera. habet defect⁹ noster quā sufficienter exerat lingua suam. ut quę cōphendere idonee non ualeat. hęc idonee mir⁹ laudet; Vnde bene p̄psalmistam dicit; Laudate eum in potentatibus ei⁹. laudate eū secundū multitudinem magnitudinis eius. Ille quippe dñm secundū multitudinē magnitudinis laudat. qui se succumbere meris laudis expletione considerat; Dicit ergo; Qui facit magna & inscrutabilia & mirabilia. quę non est numerus; Videlicet magna uirtute. & inscrutabilia ratione. innumerabilia multiplicitate. Diuina ergo opera quę explere dicendo non potuit. facundius deficiendo definiuit; Sed inconsideratione rerū. cur longe extra nos ducim⁹. qui hoc ipsū quoq; qđ erga nos agit ignoram⁹. Vnde & apte subiungit; Si uenerit ad me non indebo eum. & si abierit non intellegam eū.

Psalm⁹

M.

h
Deceptio
superior

Sedulum quippe ab internis gaudiis ge-
nus humanum exigente culpa men-
tis oculos perdidit. & quo meritorum
suorum passibus gradum nescit. Sepe
enim donum est gratia quae nam deputat.
& sepe diuinae distractionis ira est.
quae gratiam putat. Haec plerumque gratiam
estimant dona uirtutum. & tamen eis-
dem donis elatus corrumpit. Plerumque
uelut iram metuit aduersa tenta-
tionum. & tamen eisdem temptatio-
nibus pressus. ad uirtutum custodiam
cautior exurgit. Quis enim deo se
propinquare non estimat. cum supernis
exercere muneribus agnoscit.
cum uel prophetiae donum uel doctrinae
magisterium percipit. uel ad exerce-
dam curationum gratiam conualescit.
Et tamen sepe mens dum de uirtutis
suae securitate resoluit. insidiam
te aduersario inopinante culpe te-
lo perforat. Et in deo infernum
longe sit. unde ei ad tempus sine
cautele custodia propinquauit. Et
quis se derelictum iam gratia diuina
non deputat. cum per experimentum
mundicie lascessit se carnis tempta-
tionibus uidet. inhonesta ad animam
congeri. & ante cognitionis ocu-
los nonnulla inprobata & immunda uer-
sari. Et tamen cum fatigant ista
nec superant. nequaquam pro polluta-
tione trucidant. sed per humilitatem

seruant. ut infirmum se animus inceptatio-
ne deprehendens. totum se ad diuinitatis ad-
iutorum conferat. & sui fiduciam fun-
ditus amittat. Sicque fit ut inde ab omni
deo inherat. unde se ad deum profundius ceci-
disse suspicabat. Accessus igitur recessusque
deum a mente nostra minime cognoscit. quo-
usque rerum alternantium finis ignorat.
Quia de temptatione incertum est utrum
probare an trucidare. Et de donis nequaquam
deprehendit. utrum hic desertos remunere-
rent. an inuisa nutrant. ut ad patriam
perducant. Homo ergo ab internis gau-
diis semel pulsus. clausas contra se ianuas
secreti spiritualis aspiciat. atque ad semetip-
sum foras peccatis in carne gemat. &
cecitatis suae dampna considerans dicat.
Si uenerit ad me non uidebo eum. & si
abierit non intellegam. Acsi apte de plo-
re dicens. Postquam sponte semel ocu-
los perdidit. quoniam quiescente noctis cecitatem
patior. nec ortum iam nec occasum solis
agnosco. Et tamen homo qui infirmi-
tatis poena perimit. & cecitatis suae caligi-
ne grauat. ad supernae lucis iudicium
propinquat. ut suorum actuum rationem red-
dat. Unde mox subdit. Si repente
interrogat. quis respondebit ei. Repen-
te deus interrogat. cum nos ad districtio-
nem sui examinis inopinatos uocat.
Sed interrogationi illius respondere
homo non sufficit. quia si remota tem-
perata pietate discutitur. in nullo examine

etiam iustorum vita succumbit. Vel certe interrogat. cum duris nos percussio-
 nibus pulsat. ut cum mens nostra magna dese intranquillitate estimat. semetipsam ueraciter qualis sit in perturbatione deprehendat. Et plerumque quomodo percussus gemit. sed respondere non sufficit. quia et ipsa ei percussio-
 nis suae aduersitas displicet. sed tamen semetipsum homo considerans tacet. et diuina iudicia discutere metuit. quia esse se puluerem agnoscat. Unde et per paulum dicitur. O homo tu quis es qui respondeas deo? Respondere deo non posse conuincitur. qui homo nominatur. Quia pro hoc quod de humo sumptus est. iudicia suprema discutere dignus non est. Unde hic quoque apte subiungitur. Uel quis dicere potest. cur ita facis? Auctoris facta semper indiscussa ueneranda sunt. quia iniusta esse nequaquam possunt. Bati-
 onem quippe de occulto eius consilio querere. nihil est aliud quam contra eius consilium supbire. Cum ergo factorum causa non deprehenditur. restat ut sub factis illius cum humilitate taceat. quia nequaquam sufficit sensus carnis. ut secreta penetret maiestatis. Qui ergo in factis dei rationem non uidet. infirmitate sua considerans. cur non uidet rationem quam uidet? Unde et per paulum quoque;

subsequentem adiungit. Hum quid dicitur fragmentum ei quise finxit. quare me fecisti sic? Quo enim se cernit fragmentum diuini operis. eo semetipsum redarguit. ne contra manum resurget operantis. quia qui benigne quod non erat fecit. quod est iniuste non deserit. Ad semetipsam ergo in percussione mens redeat. et quod adprehendere non ualeat non requirat. nisi diuinae irae causa discutatur. amplius discussa pro uocet. et quam placare humilitas poterat. inextinguibiliter supbia accendat. Unde apte quoque de hac eadem materia per paulum subditur. Si cuius resistere irae nemo potest. et sub quo curuantur qui portant orbem. Mirum ualde est quod irae dei nullum posse resistere dicitur. cum multos indignationi superbiae animi aduersionis obuiasse eloquia diuina testentur. An non irae dei moyses resistit. qui pro cadente populo erectus ipsum superbiae percussio-
 nis impetum mortis suae oblatione restrinxit dicens. dimitte illis hanc notam. alioquin dele me de libro quem scripsisti. An non irae dei aaron resistit. cum inter uiuentes ac mortuos turbulum superstitit. atque animi aduersionis ignem incensi fumo temperauit. An non sinees irae dei resistit. qui luxuriantes cum aligenis in ipso coitu trucidans. zelum suum diuinae indignationi

Paulus

Moy'ses

Aaron

Sinees

D. n.

E

Dauid

helias

obtulit. & furorē gladio placuit. Anni
dauid iuxta di restitit. qui anglo ferientem
se offerens. placationis grām eante tēp^o
ppositū exigit. Annon helias iuxta di res
titit. qui longo iam tēpore terra aren
te subducta de celo pluuias. uerbo
reuocauit. Quomodo igitur diuine
iuxta nullum posse resistere dicitur. cui multos
sepe restitisse exemplis existentibus de
monstrat. Sed si subtiliter & hec beati
iob eloquia & illorum facta pensamus.
& uerū cognoscimus quia diuine iuxta
non resistit. & uerū quia multi sepe
resistunt. Omnis enim seī qui iuxta di
obuiant. ab ipso accipiunt. ut con
tra impetum percussionis eius oppo
nant. Atque ut ita dixerim cū ipso
se erigunt contra ipsum. eosque diu
na uis sibi opponit secum. quia in eo
quod aduersum se uentis iram foras op
tinent. uirtus eos grā irascentis fouet.
Et famulantes interius leuat. quos
quasi aduersantes exterius tolerat.
Portat ergo contradictionē deprecantiū
quā aspirat. & uelut nolenti im
ponit. quod ab ipso ut fiat imperatur.
Moysi & enim dicit. Dimitte me ut
irascat furor meus contra eos. & de
leam eos. faciamque te ingentem mag
nam. Quid est seruo dicere dimitte
me. nisi deprecandi ausum prebere.
Ac si ei apte diceretur. Pensā quan
tū apud me ualeas. & cognosce quā

obtinere poteris. quicquid pro popu
lo exores. Quod quia hac mente agit.
statim uenia subiuncta testatur.
Cum uero supra indignatio sese ut
ita dixerim medullit mouet. hanc
oppositio humana non retinet. nec
se utiliter cuiuslibet deprecatio obi
cit. cū semel deus aliquid abutamus iras
cendo disponit. Hinc enim quod mo
yses qui reatum totius plebis apud
dominū suis precibus terret. dumque se obi
cem obtulit. diuine iracundiam
placuit. Ad petra horeb
ueniens. & pro aqua exhibitione
diffidens. repromissionis terram
ingredi domino irascente non potuit.
Et sepe hac dote affligitur. sepe desi
derio se excitante turbat. & dispo
sitionis iracundiam repellere
a se & ipso non ualuit. qui hanc
uolente domino & a populo amouit.
Hinc dauid qui prostrata plebe
post modum angli gladium prece
conpescuit. prius plorans & euulans
nudis pedibus filium fugit. Et
quo usque perpetrati facinoris ultio
nem ad plenam receperit. iram diuine
quaquam ualuit pro se & ipso tem
perare. Hinc helias ut sicut homo
parum aliquid quasi de diuina
anim aduersione sentiret. qui uer
bo eglos aperuit. ante indigna
tionem mulieris territus pro deserto

fugit. & psem & ipso infirmat infor
 midine. qui furorem di placat alus
 pinteruentionem. Ite igitur di &
 resisti uale. quando ipse qui irascit
 optulat. & resisti omnino non uale.
 quando se & adulescendum excitat.
 & ipse pccem que ei fundit non aspirat.
 Hinc ad hieremiam dr. Tu ergo noli ora
 re pro populo hoc. & ne assumes peis lau
 dem & oratione. quia non exaudiam in
 tempore clamoris eorum ad me. Et rur
 sum. Si steterit moyses & samuel coram
 me. non e anima mea ad populum istum;
 Quia mre queri ualut potest. cur relic
 tis tot antiquioribus patribus. ad effun
 dendam pccem. moyses & samuel tantu
 modo prestantius elegantiusq; nominant;
 qd tam facile agnoscimus. si ei qui dili
 gere & inimicos pccit. caritatis merita
 pensamus. Conditoris namq; auribus
 illa maxime oratio commendat. que
 p inimicis quoq; intercedere nititur.
 Unde & psem & ipsam uertitas dicit. Orate
 ppsequentibus & caluniantibus uobis;
 Et rursum. Cum stabitis adorandum.
 dimittite si quid habetis aduersum
 alteru. Cum uero patru priorum
 facta sacro eloquio describente reuol
 uimus. moysen & samuelem exorasse
 paduersantibus inuertim. Vn quip
 pe eorum seuentis populi psecutio
 ne fugit. & tamen pitta sui pseru
 toris interuenit. Alter ex principatu

populi deiecit. ipsis suis aduersarius die;
 A bit ame hoc peccatu in dno. quo min
 cessem orare puobis. Quid est ergo in
 difficultate depcandi moysen & samu
 elem deducere. nisi aptius indicare.
 quia eius ire neq; illi siastarent obfiste
 rent. quidcirco pamicis interueni
 re citius possint. quia apud hunc in
 tercedere & p inimicis solerent. Hinc
 ad rande uidgam dr. Uaga in
 imici p cussite castigatione
 crudeli. Et rursum. Quid clamas
 ad me sup contritione tua. Insanabi
 lis est dolor tuus. Vir igit ses aspiciat.
 quia nullius interuentu diuina ira
 restringitur. cum implacabiliter ex
 citatur & dicit. Ds cui resistere ire
 nemo potest. Qd bene & ad speciale
 intellectum ducim. si eide plebis is
 rabelitice dampna pensamus. Qua
 redemptor p dispensationis sue myste
 rium ostensus supbientem deseruit.
 atq; ad cognitionis sue gra gences
 uocauit. Unde & apte mox subdit.
 Sub quo curuant qui portant orbem.
 Ipsi & eni orbem portant. qui curas
 p sentis seculi tolerant. Tantoru
 quippe pondera unus quisq; sustine
 re compellitur. quantas in hoc mun
 do principatur. Unde & terre prin
 cept non incongrue greco eloquio
 basileus dicit. Laos eni populus in
 terpretatur. Basileus igit basis

hieremias

ite

Evang

ite

pheta

ite

s

s

s

n

Quid sit ba
sileus

laus uocari. Quod Latina uidelicet lingua.
basis populi dicitur. Quia uidelicet ipse
super se populum sustinet. qui motus
illius potestatis pondere fixus regit.
Quo enim subiectorum suorum onera
tolerat. eo quasi super positam basi
columnam portat. Beatus igitur iob
uirtute prophetici spiritus plenus aspiciat.
quod uidea deseritur. atque ad diuinitatis
cultum gentium principes
inclinantur. et dicat. Domine cuius
resistere iri nemo potest. sub quo
curuantur qui portant orbem. Acsi
apte fateatur dicens. Et subiectos
quondam districte deseris. et crea-
tas potestates gentium misericorditer
flectis. Quiauis pro hoc quod dicitur. sub
quo curuantur qui portant orbem.
possunt et angelice uirtutes intel-
legi. Ipsae enim orbem portant. que
regendi curas administrant. pau-
lo attestante qui ait. Nonne omnes
sunt administratori spe in ministe-
rium missi. propter eos qui heredi-
tatem capiunt salutis. Ait ergo.
Domine cui resistere iri nemo potest. sub
quo curuantur qui portant orbem.
Acsi humilitate omnes creature conspici-
at. et tremefactus dicat. Quis infir-
morum hominum tuis nutibus ob-
uiat. cuius se formidini et uirtutes
angelice inclinant. Vel certe quoniam
cum curuamur superiora non cernimus.

Laus

Directi essent illi subtilissimi spiritus si
plene potentiam eius maiestatis
attingerent. Sed qui orbem por-
tant. sub domino curui sunt. quia di-
uinitatis eius celsitudinem quamuis
subleuate uideant. nec uirtutes
tamen angelice comprehendunt.
Quia uir iustus pro infirmitate non
penetrans. sed hanc ut eumque ex sub-
iectis summorum spirituum ministe-
rius pensans. ad considerationem se-
ppriam sollicita humilitate recol-
ligit. sibi que coram se pro potestate su-
preme magnitudinis uisisset dicens.
Quanti ergo ego sum. ut respondeam
ei et loquar uerbis meis cum eo.
Acsi apte dicit. Si creatura illa hunc
considerare non sufficit. que car-
ne non premitur. qui mente de eius
ego iudicis disprito. qui pondere
corruptionis angustor. Sicut autem
sepe ad nos uerba dei sunt iudicia
illius que nostrorum actuum senten-
tiam loquuntur. ita uerba nostra ad
deum sunt. opera que exhibemus.
Sed cum deo loqui uerbis suis ho-
mo non ualeat. qui apud subtile
eius iudicium nullam desuis acrob-
fiduciam tenet. Unde et apte sub-
dit. Qui si etiam habuero quippiam
iustum non respondebo. sed meum
iudicem deprecabor. Ut enim sepe
diximus. omnis humana iustitia

iniustitia eē conuenit. si districte
iudicetur. Recte ergo post iustitiā
indigē. ut que succumbere dis
cussa poterat. ex sola iudicis pieta
te conualescat. Que cum plene
apfectoribus habetur. habere de
illa quippiam dicit. quia mens
humana & conphēntā uix pagit.
& ualde extrema sunt que conp
hendit. Dicit ergo. Qui si habu
ero quippiam iustum non respon
debo. sed meum iudicem dep̄cabor.
V elut si aptius fateat̄ dicens. Et si
adopus uirtutis excreuerō. adui
tam non exmeritis. sed ex uenia con
ualesco. Recte itaq; inuincendum
est cum recta agim̄. ut omē qd̄
iusto uiuimus. ex humilitate con
diamus. Sed plerumq; ipsa nra
dep̄catio. tā multas cogitationibus
quatt̄. ut p̄ne a conspectu iudi
cis repulsa uideat̄. Et sepe hanc
creator misericors percipit. sed quia
illibatam se ut uult exētere non
ualē. sup se iudicium rephatio
nis pauē. Unde & subdit̄. Et cū
inuocantem me exaudierit. non
credo qd̄ exaudierit uocem meā.
P lerumq; & enim mens diuini amo
ris igne accendit̄. atq; ad intuen
da celestia & archana subleuatur.
A d summa iam rapitur. & p̄fecto de
siderio conpuncta. ab infimis alienat̄.

Sed repentina tēptatione p̄cussa. que
intentione forti erecta in dñō fu
erat. obortis cogitationibus transfixa
curuat̄. ita ut se ipsam discernere
nequeat. atq; inter uicia uirtutesq;
dep̄hēnta. ex qua parte sit ualen
tior non agnoscat. Nam sepe ad hoc
usque p̄ducitur. ut miretur quo
modo tam summa conphēndit.
quam cogitatio illicita polluit.
Et rursū quomodo illicitam cogi
tationē recipit. quā super se ua
lide feruor sp̄s rapit. Quos alter
nantes cogitationū mot̄ in animo.
bene psalmista intuens ait. Ascen
dunt usq; ad cęlos. & descendunt
usq; in abissos. Usq; ad cęlos quippe
ascendimus. cū summa penetramus.
Sed ad abissos usq; descendimus. cum
repente a contemplationis culmine.
p̄turpia temptamenta deiciuntur.
Motus itaq; animę dum inter uota
& uicia alternant. nimirū sibi cer
titudinē exauditionis obturbant.
Recte ergo dicit̄. Et cū inuocantē me ex
audierit. non credo qd̄ exaudierit
uocē meam. quia mens ex ipsa sua
mutabilitate fit trepida. & p̄ hoc
qd̄ nolens patit̄. repulsam se abieci
tamq; suspicat̄. Libet intueri uir
tes quanta se subtilitate diiudicat.
nequid in illo iudicia diuina re
prehendant. Infirmiorem nāq;

suam intuentis ait; Quantus ego sum
qui respondeam ei & loquar uerbis
meis cum eo. De iustis super meritis
non confidens, sed ad solam se spem postu-
lationis conferens subdit; Qui etiam
si habuero quippiam iustum non respon-
debo, sed meum iudicem deprecabor.
Sed de ipsa quoque postulatione pau-
dus adiungit; Et cum inuocante me exau-
dierit non credo quod exaudierit uocem
meam. Cur tanta circumspectione tre-
pidat. Cur tanta sollicitudine for-
midat. Nisi quia terrorem iudicis ex-
trema districtione considerat. & cum
discussionis illius non ferens, omne quod
gerere se sibi insufficientem pensat. Unde
et per prophetam subdit; Inturbine enim
conterit me. Peccator quisque intur-
bine atterit, qui erectus in tranquillitate
uidebatur. Quia quae diu supra
na longanimitas tolerat, extrema
iudicii seueritas necat. Quis recte
turbo dicitur, quia inclementorum commo-
tione reuelatur. psalmista attestan-
te qui ait; Dominus manifestus ueniens, dominus
noster & non illebit; Ignis in conspectu
illius ardebit, & in circuitu eius tem-
pestas ualida. Unde et propheta quoque
alius dicit; Dominus in tempestate & turbi-
ne uisus eius. In quo nimirum turbi-
ne idcirco iustus nequaquam conteritur,
quia semper hic sollicitus metuit ne
conteratur. Perpendit namque adhuc

Psalmi

Propheta

in praesentis uitae tenere constitutus.
humanis actibus exactor operum
quam districtus appareat, qui quosdam
tunc reatu culpe originalis asserie-
tos, etiam sine operibus damnat;
Unde recte uir sanctus ex humani gene-
ris uoce per prophetam adiungit; Et multa-
plicauit uulnera mea, etiam sine
causa. Non nulli etiam prius absen-
ti luce subtrahunt, quae ad praesens
bona malae merita actiue uitae per-
ueniant; Quos quia a culpa origi-
nis salutis sacramenta non liberant,
& hic ex proprio nil egerunt, & illuc
ad tormenta perueniunt. Quibus
uulnus unum est corruptibilis nasci,
aliud carnaliter immori. Sed quia
post mortem quoque eterna mors
sequitur, occulto eis iustoque iudicio
etiam sine causa uulnera multi-
plicant. Perpetua quippe tormen-
ta percipiunt, qui nihil ex propria
uoluntate peccauerunt. Hinc namque
scriptum est. Non est mundus in con-
spectu eius, nec unius diei infans
super terram; hinc per se et ipsam ue-
ritas dicit; Nisi quis renatus fuerit
ex aqua & spiritu sancto, non potest
introire in regnum dei. Hinc pau-
lus ait; Iratus natura filii uitae,
sicut & ceteri. Qui itaque nullum
proprium adiungens, ex solo originis
reatu perimit, quid iste in illo extremo

examine quantum ad humani sensus aesti-
 mationem. nisi sine causa uulneratur.
 Sed tamen sub diuina distractione iustum
 est. ut pro pago mortalis uelut infructu-
 osa arbor & in ramis serua & amaritudi-
 nem quam traxit ex radice. At enim;
 Inturbine enim conterit me. & multa-
 plicauit uulnera mea & iam sine causa.
 Aesi apte humani generis damna con-
 siderans dicat. Districtus iudex quia eos
 animaduersione trucidat. quos culpa
 propriae actionis damnat. si & illos in-
 eternum percutit. quos reatus arbitrio
 non addidit. que nimirum dicta. nec
 ab eodem iob specialiter discrepare cog-
 noscimus. si hec quam uere prolata
 sunt indagamus. Semper ipsum namque
 subtiliter pensans atque in omni actione
 diiudicans. superne distractionis uim
 quanta sollicitudine permescat. insi-
 nuat dicens. Inturbine enim conte-
 rit me. Idcirco hunc semper & intoran-
 quillitate timeo. quia pro flagella qua-
 lis inturbine ueniat non ignoro. Que
 flagella scilicet & metuens peruidit.
 & peruidens perculit. Unde subiungit.
 Et multiplicauit uulnera mea & iam
 sine causa. Ut enim sepe iam diximus.
 nequaquam beatus iob percussus est. ut in eum
 percussio uitium tergeret. sed ut me-
 ritum auget. Vulneratum se itaque
 sine causa asserens. hoc de se foras loquitur.
 quod de illo ueritas in occulto testatur

dicens. Comouisti me aduersus eum.
 ut affligerem eum frustra. Vir ergo
 se superbe non dicit. quod ueraciter dicit.
 nec per hec uerba a rectitudine discrepat.
 proque iudice non discordat. Qui eo-
 rundem protinus uulnerum conti-
 nuacionem exprimit. cum subiungit.
 Non concedit quiescere spiritum meum.
 & imple me amaritudinibus. Sepe
 iustus exercitium uirtutis est. sola
 exterius aduersa toletare. Sed ut
 eorum uires certamen plene proba-
 tionis erudiat. hos non nunquam & fo-
 ris tormenta lacerant. & inter tempta-
 menta castigant. Unde uir se imple-
 tum se amaritudinibus asserit. quia
 cum flagella exterius tolerat. illud
 est grauius quod de temptatione aduer-
 sarum intamatis portat. Sed inter
 hec mitigat uim doloris. considera-
 ta equitas & potentia ferientis. Unde
 subiungit. Si fortitudo queritur.
 robustissimus est. Si aequitas iudicium.
 nemo pro me audeat testimonium dice-
 re. Ille quippe uitae causas examinat.
 qui has patientum testimonium non
 explorat. quia qui districtus quan-
 doque ostendit inlatoe poene. ipse diu-
 taciter extitit testis culpe. Hinc &
 enim per prophetam dicitur. Ego sum iudex
 & testis. hinc rursum ait. Tacui.
 semper filii. patientis fui. sicut partu-
 riens loquar. Parturiens namque

aph
 ite

cū dolore cicit. quod diu in abditiis eū
pondere portauit. Post longū ergo
silentiū. sicut parturienti dñs loquit̃.
quā qđ apud se nunc tacitus tolerat.
inultione quandoq; iudicij. quasi cū
dolore manifestat. Sed requirendis
nobis est iste uir iustus. si pro testi
monium dicere quisq; p̃sumere.
numqđ hunc arcatu liberare. & si
huic alius testimoniū non impendit.
numquid ad p̃ferendum p̃ se testimo
niū saltem ipse conualescit. Sequit̃.

Si iustificare me uolueris. & meū con
dempnabit me. Si innocentē osten
deris. prauū me conp̃babit. Ac si apte
dicat. Quid de alio loquor. qui ipse
testimoniū ferre n̄ ualeo. Sed qđ
innocentię tuę testificari n̄ suffi
ciat. nūquid hoc ipsū quia innocen
tiā habeas scis. Subdit. Etia si sim
plex fuero. hoc ipsū ignorabit ani
ma mea. Plerumq; si scim⁹ bona que
agim⁹. ad elationē ducim⁹. Si nesci
mus. minime seruam⁹. Quis enim
aut de uirtutis suę conscientia. n̄
quantulū cūq; supbiat. Aut quis
rursū bonū in se custodiat. qđ igno
rat. Sed contra utraq; qđ sup̃est.
nisi ut recta que agim⁹ sciendo nesci
am⁹. Ut hęc & recta estimem⁹ &
minima. quaten⁹ ad custodia sen
sitiuē anima scientia rectitudinis.
& in tumore n̄ eleuē estimatio mi

norationis. Sed sunt n̄ nulla que
sciri a nobis nequeunt. etiā cū gerunt.
Hanc sepe recto studio contra delin
quentium culpas accendim⁹. & cū
ultra equitatis metas purā rapimur.
hoc & elū iustę distributionis estimam⁹.
Sepe officium p̃dicationis assumimus.
ut p̃ hoc fraternę utilitati seruam⁹.
Sed nisi placeamus cui loquim⁹. nequa
quā libentē accipit. qđ p̃dicamus.
Cumq; placere mens utilitē studet. ad
amorem laudis p̃prie turpit̃ deflu
it. & que acaptiuitate uiciorū alias
curabat crueri. ipsa suis fauoribus
incipit capta seruire. Quasi latron
culus quippe est. appetitus laudis
humani. qui recto tenere gradi
entibus exlatere uingit̃. ut ex oc
cultis educto gladio gradientium
uita trucidet. Cumq; p̃positę uti
litatis intentio. ad studia priuata
deducit. horrendo modo unum
idēq; opus culpa pagit qđ uirtus
inchoat. Sepe & ab ipsis exordi
is aliud cogitatio expectit. aliud
actio ostendit. Sepe se fidelem
sibi nec ipsa cogitatio exhibet. quia
aliud ante oculos mentis uersat.
& longe aliud ex intentione festinat.
Hā plerūq; non nulli trena p̃mia ap
petunt & iustitiā defendunt. seq;
innocentes estimant. & eē defen
sores rectitudinis exultant. Quib⁹

multitudinis
Moysen

si spes nummi subtrahit. a defensione
 protinus iustitiae cessatur. Et tam
 defensores se iustitiae cogitant. sibiq; de
 assertionem blandiunt. qui nequaquam rec
 titudine. sed numeros querunt. Quos
 contra bene pmoysen dicit. Iuste
 qd iustum est exequeris. In iuste quip
 pe quod iustum est exequit. qui ad
 defensionem iustitiae non virtutis emu
 latione. sed amore pmi temporalis exci
 tatur. In iuste qd iustum est exequit.
 qui ipsa qua p tendit iustitiam. ue
 nundare minime uerec. Iuste ergo
 iustum exequi e in assertionem iusti
 tiae. eandem ipsam iustitiam querere.
 Sepe recte agimus. & nequa qua pma
 nequaqua laudes ab hominib; expec
 tamus. Sed tamen mens in sui fidu
 ciam erecta. his aquibus nihil ex
 petit placere contempnit. Eoru
 iudicia despicit. seq; male liberam
 p abrupta elationis rapit. & inde
 sub uicio peius ruit. unde quasi de
 uictis uicis nullis se appetitionib;
 subiacere gloriat. Sepe du nos me
 ipsos plus iusto discutim. de ipso
 discretionis studio indiscretius
 erram. Et mentis nre acies. quo plus
 cernere nitit. obscurat. Quia & qui
 importune solis radios aspiciunt tene
 brescit. & inde nil uidere compellit.
 unde uidere amplius conat. Quia
 igit ab inquisitione nra torpentes

nos omnino nescimus. aut si subtili nos
 discussione requirimus. plerumq; int
 uirtia uirtutesq; caligamus. Recte er
 go nunc dicit. Etia si simplex fuero
 hoc ipsu ignorauit anima mea. Ac si
 apte dicit. Conditoris contra me
 iudicia qua temeritate redarguo.
 qui ipsum me ex infirmitatis caligi
 ne ignoro. Unde bene p prophetam dicit.
 Dedit abyssus uocem suam. ab altitudine
 fantasiae suae. Abyssus quippe fantasiae.
 altitudinem portat. cum humanus
 animus ^{ab} inmensa cogitatione caligo
 sus semetipsum aia discutiendo non
 penetrat. Sed ab hac altitudine uo
 cem dare est. quia dum se deprehendere
 non potest. cogit in admirationem
 consurgere. ut eo pseruari non au
 deat qd sup ipsu est. quo incompre
 hensibilitate sua ipse cogitans non
 ualeat inuenire qd est. Sed iustorum
 corda qui ad pfectu se examinare
 nequeunt. egre hoc exiliu cecit
 atas fer. Unde & subdit. Et cede
 bit me uite mee. Tede uultum
 uiuere. quia & operando uitam
 non desinit querere. & tam ei de
 uite suae meritum n ualeat inuenire.
 Libram quippe examinis asini in
 timet equitatis trahit. & inde er
 ga effectum inuentionis deficiet. un
 de sup se rapt. aduim inquisitio
 nis exerescit. Sed est consolatio

Psalm.

nūq̄ caliginis reducta ad animū. iusta
& incomprensibilis potentia conditoris.
Quis & iniquos sine ultione non deserit.
& rectore iustitiam. incomprensibilitatis
immensitate transcendit. Unde apte
subiungit. Unū est qđ locut' sū. & in
nocentē & impium ipse consumit. In
nocens a creatore consumit'. quia quan
tā libe & eius simplicitas fuerit. diuine
magnitudinis simplicitate deuoratur.
Quāuis enī simplicitatē studiose ser
uemus. ex consideratione tamen inti
mę puritatis ostendit'. qđ hęc ipsa
quā agim' simplicitas n̄ sit. Impius
quoq; a conditore consumit'. quia do
euncta mirabiliter ordinante. ipsis
suis ^{uersus} uirtutibus ei' impietas ligatur.
Hanc inde se supplicis & nesciens implicat.
unde se aliquid facere scientē exultat.
Quia igit' omps d's. & bonę innocen
tiam simplicitate superat. & malorū
astutiā penetrans damnat. recte nū
q̄ d's. Unū est qđ locut' sū. & inno
centē & impium ipse consumit. Ac si apte
diceret. Hoc apud me uerbum cogi
tationis ptuli. quia nec innocens
si districte discutior apparebo. nec
impius si apud me latere uoluerō
asupn' examinis acumine abscon
dor. Quā districtus uidere euncta con
p̄hendens mirabilē occulta malicię
penetrat. & suis hanc inuentionibus
bene ordinans damnat. uel certe &

innocentē & impium ipse cōsumere dicitur.
quia quāuis inmensitas uita diu
si sint. primę tamen culpe merito eq̄
ad carnis interitū p̄trahunt'. Unde &
psalomonē dicit. Morit' doctus similē
ut indoctus. Et rursus. Cuncta sub
iacent uanitati. & omnia p̄gunt
ad unum locum. De terra facta sunt.
& in terram pariter reuertunt'. Se
quit'. Si flagellat. occidat semel.
& non de penis innocentū rideat.
Quis hęc non p̄supbiam plata crede
re. nisi sententia iudicis audire qui
ait. non estis locuti coram me rec
tū. sicut seruus meus iob. restat ergo
ut nullus auctoris uerba reprehende
re audeat. quę constat quia iudex
laudat. Sed tanto inimicis suis
cauti' subtili usq; rimanda sunt.
quanto durius foras sonant. Vir & enī
sēs humani generis damna considerans.
unde & quo uenerit pensans. qđ homo
pollicente aduersario boni maliq; sci
entiam appetens. seire p̄didit etiam
sem̄ ipsum ut ueracit' dicit. Etia
si simplex fuero. hoc ipsum ignora
uit anima mea. Qđ post expulsiōnis
penā. flagella quoq; correptionis sul
tanē. & adhuc ad carnis t̄ certe ad men
tis interitum etiam post tormentū
tendit. ut recte dicit. & innocentē
& impium ipse consumit. mediato
ris contra hęc grām requirit & dicit.

Si flagellat occidat semel; nos enim
 quia eadō mente recessimus & carne
 ad puluerē redimus; pena duplici
 mortis astringimur. Sed uenit ad
 nos qui p nobis sola carne moreret.
 qui simplam. suā duplę nr̄e coniu-
 geret. anos ab utraq; morte liberaret.
 De qua p paulum dr̄. Qd autē mortuus
 est. ^{p peccato} mortuus est semel. Vampna ergo
 uir sēs nr̄e corruptionis aspiciat.
 & unā quę duas nr̄as destruat mor-
 tem mediatoris querat. atq; hanc de-
 siderans dicat. Si flagellat. occidat
 semel. Sed ecce quasi humilitate re-
 ntit. quod p̄tinus subinfert. Et non
 de penis innocentū rideat. Qd tam
 ualde humillimū sine difficultate
 cognoscimus. si humili hoc mente pen-
 samus. Cunctis & enī lique. qd omē
 desiderium pena est. cū differtur.
 salomone quoq; attestante qui ait.
 Spes quę differtur affligit animā. Ri-
 dere autē est dī. humane nolle afflicti-
 oni misereri. Vnde psalomonē rursū
 dñs rep̄bis in culpa duranti. dicit. Ego
 quoq; in interitu ur̄o ridebo. id ē afflic-
 tioni ur̄ę nulla pietate compatior. An-
 te redeptoris igit̄ aduentū penam
 suam electi om̄s habuerunt. qui estu-
 ante desiderio incarnationis eī miste-
 rium uidere cupier̄. ipso attestante
 qui ait. Multi dico uobis iusti & p-
 phetę uoluerunt uidere quę uidetis.

& non uiderunt. Penę itaq; inno-
 centū sunt desideria iustorū. Quo-
 usq; ergo electorū suorū uota dñs n̄ cōpa-
 tiens distulit. qd aliud quā penas in-
 nocentū risit. Itaq; uir sēs uenturi
 redeptoris dona considerans. & uo-
 torū suorū dilationē grauit̄ tolerans
 dicat. Si flagellat occidat semel.
 & non de penis innocentū rideat. Ac
 si apte exorē dicens. Qd uita nr̄a
 cotidie flagello uindictę p culpa
 atteritur. ille iam ueniat qui p no-
 bis semel sine culpa moriat̄. ut de
 innocentū penis dñs n̄ rideat. si ipse
 carne passibilis appareat. in cuius se-
 desideris mens nr̄a castiget̄; uel cer-
 te sirsū dī eī letitiā appellat. de
 innocentū penis ridere dñs dr̄. quia
 quo a nobis ardentius querit̄. eo de
 nobis suauius letat̄. Quasi qd dam
 quippe ei expena gaudiū facimus.
 cū p̄sca desideria p̄ei nos amore casti-
 gam̄. Hinc psalmista ait. Constituit
 te diem solemnem inconfrequentationibus usq; ad cornu altaris. Sole-
 nē nāq; diem dño inētfrequentatione
 constituit. quisquis se assidue mei
 desiderio affligit. Qui nimirū sol-
 lenitatis dies. usq; ad altaris cornu
 tendi p̄cipit. Quia tam diu necesse
 ē. ut quisq; se afficiat. quousq; ad
 sup̄ni sacrificii altitudinē id est ad
 gaudia et̄na p̄tingat. Iustus igit̄

Psalm

uir quia impleri desiderium suum appetit non differri. humiliter dicit. Non de poenis innocentium rideat. ac si diceret. Vota nostra libenter accipiens ultra non differat. sed ostendendo exhibeat cum. qui nos in sua expectatione castigat. Quia uero cum specialiter beatus iob occidi semel petauit. qui carnis solius mortem immundi pro nobis sine tolerauit. patrum aperit. qui ipsum quoque ordine eius passionis adiungit dicens. Terra data est immanis impii. uultum iudicium eius operit. ^s ^s Quid enim terra nomine. nisi caro exprimitur. Quis appellatione impii. infideli abominabilis designat. Huius impii manus fuerunt. hi qui in redeptoris nostri morte gassati sunt. Terra itaque data est immanis impii. quia antiquus hostis redeptoris mentem corrumpere persequendo non ualuit. sed eius carne per suos satellites ad terribilium permissus extinxit. & dispensatione superne pietatis nesciens. ex hac ipsa permissione seruauit. Tribus etenim redeptorem nostrum temptationibus pulsans. cor dei temptare non ualuit. Sed cum iudicium mentem ad mortem carnis eius excitauit. cumque ei cohortem a pontificibus & pharisaeis ministros tradidit. nimirum iste impius manus ad terram tetendit. Huius terrae iudices. sacerdotes & principes. pilatus atque illusores milites fuerunt.

Iste itaque impius uultum iudicium eius operuit. quia corda persequentium ne auctorem suum cognoscerent. malitiae nubilo uelauit. Unde & per paulum dicit. Usque in hodiernum diem cum legitur moyses. uelamen est super cor eorum. Qui rursus ait. Si enim cognouissent. numquam dominum gloriae crucifixissent. Vultus ergo iudicium optus extitit. quia mens persequentium. eum quem carne tenere non potuit. dominum nec per miracula agnouit. Quia uero antiquus hostis cum iniquis omnibus una persona est. sic plerumque scriptura sacra de iniquorum capite ^{id est} diabolo loquitur. ut repente ad eius corpus idem ad sequaces illius dirigitur. Potest ergo nomine impii. infidelis ac persecutor populis designari. Cui & hoc congruit omnino quod subditur. Quod si non ille est. quis ergo est. ac si apte diceret. Quis unquam impius ^{at si ille} putandus est. ^{populi} si non ille ^{qui} populus. qui ipsam pietatem persecutus ^{impii} impie est. Sed considerata uir sanctus iudaice plebis perfidia. ad semetipsum mentis reuocet oculos. Dolet quod uidere nequeat quem amat. Merore afficitur. quia exspectante mundo ante subtrahitur. quam salus mundi reuelatur. Unde & subdit. Dies mei uelociores fuerunt cursore. fugerunt & non uiderunt bonum. Cursoris quippe officium est.

securura nuntiare. Omnes igit electi
 qui ante aduentum redēptoris orti
 sunt quia hunc aut uiuendo tantū
 modo aut etiā loquendo nuntiarunt
 quasi in mundo quidā cursores fue
 runt. Sed quia ante prestolatum
 redēptionis tēpus se subtrahi p̄uident
 transire se cursore uelocius dolent.
 Diesq; suos esse breues ingemescunt.
 quia usq; ad uidendā redēptoris lucē
 minime tendunt. Unde apte dī; fugē
 runt & non uiderunt bonū. Omnia
 que creata sunt bona sunt. moysē
 at testante qui ait. Indit dī; cuncta
 que fecerat. ecce bona ualde. Sed
 hoc solum bonum. principaliter
 bonum est. p̄ quod haec omnia bona sunt.
 que bona non principaliter existunt;
 De quo bono ueritas p̄ euangeliū dicit.
 Homo bonus nisi unus dī;. Quia igit an
 tiquorū patrū prius dies finiti sunt.
 quā mundo dī; in carne monstraret.
 recte de eisdē diebus dī;. Fugerēt & non
 uiderunt bonū. Ac si apte ciceret;
 Antexpectatū tēp̄ elapsi sunt. qui
 ad redētoris p̄sentiam puenire ne
 qui uerunt. Unde adhuc subdit. Per
 transierunt quasi naues poma por
 tantēs. hi qui poma deferentes maria
 transmearit. ipsi quidem fructuum
 odore p̄fruant. sed eorundē fructu
 um alius cibos ferunt. Quid igit anti
 qui patres. nisi naues poma portantes

extiter. Qui diuine incarnationis miste
 rium p̄phetantes. ipsi quidem spei odore
 potati sunt. sed nobis fructum de eiusdē
 spei p̄fectione detulerunt. Quod enī
 illi expectando odorati sunt. hoc nos
 cernendo & p̄cipiendo faciamur. In
 de & redēptor isdem discipulis dicit.
 Alii laborauerunt & uos in labores eorū
 introistis. Quorū uidelicet dies con
 parant̄ nauib; quia decurrunt. Et rec
 te poma portantibus. quia electos omnes
 quos ante redēptoris p̄sentiam gusta
 uer. p̄phetice ualuerunt sp̄m expec
 tatione resouere. non aut manifesta
 exhibitione reficere. Vel certe quia
 naues cū poma portant. hec paleis ad
 miscent. ut ad terras in lesa p̄ducant.
 recte patrū p̄cedentium dies deseru
 bunt. nauib; poma portantib; similes.
 Quia antiquorū dicta. in eo qd̄ misteria
 spiritalis uite denuntiant. p̄mixta
 hec historie stipulam seruant. & optū
 nobis fructū sp̄s deser. cū carnalia
 loquunt. Sepe nāq; dū quēdā narrant
 pp̄ria. ad diuinitatis deuant archana;
 Qui crebro etiam cū altitudinē diuini
 tatis aspiciunt. ad incarnationis eius
 misterium repente fundunt. Unde
 adhuc apte subiungit. Sicut aquila
 uolans ad escam. Moris quippe e aquila
 le. ut in uerberata acie radios solis
 aspiciat. sed cū refectionis indigen
 tia urget. eandem oculoꝝ aciem

Evang

quā radius solis infixerat ad respectū
cadaveris inclinat. Et quā in sadal
ta euolūe psumendis tamen carnalib;
terram petit. Sic uidelicet. sic antiqui
patres fuerunt. qui in quantū humani
tatis infirmitas admittēbat. creato
ris lucem erecta mente contemplati
sunt. Sed incarnandū hunc in mun
di sine p̄tentes. quasi a solis radius
ad terrā oculos deflexerunt. Et quasi
desūmis ad ima ueniunt. dū hunc dñm
supra omnia & hominē intra omnia
agnoscunt. quē p̄ humano genere
dum passurum morturūq; conspici
unt. qua scilicet morte semetipsos re
ficiāt. qui reformari ad uitam noue
runt. quasi morte aquilę p̄ contēpla
tos solis radios in cadauere escā que
runt. Libet spectare aquilā radios
solis intuentē que ait. Dñs fortis. pat
firmitati. princeps pacis. Sed ab al
to uolatu celsitudinis ad terras ueni
at. escā cadaveris inferius inquirit.
Paulōp̄ & enī subdidit dicens. Discipli
na pacis nr̄e sup̄ eum. & liuore eius
sancti sum. Et rursū. Et homo est. &
quis cognoscat eū. Subleuata ergo
indiuinitate mens iusti. eū dispen
sationis grām & eius carne cōsiderat.
quasi a sumis repetit. & aquila ad es
cā uolat. Sed ecce ille israheliticus
populus immenso dudū p̄phetię spū
infusus. eiusdē p̄phetię dona pdidit.

Isaías

1re

atq; in ei^{de} fide quā p̄uidendo nun
tiauerat n̄ p̄mansit. & a se redēpto
ris p̄sentiam negandō repēllit. quā
cunctis se sequentibus p̄nuiciando
declarauit. Vnde & apte p̄tinē p̄
passionē adeorū quoq; duritiam
sermo cūertit. atq; ab eis quomodo
p̄phetię grā subtrahit̄ indicat. Hā
subdit. Cum dixerō nequaquā ita
loquar. cōmito faciem meā & dolo
re torqueor. Plebs quippe iudaea
loqui ut prius noluit. qui eū quē
p̄dixerat negauit. Sed cōmutata
facie dolore torqueor. quia dū in
terni sui hominis quo agnosceri ac
ditore poterat feditate p̄fidie pol
luit. ap̄sentibus malis incipiens sub
et̄na se ultione dānauit. Quasi
enī cōmutata facie ab auctore non
cognoscerit. que p̄dita bonę continen
tię fide rep̄bat. Sed nimirū res
tat. ut suppliciorū dolor torqueat.
quā suus non cognoscentis conditor
ignorat. Quia igit̄ hec sub redēp
toris nr̄i significatione transcur
rimus. nunc moralit̄ discernendo
replacemus. uicti mei uelociores
fuerunt cur sōre. fugerunt & ui
derunt bonū. Sicut sepe iā dixim^{us}
sic primus homo condit^{us} fuit. ut
p̄augmenta tēporū. tendi possit.
eius uita tantūmodo non euoluit.
Sed quia sponte a culpa decidit.

quo attingit uitium protulit decursu.
Quem nunc homo presentis uitae deside-
rio oppressus indefinente & tolerat
optat. He enim finit in uere appe-
tit sed paugmenta uitae cotidie ad fi-
nem tendit. nec dephendi ualent
temporū incrementa quā nulla sint.
nisi cum repente transacta fiunt. que
uenientia longa uidebant. Ille igitur
seis statum suae conditionis aspiciat.
& ex humani generis uoce damna de-
cursus ingemiscat dicens. Dies mei
uelociores fuerunt cursore. fugerunt
& non uiderunt bonū. Ac si apte di-
cat. Ad hoc homo condit' fuit. ut bo-
num qd est uidere potuisset. Sed
quia stare ad lucem noluit. fugien-
do oculos amisit. quia quo peulpa
cepit ad ima decurrere. eo cecitatem
protulit. ne in timum lumen uideret.
De quibus adhuc diebus apte subiungit.
Transierunt quasi nauis poma portantes.
Huius cum poma portant fructus terre
uidelicet & pfluat fert. Terra uero ho-
minis paradisiu' cecitit. qui hunc in con-
cussim tenere potuit. si innocenti-
am stare uoluisset. Sed quia ad muta-
bilitatis undas peulpa cecidit. ad presen-
tis uitae maria p terram uenit. Loma
etiam terre huius fuerunt manda-
ta sermo. concessa possibilitas operis na-
turae. indita intellegentia condito-
ris. Sed hae poma edere in terra re-

80
num. p maria portam. quia concessa
bona tot munerum. in concussis custo-
dire in paradiso noluit. conseruare nunc
in temptationibus conamur. Tendentes
ad terminū aura uitae presentis impel-
luntur. mutabilitatis nre fluctu sati-
gamur. Sed quia per uis misteriu
ad ingenta nature bona restringi
m. quasi plignū poma portam. Qd
tam intellegi & alit potest. Huius &
enī cū poma portant. suauitate odo-
ris habent. sed grauitudine ponderis
non habent. & humanū gen' a parad-
isi gaudis expulsi. uim contemplati-
onis pdidit. robur condite fortitudi-
nis amisit. Cūq. ad supna repetenda
se erigit. fragrat quide odore memo-
rie. sed dignis non exertit pondus uitae.
Lomoru ergo odoribus replet. & tam
huc illucq. leuē mentis nre nauis
impellit. quia & paradisi celsitudine
cū ardoris ca recordatione meminim.
& importunus temptationū fluct' ex
carne toleramus. Unde & apte subun-
git. Sicut aquila uolans ad escā. Aquila
& enī alto ualde uolatu suspendit.
& annis ppeti ad ethera libratur.
Sed p appetitū uentris terras expeit.
se seq. a sublimibus repente deorsū
fundit. Sic humanū gen' in paren-
te primo ad ima de sublimib' corruit.
qd nimirū conditionis suae digni-
tas in rationis celsitudine quasi maris

libertate suspenderat. Sed quia con-
tra p̄ceptum cibum uectitum con-
tigit p̄uentris concupiscentiam ad
terras uenit. Et quasi post uolatū
carnibus pasceret. quia illa libra con-
tēplationis in spiracula p̄didit. &
deorsum corporeis uoluptatibus
letatur. Sicut ergo aquila uo-
lans ad escā. dies nr̄i uelociter
transiunt. ^{quia} quo ima petimus eo sub-
sistere inuita p̄hibemur. Sed cū
hæc ante mentis oculos continua
cogitatione reuoluimus. duris
tacti questionibus urguemur.
cur om̄ps d̄s con didit quem pe-
riturum esse p̄tuit. Cur is qui
summe potens & summe bonus
est. nequa quā uoluit hominem
talem facere qui petire non possit.
Cū uero hæc tacta mens interrogat.
pauise ne ipso interrogationis ausu
in sup̄biam erumpat. ^{seq;} humi-
liter conprimit & cogitationis ^{sue}
^{uerba} restringit. sed eo grauius affligit.
quo int̄ mala que sustinet. a rā decon-
ditionis sue abscondito intellectu
cruciat. Unde hic quoq; subiungit.
Cum dixerō nequaquā ita loquar. cōmu-
to faciem meam. & dolore torqueor.
Hæc quā quippe ita nos debere loqui
dicimus. cū nr̄i infirmitatis modō ee
inquisitione transeuntes. nos in ap-
sos pauore rephendimus. & super nr̄i

reuerentię consideratione refrenam̄;
In qua refrenatione. scilicet mentis nr̄i
facies cōmutat̄. quia qui prius non ei-
piens audent summa requirebat. in-
firmitate suam post modū agnoscent.
uenerari inchoat qđ ignorat. Sed in
ipsa cōmutatione dolor est. quia ual-
de affligit. qm̄ primę culpe merito
ad intellegenda ea que dese ipsa sunt
egred̄. Que patit̄ iusta eē considerat.
pauise ne in dolore p̄licentiam locutio-
nis excedat. Ori silentiū indicit. sed
excitatus dolor eo ipso quo restringit
auget̄. Dicat ergo. cū dixerō nequa
quā ita loquar. cōmuto faciem meā
& dolore torqueor. Quia tunc ple-
rūq; afflictione grauius affligimur.
cū quasi p̄consolationis studium afflic-
tionis nr̄i nobis conam̄ mala leuiga-
re. Sed quis quis uā supplicet paren-
tis primi damnatione. p̄pagata hu-
mani generis dāna considerat. sup̄e
ut his adiungere p̄pria metuat. Un-
de uir sēs post quā cōmunia intulit.
repente specialia subiungit dicens.
Uerebar omnia opera mea. sciens qđ
non parens delinquenti. Que
beatus iob opera exercuit. sacre hu-
ius istorie textus ostendit. Holocaus-
tis quippe multiplicib; auctorem
placare studuit. quia iuxta filioꝝ
numerū ut scriptū est con surgens
diluculo offerebat holocausta p̄singulor̄.

Et osq; non solum ab inmundis actibus.
 sed aprava quoq; cogitatione mundabat.
 de quo scriptura teste pibet. Dicebat
 eni. ne forte peccauerint filii mei. &
 benedixerint do in cordibus suis. Affec-
 tu cōpassionis exereuit. quia ipse de
 se amioz. questionib; exactius dicit.
 Flaba quondam sup eum qui afflicto
 erat. Ministerium pietatis inpendit
 qui ait. Oculus sui ceco & pes claudis.
 Et castitatis mundicia in corde custo-
 diuit. qui obtestando se aperit dicens.
 Si deceptū est cor meum sup muliere.
 humilitatis culmen medullit' tenuit.
 qui dicit. Si contēpsi iudicium sub-
 ire cū seruo meo. & ancilla mea. cū dis-
 ceptarent aduersum me; beneficia
 largitatis inpendit qui ait. Si come-
 di buccellam meam solus. & non co-
 medit pupillus exea. Et rursū. Si
 non benedixerunt mihi latera eius.
 & de uelleribus ouium mearū calefac-
 tus est. Grām hospitalitatis exhibuit
 qui dicit. Foris non mansit peregrin-
 us. ostium meū uiatori patuit.
 Et inter hęc aduirtitū cumulum
 peccellentiorum uiam caritatis & in
 imicos dilexit qui ait; si gauisus sū
 adruinā eius qui me oderat. Et
 rursū. Non enī dedi ad peccandum
 guttur meum. ut expeterē male-
 dicent animā eius. Quia ergo uir
 ses sua opera uerebat. quia illa sēp

exhibuit. ex quibus placari dī a erga
 iniquitates solā. quid ergo est qdmi-
 ra opera faciens. haec ipsa aīa uere
 pauens cū dicit. uerebar omnia o-
 pera mea nisi qd in seī uiri actibus.
 uerbisq; colligim'. ut si placere dō
 ueraciter cupimus. post quā puer-
 sa subegimus ipsa in nobis aīa bene gesta
 tuncamus. Duo quippe sunt que
 in bonis operib; necessē est ut studio-
 se formident. desidia in delicia & fraus.
 Unde a pphetam apud uetustam
 translationem dī. Maledict' omnis.
 qui opus dñi facit fraudulenter
 & desidiōse. Sed sciendū magnopere
 est. quia desidia ptorporē nascit'.
 fraus p priuam dilectionē. Illam
 nāq; minor dī amor exaggerat. hanc
 aut male meritē possidens. p prius
 amor creat. fraude quippe in dī
 opere ppetrat. quisquis semē ipsū
 inordinate diligens. p hoc qd recte
 egerit. ad remunerationis transito-
 ria bona festinat. Sciendū quoq;
 est. qd tribus modis fraus ipsa com-
 mittit. Quia phanc pculdubio
 aut tacita cordis humani grā. aut
 fauoris aura. aut res quolibet ex-
 terior desiderat. Quo contra rec-
 te derusto ppheta dī. Beatus
 qui excutit man' suas ab omī mune-
 re. Quia enī non solū fraus in ac-
 ceptione pecuniz est. mun' pculdubio

Quot modis
fiat fraus

Apheta

quod modum
dicitur munus

unū non est. Tres uero sunt acceptio-
nes munerum ad quas ex fraude fer-
tinat. Munus namque a corde est. capta
ta gratia a cogitatione. Munus ab
ore est. gratia pro favore. Munus ex
manu est. premium pro dationem. Sed
iustus quisque ab omni munere manū
excutit. quia in eo quod recte agit.
nec ab humano corde in anem gratiam.
nec ab ore laudem. nec a manu recipere
dationem querit. Solus ergo in
dei opere fraudem non facit. qui cum
ad studia bonae actionis in uigilat.
nec ad corporalis rei prima. nec ad
laudis uerba. nec ad humani iudicii
gratiam anhelat. Ipsa igitur bona
nostra quia insidiantis culpe euade-
re gaudium nequeunt. nisi sollicito
cotidie timore muniantur. pro se
uirum recte nunc dicitur. Verebar omnia
opera mea. Ac si humili confessione
diceret. Quae a parte egerim uideo. sed
quid eis latentem protulerim ignoro.
Sepe enim bona nostra latrocinantia fraude
deperunt. quia rectas se nostras actibus
concupiscentiae terrene subiungunt.
Sepe desideria interueniente deficiunt.
quia seruore quo cepta sunt frigescent
te amore tabe fiunt. Quae ergo culpe
subreptio in ipso uirtutis actu uix
uincit. quod ad securitatem super est. nisi
ut studioso semper & in uirtute time-
at. Sed post haec ualde scrupulosu

cordi se subicit quod subiungit. Sciens
quod non pariter delinquenti. Si enim
delinquenti non pariter. quis ab eter-
na morte eripit. cum ad delictum mundus
nemo reperit. An penitenti pariter.
& delinquenti non pariter. quia cum
delicta plangimus nequaquam iam
delinquentes sumus. Sed quod quod pe-
trus cum negat respicit. & redempto-
ris negati respectu ad lacrimas uocat.
quod quod paulus cum redemptoris nomen
in terra conaretur extingueret. eius
uerba de caelo meruit audire. Sed
tam culpa in utroque punita est. quia
& de petro teste euangelio scriptum
est. Recordatur petrus uerbi ihesu egres-
sus foras fleuit amare. Et de paulo
haec eadem quae hunc uocauit ueri-
tas dicit. Ego ostendam ei quanta
eum oporteat pro nomine meo pati.
Delinquenti ergo dominus nequaquam
pariter. quia delictum sine ultione
non deserit. aut enim ipse hoc ho-
mo in se penitens punit. aut hoc
deus cum homine uindicans percutit.
Nequaquam igitur pariter. quia nulla
tenus sine uindicta laxat. Sicut
dauid audire post confessionem
meruit. dominus transtulit peccatum
tuum. Et tam multis post crucia-
tibus afflictus ac fugiens. reatum
culpe quam perpetraverat exsoluit.
Sic nos salutis unda a culpa primi

Nota.

parentis absolvim^s. sed tamen reatum
 eiusdem culpe diluentes. absoluti quo
 q^{ue} adhuc carnaliter obimus. Bene ergo
 dicitur. Sciens quod non parceris delin
 quenti. quia delicta nostra siue pro nos
 siue pro semetipsum restecat etiam cum
 relaxat. Ab electis suis enim iniqui
 tatum maculas studet temporali afflic
 tione quas tergere. in eis in propectu
 um non uult ^{condicare} uidere. Sed sepe mens
 dum plus iusto trepidat. dum pauore
 quatit. dum sinistris suspicionibus
 urgetur. tunc hanc uiuere. que se
 ad uitam uel labores ambigit puenire.
 Vnde & subsequenter adiungitur. Sicut
 & sic impius sum. quare frustra labo
 rami. Si enim remota ^{de} pietate discedit
 opus nostrum pena dignum est. quod re
 munerari proimus prestolamur. Vir
 igitur se occulto iudicio trepidans di
 citur. Sicut & sic impius sum. quare
 frustra laborami. Non quod hunc labo
 rasse penitet. sed quod incertum est de pro
 mis & inter labores. delectat. Sciendum
 uero est quod uiri sancti ita incerti sunt
 ut confidant. atque ita confidunt.
 ut tamen ex certitate non torpeant.
 Quia ergo plerumque mens & impensa
 rectis actibus trepidat. restat ut post
 quam bonum opus agit. lacrimis ^{depreca} despe
 rationis exquirant. quatenus ad eter
 na premia meritum recta operis subue
 niat humilitas postulationis. Sed

tamen sciendum est. quia mundos nos
 ad perfectum reddere uel uita t lacrimis
 non ualent. quo usque nos mortalitas
 nostre corruptionis tenet. Vnde & ap
 te subiungitur. Si lotus fuero quasi
 aquis niuis. & fulserint uelut mun
 dissimae manus meae. tamen sordibus
 intingues me. & abominabuntur me
 uestimenta mea. Aque ^{aut} niuis sunt
 lamenta humilitatis. Quae profecto
 humilitas. quia ante districti iu
 dicis oculos. ceteris uirtutibus pro
 minet. quasi pro magni meriti colore
 candet. Sunt namque non nulli qui la
 menta habent. sed humilitatem non
 habent. quia afflicti plangunt.
 sed tamen in ipsis fletibus uel contra
 proximorum uitam supbiunt. uel
 contra ordinationem conditoris eri
 guntur. Hi nimirum aquas habent.
 sed niuis aquas non habent. & mun
 di esse nequeunt. quia humilita
 tis fletibus minime lauantur. Aquis
 autem niuis aculpa se lauerat. qui
 confidenter dicebat. Cor contri
 tum & humiliatum deus non spernit.
 Qui enim lamentis affliguntur. sed
 murmurando rebelles sunt. men
 tem quidem conterunt. sed humiliari
 contempnunt. Quaeuis aquae niuis.
 intelligi & aliter possunt. Aqua
 enim fontis & fluminis ex terra
 oritur. aqua uero niuis ex aere pruit.

Psalmus

1
N
A
I
t sunt pleriq; qui orationum la-
menta se cruciant sed tamen totis
lamentorū laborib; ad sola terrena
desideria exudant. Conpungunt in
p̄ribus. sed felicitatis transitorie gau-
dia exquirunt. hos itaq; niuis aqua
non abluit. quia eorū fletus abimus
uenit. Quasi enī exterrē aqua p̄fu-
si sunt. qui p̄ terrenis bonis in p̄culis
conpungunt. Qui uero idcirco plo-
rant qm̄ p̄mia sup̄na desiderant aqua
niuis hos diluit. quia celestis conpunc-
tio infundit. Hā cū p̄ennē patriā
plamenta appetunt. eiusq; accensi
desideris plangunt. a fumis accipi-
unt unde mundent. Et manus aut
quā aliud quā opera designant. Un-
de quibusdam p̄pheta dicit. Manus
ur̄s plene sanguine sunt. idē ope-
re crudelitatis. Notandum uero qd̄
uir sc̄s non ait. fulserunt mundis-
sime manū meā. sed uelut mundis-
sime manū meā. Quia quo usq; pena
corruptionis astringim̄. qualibet rec-
tis operibus ueram munditiā nequa
quā app̄hendim̄. sed imitam̄. Un-
de apte subiungit. Tam sordibus
intanguit me. D̄s nos intanguere
sordibus dicit. intangit sordibus demons-
trare. Quia quanto ad illud ueri-
us p̄ bona opera surgim̄. tanto subti-
lius ur̄s nr̄e sordet agnoscimus. qui-
bus ab eius munditia discordamus.

Att ergo. Si lotus fuero quasi aquis
niuis. & fulserint uelut mundissimę
manus meę. tamen sordibus intan-
gues me. Ac si apte dicat. Quā uis lam̄tis sup̄
cōpunctionis infundat. quā p̄ studia rectę op̄ationis ex-
ceat. intua tam̄ munditia uideo.
quia mundus non sum. Intentam
quippe dō animā ipsa adhuc corrup-
tibilis caro diuerberat. eiusq; amo-
ris pulchritudinē obscenis & illicitis
cogitationū motibus fedat. Unde
& subdit. Et abominabunt me uesti-
menta mea. Quid enī uestimenta no-
mine. nisi hoc terrenū corpus expri-
mit. quo induta anima tegit. ne in
subtilitatis sue substantia nuda ui-
deat. hinc etiam salomon ait. Omni
tempore sint uestimenta tua candi-
da. id est membra corporis a sordidif-
icetibus munda. hinc etiam ait. Ves-
timentū mixtū sanguine erit in
cōbustionē. Sanguine quippe uesti-
mentū miscere est. desideris carnalib;
inquinari. Quibus nimirum se pollui
psalmista formidauerat. cum dicebat.
Libera me de sanguinib; d̄s d̄s salutis
meę. hinc uoce angeli ad iohannē
dicit. habes pauca nomina insardis.
que non inquinauerunt uestimenta
sua. More autem sacri eloqui uesti-
menta nr̄a nos abominari referunt.
quia abominabiles reddunt. Sicut
p̄petrum quoq; de iuda dicit. hinc pos-

no

no

Salom

psal

psal

ang

pet

sedit agrū de mercede iniquitatis.
 Heq; enī emptū p̄tio sanguinis agrū
 figuli possidere iudas potuit. qui
 relictis triginta argenteis tradi-
 tionis crimen criminose in se p̄ti-
 nus morte multavit. Sed possedit
 dictum est possidere scire; Ita hoc
 loco abominantē me uestimenta mea
 dī abominabilem faciunt. quia ni-
 mirū dū contra mentē membra supbiunt.
 dū scī desiderii studia tēptationum
 suarum tumultibus interrumpunt.
 in ipso suo certamine posita anima
 agnoscit. quantū adhuc adiuuita-
 te despiciat. Quae corruptionem suā
 plene appetens transire. sed non ua-
 lens. sede puluere cogitationis in-
 quinat; hanc uestimentorum abo-
 minationem senserat. qui dicebat.
 Video aliā legem in membris meis. repug-
 nantem legi mentis meae. & capti-
 uum me ducentem in lege peccati
 quae est in membris meis. Haec etiam
 uestimta in quibus placere non pote-
 rat p̄ se. quandoq; melius resumen-
 da deponere festine cupiebat dicens.
 Infelix ego homo. quis me liberabit
 de corpore mortis huius. Dicat ergo
 uir iustus. Si lotus fuero quasi a
 quis nuius. & fulserint uelut mundis-
 simae manus meae. tamen sordib; intin-
 guis me. & abominabunt me uestimta
 mea. Quia quantūlibet ad summa ex

cōpunctione contēplationis ascenderit.
 quantūlibet in opere se p̄ exercitium
 laboris accinxerit. indignum tamen
 adhuc aliquid de corpore mortis sentit. & abominabile se
 considerat in multis quae de pondere corruptionis portat.
 Cui hoc quoq; fit grauius. quod se p̄ neq;
 hoc intellegit. unde delinquens fla-
 gella suscipit. sed districto iudici. quā
 in se manus quae uicinis displicet non
 agnoscit. Unde & subditur; Heque
 enī uro qui similis mei est responde-
 bo. nec qui mecum in iudicio ex equo pos-
 sit audiri. Dum cū quolibet in iudicio
 ex equo contendimus. & quā contra
 nos dicat cognoscimus. & in his quae
 dicimus audim; & quo obiecta patent
 apprehendimus. Audent adposita re-
 spondemus. Quia ergo inuisibilis iu-
 dex quae facim; uidet. quasi audit
 quae dicimus. sed quia id quod ei displicet
 nequaquam plene cognoscim;. quasi
 quā ipse dicit ignoram;. Vir igit; scī uesti-
 mentoz; suae abominationē conside-
 rans. eo amplius timet. quo audiri ex
 equo in iudicio non ualeat. Quia quo-
 usq; corruptionis suae pondere p̄mittit.
 hoc in pena sua grauius tolerat. quā
 & sensum sui reprehensoris ignorat.
 Ac si apte dicat; Ex hoc in equo n̄ audi-
 or. quia & patent cuncta quae facio.
 & tamen ipse nescio. p̄ quanta rep̄hen-
 dar;. Sequit;. Non est qui utruq; ua-
 leat arguere. & ponere manū suam

Paulus

Itē

mambob; Durū sonat. ut queratur
qui dñm arguat. Sed durum non erit
si recurrat ad memoriam. qđ ipse pali-
um ppheta dicit; *Isaiam* quippe am-
monē dicens; *Quiescite* agere puer-
se. discite bene facere; *Querite* iudi-
cium. subuenite oppresso. iudicate
pupillo. defendite uiduam. & ueni-
te & arguite me; *Si nāq;* quē ar-
guim. rationis auctoritate contram;
Et qđ ē qđ dñs agere scā nos ammonens
adiungit. uenite & arguite me. nisi
qđ apte insinuat. quantā bonis actib;
fiduciā prestat. *Ac* si patenti dicit. *Rec-*
te agite. & animaduersionis motu
tib; n̄ iā pdeprecationis gemitū. sed
pfiduciā auctoritatis obuiate. hinc
lot & enī iohannes dicit; *Si* cor nr̄m non
rephenderit nos. fiduciā habem; addm.
exod Hinc est qđ moyses quia placē serui-
ens. audit; taens. cui silenti dñ. *Quid*
clamas ad me. Hinc est qđ irascentē
retinē cū audit; *Dimittite* me ut
irascat; furor meus contra populū
istū. Hinc ē qđ arguentē dñs n̄ habu-
isse se querit. cū ppheta dicit. *Quis*
sui uirum qui interponeret; sepem.
& stare oppositus contra me. ne dis-
sipare tam. & non inueni. hinc ē
Isaias qđ grauit; *Isaias* deplorat dicens. *Quis*
nos cecidim; quasi foliū. & iniquita-
tes nr̄z quasi uent; abstuler; nos!
Hon ē qui inuocet; nomen tuū. qui

consurgat & teneat te. Sed possum
recti quilibet pceptis innocentis me-
ritū. aliquando p̄sentis motibus anim-
aduersionis obuiare. non aut; ualent;
uirtute ppria ab humano genere sup-
plicia secutur; mortis expellere. *Hir-*
igit; sēs humanū gen; consideret; quo
defluxit. eterne mortis dāna cōspi-
ciat. cui nimirū constat quia nequa
quā iustitia humana contra dicat.
uideat quā puerse. homo deliquerit.
uideat quā districtē contra hominē
conditor irascat;. & mediatorē dī &
hominis dñm & hominē requirat;
Quē quia longe p̄ uenturū conside-
rat. deplorans dicat; *Hon* ē qui utrūq;
ualeat; arguere. & ponere manum
suam in ambob;. *Redēptor* quippe
humani generis. mediator dī & ho-
minis p̄ carne fact;. quia iustus in
hominibus solus apparuit. & tam
ad penā culpę etiam sine culpa p̄-
uenit. & hominē arguit; ne de-
linqueret;. & dō obstitit ne feriret;
Exempla innocentis p̄buit; penam
malicie susceptę. *Patiendo* ergo
utrūq; arguit;. qui & culpam ho-
minis p̄ iustitiā aspirando cortipuit.
& irā iudicis moriendo tēperauit.
atq; in utrūq; manū posuit. quia ex-
empla hominib; que imitent; p̄-
buit;. & dī in se opera quibus erga
homines placere ostendit; *Hullus*

quippe ante hunc extitit. quoniam sic
 paliens erratibus intecederat. ut propria
 non haberet. Iternus igitur morti tan-
 to quis in aliis obuiare non poterat.
 quanto hunc reatus de propriis astrin-
 gebat. Venit itaque nouus homo ad
 homines contra dictor ad culpam.
 amicus ad p[ro]p[ri]a. M[an]ua monstrauit.
 crudelia ptulit. Manum ergo sua
 in ambob[us] posuit. quia inde reu[er]sa
 docuit. inde iratu iudicem placauit.
 Qui hoc quoque ipsis suis miraculis mirabi-
 lius p[ro]buit. quia corda delinquentiu
 mansuetudine potius qua[m] t[er]rore cor-
 rexit. Vnde et subdit. Auferat ame-
 uirga sua. & p[ro]p[ri]a eius n[on] me terreat.
 Legit quippe uirga d[omi]ni tenuerat. cu[m] dice-
 bat. Siquis hec uel illa fecerit. mor-
 te moriat[ur]. Sed incarnat[us] uirgam abstu-
 lit. quia uia[m] uitae p[ro]mansuetudine
 ostendit. Vnde et ei p[ro]p[ri]a mista dicit[ur].
 Intende p[ro]spere p[ro]cede & regna. p[ro]p[ri]a
 ueritate. & mansuetudine & iusticia.
 Imeri quippe quasi d[omi]ni noluit. sed quasi
 pat[er] ut amaretur inspirauit. Quid li-
 quido paulus dicit. Non eni[m] acce-
 pistis sp[iritu]m seruitutis iteru[m] in timore.
 sed accepistis sp[iritu]m adoptionis filioru[m]
 in quo clamam[us] abba pat[er]. Inde hinc
 quoque apte subiungit. loquar & n[on]
 timebo eum. neque enim possu[m] metu-
 ens respondere. Vir & eni[m] sc[ilicet] quia
 humani generis redeptore[m] uenire

mitte[m] conspicit. non metu[m] addidit sed
 affectu[m] ad patre[m] sumit. & timorem
 despicit. quia p[ro] adoptionis gra[m] ad amo-
 re[m] surgit. Hinc iohannes ait. Timor
 non e[st] in caritate. si p[ro]fecta caritas fo-
 ras mittit timore[m]. Hinc zacharias die.
 Ut sine timore de manib[us] inimicoru[m]
 n[ost]re liberati. seruiam[us] illi. A peccati
 igitur morte timor nos suscitare non
 ualuit. sed ad statu[m] uitae aspirata man-
 suetudinis gra[m] creuit. Quid bene heli-
 seo sunamitis filium suscitante signat.
 qui cu[m] baculo pueru[m] mittens. extinc-
 to filio uitae minime reddidit. p[ro] se[m]et
 ipsu[m] uero ueniens. seq[ue] sup[er] mortuu[m]
 sternens. atq[ue] ad ei[us] membra se colli-
 gens. huc illucq[ue] deambulans. & in
 ore mortui septies aspirans. hunc
 ad rediuiuam luce[m] p[ro]tinus p[ro]mittere
 animauit compassionis. Auctor quip-
 pe humani generis d[omi]ni. quasi mor-
 tuum pueru[m] doluit. cum extinctos
 nos iniquitatis aculeo miserat[us] aspe-
 xit. Et quia p[ro] moysen t[er]rore legis
 ptulit. quasi p[ro] pueru[m] uirga[m] misti.
 sed puer cu[m] baculo mortuu[m] suscita-
 re n[on] ualuit. quia paulo attestante.
 nihil ad p[ro]fectu[m] adduxit lex. Ipse
 aut[em] p[ro] se[m]et ipsum ueniens. & super
 cadauer se humiliter sternens. ad
 exequenda sibi mortui me[m]bra se
 collegit. quia cu[m] informa di e[ss]et.
 n[on] rapina[m] arbitrat[us] e[st] se se equalem

Ioh

Zacharias

¶ Quomodo
 A d[omi]no heli-
 seus mor-
 tuu[m] susci-
 tauit.

Paul

Galat

Luca

dō. sed semetipsam exmanuit formā
serui accipiens. in similitudine homi-
nū factus. & habitu inuentus ut ho-
mo. Huc illucq; deambulat. quia &
uideam iuxta. et longe postitas gentes
uocat. Sup mortuū septies inspirat.
quia p̄ptionē diuini muneris. gr̄ae
septa formis sp̄m in peccati morte ia-
centibus aspirat. Moxq; uiuens erigit.
quia is quem terroris uirga suscita-
re non potuit. p̄ amoris sp̄m puer
adulta redit. Dicit itaq; ex sua.
dicat ex uoce humani generis; auferat
a me uirgam suā. & pauor eius
non me terreat. Loquar & non ti-
mebo eum; Vbi & apte subiungit.
Heque enī possū metuens responde-
re. Respondere quippe cui libet di-
cum. cum factis illius digna opera
re pensamus. Dō ergo respondere
est. dōs ei p̄cedentibus nr̄a obsequia
reddere. Unde & psalmi quidam
in quibus sc̄a operatio imitanda pre-
ponit. ad respondū scripturę p̄no-
tant. Rectū itaq; dī hominē con-
didit. cumq; ad p̄uersa defluentē.
cū longanimitate tolerauit. Coti-
die culpas aspiciit. & tam uiuendi
spacia non citius abscedit. Dona
largit. benignitate sua & erga ma-
los utitur. Respondere homo tot
beneficiis debet. sed tam respondere
metuens non ualeat. quia humani

generis conditorē. qui adhuc serui-
liter formidat. p̄culdubio n̄ amat.
Nam tunc soli dō uera obsequia reddim.
cū eum p̄pt̄ amoris fiduciam n̄ time-
m. Cū nos ad bona opera affectus non
met̄ dirigit. cū malū nr̄e menti-
iam non placet. etiam silicet. Hā quā.
p̄ uersitatis operę ex amore restringit.
p̄ uersa libent̄ agere silicet. Hequa
quā ergo ueraciter rect̄ est. qui adhuc
ap̄ ueritatis desiderio liber non ē. Be-
ne igit̄ dicit. Heq; enī possū metu-
ens respondere. Quia uera obsequia
dō non reddim. si ex amore manda-
tis illius. & n̄ potius ex amore serui-
mus. Sed cum menti nr̄e ei dulcedi-
nis amor accendit. om̄e desiderium p̄-
sentis uitę leuigat. In p̄teritū dilectio
uertit. atq; hanc cū merore mens
tolerat. cui uicta prius rep̄bo amore
seruebat. Unde & apte subdit. Te-
de anima meā utq; mee. Sed cū
p̄sens uita uilescere. cū conditoris
amor dulcescere cepit. sese contra
se animus accendit. ut accusare se
de culpis debeat. in quib; se ante sup-
bū nescius defendebat. Unde adhuc
recte subiungit. Dimitta aduersū
me eloquiū meum. Quasi p̄ se elo-
quio suo utit. qui praua quę ges-
sit defendere excusationib; conatur.
Sed aduersū se eloquium dimittit.
qui accusare in se hoc incipit quod

¶

errant. Sepe uero & cū delinquim⁹.
 ea quę quę agim⁹ diuidiam⁹ accu
 sat mens ipsa qđ ppetrat. Sed quia
 hoc ex desiderio minime desert. eru
 bescit confiteri qđ facit. Cū uero to
 to iā iudicio carnis delectationē pmit
 audaci uoce in accusationis suę con
 fessione se erigit. Unde recte nunc
 dr̄. Dimittā me aduersū cloquiū
 meum. Quia fortis mens relaxa
 re contra se uerba detestationis in
 choat. que apud sem&ipsā prius in
 firmitate uerecundata retinebat. Sed
 sunt non nulli qui aptis uocibus cul
 pas fatent⁹. sed tam in confessione
 gemere nesciunt. & lugenda gau
 dentes dicunt. Unde adhuc apte
 subiungit. Loquar in amaritudine
 anime mee. Qui culpas suas detestan
 do loquit⁹. restat necesse ē ut has in
 amaritudine anime loquat⁹. ut hec
 ipsa amaritudo puniat. que qđ lin
 gua pmentis iudicium accusat. Sci
 endum uero est quia ex pena peni
 tentię quā sibi mens interrogat.
 aliquaten⁹ securitate percipit. atq;
 ad interrogatiōē supni iudicis
 fidentior exurgit. ut sem&ipsam
 subtilius inueniat. & erga se quę
 q̄modo disponant⁹ agnoscat. Unde
 & p̄tin⁹ addit. Dicam dō noli me
 condēpnare. Indica mihi cur me
 ita iudices. Qui peccatore se in ama

ritudine anime asserit. qđ dō aliud quā
 ne condēpnat⁹ dicit. Quia amaritu
 do p̄sentis penitentię. extinguit sup
 plicia sequentis irę. Duobus autē mo
 dis in hac uita hominē iudicat d̄s.
 Quia aut p̄ mala p̄sentia irrogare iā
 tormenta sequentia incipit. aut tor
 menta sequentia flagellis p̄sentibus
 extinguit. Nisi enim delictis exigen
 tibus iustus iudex & nunc & post mo
 dū quosdam p̄teret. iudas minime
 dixisset. Secundo eos qui non credide
 runt p̄didit. Et demiquis psalmista
 n̄ diceret. induant⁹ sicut deplorde
 confusione sua. Deplorde quippe
 duplū uestimentū dr̄. Confusione
 ergo sicut deplorde induta sunt. qui
 iuxta reat⁹ sin meritū & tēporali &
 p̄petua animaduersione feruntur.
 Solos quippe pena a supplicio liberat.
 quos inmutat. Nam quos p̄sentia
 mala non corrigunt. ad sequentia
 p̄ducunt. Si aut nequaquā quos
 dam pena p̄sentis a supplicio eterno
 defenderet. paulus minime dixisset.
 Cū iudicam⁹ ad dō corripim⁹. ut non
 cū hoc mundo dāpnem⁹. hinc uoce
 angelica ad iohannē dr̄. Ego quos
 amo. redarguo & castigo. hinc etiā
 scriptum est. Quē diligit dñs casti
 gat. flagellat aut omnē filium quē
 recipit. Sepe ergo mens iusti ut
 magis secura sit ataus trepidat.

¶ Quod duob⁹
 modis in
 hac uita
 hominē
 iudicet d̄s.

Iudas

Psalm⁹

Paul

Angl⁹
 ad iohannē

& cū flagellis cingitur. sup iudiciū in cer-
titudine turbatur. Pauet ne iudiciū
sequentis dānationis sit omē qđ pa-
tri. & p̄ cogitationē interrogat iudicem.
quia de iustis suis meritis ambigit in ius-
tione. Sed cū utiq; uirt' ad oculos men-
tis reducit. quasi consolatio a iudice
respondet. quia nequaquā ad p̄den-
dum p̄cutit. quē in actionis inno-
centia feriendo custodit. Bene itaq;
nunc dicit. Indica m̄ cur me ita iudices.
Ac si apte dicitur. Quia flagellando me
iudicas. ostende qđ ad iudicium p̄
flagella securum reddas. Qđ tam
intellegi & aliter potest. Nam ple-
rumq; uir iustus flagella ad p̄bati-
onem p̄cipit. & uitā suam subtilis-
sima inquisitione discutit. quā-
uis se peccatōrē & sentiat & fatcat.
p̄ qua tam specialiter culpa p̄cutit.
minime cognoscit. atq; eo magis in
p̄cussione trepidat. quo causā suę
p̄cussionis ignorat. Petiit ut semet
ipsum sibi iudex & iniuste quēpiā
nullomodo affligit. & magno me-
tu concutit. quia & dolē in uerbe-
re. & deprehendere in se p̄fecte non
ualē qđ deplorē. Vnde adhuc sub-
dit. Nūquid bonū tibi uidet' sicalū
merit. & opprimas pauperem. opus
manuum tuarū. & consilium impi-
orū adiuues. Hoc nimirū sic p̄in-
trogationē dicit. ut neget. Ac si apte

diceret. Tu qui summe bon' es. noui quia
bonum non estimas. ut pauperem p̄
calūniā p̄mas. Et scio ergo quia non
est iniustū qđ patiar. Et eo magis do-
leo. quo causas iustitij ignoro. Notan-
dū uero qđ non ait. ut opprimas inno-
centem. sed pauperem. Qui enī dis-
trictioni iudicis nequaquā inno-
centiam. sed paupertatem suam obicit. non
iam de iusta audaciam arripit. sed quā
se infirmū conspiciat ostendit. Ubi
& congrue subiungit. Opus manuum
tuarū. Ac si apte dicit. Impie oppri-
mere non potes. quē te fecisse gra-
tuitu recordaris. Bene aut' subditur.
Et consilium impiorū adiuues. Quos
nāq; hoc loco impros. nisi malignos
sp̄s uocat. Qui cū redire ipsi ad uitā
nequeunt. crudelit' socios ad mortē
querunt. Quorū nimirū consiliū
fuit. ut beatū iob diuina correptio
tangeret. Et qui in tranquillitate
iustus existerat. satim p̄ flagella
peccaret. Sed impiorū consilium
dñs non adiuuat. quia eorū tēpta-
tionib' carnem iusti p̄didit. animā
negauit. Hoc indefinēt' contra
bonos consilium maligni sp̄s intrunt.
ut hi quos seruire dō innocue in-
tranquillitate conspiciunt. t' uexati
ad uersitatibus ad uoraginem culpe
rapiant'. Sed eorū consilii acumen
destruitur. quia pius conditor eū

Indicē. quare
nūq; qđ ille anī
aduertendo p̄-
cutit. hoc in se
& ipse flendo cas-
tigat. Scit nāq;
qđ equissimus
uir dicitur.

Paul

uiribus flagella moderat. ne uirtu
 tem pena transeat. & pasturiam for
 tium humana infirmitas excedat. Un
 de bene & paulum dr. Fidelis aut
 ds qui non patitur uos teptari supra
 qua potestis. sed facit cum teptatione
 etiam puentum ut possitis sustinere;
 H i si enim misericors ds cum uiribus
 teptamenta modifia. nullus pfecto
 est qui malignoru spiritu insidias
 non corruens portat. Quia si mensu
 ram iudex teptationibus non pbe.
 corpso pcanus stante deiet. q. ultra
 uires onera inponit. Sic aut beat
 iob negando requisit ista que p
 tulit. sicut & requirendo negat ea
 que ilico subiungit dicens. Hu qd
 oculi carnei tibi sunt. aut sicut ui
 de & homo & tu uidebis. Nu qd sicut
 dies hominis dies tui. aut anni tui
 sicut humana sunt tempora. ut
 querat iniquitate mea. & peccatu
 meu scrutetur. et scias quia nihil
 impium feceri. Oculi carnei facta
 teporu n nisi in te pore agnoseunt.
 quia & ipsi ad uidentum cum te po
 re pdeunt. cu te pore claudunt.
 Et humanus uisus qdlibet opus sequit
 non precurrit. quia uix existetia
 aspiciet. uentura nullomodo agnos
 cit. Dies quoq. & anni hominis. ad i
 ebis & annis discrepant eternita
 tis. Quia uita nra que te pore in

cipit. te pore finit. du intra sinus sui
 latitudine format. eternitas deuorat.
 Cuius nimiru inmensitas quia ultra
 ultraq. sup nos tendit. sine inchoati
 one & termino eius etnu ee dilatat.
 ei. nec transacta ptercunt. nec ad
 huc uentura quasi que non appare
 ant desunt. quia is qui sep ee habet.
 cuncta sibi pntia conspicit. Cuq.
 aspiciendo post & ante n tendit. nul
 la intutu mutatione uariat. Dicit
 ergo. Nu qd oculi carnei tibi sunt.
 aut sicut uide & homo & tu uidebis.
 Hu qd sicut dies hominis dies tui.
 aut anni tui sicut humana sunt
 tepora. ut querat iniquitate meam.
 & peccatu meum scrutetur. & scias
 quia nihil impium fecerim. Ac si hu
 milit requirens dicere. Cur me
 in te pore pflagella examinas. que
 apud te pfecte & ante te pore scisti.
 Cur culpas meas interrogas uerberi
 bus. que pntitatis tue potentia.
 nec prius qua conderes ignoras.
 cuius nimiru potentie mox pon
 dus exprimit. cum sub iungit. Cu
 sit nemo qui de manu tua possit
 erueri. Ac si apte dicat. Qid tibi
 restat nisi parcere. cuius uirtuti
 nullus uale obuiare. quo eni ne
 mo e. qui ani aduersionem tuam
 ex merito sue uirtutis retineat.
 eo ase facilius tua pietas exigit. ut

pareat. Quia autē nos in delicto con-
cepti. in iniquitatibus editi. aut no-
xie praua ppetramus. aut incaute
etiam recta agendo delinquimus.
districtus iudex unde nobis fiat pla-
cabilis non habemus. Sed cū nr̄m op̄
eius obtutibus dignū exhibere n̄
possumus. restat ut ad placationē illi-
us suū ei opus offeram. Unde et sub-
dit. Manus tue plasmauerunt me.
& fecerunt me totū in circuitu.
& sic repente percipit me. Ac si hu-
militer dicit. Quia sub iusto exa-
mine dignū non est tuę placatio-
ni quā feci. pensa misericorditer ne-
pereat quā fecisti. Quibus etiam uer-
bis puer sum manichei dogma de-
struit. qui duo cē principia men-
tens. adō sp̄m. a satanā uero carnē
conditā asserere conat. Sēs & enim
uir pphetici grā sp̄s plenus. longe
post uentura considerat. et errorū
genimina p̄uidens calcat dicens.
Manus tue plasmauerunt me. & fece-
runt me totū in circuitu. Qui enī
& plasmātū se & factū totū in cir-
citu adō asserit. tenebrarū gen-
ti nec in sp̄u suo aliquid nec in carne
derelinquit. Hā plasmātū se p̄p̄t
internā imaginē retulit. factum
uero totum in circuitu meo quod
ex carnis constat indumento memo-
rauit. Notandū uero est. quia p̄ hoc

quod se plasmātū dī manib. asserit. mi-
sericordię iudicis dignitatē suę con-
ditionis opponit. Quamuis enim p̄ eo
eternū patri uerbū cuncta creata
sint. in ipsa tam relatione creationis
ostendit. quantū cunctis animalib.
quantū reb. uel celestib. sed tamen in-
sensibilibus homo p̄ferat. Cuncta quip-
pe dixit & facta sunt. Cū uero face-
re hominē decernit. hoc quā reuerentē
pensandū est. p̄mittit dicens. facia-
m̄ hominē ad imaginē & similitudi-
nē nr̄am. Neq. enī sicut de rebus ce-
teris scriptū est. fiat. & factū ē. neq.
ut aquę uolatilia. sic terra hominē
p̄tulit. sed prius quā fierē faciamus
dr̄. ut uidelicet quia rationalis crea-
tura condebat. quasi cū consilio fac-
ta uideret. quāuis p̄studium dētra
plasmāt. & in inspiratione conditoris
in uirtute sp̄s uitalis erigit. ut sci-
licet non p̄uisionis uocem. sed p̄ dig-
nitatē operationis existeret. quia ad
conditoris imaginē fiebat. Quā igit̄
p̄ conditionē homo elegantius in trā
creaturis ceteris accepit. hoc in flagel-
lo positus pietati suę opificis oppo-
nit. dicens. Manus tue plasmauerunt
me. & fecerunt me totū in circuitu.
& sic repente percipit me. Ac si apte
dicat. Cur tanta uilitate despicias.
quē cū tanta dignitate condidisti.
Et quē ratione rebus ceteris p̄feris.

Dogma

de homi-
facia-
m̄
& dētra
rebus
fieri

cur ex dolore sub ponis. Sed tamen hęc
 eadem nr̄a dignitas fulgē p̄imaginē.
 & longe distat ab eadem p̄fectio
 ne p̄ carne. quia sp̄s dum miscetur
 pulueri. quodāmodo conuertit̄ infir
 mitati. Quā infirmitatē scilicet
 beat⁹ iob pietati iudicis obicit. cum
 subiungit. Memento queso qđ sic
 lutū feceris me. Angelos sp̄s id cir
 co inremissibilit̄ peccauer̄. quia tanto
 robustius stare poterant. quanto eos
 carnis admixtio non tenebat. homo
 uero idcirco post culpam ueniam
 meruit. quia p̄ carnale corpus aliquid
 quo sem̄ & ipso minor eēt accepti. Un
 de & apud respectū iudicis argumen
 tū pietatis est. Hęc eadē infirmitas
 carnis. Sicut p̄ psalmistā dī. Ipse autē
 ē misericors. & p̄pitius fit peccatores.
 & non dispdit eos. Et multiplicauit
 ut auerteret irā suā ab eis. & non ac
 cendit omnē iram suā. Et rememo
 rat⁹ ē quia caro sum. Ut lutū ergo
 homo fact⁹ ē. quia delimo est ad cōdi
 tiōē sup̄. Lutū quippe fit. cū se
 aqua tr̄s cōsp̄rgit. Sicut lutū itaq;
 homo ē cōdit⁹. quia quasi aqua insun
 dit puluerē. cū anima rigat carnē.
 Qđ sēs uir bene pietati iudicis obicit.
 cū postulans dicit. Memento queso
 qđ sicut lutū feceris me. Ac si apte di
 cat. Infirmitatē carnis cōsidera. & re
 atū iniquitatis laxa. Ubi apte quoq;

mors eius dē carnis aduigret. cū p̄tinē
 subinfert. Et in puluerē deducet me.
 Ac si patenter postulat dicens. Memen
 to queso qđ p̄ carnē ad terrā uenio. &
 p̄ cō interitū ad terrā tendo. Materiam
 itaq; originis. & penā finis aspice. &
 culpa citius transeuntis parce. Sed
 quia qualitatem p̄tulit hominis con
 diti. nunc subiungit ordinē p̄ paga
 ti dicens. Nonne sicut lac mulisti me.
 & sicut caseum coagulasti me. Pelle
 & carnis uestisti me. ossibus & ner
 uis cōpegisti me. Plasmatus quippe
 homo sicut lutū fact⁹ est. p̄ pagatus
 autē & sicut lac mulget⁹ semine. & sicut
 caseus coagulat⁹ in carne. Carnibus
 & pelle induit⁹. ossib⁹ neruisq; solidat⁹.
 Lutū ergo primę conditionis quali
 tas. p̄ lac uero sequentis ordo concep
 tionis exprimit. Qui p̄ cōgulationis
 incrementa ducit. ut paulisp̄ mos
 sa roboret. Sed angusta dī laus est
 descriptio creati corporis. nisi etiā
 subsequenti exprimat⁹ mira aspiratio
 uiuificationis. Unde & subdit. Vitā
 & misericordiam tribuisti mihi. Sed
 in cassum nobis bona conditor tribu
 it. si nō omne qđ tribuerit ipse cus
 todit. Sequit⁹. Et uisitatio tua custo
 diuit sp̄m meū. Hęc autē que de
 exteriori homine dixim⁹. etiam in
 teriori posse congruere. libet ut bre
 uit̄ replicando monstrem⁹. Memento

queso quod sic lutum feceris me. Sic lu-
tum quippe homo noster interior existit.
quia seipsum spiritus gratia tenens menti infun-
dit. ut ad intellectum suum conditoris
erigatur. humana namque cogitatio que
peccati sui sterilitate aruit. primum
seipsum spiritus quasi irrigata terra uiridescit.
Sed sepe dum preceptis superni domini uirtu-
tibus sine interruptione utamur. ad pri-
uatam fiduciam usum omnium prosperitatis
eleuamur. Unde fit plerumque ut isdem qui
subleuauerat paruum spiritus deserat. quatenus
ipsum sibi hominem ostendat. Quod seipsum uir-
tutum exprimit cum subiungit. Et impul-
uerem reduce me. Quia enim per subtrac-
tionem spiritus mens aliquantulum incepta-
tione deserit. quasi ab humore pristi-
no terra siccat. ut infirmitatem suam dere-
lictam sentiat. & sine infusione supernae
gratiae quantum homo aruit agnoscat.
Qui aperte quoque reduci ad puluerem dicitur.
quia dimissus sibi temptationis cuiuslibet
aura raptatur. Sed dum relictis con-
cutimur. ea que afflicti cognouimus. sub-
tilius iam dona cogitamus. Unde subiun-
git. Nonne sicut lac mulisti me.
& sicut caseum ^{me} coagulasti. Mens enim
nostra cum per seipsum gratiam abusu ueteris
conuersationis abstrahitur. sicut lac
mulgetur. quia in quadam inchoatio-
nis noue teneritudine & subtilitate
formatur. Sicut caseum coagulat. quia
inconstipatione pinguescentis cogi-

tationis astringitur. ut nequaquam iam
per desideria diffluat. sed in uno amore
se colligens. ad solidam reformationem
surgat. Plerumque uero contra haec eadem
rudimenta spiritalia ex usu ueteri ca-
ro submurmurat. & mens bella tole-
rat ex homine quem foras portat. Un-
de subiungit. Pelle & carnibus uestisti
me. Pelle quippe & carnibus interior
homo uestitur. quia in eo quod ad superna
erigitur. carnalium motuum obsidio-
ne uallatur. Sed tendente ad iustitiam
nequaquam in temptatione conditor
desertit. quia per infusionem gratiae etiam
peccantem prouenit. Sed subleuatam
mentem & ad bella exterius laxat.
& interius roborat. Unde adhuc ap-
te subiungit. Ossibus & neruis con-
pegisti me. Carnibus & pelle uestimur.
sed ossibus neruisque conpingimur. quia
& si temptatione foras irruente con-
cutimur. inter tam nos conditoris manu
roborat ne frangamur. Carnis itaque nos
motibus humiliat addona. si possit
uirtutum roborat contra temptationes. At
ergo. Carne & pellibus uestisti me.
ossibus & neruis conpegisti me. Ac si
aperte dicat. Foras me ad probationem de-
seris. sed tam inter ne per uirtutibus
astringendo custodis. Qui idcirco
nobis bene uiuendi ^{recte} fortitudinem
tribuit. quia benigne perterritus que
deliquimus parat. Unde & adhuc aperte

s subiungit. Vita & misericordiam
 s tribuisti mihi. Vita quippe tribuit
 cum malignis mentibus benignitas as
 pirat. Sed vita sine misericordia
 accipi nequaquam ualeat. quia ad
 obtinenda dominus iustitiae bona non
 adiuuat. si prius misericorditer an
 te actas nequicias non relaxat.
 Vel certe uita nobis & misericordia
 tribuit. quia ea quae nos misericor
 dia ad bene uiuendum peruenit. etiam
 subsequente custodit. Huius enim
 misericordia subrogat. seruari non ua
 leat uita quam prebet. Ipso quippe co
 tidie humane uitae usu ueteresumus.
 & exterioris hominis impulsu cogita
 tione lubrica ab interioribus eximus.
 Et nisi nos superna uisitatio uel ad amo
 rem compungendo uiuificet. uel ad ti
 morem flagellando restauret. repen
 tino lapsu mens funditus tota destru
 tur. quae longo uirtutis studio inno
 uata uidebat. Unde subiungit. Et
 uisitatio tua custodiuit spiritum meum.
 Humanum quippe spiritum uisitatio superna
 custodit. cum hunc uirtutibus ditatum
 uel flagello percutere. et compungere
 amore non desinit. Haec si dona prestat.
 sed hunc continue restaurando non
 subleuat. citius bonum perdit. quam non
 alargente custodit. Sed ecce uir
 ses dum se humiliter agnoscat. et feron
 da generaliter diuinae misericordiae

secreta deprehendit. Cumque infirmita
 te sua ueraciter fatetur. repente ad cog
 noscendam uocationem gentium sub
 limiter rapitur. Nam peritiam subdit. Licet haec
 celes in corde tuo. tam scio quia uni
 uersorum memineras. Ac si apte dicat;
 Cur deme trepido. qui & uniuersas gen
 tes quae colligas scio. quod tam in corde
 celas. quia hoc adhuc apto sermone
 non indicas. Sed qui uniuersorum
 remiseras. me procul dubio deuenia
 certum facis. Sciendum uero est quia in
 quibusdam factis. certi deuenia red
 dimur. & post perpetratis culpas ad abso
 lutionis nostrae fiduciam correptione &
 poenitentia subsequente roboramur.
 perpetratis tamen nostrae nequitiis adhuc
 memoria tangimur. & cogitatione in
 licita auersi nolentesque pulsamur.
 Unde & apte subiungit. Si peccavi
 & ad horam pepercisti mihi. cur ab ini
 quitate mea mundum me esse non pat
 ris. Ad horam dominus peccatum parit.
 cum reatum culpe concessis. peritiam fletu
 bus diluit. Sed ab iniquitate nostra
 mundos nos esse non patitur. quia uo
 lentes quidem culpam fecimus. sed non
 nunquam nolentes eius memoriam cum
 delectatione toleramus. Sepe namque
 hoc quod a conspectu iam iudicis fle
 tu deletum est. interueniente adami
 num redit. & deuota culpa ad delec
 tationem rursus inserpere nititur.

atq; in antiquo certamine rediuisa
pulsatione reparatur. ita ut quod
prius egit in corpore: hoc in portu
na cogitatione postmodum uer
sa in mente. Quod caute ille conspi
cere athleta spiritalis nouerat. qd
dicebat. Conputruerunt & deterio
rauerunt cicatrices meae a facie
insipientiae meae. Quid namq; cica
trices: nisi sanationes sunt uulne
rum. Laxatas ergo nequitias ad de
lectationem memoriae redire conspex
erat. qui cicatrices deflebat. Cica
trices quippe computrescere est. sana
ta iam peccatorum uulnera rursus
in temptationem serpere. atq; ex eo
suggestionibus post supductam cu
tem penitentiae fetorem culpe terri
doloremq; sentire. Qua uidelicet in
re & nihil sibi operere aqre. & sola
intus cogitatione peccatur. Distric
toq; se reatu mens obligat. nisi hoc
solicitis lamentis tergat. Unde
bene pmoysen dicit. Si fuerit inter
uos homo qui nocturno pollutus
sit somno. egredietur extra castra
& non reuertet priusquam ad ues
peram. lauetur aqua. & post solis
occasum regredietur in castra. Hoc
turnum quippe est somnium temp
tatio occulta. p qua tenebrosa co
gitatione turpe aliquid corde
concepit: quod tam corporis opere

Psalm.

Moy.

non expletur. Sed somno nocturno
pollutus egredi extra castra p
pit: quia uidelicet dignum est ut
qui immunda cogitatione pol
luratur. indignum se cunctis fi
delium societatis arbitret. cul
pe suae meritum ante oculos po
nat. & ex honorum se estimatione
despiciat. Polluto ergo extra
castra exire est. turpi impugna
tione laboranti sese ex continen
tium comparatione despiciere.
Qui ad uesperam lauetur aqua.
cu defectum suum conspiciens ad
penitentiae lamenta conuertit.
ut fletibus diluat omne quod in
animo occulta inquinatio ac
cusat. Sed post occasum solis ad
castra redeat. quia deseruescente
temptationis ardore. necesse est
ut iterum fiduciam erga societatem
honorum sumat. Post aquam quip
pe occumbente sole ad castra re
uertit. qui post lamenta peni
tentiae frigescente flamma co
gitationis inliente. ad fidelium
merita presumenda reparat. ut iam
se aceteris longe esse non aestimat.
qui mundum se pobitum intum
ardoris gaudet. Sed inter haec sci
endum est. quod ideo non nun
quam impulsu militum cogitatio
nis affligimur. quia in quibusdam

eterna damnatio reprobū sequit̄. & electus quisq; doloribus transitorie aduersitatis expiat̄. Impius caput leuat. sed electus euadere ue qd̄ sequit̄ non ualeat. Iustus labore sui certaminis afflicto. caput leuare non sinit̄. sed pressus perpetua afflictione liberat̄. Ille se inuoluptatib; erigit. sed supplicis sequentib; mergit̄. Ille se indolore deprimat. sed tam̄ a pondere eterne animaduersionis abscondit̄. Consideret ergo uir iustus qd̄ aut renitens homo uitis p̄senti labore afficitur. aut succubens p̄petue afflictionis mancipat̄ & dicit. Et si impius fuero ue mihi ē. & si iustus non leuabo caput saturat̄ afflictione & miseria. Ac si apte deploret dicens. Aut substratus carnis desideris supplicio eterno subitior. aut repugnans inlicitis motibus pena p̄senti crucior. Quia a labore certaminis liber non sum. Sed sup̄na dispensatio idcirco nos tota sibi intentione seruientes. carnis n̄q; p̄mittit impugnationib; conati. ne mens nr̄a in sup̄biam audeat p̄sumptione suę securitatis eleuari. ut dū pulsata trepidat. in solo auctoris adiutorio spei pedē robustius figat. Unde apte subiungit̄. Et propt̄ sup̄biam quasi leenam capies me. Leena cum escam catulis exquirat. inhiante in foueam captionis ruit. Sicut enim & in quibusdam regionibus fertur. fit in eius itinere fouea in qua pecus depo-

nit̄. ut illuc se eius appetitu proicere leena prouocet̄. Que angusta simul & alta p̄paratur. ut in eam ruere ambendo ualeat. sed hanc siliendo nullomodo euadat. Alia quoq; fouea que priori cohercat effodit̄. que tam̄ ei in qua pecus est. extreme partis apertione coniungit̄. In qua nimirū cauea ponit̄. ut leena corruens quia desuper terroribus urget̄. cum quasi in se certiori parte foueę occultare se appetit. caueam uolens intret. Cuius iam se uitia nequaquam p̄timebitur. quia clausa in caueam leuat̄. Que enim sua sponte in foueam corruit. ad superiores partes circūsepta uectib; redit. Sic sic nimirū humana mens capta est. que in libertate arbitrii condita dū nutrire desideria carnis appetit. quasi leena catulis escam que sinit̄. atq; indeceptionis suę foueam cecidit. que suadente hoste ad cibum prohibitum manū tetendit. Sed in fouea protin̄ caueam inuenit. quia sponte ad mortē ueniens corruptionis suę mox carcerē p̄tulit. atq; ad auras liberas gr̄a interueniente reduerit̄. Sed cū multa agere conat̄ & non ualeat. eiusdem corruptionis suę obstaculis quasi caueę uectib; ligat̄. lam̄ quidem eā in qua ceciderat. damnationis foueam euasit. quia securus mortis supplicis manu redeptoris aduata. adueniam

releundo superauit. Sed tam coartata
caueam tolerat. quia sup̄n̄s quoq; disci-
plin̄s nexibus cingit̄. ne p̄ carnis desi-
deria uaget̄. Quis ergo sponte sua in
foueam cecidit. ad aur̄as liberaſ clau-
sa redit. quia & lib̄tate arbitrii
in culpa corrumpit. & tam hanc a suis mo-
tib; condi- toris gr̄a coacta nolent̄q;
constringit. Post foueam itaq; caue-
am patit̄. quę erepta ex eterno sup-
plicio aprauſ libertatis motibus sub
celestis artificis dispensatione religat̄.
Recte ḡn̄o dr̄. et propter superbiam
quasi leena capies me. Quia & lib̄er
homo p̄ cibum sibi mortē intulit. &
reducit̄ adueniam sub disciplina me-
lius clausus uiuit. Quasi leena ergo
p̄p̄t̄ superbiam captus est. quia inde
nunc eum disciplina suę corruptio-
nis deprimat. unde transgressionē
p̄cepti non tamen. audacter in fo-
ueam saltum dedit. Sed si parum p̄
obtusus mentis aculpa primi paren-
tis auertimus. nos adhuc cotidie ut
leena capi p̄ uiciū elationis inuenim̄.
Sepe n̄q; homo acceptis uirtutibus
inaudatiam suę p̄sumptionis erigit̄.
sed mira dispensatione pietatis. ante-
rius oculos res quę lib̄e in quā corru-
at ordinat̄. Dūq; p̄ culpam aliq̄d ap-
petit. quid aliud quā p̄dā in fouea con-
cupiscit. Sua sponte in hians cadit.
sed suis surgere uirib; non ual̄. Quia

90
cū se nihil esse eē considerat. deserit p̄cul-
dubio cuius adiutorium requirat. Quē
tam̄ superna miseratio captū quasi
afouea euehit. quia hunc infirmi-
tate cogrita adueniam reducit. Len-
n̄s itaq; more p̄p̄t̄ superbiam ad superi-
ores partes in caueam remeat. quicum-
de uirtute extollit̄. lapsus ad desideria
in humilitate religat̄. Quia enī pri-
us p̄p̄ria p̄sumptione pierat. mira pi-
etate agit̄. ut infirmitatis suę iam
notitia clausus uiuat. Quē quia ser-
uir crebro accidere hominibus con-
spicit. nr̄i in se periculi uocē sumit.
ut cū nos ei fletus agnoscam̄. quę in
nobis sunt flenda discamus. Sed cū
mentē nr̄am elatio erigit. summi
anobis p̄tinus compunctio amoris
recedit. Cū uero sup̄na nos gr̄a uisi-
tat. statim lacrimas ad sua desideria
instigat. Unde & apte subiungitur.
Reuersusq; mirabiliter me crucias.
Cū auctore relinquimus. nec ipsa ul-
latenus ipsa destitucionis nr̄ę dam-
na sentimus. Quo enī longe nos con-
ditor deserit. eo mens nr̄a insensibi-
lius obdurescit. Nulla quę dī sunt
diligit. nequaquā sup̄na concupis-
cit. & quia amoris intami calorē
non habet. frigida deorsū iacet. ac
miserando modo fit cotidie tanto
securior quanto peior. Cūq; unde
sit lapsa non meminit. & supplicia

secutura non metuit. quantum lugen-
da sit nescit. At si a flatu sc̄i sp̄s tangit.
ad considerationē p̄n̄i suę p̄ditionis
cungulat. in celestium inquisitione
se excutit. ardoris summi estibus inardet.
Quę se circumprimunt dampna
considerat. explorat. p̄ficiens quę pri-
us leta torpebat. Bene ergo condito-
ri dicit. reuer susq; mirabilē cruti-
as me. quia omps d̄s unde mentem
nr̄am uisitans ad amorē suū erigit.
inde hanc placrinas grauius affli-
git. Ac si apte dicat. Relinquendo
me nequa quā afficiis. quia insensibi-
lem reddis. sed cū reuerteris crucias.
quia dū te in sinuas mihi. me quam-
sim lugendus demonstras. Unde ne-
qua quā se penaliter. sed mirabilē
asserit cruciari. quia dū mens p̄-
fletū ad summa rapitur. conpunc-
tionis suę penā gaudens miratur.
et libet affici. quia afflictione sua
se conspiciet ad alta subleuari. Se-
pe autem cū nos a sc̄i desiderii ex-
ercitatione torpescere sup̄na pie-
tas cernit. exempla se sequentiū
nr̄is obtutib; obicit. ut mens poti-
um remissa quo malus inigilantiā
p̄ uectus considerat. eo in se pigre-
dinem torporis erubescat. Unde
arecte subiungit. Instauras testes
tuos contra me. et multiplicas irā
tuam. apene militant in me. Testes

enī dī sunt. qui p̄ exercitium sc̄i o-
peris testant. quę electos securu-
ra sint p̄mia ueritatis. Unde hos
quoq; quos p̄ ueritate passos agnos-
cimus. greco ^{est} eloquio martires
i. testes uocamus. Et p̄ iohannē
uoce angelica dñs dicit. In diebus
antiphas testis meus ^{est} fidelis
qui occisus est apud uos. Sed testes
suos contra nos dñs instaurat. cum
electorum uitam p̄ ueritati nr̄e
contrariā. ad arguendos nos instruē-
dosq; multiplicat. Contra nos ergo
testes instaurat illius. quia cuncta
quę agunt studis nr̄e p̄ ueritatis aduer-
sa sunt. Unde et sermo ueritatis aduer-
sarius uocatur. eū medicoris uoce p̄
euangelium d̄r. Esto consentiens ad-
uersario tuo cito. du es cum illo in
uia. Atq; de hoc eodem redeptore
re p̄bi p̄sequentes dicunt. Contrari-
us est operibus nr̄is. Et paulopost; d̄s
similis est alius uita illius. Testes itaq;
suos contra nos dñs instaurat. quia bo-
na quę facere ipsi negligimus. hęc
ad correptionē nr̄am fieri ab alius de-
monstrat. ut qui p̄ceptis non accendy-
m ut. saltem exemplis excitemur. atq;
in appetitu rectitudinis nil sibi mens
nr̄a difficile aestimet. quā p̄fecte
p̄agi ab alius uidet. Et sic plerumq;
ut cū aliene uitę bona conspiciamus.
nr̄a sollicitius dampna timeam. et eo

pateat quantē post pondere anim ad
 uersionis impetrimur. quo nunc abo
 norū moribus longē discrepam. Unde
 & testum instauratione memorata pa
 nus apte subiungit. Et multiplicas
 iram tuam. Eo nobis multiplicari ua
 di dr. quo eē multiplex indicatur.
 quia ex ipsa nunc bonorū uita & labo
 re cognoscim. si emendari dum tēpus
 est nolimus. quanta post anim aduer
 sione feriamur. Electos quippe dñi cer
 nim & pia agere. & crudelia multa
 tolerare. Hinc ergo colligit districtus
 iudex quanta illic feriat districtione
 quos reprobos. si hic sic eruciat quos amat.
 petro attestante qui ait. Tempus est
 ut iudicium incipiat de domo di. Si
 aut primū anobis. quis finis eoz qui
 non credunt di euangelio. Om̄ps igit̄
 dī cū contra nos testes instaurationem
 multiplicat. quia quo bonoz uitam
 nr̄is oculis obicit. eo prauitatis p̄petra
 tē duriciam qua districtione in iudi
 cio percutiat ostendit. Nam cum solis
 se sequentibus dona exaggerat. tor
 pentes iam quia reliquerit demonstrat.
 Cū bona ergo malis cernim. ualde ne
 cesse est ut & exultationē nr̄e formi
 din. & formidinē nr̄e exultationi
 miscem. quatenus & de alienis p̄uec
 tibus caritas gaudet. & de suis infir
 mitatibus conscientia constricta distric
 tionē interni iudicis p̄tmescat. S
 cū fraterno p̄uectu reficimur. cū distric
 tionē sup nos interni iudicis ex

ipso nr̄o torpore pensim. quid restat. nisi
 ut ad discutiendum se animus redeat. &
 quicquid in se reprobum. quicquid prauū
 deprehendit affligat. Unde & apte subiun
 git. Et pene militant in me. Considera
 tis quippe di testibus pene in nobis mi
 litant. quia dū miranda illoze facta ē
 spicimus. uitā nr̄am que ex eorū nob.
 cōparatione displicet studiosa afflictio
 ne cruciamur. ut quicquid in nobis pol
 luerunt opera diluant lamenta. Et
 si quid adhuc culpa delectationis inqu
 nat. pena metoris tergat. Beatus igit̄
 iob quia uitā patrū p̄cedentū conspi
 cit. quid in se gemere debeat. subtilius
 agnoscat. Sed magni doloris magiste
 rio dū sua plangit ad lamenta nos in
 struit. ut quo uirtutes malis cerni
 mus. eo apud districtū iudicē nr̄a.
 sollierte delicta timeam. Sequitur.
 Quare deuulua eduxisti me. Qui uti
 nā consumptus eem nec oculis me
 uideret. Quod nimirū prima oratio
 ne iam p̄tulit dicens. Quare non in
 uulua mortuus sum. qui ex hoc quoq;
 quid hic adiecit subdens. Fuissem quasi
 qui non essem de utero trans latus
 ad tumulum. illic uerbis alius non
 aliter adiungit dicens. Sicut ab or
 tuuum absconditū non subsisterem.
 uel qui concepti non uiderunt lu
 cem. Quia uero hęc superius late
 digessimus. putando lectoris fastidio

Petrus
 h
 207

exposita replicare dedinam. Sequitur;

Humid non pauetas dierum meorum
finitur breui. cautu se ac sollicitum
uiuere ostendit. qui breuitate p̄sen
tis uite considerans. non eius usum
sed terminu conspicit. ut ex fine col
ligat. nihil ee qd̄ transiens delectat.

Salomon

Hinc naq; psalomonē d̄r. Si annis mul
tis uixerit homo. & in his omnib; leta
tus fuerit. meminisse debet tene
brofi tēporis & dierum multorum.
qui cū uenerint uanitas arguunt
p̄terite. Hinc rursus scriptū est;

Itē

In omnib; operib; tuis memorare no
uissima tua. & in eternū n̄ peccabis.
Igit̄ cum culpa animū temptat. mens
necesse est ut breuitate suę dilec
tionis aspiciat. ne adiuuacē morte
iniquitas rapiat. cū constet qd̄ ad
terminū citius mortalis uita p̄cur
rat. Sed sepe oculus contēplationis
nr̄e confundit̄. dum dolor nr̄ fla
gellis crebrescentibus adgrauatur.
Libet p̄sentis uite exilium gēme
re. sed p̄ ipsa afflictione mens non
ualeat damna suę cecitatis estima
re. Unde p̄tan̄ subdit. Dimitte
ergo me. ut plangam paululum
dolorem meū. Sicut enī modera
ta afflictio lacrimas exprimit.
ita immoderata subducat. Quia
meror ipse quasi sine merore fit.
qui afflicti mentem deuorans sen

sū doloris tollit. Vir igit̄ sef̄ ferri plus
quā sufficit p̄timeat. dicens. Dimi
te ergo me ut plangam paululum
dolorem meum. Ac si apte dicat. Fla
gella tuę p̄uisionis tempera. ut
moderatis doloribus estimare mala
quę patior flendo conualescam;

Qd̄ tamen intellegi & aliter potest;

Sepe namq; peccator iniquitatis suę
uinculis ita constringit̄. ut pondus
quidem peccatorū toleret. sed tam
quia tolerat ignorat. Sepe autē
si cognoscat quanto reatu p̄mittitur.
erumpere in lacrimas conat̄ & non
potest. ut hinc in se mentē libera
conuersatione integra p̄sequat̄;

Flere ergo dolorē suū n̄ ualeat. quia
& iniquitatis suę reatu cōsiderat.
& tam p̄terrenę occupationis ponde
re hanc gemere nequaquā uacat;
flere dolorē suū non ualeat. qui
p̄ter quidē consuetudini contra
ire nitit̄. sed tam adhuc succrescen
tibus desideris carnis grauat̄. Hui
doloris p̄sentia p̄phetę mentē cru
tauerat cū dicebat. Dolor meus
contra me ē sepe qm̄ iniquitatē meā
p̄nuntiabo. & cogitabo p̄ peccato meo.
Sed solutus iniquitatis uinculis dimis
sum se nouerat. qui exultabat dicens;
Dirupisti. uincula mea. tibi sacrificā
bo ostium laudis. Tunc igit̄ adplan
gendum dolorē nos dñs dimittit.

Salom

Itē

cum & mala nobis que fecim⁹ demonstrat.
 atq; ad hec eadem flenda que cognosci
 m⁹ adiuuat. Culpas oculis obicit. & pia
 manu gr⁹ uincula cordis soluit. ut
 aduacatione patientis mens n⁹ se cri
 gat. & carnis soluta copedibus. maue
 tore suum libera gressu amoris ten
 dat. Uteruq; em⁹ uitam n⁹ ipsi rep
 hendimus. sed tam libent⁹ agim⁹ hoc
 qd⁹ in nobis recte reprobam⁹. Ad iusti
 tia nos sps erigit. ad consuetudine caro
 restringit. Amori suo mens renitit.
 sed p⁹tan⁹ delectata captiuat. Bene
 itaq; dr. Dimitte ergo me ut planga
 paululum dolore mecum. Quia nisi
 reat⁹ culpe quo nos ligat. misere
 cordia dimittat. ipse fletu non
 possumus. hoc qd⁹ in nobis ipsis contra
 nosmet ipsos dolemus. Sed tunc ue
 racter reat⁹ n⁹ dolor plangit. cum
 tenebrosa illa inferni retributio
 intento timore p⁹uidet. Unde apte
 subiungit. Ante qua uadam. & non
 reuertar ad terram tenebrosam & oper
 ta mortis caligine. Quid eni⁹ terris
 tenebrosis nomine. nisi terra tartari
 claustra signant. Que p⁹tan⁹ mortis
 caligo operit. quia damnatos quosq;
 in p⁹pectuum a uite luce disungit.
 Hec in merito infernus terra dr. quia
 qui cumq; ab eo capti fuerint. stabilit⁹
 tenent. Scriptu⁹ quippe est. Ge
 neratio p⁹terit & generatio aduenit.

terra uero in eternu⁹ stat. Recte igit⁹
 inferni claustra tenebrosa terra nomi
 nat. que quos puniendos accipiunt.
 nequaquam p⁹na transitoria uel fan
 tastica imaginatione eritiant. sed
 ultione solida p⁹petue damnationis
 seruant. Que aliquando tam laei
 appellatione signant. p⁹pheta ates
 tante qui ait. Portauerunt igno
 miniam sua⁹ cu⁹ his qui descendunt
 in lacu. Infern⁹ ergo & terra nomi
 nat. quia susceptos stabilit⁹ tenet.
 & lacus dr. quia hos quos semel cepe
 rit. semp⁹ fluctuantes & trepidos. tor
 mentis circu⁹ fluentib⁹ absorbe. Sed
 aut⁹ uir seu sua. seu humani generis
 uoce dimitti se postulat. ante qua
 uadat. non quia ad terram tenebro
 sam qui culpam deflectit iturus est.
 sed quia adhuc p⁹culdubio qui plan
 gere negligit uadit. sicut debitori
 suo creditor dicit. Solue debitum
 priusqua⁹ p⁹debito constringaris. Qui
 tamen non constringit. si qd⁹ debet
 soluere non morat. Vbi & recte sub
 dit. Non reuertar. quia nequaquam
 ultra misericordia parentis liberat.
 quos semel in locis penalib⁹ iustitia iu
 dicantis damnat. Que adhuc subti
 lius loca describunt cu⁹ dr. Terra mi
 seris & tenebraru⁹. Miseria ad dolore
 p⁹tinat. Tenebre ad cecitate. Ea ergo
 que de conspectu districti iudicis expulsor

Psalm⁹

n

tene. miseris & tenebrarū terra p
hibetur. quia foris dolor cruciat. quos
diuisos auero lumine int̄ eccl̄as obscu
rat. Quā uis miseris & tenebrarū terra
intelligi & aliter potest. Hā hec quoq;
tra in qua nascim̄. ē quidē miseris. sed
tenebrarū non ē. Quia multa hic cor
ruptionis nr̄e mala patim̄. sed tamen
adhuc in ea p̄conuersionis gram̄ adlu
cē redim̄. ueritate suadente que ait;
Evang Ambulate dū lucē habetis. ne uos tene
br̄e cōphendant. Illa uero simul mis
eris & tenebrarū terra est. quia quisq;
ad toleranda ei mala descenderit. nequa
quā ulterius ad lucē redit. Incius ad
huc descriptione subbrungit. Ubi um
bra mortis. & nullus ordo. Sicut mors
exterior ab anima diuidit carnem.
ita mors interior adō separāt animā.
Umbra ergo mortis ē. obscuritas diuine
uisionis. Quia damnat̄ quisq; cū ḡno
igne succendit̄. ab int̄no lumine te
nebrat̄. Natura uero ignis est. ut ex
se ipso & lucē exhibeat & concremati
onē. Sed transactorū illa utrius flā
ma uitiorū. concremationē habet. &
lum̄ n̄ habet. Hinc est enī qđ reprobis
ueritas dicit. Discedite a me maledic
ti in ignē aetnū. qui paratus ē diabo
lo & angelis eius. Quorū rursū omniū
corpus in unius p̄sonā significans
dicit. Ligate ei man̄ & pedes. & mit
tite eum in tenebras exteriores. Si

itaq; ignis qui reprobos cruciat lumen
habere potuisset. is qui repellit̄ nequa
quā mitti in tenebras diceret̄. Hinc
psalmista ait. Sup̄ eos cecidit ignis.
& non uiderunt solem. Ignis enī sup̄
impios cadit. sed sol igne cadente n̄
cernit̄. quia quos gehennę flāma de
uorat. auisione ueri luminis cecit̄.
ut & foras eos dolor cōbustionis cruciet.
& int̄ pena eccl̄as obscurat̄. Quis
quis qui auctori suo corpore & cor
de deliquerunt. simul corpore &
corde puniant̄. ut utriusq; penas sen
tiant. qui dū hic inuenerunt praui
suis delectationib; ex utroq; serue
bant. Vnde bene p̄ prophetā d̄r. Des
cenderunt in infernū cū armis suis.
Arma quippe peccantium sunt mem
bra corporis. quibus puerſa deside
ria que concipiunt̄ exequuntur.
Vnde recte p̄ paulum d̄r. Neq; ex
hibeatis membra ur̄a arma iniqui
tatis peccato. Cum armis ergo ad in
fernū descendere est. cum ipsis quoq;
membris quibus desideria uolupta
tis expleuerunt. eterni iudicii tor
menta tolerare. ut tunc eos undiq;
dolor absorbeat. qui nunc suis delec
tationibus subdit̄ undiq; contra iusti
tā iuste iudicantis pugnant. Mirū
uero est ualde qđ d̄r. Ubi nullus ordo.
Neq; enī om̄ps d̄s qui mala bene punit.
inordinata eē ullomodo uel tormenta

Psalm

Ap̄t

Luc

Evang

Evang

lit̄

pmittit. Quia ipsa quoque supplicia que
 ex lance iusticie pcedunt. inferri sine
 ordine nequaquam possunt. Quomo-
 do naque insupplicius ordo non erit. du
 damnatum quequa iuxta modum cri-
 minis retributio sequitur ultionis. Hinc
 quippe scriptum est. Potentes potent
 tormenta patientur. Et fortioribus
 fortior instat cruciatio. Hinc in ba-
 bilonis damnatione dicitur. Quantum
 occultavit se & indelitus fuit. tan-
 tum date illi tormenta & luctum.
 Sicut iuxta modum culpe pena
 distinguitur. constat nimirum quod in
 supplicius ordo servatur. & nisi tormen-
 torum summa meritoque acta dirime-
 rent. nequaquam iudex uentis di-
 sturum se messoribus esse prohibere. Colli-
 gite ruzania. & ligate ea fasciculos ad
 comburendum. Si enim nullus insuppli-
 cius ordo seruabitur. cur comburenda
 ruzania in fasciculis ligantur. Sed nimi-
 rum fasciculos ad comburendum ligare est.
 hos qui eterno igni tradendi sunt
 pares paribus sociare. ut quos simi-
 les culpa inquinat. par etiam pena
 constringat. Et qui nequaquam
 dispari iniquitate polluti sunt.
 nequaquam dispari tormento crucientur.
 quatinus simul damnatio conterat.
 quos simul electio subleuabat. Quosque
 non dissimilit dilatabat ambitio. non
 dissimiliter afflictio angustat. Et

par crucie & flama suppliciu. quos in igne
 luxurie par succendit flama peccati.
 Sicut enim in domo patris mansiones mul-
 te sunt p diuersitate uirtutis. sic dam-
 natos diuerso supplicio gehenne igni-
 bus subicit disparitas criminis. Que
 scilicet gehenna qua uis cunctis una
 sit. non tam cunctos una eademque qua-
 litate succendit. Nam sic uno sole omnes
 tangimur. nec tam sub eo uno ordine omnes
 estuamur. quia iuxta qualitate corpo-
 ris. sentit etiam pondus caloris. Sic dam-
 natos & una est gehenna que afficit.
 & tam non una omnis qualitate comburere.
 quia quod hic agit dispar ualitudine cor-
 porum. hoc illic exhibet dispar causa me-
 ritorum. Quomodo ergo nullus in-
 ter ordo supplicius dicitur. in quibus pfecto
 quisque iuxta modum culpe cruciatur.
 sed ser uir post quam umbram mortis in-
 tuetur. quanta sit confusio in damna-
 torum mente subiungit. Quia ipsa quoque
 supplicia que ordinata p iustitiam
 ueniunt. inordinata. pculdubio in cor-
 de morientium non sunt. Ut enim pau-
 lo superius diximus. dum damnatus
 quisque foras flama succenditur. intus
 egestatis igne deuorat. atque in dolore
 positus exterius interiusque confunditur.
 ut sua deterius confusione crucietur.
 Repulsis ergo in supplicio non erit.
 quia in eorum morte atrocius ipsa
 confusio mentis seuit. Quam tam mira

potentia iudicantis equitas ordinat.
ut pena animā quasi inordinata con-
fundat; Vel certe ab eē ordo supplicii
ut dī. quia quibus libet rebus inpenam
surgentib' propria qualitas n̄ seruat;
Vnde & p̄tin' sub inferi'. Et sempiternus
horror inhabitans; In huius uitę tor-
mentis timor dolore habet. dolor timo-
rē n̄ habet. quia nequaquā mentē me-
tus cruciat. cū pati iam ceperit qđ me-
tuebat; Infernū uero & umbra mortis
obscurat. & sempiternus horror inhabi-
tat. quia ei' ignib' traditi & insuppli-
cis dolore sentiunt. & in doloris angustia
pulsati sēp pauore ferunt. ut & qđ
timent tolerant; Ferusū qđ tolerant
sine cessatione p̄tmescent; De his
enī scriptū ē. Vermis eorū n̄ morie-
tur. & ignis eorū n̄ extinguet; Hic flāma
quę succendit illuminat. illic ut superi-
us uerbis psalmista docuim' ignis qui cru-
ciat obscurat; hic met' amittit cū tole-
rari iam ceperit qđ timebat; illic & do-
lor dilaniat & pauor angustat; Horren-
do igit' modo erit tunc reprobis dolor
cū formidine. flāma cum obscuritate;
Sic sic uidelicet adamnatis sentiri pon-
dus summe equitatis debet. ut quia
auoluntate conditoris nequaquā sunt
ueriti discrepare dū uiuerent. in eorū
quandoq; interitu ipsa a suis qualita-
tibus etiam tormēta discordent. qua-
ten' quos se impugnant cruciatus auge-

ant. & cū uarie p̄deunt multiplici sen-
tiant; Quę tam supplicia in se dimersos
& ultra uires cruciant. & in eis uitę sub-
sidium extinguentes seruant. ut sic ui-
tā termin' puniat. quaten' sēp sine ter-
mino cruciat' uiuat. quia & ad finē
p̄tormēta p̄petat. & sine fine defici-
ens durat; Est ergo miseris mors sine
morte. finis sine fine. defectus sine
defectu. quia & mors uiuit. & finis sēp
incipit. & deficere defectus nescit; Quia
igit' & mors p̄mitit & non extinguit. do-
lor cruciat. sed nullaten' pauorē fugat.
flāma cōburnit. sed nequaquā tenebras
discent; Quantū p̄notiā p̄sentis ui-
tę colligit. supplicia ordine n̄ habent.
quę n̄ suam per omnia qualitatē tenent.
quāuis illic ignis & ad consolationem
non luceat. & tamē ut magis torquat
ad aliquid luceat; Hā sequaces quos quosq;
suos secū in tormento reprobū flāma in-
lustrante uisuri sunt. quorū amore
deliquerunt. quaten' qui eorū uitam
carnalit' contra p̄cepta conditoris
amauerant. ipsorū quoq; eos interi-
tus in augmēto suę damnationis affli-
gat; Qđ p̄fecto euangelio teste col-
legim'. in quo ueritate nuntiante
diues ille quē contigit ad eorū incen-
di tormēta descendere. quinq; fratru
describit' meminisse; Qui abraham
petit ut ad eorū eruditionē mitte-
ret. ne illuc eos quandoq; uenientes

par pena cruciaræ. Qui igitur addoloris
 sui cum alio p[ro]p[ri]o[rum] absentium me-
 minit. constat p[er]culdubio quia eos adaug-
 mentu[m] supplicii paulo post potuit etiã
 p[re]sentes videre. Quid aut[em] miru[m] si secum
 quoq[ue] reprobos aspiciat cremari. qui ad
 doloris sui cumulu[m] cum quæ despexerat
 insinu. abrahæ lazaru[m] uidit. Si ergo ei
 ut pena cresceret & uir elect[us] apparu-
 it. cur non credendum sit. q[uo]d uidere
 in supplicio eos etiam quos contra d[omi]n[u]m
 dilexerat posset. Quia ecce colligitur
 q[uo]d eos quos inordinate nunc reprob[us] di-
 ligunt. miro iudicii ordine sec[un]d[u]m tunc
 in tormentis uidebunt. ut pena p[ro]p[ri]e
 punitionis exaggeret. illa auctori p[ro]p[ri]e
 posita carnalis cognatio pari ante oca-
 los ultione damnata. Ignis itaq[ue] qui
 in obscuritate cruciat. credendu[m] est
 quia lumen ad tormentu[m] seruat. Quid
 si apphate testimonius in sua expressi-
 one non possumus. sup[er] est ut exduer-
 so doceam[us]. Tres quippe hebre[us] gentis
 pueri p[er] chaldei regis imperium sue
 censuræ camini ignib[us] ligatis manibus pe-
 dib[us]q[ue] p[re]ceti sunt. Quos tam[en] cu[m] idem
 rex in eamini incendio miseratus ex-
 ploraret. in lesis uestib[us] deambulantes
 uidit. Ibi apte colligit. quia mira
 dispensatione conditoris. ignis qua-
 litas induerit in uirtute t[em]perata. &
 uestimenta non attingit. & uincula
 incendit. scilicetq[ue] uiris & inferendum

tormentu[m] flama friguit. & ad solutionis
 ministeriu[m] exarsit. Sicut ergo elect[us]
 ignis ardere nouit ad solatium. & tam[en]
 ardere ad supplicium nescit. ita exduer-
 so gehennæ flamma reprob[us] & nequaquam
 luce ad consolationis gram. & tamen
 luce ad pena[m]. ut damnato[rum] oculis ig-
 nis supplicii & nulla claritate eade[m]
 at. & addoloris cumulu[m] dilecti qualite[r]
 crucient[is] ostendat. Quid aut[em] mirum
 si gehennæ igne credim[us] habere suppli-
 tiu[m] simul obscuritatis & luminis. quan-
 do experim[us] nouim[us] quia & cedaru[m]
 flama luce obscura. Tunc edax fla-
 ma coburnet. quos nunc carnalis delecta-
 tio polluit. Tunc infinite patens
 inferni baratru[m] deuorat. quos nunc
 manus elatio exultat. atq[ue] quolibet
 exitio hic uoluntatem callidi p[ro]p[ri]e
 soris expleuerant. tunc cum duce suo
 reprob[us] ad tormenta pueniunt. Et qua[m]
 uis angelor[um] atq[ue] hominu[m] longe sit
 natura dissimilis. una tam[en] poena im-
 plicat. quos unus in eum reat[us] ligat.
 Quid bene ac breuit[er] insinuat p[ro]p[ri]e
 att. Ibi assur & omnis multitudo eius.
 & in eum tu eius sepulchra illius.
 Quis na[m]q[ue] assur sup[er]bi regis nomine. in
 si ille p[er] elatione[m] cadens antiquus
 hostis exprimit. qui p[ro] eo q[uo]d multos
 ad culpa[m] p[er]trahit. cu[m] cuncta sua mul-
 titudine ad inferni claustra descen-
 dit. Sepulchra aut[em] mortuos regunt.

Apheta

Et quis alius mortem acrius pertulit. quam
is qui conditorē suum despiciens uitā
reliquit. Quē uidelicet mortuum
cum humana corda suscipiunt. eius
peuldubio sepulchra fiunt. Sed in
circuitu illius sepulchra ei sunt. quia
in quorum se meritis nunc p̄desi
deria sepelit. hos sibi post modū p̄tor
menta coniungit. Et qm̄ nunc in
semetipsis reipi malignos sp̄s inhi
ta p̄petrando suscipiunt. tunc sepul
chra cū mortuis ardebunt. Ecce que
maneat dāpnatos pena cognouim̄.
& instruente nos sacro eloquio quan
tus in damnatione ignis. quanta in
igne obscuritas. quantumq; in obscu
ritate pauor sit. nullatenus ambigim̄.
Sed quid prodest ista p̄nosse. si non con
tingat euadere. Tota ergo intentio
ne curandū ē. ut cū uacationis tēpus
accipim̄. bene uiuendi studio malorū
ultricia tormenta fugiam̄. Hinc quip
pe psalomonē dicit. Quid cūq; potest ma
nus tua facere instanter operare. quia
nec opus. nec ratio. nec scientia. nec sa
pientia erit apud inferos. quo tūppe
ras. Hinc esaias ait. Querite dnm̄
dū inueniri potest. inuocate eū dū
p̄p̄te est. Hinc paulus dicit. Ecce nunc
tēpus acceptabile. ecce nunc dies sa
uitas. Hinc rursum ait. Dū tēpus
habemus operem̄ bonū ad omnes.
Sed plerūq; se ad uiam rectitudinis

Salomon

Isaias

Paul

Itē

animū accingit. torporē discutit.
tantoq; in celestib; desiderio rapitur.
ut p̄ne nil ex eo inferius remansisse
uideat. Et tām cū ad carnis curā redu
cit. sine qua p̄sentis uitę uia nullomo
do explet. ita hunc inferius depressū
tenet. ac si adhuc desūmis nulla con
tigisset. Auditis uerbis celestis oracu
li in amorē patrię celestis erigit. sed
resurgente p̄sentis uitę studio sub ter
rene curę aggere sepelit. atq; in terra
cordis nequaquā sup̄ne sp̄s semen
p̄ficiat. quia cogitationis infimę spina
deserit. Quā uidelicet sp̄nam p̄se
metipsum ueritas manu seę exortatio
nis eradicat dicens. Nolite solliciti
esse in crastinū. Contra hanc quoq;
p̄ paulū dicit. Carnis curā ne feceritis
in concupiscentiis. Sed in his nimirū
duob; ac militis uerbis agnoscimus.
quia tunc ab eo motifero uulnere
animus pungit. cum in eo mensurę
equitas n̄ tenet. Neq; enī mortali
adhuc in carne uiuentibus fundit
cura carnis abscedit. sed ut discreti
animo seruiat tēperat. Nā quia
sollicitos nos ē ueritas in crastinum
phibet. habere ut cūq; curā in p̄sentib;
n̄ negat. quā tendi ad tēp̄ qd̄ sequit̄
uocat. Et nimirū paulus cū curam
carnis fieri in concupiscentiam n̄ sinit.
peuldubio in necessitate cecidit. Discre
tione ergo magni moderamini

Isaias

Paul

Genesis

carnis cura frenanda est. ut seruiat
 & minime principet. ne quasi domi
 na animū uincat. sed subacta men
 tis domino quasi ancilla famulet.
 ut iussa assit atq; ad nutū cordis re
 publica desiliat. ut uix at tergo se cog
 itationis appareat. ut numquā
 contra faciem recta cogitantis obstat.
 Qd bene nobis historię sacrę lectio
 ne innuitur. cum abraham tribus
 angelis occurrisse memorat. Ipse
 quippe uementib; extra ostium
 occurrit. Sara aut post ostium
 subsistit. quia uidelicet ut uir
 ac dñs domus spiritalis. scilicet
 licet intellectus debet in cogitati
 one trinitatis claustra carnis ex
 cedere. & quasi habitationis infi
 me ianuam exire. Cura aut car
 nis ut femina foras non appareat.
 & uideri iactantē erubescat. ut qua
 si post tergum uiri sit discretione
 sps solus necessarius intentus. nequa
 quā seiat procariter detegi. sed
 uerecunde moderari. Cui tamen
 sepe cū dicit. ut de se minime
 psumat. sed totam se induing
 spei fiduciam transferat. cessan
 te studio adesse sibi uite substi
 dia posse diffidit. Vnde & hęc
 eadem Sara promissiones dī audi
 ens ridet. sed ridens corripit. cor
 repta aut protinus secundatur.

& que in uuentute uigens secun
 dari non potuit. annis fracta seni
 libus uetere marcescente concepit.
 Quia enim cura carnis sui confiden
 tiam habere. desierit. contra spem ex
 diuina promissione accepit. qd ha
 bituram se exhumana ratione
 dubitauit. Vnde bene & isaac idē.
 risus dī qui generat. quia cū sup
 ne spei fiducia concepit. quid mens
 nrā aliud quā gaudiū parit. curan
 dum itaq; est ne aut necessitatis
 metas cura carnis transeat. aut in
 eo quod moderate exequitur de
 se presumat. Sepe uero animus fal
 litur. ut quod uoluptuose appetit.
 necessarium suspicetur. quatenus
 omne quod libet uite debitā utilita
 tē putat. Et sepe quia effectus prou
 dentiam sequit. in sua fiducia mens
 leuat. Cumq; sibi adē qd de ceteris
 uiderit. cogitatione tacta de magni
 tudine sue prouisionis hilarescit. tan
 toq; iam aucta prouisione longe fit.
 quanto ipsam quoq; elationē quā pa
 titur nescit. Vnde sollicita semp custo
 dię intentione pensandū ē. uel quod
 opere agim. uel qd corde uersamus.
 ne aut mte ppediens foras se terre
 na cura multiplice. aut saltem de
 eius moderamine ut se cogitatio
 exat. ut cum diuina iudicia te
 poralit cū inspectione metuimus.

sempiterni supplicia horrore euadam?

EX LIBRI CUI LIBER VIII.

INCIPIT LIBER
DE CIMVS

VOTI ES IN ARE
NE SPECTACULI FOR
TIS ATLETA DESCENDE
RIT. HI QUI IMPARES VIR
TUTIBUS EXSUNT. VI

CISSIM SE EIUS
REPUGNA
TIONI SUBITIUNT. & UNO VICTO CON
TRA HUNC PROTIN' ALTER ERIGITUR.
ATQ; HOC SUB ACTO ALIUS SUBROGAT.
UT LUCTANTIS VIRES QUANDOQ; MOL
LIORES INUENIANT. QUAS IPSA SUA CRE
BRESCENS VICTORIA FATIGAT. QUATEN
CUM NOUUS QUISEQ; CONGREDIT. IS QUI
VINCI VIRIUM QUALITATE NON VA
LE. PERSONARUM SALTEM MUTATIONE
SUPERET. SIE SIE IN HOC HOMINUM
ANGELOREQ; SPECTACULO BEAT' IOB
FORTIS ADLETA PRODIT. QUANTUMQ;
CONTRA MUTATIONES ADVERSANTIUM
VALEAT. CONTINUATIONE INDEFESSI RO
BORIS OSTENDIT. Cui PRIM' SE ELI
PHAZ. SECUNDUS AUT BALDACH. OBI
CIT. ATQ; AD EXTREMUM SE SOPHAR
IN EI' REPUGNATIONE SUB PONIT.
QUI AD INFERENDOS ICTUS TOTIS
SE CONATIBUS ERIGUNT. SED TAM
AD INFERENDAM MULTITUDINE
ROBUSTI PECTORIS NON PRINGUNT.

IPSA QUIPPE EORUM VERBA PATENTER
INSINUANT. QUOD ICTUS IN AURAS IAC
TANT. QUIA CUM SEM VIRUM NON REC
TE REDARGUUNT. EXPRESSA INUA
CIUM VERBERA PERCUSSIONIS PDUNT.
QUOD LIQUIDO OSTENDIT. CUM SOPHAR
NAAMATHITIS RESPONSIO ACONTUME
LUS INCHOAT QUI AT. NUMQUID
QUI MULTA LOQUIT. NONNE & IPSA
AUDIA. AUT VIR VERBOSUS IUSTIFI
CABIT. **Al** s. tē peacium solae.
UT RESTE DICTIS SEMP EDIVERSO RE
SPONDEANT. NE SI AD PROLATA CONSEN
TIUNT. INFERIORES ESSE VIDE
ANTUR; Quib; IUSTORUM VER
BA QUAMLIBET PAUCA SONUERINT.
MULTA SUNT. QUIA QUO EORUM VICIA
RESECANT. AUDITUM GRAUANT.
Vnde & AD CRIMEN TRAHITUR. HOC QD
RECTA PREDICATIONE CONTRA CRIMINA
PROFERTUR. IPSUM QUIPPE QUI EX
VERITATE FORTE SENTENTIAS DICER
AT. SOPHAR REDARGUENS VERBOSUM
UOCAT. QUIA CUM AB ORE IUSTORUM
SAPIENTIA CULPAS INCREPAT. STUL
TORUM AURIBUS SUPFLUITAS LOQUA
CITATIS SONAT. PRAUI NAMQ; NIL REC
TUM. NISI QUOD IPSI SENSERINT
PUTANT. & IUSTORUM VERBA EO OCIOSA
ESTIMANT. QUO SINT HAEC SENSIBUS
INUENIUNT DIUERSA. NEC FALLACEM
QUIDEM SOPHAR SENTENTIAM PROTULIT.
QD VIR VERBOSUS IUSTIFICARI NEQUAQUAM

Salomon

te

Salom

possit. quia dum quisq; puerba diffu-
 rit. p diti grauitate silentii mentis eius
 to diam amittit. Hinc quippe scriptu
 est. Custos iusticie silentium. hinc sale-
 mon ait. Sicut urbs patens a absq;
 murorum ambitu ita uir qui non
 potest inloquendo coibere spm suu.
 hinc rursim dicit. In multiloquio
 peccatum non de erit. hinc psalmis
 ta testatur dicens. Vir uerbosus non
 diriget sup terram. Sed uirtus ue-
 re sententie p diti que sub discretions
 custodia non p fertur. Certu itaq;
 est qd uerbosus iustificari uir nequeat.
 sed bonu bene non dicitur. quia non
 intendit cui dicat. Vera quippe con-
 tra malos sententia. si bonoz rectitu-
 dine impetit sua p diti. Et eo retinse
 desilit. quo illud est forte quod ferit;
 quia aut prauu audire bona pacien-
 ter nequeunt. & cu uite emendatio-
 ne negligunt. ad uerba se responsionis
 accingunt. apte sophar insinuat
 qui subiungit. Tibi soli tacebunt
 homines. & cu ceteros irriseris anu-
 lo confutaberis. In perita mens ut
 diximus ueritatis sententias grauit
 tolerat. & silentium penam putat.
 atq; omne quod rectum dicit. de decus
 sue irrisionis arbitratur. Quia cum
 uera uox prauoru se aurib; ammoua.
 memoria culpam mordet. Et in redar-
 gutione uirioz quomtus cognitione

mens tangit. foras ad studiū contra-
 dictionis excitatur. Ferre uocem
 non ualax. quia tacta in uulnere
 sui reatus dola. & per hoc quod gene-
 raliter contra pueros dr. se impeti
 specialiter suspicatur. Quod enim
 intus egisse meminit. se audire foras
 erubescit. Unde mox se ad defensionē
 pparat. ut reatus sui uerecundia
 puerba prauę refutationis tegat.
 Sicut em recti de quib; dā que ab eis
 non recte gesta sunt correptionis
 uocem ministerium caritatis esti-
 mant. sic pueri contumeliam de-
 risionis putant. Illi se protinus ad
 oboedientia sternunt. isti ad insa-
 nam sue defensionis erigunt. Illi
 correptionis adiutorium uite sue
 patrocinium deputant. p quod dū
 presentis uite culpa corripitur.
 uenturi iudicis ira tēperatur.
 Isti cu se impediri redargutione con-
 spiciunt. gladium percussionis ere-
 dunt. quia dū p correptionis uo-
 cem culpa detegit. presentis glorie
 oppinio fedatur. hinc quippe in
 laude iusti psalomonem ueritas
 dicit. Doce iustum & festinabit ac-
 cipere. hinc prauorum contumacia
 despiciet dicens. Qui erudit derisorem.
 ipse sibi facit iniuriam. Nam fit ple-
 rumq; ut cum correpta in se mala de-
 fendere nequeunt. ex uerecundia

Salom.

Tide

peiores fiant ac sic in sua defen-
sione superbiunt. ut quedam
iusticia contra uitam corripientis
exquirant. & eo se criminosos non
estimant. si crimina et alius impo-
nant. Qui cum uera inuenire
nequeunt. fingunt. ut ipsi quo-
que habeant. quod non impari
iusticia increpare uideantur.
Unde & sophar. quia quasi irrideri
se per increpationem doluit. pro
mentiendo subiungit. *Docisti enim.*
purus est sermo meus. et mundus
sum in conspectu tuo. Quibus beati
iob dictorum meminit. quia fal-
so hac uoce illius impugnetur
agnoscit. Quo modo enim mun-
dum se dicere potuit qui ait.
si iustificare me uolueris. os meum
condemnet me. Sed habet hoc
prauorum malicia. ut cum uera
in se flere mala renuit. fingat
aliena. Nam quasi solatio facino-
ris utitur. si falsis uocibus & uer-
borum corripientis inquinetur. Scien-
dum uero est. quod plerumque per-
uersi uerbo tenus bona optant.
ut mala esse que in presentibus
habentur ostendant. & quasi
fuentes prospera expectant. ut
benigni uideantur. Unde et so-
phar protinus subiicit dicens.
Atque utinam deus loqueretur tecum.

5 & aperiret labia sua tibi. Ipse quip-
pe sibi homo loquitur. cum per
hoc quod sentit nequa quam diuini
tatis spiritu ac carnalis prudentie in-
tellectu separatur. cum caro sen-
sum exercit. & mentem quasi ad
intellegentiam prouocans foras
mittit. Unde & ad huc petro ter-
reni sapientia ueritas dicit. Non
enim sapiunt que dei sunt. sed que
hominum. Cui tamen recta conscien-
tia dicit. Caro et sanguis non reuelat
ut tibi. sed pater meus qui in
secretis est. Quid autem dei labia. nisi iu-
dicia eius accepimus. Clausis nam-
que labiis uox premitur. & sensus
tacentis ignoratur. Apertis autem
dum sermo promittitur. animus
loquentis inuenitur. Labia sua
itaque deus aperit. cum uoluntatem
suam hominibus per aperta iudi-
cia ostendit. Quasi enim resera-
to ore loquitur. cum remota
obscuritate dispositionis intus
renuit occultare quod uult.
Nam uelut clausis labiis sensum
nobis suum non indicat. cum per
occulta iudicia eum quid faciat
celat. So phar itaque beatum iob
ut decarnali intellectu redurgu-
at. sequi ipsum quantum sit benigni-
tatis ostendit. et bonum ueritatem.
que & cum habentur ignorat dicens.

Augst

Idem

H

Atq; utinā dñs loqueretur tecum.
 & aperiret labia sua tibi. Ac si patenti
 dicit. In periculis tuis potius quam
 pene compatior. quia sola carnis pru-
 dentia praeditum. aueritatis te spū
 uacuum agnosco. Si enim dñi iudicia
 occulta cognosceres. tam procaeres con-
 tra illum sententias non sonares. Et
 quia om̄ps dñs cum ad consideranda
 nos sua iudicia subleuat. ignorantia
 nr̄e protinus caecitate fugat. Quae
 apertis eius labiis ad nos eruditio
 prodeat. protinus adiungendo ma-
 nifestat dicens. Ut ostenderet tibi
 secreta sapientiae. & quod multiplex
 sit lex eius. Publica sapientiae sup-
 na sunt opera. cum om̄ps dñs regit
 quos creat. perficit bona quae meho-
 at. & aspirando adiuuat. quos visita
 tionis suae lumine illustrat. Cunctis
 & enim liquet. quia quos gratis
 condidit benigne disponit & cum
 spiritalia dona largitur. ipse per-
 ficit quod ipse ex munere suae be-
 nignitatis mehoauit. Secreta uero
 sapientiae superna sunt opera. cum
 dñs quos errant. deserit. cum bona
 quae preueniendo ceperat. nequa-
 quam prosequendo consummat.
 cum claritate nos suae illustratio-
 nis illuminat. & tamen permissis
 carnis temptationibus. tenebris cae-
 citatis pulsat. cum dona quae ē

tulit minime custodit. cum e-
 mentis nr̄e ad se desideria exeat.
 & tamen occulto iudicio difficulta-
 te nr̄e inbecillitatis angustat. Quae
 nimirum secreta eius sapientiae pau-
 ei ualent inquirere. sed nullus mur-
 mure. quia quod supernos de nobis
 ab inmortali sapientia non iniuste
 disponitur. iustum p̄fecto ē ut ino-
 bis adhuc mortalibus ignoretur. Sed
 haec ipsa sapientiae illius secreta con-
 spicere. utcumq; iam incomprehensi-
 bilitatis ei ē potentiam uidere. quia
 & si ipsa consiliorum eius in qui-
 sitione desicimus. desiciendo tam-
 uerius discimus quem timeamus.

Ad haec se paulus sapientiae illius se-
 creta retenderat. cum dicebat.

O altitudo diuiciarum sapientiae
 et scientiae dñi quam incomprehensi-
 bilia sunt iudicia eius. & inuestiga-
 biles uiae ei. Quis enim cognouit
 sensum dñi. uel quis consiliarus
 eius fuit. quis superius & iam ex ipsa
 inquisitione lassescens. sed tam ad
 cognitionē infirmitatis pprie
 lassescendo. p̄ficiens p̄mittit dicens.
 O homo tu quis es qui respondes dō.
 Hum. quid dicit figmentum et qui
 se finxit. quare me fecisti sic.
 qui igitur occulta dñi p̄tingere
 non ualens ad infirmitatis suae
 cognitionē redit. atq; ad erudi-

tionē seppriā deficiendo reuocauit.
ut ita dicam secreta sapientie non
mueruens inuenit. quia cum ad
supna consilia requirenda lassescer
ret. didicit ut humilius terneret.
æ quē sua infirmitas. acognitione
intima reppulit. hunc ei uerius
humilitas iunxit. Sophar itaq; æ
per scientie studium peritus. æ per
audaciam timidę locutionis ignarus.
quia ipse grauitatē nonhabet. me
liori optat qđ habet dicens. Atq;
utinā dñs loqueretur tecum. æ
aperiret labia sua tibi. ut ostende
ret tibi secreta sapientie. Qui eā
quoque quise sup amicum polle
re estimat. optando sapientiam
ostentat cumptinus subdit. Et
qđ multiplex sit lex eī. Quod hoc
loco dñi lex accipi nisi caritas debet.
per quā semper in mente legitur.
pcepta uite qualitē in actione te
neantur. Deac æ enim lege uerita
tis uoce dñi. Hoc ē pceptum meum
ut diligatis inuicē. Deac paulus ait.
firmitudo legis dilectio. Deac iterum
dicit. Inuicem onera urā portate.
æ sic adimplebitis legem xpī. Lex
æ enī xpī qđ congruentius in
telligi quam caritas potest. quā
tunc uere p̄ficiuntur. cum frat
na onera ex amore toleramus.
Sed hæc eadem lex multiplex dñi.

quia studiosa sollicitudine cari
tas ad cuncta uirtutum facta
dilatatur. Quis aduob; quidem
pceptas incipit. sed se ad innumera
extendit. huius nāque legis inui
um. dilectio dñi. æ dilectio proxi
mi. Sed dñi dilectio per tria distin
guitur. quia extoto corde. æ ex
tota anima. et extota fortitudine
diligi conditor iubetur. Qua in
renotandum ē. qđ diuinus sermo
cum dñi diligi p̄cipit. non solum
narrat ex quo sed etiam informat
ex quanto. cum sub iungit extota
fortitudine. ut uidelicet qui per
fecte dō placere desiderat. sibi
de se nihil relinquat. Proximi autē
dilectio. ad duo pcepta dirigit.
cum æ p̄ quendam iustum dñi.
Quod ab alio tibi odis fieri. uide
ne tu alteri facias. Et per semet
ipsam ueritas dicit. Quis uultis
ut faciant uobis homines. ita æ
uos facite illis. Quib; duob; scilicet
utriusq; testamenti manda
tis per unum malicia conpescit.
per aliud benignitas p̄rogatur.
Ut malum qđ pati non uult quis
que. non faciens cessat anocendi
opere. et rursus bonum quod
sibi fieri appetit. impendens.
erga utilitatē se proximi exer
ceat ex benignitate. Sed hæc

luangt

lul

item

luangt

11

nimirum duo dum sollicita inten-
 tione cogitantur. eor ad innume-
 ra uirtutum ministeria tendit.
 ne uel ad in ferenda que non de-
 bet desideris in quieta mens fer-
 ueat. uel erga exhibenda que de-
 bet ocio resoluta torpescat. Nam
 cum cauet alteri facere. qd ne
 quiqua uult ab altero ipsa tole-
 rare. sollicita se intentione cir-
 cumspicit. ne superbia eleuet.
 & usque ad despectum proximi
 animum deiciens exaltet. ne a-
 bitio cogitatione laniat. Cumq;
 hanc ad appetenda aliena dilatat
 angustet. necor luxuria pollui-
 at. & subiectum desideris per-
 uertita corrumpat. ne ira exaspe-
 ret. & usq; ad pferendam con-
 tumeliam inflammet. Heuui-
 dia mordet. & alienis felicitati-
 b; emula sua se face consumit.
 ne immoderate linguam loqua-
 citas pertrahat. tamq; usque ad
 lasciuam obtreccationis exten-
 dat. ne odium malitia excita-
 et usque ad iaculum maledictio-
 nis irriter. Rursum cum cogitat
 ut ea alteri faciat que ipsa sibi
 fieri ab altero expectat. pensat
 nimirum ut malis bona. ut bo-
 nis meliora respondeat. ut er-
 ga pecces mansuetudine longa

nimitatis exhibeat. ut malitie pr-
 ste languentib; gratiam benigni-
 tatis impendat. ut discordes pace
 pueniat. ut con cordes ad con-
 cupiscentiam uere pacis acem-
 gat. ut indigentib; necessaria
 tribuat. ut errantib; uiam rec-
 titudinis ostendat. ut afflictos
 uerbo & compassione mulceat.
 ut accensos in huius mundi desi-
 deris. in expatione restringat.
 ut minas potentium ratioeina-
 tione mitiget. ut oppressorum
 angustias quanta pualet ope-
 leuet. ut foris resistentib; oppo-
 nat potentiam. ut intus supbi-
 entib; exhibeat. cum patientia
 disciplinā. ut erga errata subdi-
 torum sic mansuetudo zelum
 temperet. quatenus iusticie
 studio nerruit. sic ad ultione
 zelus feruat. ne tam pietatis
 limitem feruendo transcendat.
 ut ingratos beneficus ad amore
 prouocet. ut gratos quosque
 ministeris in amore seruet.
 ut proximorum mala cum cor-
 rigere non ualet taceat. ut que
 cumq; corrigi loquendo possunt
 silentio concessum ee pertimes-
 cat. ut sic ea que tacet toleret.
 ne tam in animo uirus doloris
 occultet. ut sic malivolis mun-

benignitatis exhibeat. ne tamen
per gratiam a iure rectitudinis ex
cedat. ut cuncta proximi quas
preualeat impendat. si haec impen
dendo non tumeat. ut sic in bonis
quae exhibet timoris perceptum
pauca. ne tamen ab uno exerci
tio torpescat. ut sic quae possi
det tribuat. quatenus quanta
sit largitas remunerantis atten
dat. nec in terrena largitur
suam plusquam necesse est inopia
cogitet. & in oblatione muneris
hilaritatis lumini tristitia obscurat.
Bene ergo lex dei multiplex dicitur. quia
nimirum cum una eademque sit caritas.
sinit plene ceperit. hanc admi
numera opera multa formiter
accendit. Cuius diuersitate bre
uitate exprimumus. si in electis sin
gulis boni illius perstringendo
numeremus. haec namque pabel &
electa deo munera obtulit. &
fratris gladios non reluctando to
lerauit; haec enoch et inter
homines uiuere spiritualiter do
cuit. & ad sublimem uitam abho
minibus etiam corporaliter abstra
xit. Haec noe despectis omnibus
solum deo placabilem ostendit.
atque marce fabrica studio lon
gi laboris exereuit. mundum sup
erante pia opera exereendo ser

uauit. Haec & psem & iafeth humi
litate uerenda patris erubuit.
et sup iecto dorsis pallio quae
non uidebat abscondit. haec ab
rahe dexteram. quam ad mortem
filii obediendo extulit. hunc plus
innumeris gentium patrem fecit.
Haec isaie mentem quam semper ad mun
diciam tenuit. caligantibus etate
oculis ad uidentia longe post uen
tura dilatauit. Haec iacob compulsi
& amissum bonum filium medullis
genere. & prauorum filiorum presentiam
subsequanimitate tolerare. haec io
seph docuit. a fratribus uenundatum
& libertate animi infracta seruitium
perpeti. & eisdem post fratribus mente
non elata principari. Haec moysen
delinquentem populo & usque ad pe
titionem mortis imperibus strauit.
& usque ad interfectionem populi pre
li studium crexit. ut & per eunte
plebe sese morti obiceret. & contra
peccantem patrem uice domini uascentis
seuere. Haec sinees brachium impul
sione peccantium crexit. ut arrepto
gladio coeuntes transfigeret.
& iram domini irate placare. haec io
sue exploratore docuit. ut & pri
us contra falsiloquos ciues uerita
tem uerbo defendere. & hanc post
modum gladio contra hostes alliga
re; haec samuhel & in principatu

humilem p̄buit. & integritate in deiectione seruauit. Qui cum p̄sequen-
tem se plebem diligere. ipse sibi testi-
moniu[m] extitit. quia culmen æquo
deiecit. & non amauit. Hec dauid
apud iniquum regem & humilitate
comouit ad fugam. & pietate
repleuit adueniam. Qui p̄secuto-
re suum & timendo fugit ut dnm̄.
& tamen cū potestate ferendi rep-
perit. non agnouit inimicū. Hec
nathan & contra peccantē regē
mauetoritate libere uicrepatio-
nis sustulit. & cū regis culpa de-
esset. in petitione humilitatē strauit.
Hec petrum nuditate carnis in p̄-
dicatione non erubuit. & subduc-
to carnali uelamine misteria su-
p̄na penetravit. Hec heliam quia
feruoris zelo uiuere spiritaliter
docuit. ad uitā quoq; & corpora-
liter abstraxit. Hec heliseum quia
magistrū diligere simplicitatē instru-
xit. magistri spū dupliciter impleuit.
Hanc hieremias ne in egyptum
populus descenderet resistit. sed
tamen inobedientes diligens. quo
descendi p̄hibuit & ipse descendit.
Hec ezechielem quia prius ater-
renis desideriis sustulit. p̄ p̄em-
cinnū capitis maere librauit.
Hec in danielle quia a regis dapib;
gulā cōpescuit. ei & esurientiu[m]

ora leonū clausit. Hec tribus pueris
quia in tranquillitate positos incen-
dia uitiorum subdidit. tribulatio-
nis tempore & flamas in fornace te-
perauit. Hec in petro & ministrum
tentū principum fortiter resistit.
& in circūcisione submouenda mino-
rū uerba humiliter audiuit. Hec
in paulo & manū p̄sequentiu[m] humilitatē
p̄tulit. & tamen in circūcisionis
negotio longe se imparis prioris sen-
sam audentē increpauit. Multiplex
ergo ista lex dī ē. quæ singulis rerū
articulis non p̄mutata congruit.
& causis se uariantib; non uariata
coniungit. Cuius nimirū legis
multiplicitatē. bene paulus enu-
merat dicens. Caritas patiens est.
benigna est. non emulat. non in-
flatur. non agit p̄peram. non ē ambi-
tiosa. non querit quæ sua sunt. non
irritat. non cogitat malum. n̄ gau-
det sup̄ iniquitate. congaudet autē
ueritati. Patiens quippe ē caritas. quia
inlata mala æquanimiter tolerat.
Benigna uero ē. quia p̄malis bona
largitē ministrat. Non emulat. quia
p̄ hoc qd̄ in p̄senti mundo nil appo-
tit. inuidere terrenis accessibus
nescit. Non inflatur. quia cū p̄miū
in tēp̄e retributionis anxia deside-
rat. de bonis se exterioribus non ex-
altat. Non agit p̄peram. quia quos se-

Paul

insolūm dī ac p̄ximū amorē dilatat. quē
quā arētudinē discrepat ignorat.
Non est ambitiosa. quia quo ardentē
int' ad sua sitagit. foris nullatenus
aliena concupiscit. Non querit
quae sua sunt. quia cuncta quae hic
transitorie possidē uelut aliena
neglegit. cum nihil sibi esse p̄pri
um nisi qd̄ secum p̄maneat agnoscat.
Non irruatur. quia & iniurus lacer
sita ad nullōs se ultionis suae motus
excitat. dū p̄ magnis laboribus ma
iora p̄p̄mia expectat. Non cogi
tat malum. quia in amore mundi
tis mentē solidans. dū omne odiū
radit. t' eruit. uersare in animo qd̄
iniquū nescit. Non gaudet sup
iniquitate. quia quo sola dilecti
onis erga omnes inhiat. nec dep
ditione aduersantium exultat.
Congaudet autē ueritati. quia ut se
ceteros diligens. p̄ hoc qd̄ rectum
malus conspiciat. quasi de augmen
to p̄p̄ri p̄uictus hilarescit. Mul
tiplex ergo ista lex dī ē. quae con
tra unius cuiusq; culpe iaculū qd̄
perimēdā mentē impetit. instruc
tionis suae munimine occurrit.
ut quia antiquus hostis uaria cir
cum fusione nos obsidet. ipsa hunc
de nobis multipliciter expugnet.
Quam nimirum legē si sollicita
consideratione pensamus. auctori

nō quantum cotidie delinquam
agnoscamus. Sicut culpas p̄pendi
mus. p̄fecto ac q̄ nimirum flagella
toleramus. nec ex dolore ad impatien
tiam proruit. cum suo se iudicio con
scientia addicit. Unde sophar qd̄
diceret sciens. p̄ cui diceret nesciens.
post quā p̄misit dicens. ut ostende
ret tibi secreta sapientiae. & q̄ mul
tiplex sit lex ei. p̄tinus adiungit.
Et intellegeres. quod multū mino
ra exigaris ad dō quam meretur mi
quitas tua. Dolor quippe ut dixi
m' flagelli temperat. cum culpa
cognoscit. quia & tanto quisq;
patientius ferantū medici to
lerat. quanto putridum cōspicit
ēē qd̄ fecit. Qui igitur multiplici
tate legis intelligit. cuncta quae
patit quae sunt minora p̄pendit.
quia p̄ hoc qd̄ culpe pondus agnos
cit. afflictionis poena leuigatur.
Sed inter haec sciendū est. quasi si
ne magna iniquitate non fuerit.
qd̄ sophar uirum iustum usque
ad obiectiōē iniquitatis incre
pauit. Unde & eorū audaciam
ueritas iuste redarguit. sed be
nigne ad grām reducit. quia
apud misericordem iudicem. ne
quaquā sine uetna culpa relin
quet. cū feruore rebi ex eius amo
re peccat. Sepe nāq; magnus hoc

doctorib' mirandisq; contingit. ut
 q' alta caritate feruent; modu
 coruptionis exaggerent. & lin
 gua aliquid qd'n debet dicat.
 quia mente dilectio quantum
 debet inflammat. s' uerbum p
 late contumelie tanto citius
 parit. quanto & ex qua p'drat
 radice pensat. Unde bene p'mo
 isen d'ns p'cepit dicens: Siquis a
 moys. bierit cum amico suo simplici
 insilua ad ligna cedenda. & lignu
 securis fugerit manum. ferruq;
 lapsum de manubrio amicu ei
 percussit & occiderit. hic aduina
 supra dictarum urbu fugiet
 & uiuet. ne forte proximus ei
 cuius effusus e' sanguis doloris sti
 mulo persequat. & adprehendat
 eum & percussat anima eius;
 Ad silua quippe cum amico uiuis;
 quocies cu quolibet proximo
 admittenda delicta nra con
 uertimur. Et simplici ligna
 succidimus; cum delinquentium
 uitia pia intentione ressecamus;
 Sed securis manu fugit. cu se se in
 crepacio plus qua necesse est ma
 spernat p'rahit. Ferruq; de manu
 bria p'filit. cu de correptione sermo
 durior excedit. Et amicu percussit
 occidit. quia auditore suum plura
 contumelia ab spu dilectionis in

terficiet. Corrupta naq; mens repen
 te ad odium pruit. si hanc immode
 rata increpacione plus qua debuit
 addit. Sed is qui incaute ligna
 percussit & p'imu extinguit. ad res
 necesse e' urbes fugiat. ut muna
 carum defensu uiuat. Quia si
 ad penitentie lamenta conuersus.
 in unitate sacramenta sub spe. fi
 de. & caritate abscondit. reus p'pe
 trati homicidii non tenet; cumq;
 extanti p'imus & cu inuenit
 non occidit. quia cum districtus
 iudex uenerit. qui se se nobis p'na
 ture nre consorcium iunxit. ab eo
 p'culdubio uindicta deculpe re
 atu non expetit. que sub ei ue
 nia spes. fides. & caritas abscondit.
 Citius ergo culpa dimittit. que ne
 quaqua malitia studio p'petrat;
 Unde esopbar iniquum uocat.
 que sententia supna laudauit
 rat. Hec tamen auentia reprob
 excludit. quia ad uerba contu
 melie diuini amoris zelo p'mo
 uet. Qui p' eo qd' beati iob me
 rita non agnoscit. ex impertita
 adhuc irrisione subiungit
 dicens. Forsitan uestigia d'i e
 p'hendes. & usq; ad p'fectum om
 nipotentem repperies. Quid d'i
 uestigia. nisi benignitate illi
 us uisitacionis uocat. quibus

n

nimirum ingredi ad supna puocam. cu
eius sps afflatu tangim. & extra car
nis angustiam subleuati. p amore
agnoscimus auctoris nri contemplan
dam speciem qua sequam. Nam cu
mentem nram spiritalis patrie amor
inflamat. quasi sequentib iter
insinuat. Et subiecto cordi uelut
qdam uestigium di gradientis
imprimi. ut ab eo rectis cogitatio
nu gressibus uia uite teneat. Que
enu nec dum cernimus. restat ne
cesse est ut p uestigia sui amoris
indagemus. quaten usq ad contempla
tionis speciem quandoq mens in
ueniat. quem nunc quasi atgo
subsequens pscia desideria explo
rat. hec psalmista auctoris nri
uestigia bene sequi nouerat cu di
cebat. Adhesit anima mea post te.
Que reperire quoq usq ad uisionem
sue celsitudinis satagebat dicens.
Sunt anima mea ad dm uiuum.
quando ueniam & parebo ante
faciem di. Tunc quippe cogniti
one manifesta omps repperit. cu
mortalitatis nre fundit corrup
tione calcata. ab a suptis nobis
indiuinitatis sue claritate conspi
cit. Hunc aut acarnali cogitatione
animum infusione sps gre suble
uat. & in contemptum rerum pre
reuerentium exaltat. totumq mens

qd appetebat in infimis despiciat.
atq ad supna desideria ignescit.
& contemtionis sui uia extra carne
tollitur. que corruptionis sue pon
dere adhuc carne retinetur.
In circumspecti luminis uubar
intueri conatur. & non ualet.
Quod infirmitate pressus animi
contemtionis sui penetrat. & tam re
pulsus amat. lam nq dese con
ditior qd amet ostendit. Fruisio
nis sue specie amantibus subtra
hit. Sola g ei uestigia cōspicien
tes gradim. quibunc per dono
ru suoru signa sequim. que nec
dum uidemus. Que nimirum
uestigia cōprehendi nequeunt.
quia unde ubiqbus ue modis ue
niant. ei sps dona nescuntur.
Veritate attestante queat.
Sps ubi uult spirat. & uocē ei au
dit. & nescis unde ueniat autq
uadat. In retributionis aut cul
mine. repperit omps p contempla
tionis speciem potest. sed tamen
ad perfectum non potest. Quia
& si hunc in claritate sua quando
q cōspicimus. non tamen eius es
sentia plene cōuenim. Angelica
& enim uel humana mens. cu ad
inereu scriptam lumen inibat.
corpso se qe creatura coangustat.
& super se quidem p ueritate ten

Psalm^o

re

Luang

dicitur. Et tam ei fulgore comprehendere
 nec dilatata sufficit. Et transcendendo
 & portando omnia & implendo e-
 cludit. Unde & adhuc subditur.
 Excelsior celo est. & quid facies. psum-
 aior inferno. & unde cognosces.
 longior terra mensura ei. & laetior
 mari. Quod si celo excelsior. in-
 ferno profundior. terra longior.
 mariq; latior esse describit. tan-
 to spiritualiter debet intelligi.
 quanto deo quicquam nefas est
 iuxta corpora limitata sen-
 tire; sed celo est excelsior. quia
 in eius descriptione sui spiritus eun-
 ta transcendit. Inferno profun-
 dior. quia transcendendo sub-
 uehit. Terra longior. quia cre-
 aturę modum p̄nitentie sue e-
 ternitatis excedit. Mari latior.
 quia rerum temporalium fluctus
 sic regens possidet. ut hos sub om-
 ni moda potentie sue p̄sentia eo-
 angustando circūdat. Quia uis
 possunt & celi appellatione ange-
 li. & inferni uocabulo demonia
 designari. Et terra uero iusti ho-
 mines. p̄mare autē peccatores in-
 telligi. Excelsior itaq; celo est.
 quia ipsi quoq; electi spiritus uisi-
 onem tantę celsitudinis p̄fec-
 te non penetrant. Profundior in-
 ferno ē. quia malignę spirituum

astutias longe subtilius quā ip-
 si putauerant iudicans damnat.
 Terra longior. quia longanimita-
 tē nr̄am patientia diuine longa-
 nimitatis exsuperat. que nos &
 peccantes tolerat. & conuersos
 ad p̄mia remunerationis expec-
 tat. Mari latior. quia ubiq; fac-
 ta peccantium retributionis sue
 p̄sentia occupat. ut & cū non p̄-
 sens p̄speciem cernit. p̄sens p̄i-
 dicium sentiat. Cuncta tamen
 ad solū hominē referri possunt.
 ut ipse sit cælū. cū iā p̄deside-
 rium sumis inheret. Ipse in fer-
 nus cū tēptationū suarū caligi-
 ne p̄turbat̄ in infimis iacet. Ipse
 terra. quia in bono opere fixe spei
 ubertate fructificat. Ipse mare.
 quia in quibusdam trepidus qua-
 tit̄. & aura sue mutabilitatis
 agitāt. Sed celo est excelsior.
 quia potentie eius magnitudi-
 ne uincim̄ & iam cū sup̄ nos m̄ce-
 ipsos eleuam̄. Inferno profundior.
 quia nimirū plus iudicat. quā
 ipse se humani animus in tēpta-
 tionib; inuestigat. Terra lon-
 gior. quia fructus uitę quos in-
 fine retribuet. nequaquā nunc
 uel spes nr̄a comprehendit. Mari
 latior. quia humana mens fluc-
 tuans. multa debet que uentura

S
 S
 S
 S
 n
 n

sunt coniect. S. cum iā cernere que
estimauerat coeperit. angustā se
fuisse in sua estimatione cognosce.
Excelsior igit̄ celo fit. cum ipsa in
eum nrā cōtemplatio deficiat.

psalm^o

Vnde & cor psalmista in atto po
suerat. s. needū se eum cōtigisse
sentiebat dicens. Mirabilis facta
ē scientia tua ex me. cōfortata ē
neepotero ad eam. Inferno p̄fun
diore illū nouerat. qui semetipsū
discutiens. sed eius subtiliora iudicia
p̄metiens dicebat. Nihil mihi con
seius sum. sed non in hoc iustificatus
sum. Qui aut̄ iudicat me. dñs est.

Paul

Longiorem terra uidetat. cum mino
ra eiēe humane mentis uota pen
sabat dicens. Qui potens ē omnia fa
cere sup̄ habundant̄ quā petimus
aut̄ intelligimus. Latiorē mari
conspexerat. qui timendo pensabat.
quia nequāquā mens humana in
mensitate distractionis ei agnosceret.

ite

Psalm^o

quāntū libet inquirendo fluctu
are dicens. Quis nouit potestate
ire tue. & p̄ amore iram tuam di
numerare. Cuius bene potentiam
egregius nobis doctor insinuat.
cū breuiter narrat. Vt possitis com
p̄hendere cum omnibus seīs. que
sit latitudo. longitudo. sublimi
tas. & p̄fundū. Habet quippe dī
latitudinem. quia dilectionem

Paul

suum usq; ad collectionē p̄sequentū
tendit. Habet longitudinē. quia
ad uitę patriam nos longanimit̄
tolerando p̄ducit. habet sublimi
tē. quia ipsorum quoq; intelligen
tiam qui recepti in sup̄na fuerunt
congregatione transcendit. Habet
p̄fundū. quia dānatū inferius dis
trictionis sue iudicium incomp̄hen
sibilit̄ exērit. Que scilicet quat
tuor nobis in hac uita positū sin
gulis exerce. quia & latitudinē
amando. & longitudinē tolerando.
& celsitudinē non solum nrām in
tellegentiam. sed etiam uota su
perando. Et p̄funditatē suā exhi
bet. occultos & implicitos cogitatio
nū mot̄ districte iudicando. S.
ei celsitudo & p̄funditas quam
sit inuestigabilis nullus agnosce.
nisi qui uel cōtēplatione ad sū
ma p̄uehi. uel occultis motibus
resistens tēptationū coepert̄ in
portunitate turbari. Vnde &
beato iob dī. Excelsior celo est.
& quā facies. p̄fundior inferno.
& unde cognosces. Ac si ei apte
despectū diceret. Profunditatē
ei atq; excellentiā. quando tu
cognoscere sufficis. qui uel uir
tute ad sūma euehi. uel temerē
ipsū reprehendere in tēptationib;
nescis. Sequit̄. Si subuerterit

omnia uel in unum coartauerit. quis
 contra dicet ei. uel quis dicere ei
 potest. cur ita facis. subuertit dñs
 celū. cū terribili & occulta dispen
 satione humane contēplationis cel
 situdinē destruit. Subuertit in
 fernū. cū cuiuslibet mentē in suis
 tēptationibus pauidam. cadere etiā
 addeteriora p̄mittit. Subuertit
 terrā. cū fructificationē boni ope
 ris aduersis irruentib⁹ intēdit.
 Subuertit mare. cū fluctuationē
 nr̄e titubationis emergentē. subi
 to pauore confundit. Dubietate
 quippe sua cor anxiū hoc ipsū
 quia titubat ualde formidat. &
 quasi mare subuertit. cū ipsa in
 dñm nr̄m trepidatio. considerato ei
 iudicii terrore t̄bat. Quia igit̄
 celū quomodo uel infernū. terra
 uel mare subuertit̄ breuiter dixi
 mus. nunc aliquantulū laborio
 sius restat. Ut hec qualiter in unum
 coartari ualeant demonstremus.
 Sepe nāq; contigit ut ad summa iū
 mentē sp̄s eleuē. sed tamen hanc
 importunis caro tēptationibus
 impugnet. Cūq; ad contēplatiā
 celestia anim⁹ ducit̄. obiectis ac
 tionis inlicite imaginibus reuer
 berat̄. Hā carnis repente hunc
 stimulus sauciat. quē extra car
 nē contēplatio sc̄a rapiebat. Celū

ergo simul infernūq; coartat. cū unā
 eandemq; mentē & subleuatio con
 tēplationis illuminat. & in portu
 nitas tēptationis obscurat. ut & ui
 deat intendendo qđ appetit. &
 sic cubendo in gnatione tolerat qđ
 erubescit. De celo quippe. lux orit̄.
 infernū autē tenebris possidet. In
 unū ḡ celū. infernūq; redigitur.
 cum mensque iam lucē patrie sup
 ne considerat. etiam decarnis bel
 lo tenebras occulte tēptationis
 portat. Certe iam paulus tertii
 celi culm̄ ascenderat. iam paradisi
 secreta cognouerat. & tam̄ adhuc
 carnis bella tolerans gemit̄.
 dicens. Video aliam legem in me
 bris meis. repugnantē legi men
 tis mee. & captiuū me dicentem
 in lege peccati que ē in membris
 meis. Quid ḡ in huius tanti pre
 dicatoris peccatore. nisi celū dñi in
 fernūq; coartauerat. Qui & uisionis
 intus iam lumen acceperat. & ta
 men adhuc tenebras decarne tole
 rabat. Sup se uiderat. qđ let⁹ appe
 teret. In se cernebat. qđ metuens
 doleret. Iam celestis patrie lux ir
 radiauerat. adhuc tēptationis ob
 scuritas animum confundebat.
 Cum celo ergo infernū ptulit. quia
 & illuminatū securitas erexit.
 & tēptatū gemit⁹ strauit. Et sepe

Paul

n

ētingit ut fides mōte iam uiget
sed tam ex parte aliquantula in
dubietate ētabeseat. quatenus
certa se ausibilibus eleuet. &
ex quibusdā sese incerta perturbet.
Nam plerūq; ad eterna appetenda se
erigit. & subortis cogitationum
stimulis agitata sibi & ipsa con-
tra dicit. In unum ergo terra ma-
reque coartat. cū unam eandemque men-
tem. & certitudo solide fidei roborat.
& tamen ex aliquantula mutabilitate
p̄fidie aura dubietatis uersat. An
non in suo pectore coartari terra
mareque cognouerat. qui & p̄fide
sperans. & p̄ infidelitate fluctuans
dicebat. credo dñe. adiuua mere-
dulitate meam. Quid itaq; est qđ
se & credere assertit. & adiuuari in
se incredulitate querit. nisi qđ
coartari in suis cogitationibus ter-
ra cū mari deprehendebat. Qui &
exorare certū iam p̄fide coeperat. &
adhuc incertū undas p̄fidie ex in-
credulitate tolerabat. Qđ tamen
occulta fieri dispensatione p̄mit-
tit. ut cum mens iam surgere ad
rectitudinē coeperit. prauitatis
sue reliquias impugnet. quate-
nus hec ipsa impugnatō aut
resistente exerceat. aut delecta-
tionibus seductū frangat. Rec-
te itaq; nunc dicit. Si subuertent

om̄a. uel munū coartauerit. quis
ētra dicit ei. uel quis dicere ei po-
test. curta facis. quia nimirum
diuinū iudicium. nec aduersitate
ualet imminui. nec inquisitione
cognosci. Cum uel uirtutes quas
tribuerat subtrahit. uel has om-
nino non adimens. uitiorū cū
impugnatione p̄mittit. Sepe
nāq; in elatione cor tollit. cū
tis successibus in uirtute roborat.
Sed dū latentes motus audacis
in cogitatione editor cōspicit. se
sibi hominē ostendens derelin-
quit. Ut ei mens relicta quā
sit inueniat. que male in se se-
cura gaudebat. Unde cum sub-
ueri om̄a uel munū coarta-
ri dicerent. p̄tinuis additur.
Ipse enim nouit hominis uan-
tate. & uidentis iniquitate nō
ne cōsiderat. Ac si premissa pu-
te faciendo sub iungeret dicens.
Qui tolerando succrescere ui-
tia cōspicit. iudicando dona
cōfundit. Rectus uero indiscre-
tione ordo seruat. cū prius nos-
ci uanitas. & post considerat in-
iquitas p̄hibet. Omnis quippe in-
iquitas. uanitas. nō tam om̄is ua-
nitas ē iniquitas solet. Ua-
na nāq; agimur. quoties transi-
toria cogitamus. Unde acui

Evang

Psalm.

Salomon

Psalm

nescere dī. qđ repente ab intuen-
 tiū oculis auferit. Hinc psalmi-
 sta ait. Uniuersa uanitas omis
 homo uiuens. Qm̄ p̄ hoc qđ uiuen-
 do ad interitū tendit. recte quidē
 uanitas dī. sed nequaquā recte eti-
 am iniquitas appellat̄. quia & si de
 pena est culpe qđ deficit. non tam
 hoc ipsum culpa est qđ auita p̄cur-
 rit. uana sunt itaq; que transeunt.
 Vnde & psalomonē dī. Omnia uanitas
 Apte autē post uanitate p̄tin̄ iniqui-
 tas subinfert̄. quia dū p̄ quēdam
 transitoria ducim̄. in quibusdam
 noxie ligam̄. Cumq; mens in comu-
 tabilitatis statu non tenet. a se m̄
 ipsa defluens. ad uitia prumpit.
 A uanitate ergo ad iniquitate labit̄.
 que assueta rebus mutabilib; dum
 ex alis ad alia semp̄ impellit̄. subori-
 entib; culpis inquinat̄. Potest tamē
 & uanitas culpa intelligi. & iniqui-
 tatis nomine reat̄ grauior demon-
 strari. Si enī aliquando uanitas cul-
 pa non eet. psalmista n̄ diceret. Quā
 quā in imagine dī ambulat̄ homo.
 tam uane conturbabit̄. thesauri-
 zat. & ignorat. cui congregat̄ ea.
 Quia quāuis trinitatis imaginem
 in natura seruem̄. uanis tamen
 delectationis motib; p̄turbati. in
 conuersatione nr̄a delinquimus.
 ut modis nos semp̄ alternantibus

cupido concitat. met̄ frangat.
 letitia mulceat. dolor affligat.
 Ex uanitate ergo ut superius dictū
 est ad iniquitate ducim̄. cū prius
 pleua delicta defluim̄. ut usu cunc-
 ta leuigante nequa quā post cō-
 mittere etiam grauiora timeam̄.
 Hā dū moderari lingua otiosa uer-
 ba negligit. more inolite remis-
 sionis capta. audax ad noua prū-
 pit. Dū gula incubit̄. ad leuitatis
 p̄tin̄ insaniam perdit̄. Cūq; mens
 subigere delectationem carnis re-
 nuit. plerumq; & ad p̄fidie uora-
 gine ruit. Vnde bene paulus ple-
 bis israheliticę damna conspiciens.
 ut imminetia ab auditorib; ma-
 la cōpesceret. curauit ex ordine trans-
 acta narrare dicens. Neq; idolatree
 efficiamini. sicut quidā. que ad-
 modū scriptū ē. sedit populus
 manducare. & bibere. & surreser̄
 ludere. Isus quippe pot̄q; ad lu-
 sum impulso. lusus ad idolatriam
 traxit. quia si uanitatis culpa ne-
 quaquā carite cōpescerit̄. ab in-
 quitate p̄tin̄ mens incauta de-
 uorat̄. salomone attestante qui
 ait. Qui modica spernit. paula-
 tim decidit. si enim curare par-
 ua negligim̄. insensibilit̄ sedue-
 ti. audent̄ etiam maiora p̄pe-
 tram̄. Et notandū qđ n̄ inde dī

Paul

Salomon

considerari iniquitas dicitur; studiosius
quippe conspiciuntur quam consideramus;
Dicitur itaque hominum uanitate nouit.
iniquitate considerat. quia neemi-
nora delicia multa deserit. & ad
maiora ferienda se intentius ac-
cingit. Quia igitur a leuioribus ma-
lis incipit. & ad grauiora puenit.
uanitas mentem obnubilat. in-
iquitas caecat. Quae nimirum mens
amisso mox lumine. tanto se al-
tius per timorem erigit. quanto
& iniquitatis capta laqueis auer-
sitate longius recedit. Unde
et aperte quoque quod uanitas cum
iniquitate pertrahat exprimit.
cum repente subumgit. Vir-
uanus in sua perbia erigitur. Uanitas
quippe finit. ut cum pecca-
to mentem sauciat. hanc ex
culpa audacem reddat. quate-
nus si uideat oblita. quae amissa
se se innocentiam non dolet. in-
festo excecata iudicio simul &
humilitatem perdat. Et fit plerum-
que ut prauis desideriis seruiens.
a iugo se diuini timoris excutiat.
et quasi in malorum perpetratione
iam libera. omne quod uoluptas
suggerit. implere extendat. Un-
de cum uanitas se erigere in su-
perbiam dicitur. ilico sub inferatur.
Et quasi pullum onagri se liberum

natum putat. Per pullum quippe o-
nagri. omne agrestium genus ex-
primit. Quod naturae dimissum
motibus. & uoluntatibus dominantium mentem
net. Agri namque animalia libera-
te habent. & ire quo appetunt.
& quiescere cum lassantur. Et quam-
uis insensatis animalibus homo
longe sit melior. hoc tamen plerumque
homini non licet. quod brutis anima-
libus licet. Quae enim ad aliud mi-
nime seruantur. eorum motus per uuldu-
bio nequaquam sub disciplina restrin-
gitur. Homo autem quia ad sequentem
uirtutem ducitur. necesse profecto est ut
in cunctis suis motibus sub discipli-
nae dispositione religatur. & quasi
domesticum animal uoluntatibus
seruiat. atque aeternis dispositionibus
restricturn uiuatur. Qui ergo imple-
te cuncta quae desiderat. perfringat
tam libertatem querit. quod aliud
quam pullo onagri esse similis con-
cupiscit. ut discipline hunc lora
non teneant. sed audacem uagum
per siluam desideriorum currat. Sepe
autem dicitur miseratio. quos perdit in
effrenatione inlicite libertatis
conspicit. obiectione perperam aduer-
sitate frangit. quatenus elisi dis-
cant quam reprobam correctionem timu-
erunt. ut iam flagelli experimen-
tis edomiti. quasi iumenta domestica

pph.

Ro. 12

latm

pceptorum loris mentis colla subi
 eunt. & uita p̄sentis tinea ad
 nutu p̄sidentis pagant. Quibus
 bene loris ligatu se nouerit qui
 dicebat. Ut iumentu factus sum a
puete. & ego semp tecum. Vnde
 & seuis ille p̄secutor ab agro p̄fide
 uoluptatis ad domu fidei deduc
 tus. rectoris sui calcari. p̄uener
 audiebat. Duru tibi e contrasti
mulu calertrare. Restat q̄ ut
 si esse ia similes pullo onagri no
 lumus. in cunctis q̄ appetimus
 nutum prius intame dispensa
 tionis exquiram. ut mens nra
 in omne qd̄ nitit. sup̄ni regnu.
 nis loro teneat. Et inde magis
 uota sua aduicta impleat. unde
 uice sue studiu & trappri. un
 uoluntatem calcet. Multa sophar
 fortia ptulit. sed qd̄ meliori se
 hie loquit. nescit. Vnde adhuc
 increpando subiungit. Tuaun
firmasti cor tuum. & expandisti
adeu man̄ tuas. firmari cor non
 hoc loco p̄uirtute dr̄. sed p̄ insen
 sibilitate. Omnis naq. animus
 qui distractionis intame con
 siderationi se subicit. ex eius p̄
 tin. amore mollescit. eumq. ligta
 diuine formidinis penetrat.
 quia infirma uiscera p̄ humili
 tate gestat. Quisq. aut p̄nata

insensibilitatis obdurescit. quasi
 cor firmat. ne hoc iacula timoris
 sup̄ni confodiunt. Vnde quibda
 p̄phetā dñs misericorditer dicit.
Tollam uobis cor lapideu. & dabo
uobis cor carneu. Cor quippe
 lapideum tollit. cu anobis sup
 bie duricia subtrahit. & cor car
 neu tribuit. cu eandē p̄tin nram
 duriciam. ad sensibilitate uertit.
 Immanis ū ut crebro docuim̄ ope
 ra designant. Cu culpa igit̄ man̄
 addm̄ expandere e. c̄tra largi
 toris gram̄ eterni deuitate
 operu sup̄bire. Qui enim in con
 spectu eterni iudicis loquens. sibi
 bona que facit tribuit. addm̄ ma
 num sup̄bient̄ tendit. sic p̄fecto
 contra electos rep̄bi. sic contra
 catholicos heretici semp̄ effrenant̄.
 ut eum obiurgare facta neque
 unt. bonos rep̄bendere defactoꝝ
 elatione moliant̄. quatenus eos
 quos redarguere ex infirmitate
 actionis non ualent. ex crimine
 tumoris accusent. Vnde & ea
 bona que exterius fiunt. nequa
 qua bona ee ia censent. que qua
 si p̄studium turgide cogitatio
 nis exhibent. Qui sepe humilia
 tumentes increpant. & qd̄ die
 tis suis semet ipsos feruunt igno
 rant. Sed quia iustu uirum

Sophar hacten^{us} reprehendendo cor-
ripuit. nunc uelut docendo sub-
iungit. Si iniquitate que est in
manu tua abstuleris. & non
manserit in tabernaculo tuo in-
iustitia. tunc leuare poteris fa-
ciem tuam absq; macula. & eris
stabilis & non timebis. Omne pec-
catu aut sola cogitatione comit-
tit. aut cogitatione simul & o-
pere perpetrat. Iniquitas ergo in
manu est. culpa in opere. In iusti-
tia uero in tabernaculo. iniqui-
tas in mente. Mens quippe nra
tabernaculu non incongrue uo-
cat. in qua apud nos & ipsos
abscondim. cu foris in opere non
uidem. Sophar itaq; qui iusti-
um amicus e nouit qd dicit.
Sed quia iustum increpat. here-
ticq; tenens speciem. pferre nec-
te etiam que nouit ignorat.
Sed nos calcantes hoc qd ab eo
tumide dr. pensam^{us} eius uerba
qua uera sunt. si recte dicent.
Prius eni a manu iniquitate sub-
trahi. & post a tabernaculo am-
moneri in iusticia abscondi. quia
quisquis iam praua a se opera
exterius resecat. necesse pfecto
est ut ad semetipsum rediens sol-
lert^{er} in mentis intentione dis-
cernat. ne culpa qua ia in actione

non habet. adhuc in cogitatione
pdiat. Unde bene psalomonē
dr. Prepara foris opus tuum.
& diligenter exerce agrum tuu
ut postea edifices domu tuam;
Quid naq; e pparatio opere agru
diligenter exterius exerce-
re. nisi euulsis iniquitatis semib;
actioni nram ad fruge retri-
butionis excolere. Et quide
post agri exercituu ad edificiu
domi redire. nisi qd plerumq;
ex bonis operib; discim. quanta
uit munditi in cogitatio-
ne estruam^{us}. pene cuncta naq;
bona opera ex cogitatione pde-
unt. sed sunt in nulla cogitati-
onis acumina qd ex operatione
nascunt. Na sic ab arboris opus
sumit. ita rursus ab opere ani-
mus erudit. Mens quippe
diuini amoris exordia capi-
ens. imperat bona que fiant.
Sed post qua fieri imperata cepe-
runt. ipsis suis exercitata ac-
tionib; discit cum imperare bona
inchoauerit. quantum minus
uidebat. foris ergo ager ex-
colit. ut domus post modum
construat. quia plerumq; ab ex-
teriore opere summus. quan-
ta subtilitate rectitudinis in
corde tenemus. Qua bene

Salem
Ira

Sophar seruire ordinē studuit.
 cū prius aufertur iniquitatē amittit.
 & post. in tabernaculo multam dixit.
 quia nequaquā plene animus inco-
 gnatione erigit. quando adhuc ab eo
 extrinsecus inopere errat. Quis si p-
 fecte duo hęc tergit. addm̄ statim
 sine macula faciem leuam. Interna
 quippe facies hominis mens est. In
 qua nimirum recognoscimus ut ab
 auctore nro diligam. Quā scilicet
 faciem leuare ē. in dō animā p-
 stua orationis attollere. Sed cleua-
 tā faciem macula inquinat. si inten-
 dentē mentē recti sui conscientia
 acculit. quia abspei fiducia p-
 tinitus frangit. si intentā p-
 cebus nec dum deuictę culpe memoria mordetur.
 Diffidit nāq; accipere se posse qđ ap-
 petit. quis p-
 fecto reminiscit nol-
 le se adhuc facere qđ diuinit' audi-
 uit. hinc p-
 uan' nē dr. Si cor-
 nrm̄ non rep-
 bēderit nos.
 fiduciam habemus. Apud dñm.
 & quequā petierimus ab eo accipi-
 em'. Hinc salomon ait. Qui auer-
 tit aures suas ne audiat legem.
 oratio ei erit execrabilis. Cor quip-
 pe nos impetitione reprehendit. cū
 resistere se p-
 ceptis ei que postulat
 meminit. Et oratio fit execrabi-
 lis. cū a censura auertit legis. quia
 dignū p-
 fecto est. ut ab eis bene

manere

lot

Salomon

ficus sit quisq; extraneus. cuius ni-
 mirū iustionibus non uult ee sub-
 iect'. Quia mire hoc ē salubre re-
 mediū. ut cū se mens ex memoria
 culpe reprehendit. hoc prius inora-
 tione deflect qđ errauit. quatenus
 erroris macula cū fletibus tergit.
 impetitione sua cordis facies ab auctore
 munda uideat. Sed curandū
 nimis est. ne ad hoc rursus prius
 qđ se mundasse fletib' exultat.
 ne dū deplorata iterū culpa com-
 mittitur. in conspectu iudicis iusti
 ipsa etiam lūta leuigent. Sollert
 quippe debemus meminisse qđ dr.
 ne iteres uerbum in oratione tua;
 Quo uidelicet dicto uir sapiens ne-
 quaquam nos phibē sepe ueniam
 petere. sed culpas iterare. Ac si apte
 dicit. Cū mala gesta defleueris.
 nequaquā rursūm facias qđ in
 p-
 cebus iterum plangas. Ut ergo
 ad p-
 eem facies sine macula leuet.
 ante orationis semp tēpora debet
 sollicite conspici. quequā potest
 in oratione reperi. Talem quip-
 pe se mens & cum ab oratione cessat
 exhibere festinē. qualis apparere
 iudici in ipso orationis tēpore ex-
 optat. Sepe nāq; immunda que-
 dam uel illicita in animo uerti-
 mus. quotiens ap-
 cebus uacamus.
 sed dum se mens ad studium orationis

n

erexerit. earū rerum imagines reuer-
berata patit. quibus libent̄ prius
otiosa p̄mebatur. & quasi iā faciem
anima addm̄ leuare non sufficit.
quia in se nimirū inquinata men-
te maculas pollute cogitationis ser-
bet. Sepe curis mundi libenter
occupamur. eūq; p̄ hec studio ora-
tionis intendimus. nequaquam
se mens ad celestia erigit. quia pon-
dus hanc terrenę sollicitudinis in-
pfundis merfit. & in p̄ce facies mun-
da non ostendit. quia cogitationis
infirmis luto maculat. Non nūquā
uero cor acunctis excutim. & illici-
tis motibus etiam cū ap̄ce uacat
obuiamus. Sed tam̄ quia nos cul-
pas rariū committim. aliena pigri-
us delicta relaxamus. Et quo pec-
care animū n̄r̄ sollicitius metuit.
eo districtius hoc qđ in se ab alio
delinquit̄ abhorret. Unde fit
ut inueniat̄ quisq; tardus adue-
niam. quo pficiendo fact̄ ē cur̄
adeulpam. Et quo ipse excedere
in alterū metuit. hoc qđ in se ex-
cedit. punire durius exquirat.
Sed qđ hęc doloris macula reperi-
ri deterius potest. que in conspec-
tu iudicis caritate non inquinat
sed necat. uita quippe anime que
libet culpa polluit. seruat̄ ū contra
primū dolor occidit. Menti nāq;

ut gladius figit. & mucrone illius
ipsa uiscerum occulta p̄forant. Qui
scilicet atranfiro corde si prius
non educt̄. nihil in p̄cebus diuine
opis obtinetur. quia uulneratis
membris inponi salutis medicami-
na nequeunt. nisi ferrū auulne-
re ante subtrahat. Hinc ē enim
qđ p̄sem & ipsam ueritas dicit. Nisi
remiseritis hominibus peccata eorū.
nec pat̄ ur̄ qui ē in celis remittet
uobis peccata ur̄a. Hinc ammonet
dicens. Cū stabitis adorandū. dimit-
tite si qđ habetis aduersus alterū.
Hinc rursus ait. Date & dabit̄ uobis.
Dimittite. & dimittet̄ uobis. Hinc
constitutioni postulationis condi-
tionē posuit pietatis dicens. Dimit-
te nobis debita nr̄a. sicut & nos dimit-
tim̄ debitoribus nr̄is. ut p̄fecto bo-
nū qđ a deo compuncti petimus.
hoc primū cū primo conuer-
si faciam. Tunc ergo uere
sine macula faciem leuamus.
cum nec nos p̄hibita mala comit-
tim. nec ea que in nobis comissa
sunt. ex proprio zelo retinemus.
Graui nāq; nāq; mens nr̄a orationis
sue tēpore confusione deprimit̄.
si hanc aut sua adhuc operatio in-
quinat. aut alienę nequitie ser-
uat̄ dolor accusat. Que duo quisq;
dū t̄serit. ad ea que submixta sunt

frans

ur̄

ur̄

ur̄

ptinus liber exurgit. Et eris sta-
bilis & non timebis. Quia nimirum
tantominus adiudicem trepidat.
quanto in bonis actibus solidius
stat. Timore quippe superat.
qui stabilitate seruat. quia dum
solicetius studet & pagere quam man-
sueti conditor imperat. securus
cogitat etiam quam terribiliter in-
tentat. Sciendum praeterea est. quod
non nulla bona sunt. ad quam indefes-
si persistimus. Et rursum non nulla
sunt a quibus continue desiti-
entes labimur. atque ad haec magnis
conatibus per intervalla temporum
reformamur. Inactiua & enim
vita sine defectu mens figitur. ac
contemplatiua autem infirmitatis suae
pondere victa lassatur. Illa quippe
tanto firmitus durat. quanto
ad uicina se erga utilitatem pri-
mi dilatat. Haec tanto celerius
labitur. quanto & carnis claustra trans-
grediens super semetipsam ire conatur.
Illa plana se dirigit. & idcirco
pedem operis robustius figit. Haec
autem quo super se alta appetit. ad se-
metipsum fessam descendit. Quod bene
ac breuiter ezechiel insinuat. cum
eorum quae uiderat motus animalium
narrat dicens. Non reuertebantur
cum incederent. A se paulo post subi-
to adiungens. Et animalia ibant

106
& reuertebantur. Sicut quippe anima-
lia aliquando uadunt & minime
redeunt. aliquando uadunt & postea
reuertuntur. quia electorum mentes
cum percussam sibi actus uitae gram-
matis uas deserunt. redire ad ma-
la mundi nesciunt quae relique-
runt. Cum uero per contemplationis
aciem ab eadem se actiua uita sus-
pendunt euntes redeunt. quia per
hoc quod diu persistere minime in
contemplatione sufficiunt. sese iterum
ad operationem fundunt. ut in his
quae sibi iuxta sunt se exercen-
do. refoueam. & super se rursum sur-
gere contemplando conualescant.
Sed dum haec eadem contemplatio more
debito per temporum intervalla repetitur.
indeficient. proculdubio mentis so-
liditate persistit. quia & si infirmi-
tatis suae pondere superata mens
deficit. hanc tamen iterum conti-
nuis conatibus reparata comprehen-
dit. Haec stabilitatem suam inca-
pidisse dicenda est. aqua & si sepe
deficit. hanc & cum perdidit sepe
inquirit. Sequitur. Misericordiam quo-
que obliuisceris. & quasi aquarum
quae praeterierunt non recordaberis.
Mala uitae praesentis tanto du-
rius animus sentit. quanto pen-
sare bonum. quod sequitur negligit.
& quia non uult prima considerare

que restant. grauius est esse que to-
lerat. Vnde & contra flagelli ictum
cogitatio ceca conquerit. & quasi
infinita calamitas credit. que diob.
cursum libentibus cotidie finit. At si se-
mel quisq; ad eterna se erigit. affinis
que incommutabiliter permanere oculum
cordis figat. prope nihil esse hic conspi-
cit. que equat ad finem currit. Presen-
tis uitae aduersa tolerat. sed quasi
nihil esse omne quod labitur pensat.
Quo enim se interius gaudium robustius
inuenit. eo minus exterius dolo-
res sentit. Vnde sophar nequaquam
ueritatis ausu temerario docere me-
liorem exhortatur ad iustitiam. &
demonstrat quam nulla iusti oculo
uideatur pena. Ne si apte dicat.
Si degustas gaudium quod interius permanet.
leue fit propter omne quod foris dolere.
Bene autem presentis uitae miseriam aquis
pretereuntibus comparat. quia calami-
tas transiens electi mentem nequa-
quam in eussione subruit. sed tam
tactu meroris infundit. Nam tunc
quidem per uorem uulneris. & si sus-
ceritidine non frangitur salus. Sepe
autem non solum flagella atterit. sed inu-
nus cuiusque iusti animo malignior
quoque spirituum temptamenta gras-
sant. ut exterius ex percussione do-
leat. & interius aliquatenus ex temptati-
one frigeat. Sed nequaquam

gratia deserit. quia quo nos durius
ex dispensatione percutit. eo ampli-
us & expectate custodit. Nam cum
tenebrescere temptatione coeperit.
sepe iterum lux interna succendit.
Vnde & subdit. Et quasi meridianus
fulgor. exurgit tunc ad uesperum. Fulgor
quippe meridianus in uespere est. uir-
tutis renouatio in temptatione. ut
repentino caritatis feruore mens
uigeat. que iam iamque lumen sibi gratiae
occubuisse formidabat. Quod adhuc
sophar subtilius aperit cum subiun-
git. Et cum te constupitum putaueris.
orieris ut lucifer. Sepe namque tot
temptamenta nos obsident. ut ipsa
nos ex numerositas pene ad lap-
sum desperationis inclinet. Vnde
plerumque mens in medium uertit.
uir ipsa uirtutis suae dampna con-
siderat. & tota dolens. sed quasi
iam ex assensu doloris aliena fran-
git. & enumerare non ualeat quan-
to cogitationum tumultu uastat. Ru-
turam se promissa conspicit. et
ne arma repugnationis arripiat.
grauius meror ipse contra dicit.
Circum ductos quolibet oculos ob-
scuritas obsidet. & cum uisum tene-
brae semper impediunt. mens tamen
nihil aliud quam tenebras uidet. Sed
apud misericordem iudicem sepe
haec ipsa que aduersum quoque orationis

aggrauat. p nobis subtilius tristitia ex
orat. Nam meroris nri caligine editor
espiciet. & subtracta luminis radios re
fundit. ita ut erecta ptn p dona mens
uigeat. qua paulo ante decertantia
uita supbis calce deprimebant. Mor
torporis pondus disciunt. atq; a con
templationis lum p pturbationis
sup tenebras erumpit. Mor in gau
dio pfectus attollit. que int tēpta
menta peius cadere ex desperatione
cogebat. Sine cogitationis certami
ne p sentia despicit. sine dubitati
onis obstaculo deuertura distributi
one confidit. Lustus ergo cū se con
suptū putauerit ut lucifer ort.
quia mor ut tenebrescere tēptati
onū caligine coepert. ad lucē gra
tis reformatur. & in semetipso monstrat
diem iustitiae qui casurus paulo ante
timuit noctem culpe. Ecce autē
lucifero iusti uita cōparat. Solem
quippe pcurrentis lucifer nuntiat.
Et quid nobis scōrū innocentia. nisi
sequentis iudicis claritate clamat.
In eorū nāq; admiratione espiciunt.
quā demarestate ueri luminis estimic
m. Hec dū redēptoris nri potentia
uidem. sed tam uirtutē illius in
lectorū suorū moribus ammiram.
Quia igrē bonorū uita cōsideratione
sua oculis nris uī uertutis obicit.
clarus ad nos lucifer ante solem ue

607
nit. Sciendū ū ē qd hęc que extēpta
tionū spiritaliū aduersitate discussi
mus. iuxta extēriora quoq; mala nil
obstat intellegi. Sei & enī unū quia
sūma medullitū diligunt. in finis
dura patiunt. Sed in fine gaudi lu
m inueniunt. qd habere h. spatio
pcurrentis uitę contempunt. Vnde
nunc p sophar dr. Et quasi meridi
anus fulgor. cōsurgit t ad uesperū.
Peccatoris enī lum indie ē. obscuritas
in uespere. quia in p sentia uita feli
citate attollit. sed aduersitatis tene
bris in fine deuorat. Iusto autē me
ridianus fulgor ad uesperū surgit.
quia quanta sibi claritas maneat.
cū iam occūbere coeperit agnoscat.
Hinc nāq; scriptū ē. Timenta dñi. be
ne erit in extremis. hinc p psalmistā
dr. Cū dederit chlectis suis somnum.
hęc ē hereditas dñi. Qui in huius
quoq; uitę adhuc certamine positus
cū se consuptū putauerit. ut luci
fer ort. quia foris cadens int inno
uat. & quō magis exteriū aduersa
tolerat. eo uerius uirtutū lumine
interius coruscat. paulo attestante
qui ait. Sed licet is qui foris ē nri
homo corruptit. tam is qui int est
renouat de die in diem. Id enī qd in
p sentia ē montaneum. & leue tribu
lationis nre. supra modū in sublimi
tate etnū glorię pondus operat in nob;

Psalm

Paul

Et notandum qđ nequaquā cū cōsumptus fueris. sed cū te cōsumptū putaueris dicit. Quia & qđ uideri indubitate est. & qđ sperari in incertitudine. Unde & isdem paulus non se cōsumptum nouerat sed putabat. Quia & in aduersa tribulationū corruens. ut lucifer resplendebat dicens. Quasi morientes. & ecce uiuimus. Quasi tristes. sēp autē gaudentes. Sicut egentes. multos autē locupletantes. Sciendū quoq; ē. qđ bono mens quo duriora pueritate tolerat. eo cōtinentis p̄mia certius sperat. Unde & apte subdit. Et habebis fiduciā p̄posita t̄ spe. Tanto nāq; spes in d̄m solidior surgit. quanto p̄ illo q̄s q; grauiora p̄tulerit. quia nequaquā retributionis gaudium de cōtinentate colligit. qđ non hic prius pia tribulatione seminatur. Hinc & enī p̄ psalmistam d̄r. Euntes ibant & flebant. mittentes semina sua. Venientes autē ueniunt cū exultatione. portantes manipulos suos. Hinc paulus ait. Si cōmorimur. & cōiueimur. si sustinemus. & conregnabimur. hinc discipulos ammonet dicens. Et multas tribulationes oportet nos intrare in regnū d̄i. Hinc scōrū gr̄am iohanni angelus indicans ait. Hi sunt qui uenerunt de tribulatione magna.

& lauerunt stolas suas. & candidas eas fecerunt in sanguine agni. Quia igit̄ nunc p̄ tribulationē fertur. ut post gaudiū fructus merita. tanto maior fiducia mentē roborat. quanto hanc fortior p̄ ueritate afflictio tēptat. Vbi apte p̄tinuis adiungit. Et de fossis securus dormies. Sicut enim malis p̄sens securitas labore. ita bonis p̄sens labor p̄petuam securitatem parit. Unde & de fossū se securū dormire posse iam nouerat qui dicebat. Ego enī uā delibor. & tēpus meę resolutionis instat. Bonū certam certauit. cursū consummaui. fidem seruaui. Dereliquo reposita ē mihi corona iustitię. quā reddet mihi d̄s nulla die iustus iudex. Quia enī contra mala transeuntia sine defectu certauerat. mansuris nimirū gaudis sine dubietate p̄sumebat. Quā uis de fossus intellegi & alit̄ potest. Sepe nāq; rebus transitoris occupati. pensare negligimus p̄ quanta peccamus. Sed si reducto cōsiderationis oculo a sinu cordis t̄rene cogitationis agger exaruit. quicquid in mente latebat inuenitur. Unde sc̄i uiri animorū latebras p̄scrutari n̄ desinunt.

Paul

Paul

Paul

Apocat

se se subtiliter indagantes. terre
 narū rerum curas abiciunt. & ef
 fossis plene cogitationibus cū nul
 lose reatu erimnis morderi de
 p̄hendunt. uelut instratu cordis
 apud se securi requiescunt. Late
 re quoq; ab huius mundi actibus
 appetunt. semp sua cōsiderantes.
 Et cū loco regiminis minime cō
 stringunt. iudicare que alie
 na sunt recusant. Et defossi g
 securi dormiunt. qui dū sua
 ultima uigilant penetrant.
 alaboriosis se huius mundi one
 ribus subquietis otio occultant.
 Unde & adhuc subdit. Requies
 ces & n̄ ē qui te exterrēat. Quis
 q̄ p̄sente glām querit. p̄fecto
 despectū metuit. Qui semp ad
 lucra inhiat. sep̄ uidelicet dip
 na formidat. Cuius enī p̄cepti
 one reficit. ei rei p̄culdubio & a
 missione sauitur. Et quo obligat
 mutabilibus ac perituris inheret d̄
 iacet. At contra quisq̄is in solo
 cōmunitatis desiderio figit. nec p̄
 speritate attollit. nec aduersita
 te quassat. dū nil habet in mun
 do q̄t appetat. nihil ē q̄t demun
 do p̄tmescat. Hinc enī salomon
 ait. Non mistabit iustū quicquid
 ei acciderit. hinc iterū dicit.
 Iustus quasi leo cōfidens. absque

terrore erit. Bene itaq; nunc d̄r.
 Requiesces & n̄ erit qui te exterre
 at. quia tanto quisq; ase plenius
 pauore qui ex mundo ē abiect. quan
 to in sem & ipso uerius mundi con
 cupiscentiam unct. Ann̄ absq;
 t̄rore paulus in corde requieuerat
 qui dicebat. Certus sum enī quia
 neq; mors. neq; uitā. neq; angeli.
 neq; principat̄. neq; instantia. neq;
 futura. neq; fortitudo. neq; alti
 tudo. neq; p̄fundū. neq; creatu
 ra alia poterit nos separare acari
 tate d̄i. que ē in xp̄o ih̄u d̄no n̄ro.
 Cuius uidelicet fortitudo caritatis
 uera sc̄e eccl̄e uoce laudat̄. cū p̄
 canticoꝝ canticū d̄r. Valida ē in
 mors dilectio. Virtuti & enī mor
 tis dilectio cōparat̄. quia p̄mirū
 m̄te quā semel coepert̄. a dilecti
 one mundi fundit̄ occidit. Et tan
 to hanc ualentius in auctortate
 erigit. quanto & insensibile cōtra
 t̄rores reddit. Sed int̄ hec scien
 dū est. q̄t prauū cū rectā p̄dicant.
 ualde difficile ē ut ad hoc q̄t ta
 cti ambiunt. n̄ erūpant. Unde
 sophar p̄tinus ad iungit. Et de
 p̄cabunt faciem tuā plurimi.
 Neq; enī iusti uiri id circo se p̄in
 nocentiae tinera arta custochunt.
 ut ab alius exorem̄. sed siue here
 tici seu p̄uersi quilibet. p̄ hoc q̄t

Paul

Cantica canti
eorum.

to longe in
infimis ab ar
se securitati

Salomon

ite

utrer homines quasi innocenti uiuunt
uideri p hominibus intercessores uolunt.
Et cū scā loquentes insinuunt. qđ ipsi
appetunt. hoc alius p magno pollicent.
Dūq; celestia p dicant. in suis repente
sponsionib; ostendunt qđ amant.
Sed nediu trena pollicendo patet
sant qđ sunt. aduerba rectitudinis
etiū recurrunt. Vnde mox sub
dit. Oculi autē ipiorū deficient.
& effugium peribit ab eis. Quod ocu
lorū nomine uis intentionis expri
mit. p euangeliū ueritas attestatur
dicens. Si oculus tuus simplex fue
rit. totū corp; tuū lucidū erit.
Quia uidelicet si operationē nostrā
intentio munda p uenerit. quā
libet alit hominibus uideat. intēni
tam iudicis oculis mundū subsequen
tis actionis corpus ostendit. Oculi
ergo impiorū sunt. intentiones me
is carnaliū desideriorū. Qui id circo
deficiunt. quia aēna negligunt.
& sola semp transitoria p stolant. Ad
ipsei quippe terrenā glām cogitant.
multiplicari reb; tēporalibus exoptant.
Ad mortē cottid. cursu rerum laben
tū tendunt. sed cogitare mortalia
mortalit nesciunt. Carnis uita p mo
nta deficiet. & tam carnale desiderū
crescet. Res habita instanti fine cor
rupta. & habendi anxietas n̄ finitur.
Sed cū mors u ipios subtrahit. eorū

pfecto desideria cū uita timent.
Quoz scilicet oculi tunc supra uitā
deficiunt. quia suo hic iudicio trena
deficere delectatione noluerunt. Hos
illoz oculos a iocunditate pristina
claudi psalmista cōspexerat cū dice
bat. In illa die peribunt om̄s cogi
tationes eoz. Quia aēna mala nū
quā cogitata repperunt. & subito
amittunt bona tēporalia que trac
tata tenuerunt. A quib; & om̄e ef
fugiū peribit. quia eoz malitia
ab antiaduersione dēstricti iudicis
quo se ualeat occultare n̄ inuenit.
Hā nunc iniqui cū tristia aliqua t
aduersa paciunt. effugii latebras
inueniunt. quia ad uoluptatē p tū
desiderioz carnaliū resurgunt. He
enī paupertas cruciat. diuitias animū
demulcent. He despect; p rimoz de
primat. sese dignitatibus exaltant.
Si fastidio corp; atterit. ante positis epu
larū diuersitatibus nutrit. Si quo
animi mesticie impulsu deierit. mox
p tū posita iocoz blandimta releuat.
Tot g; hic habent effugia. qđ sibi ppa
rant delectamta. Sed quandoq; ab
eis effugiū perit. quia eoz mens amil
sis omnib; se solūmodo & cōspicit. Tunc
uoluptas subtrahit. uoluptatis cul
pa seruit. Et repente miseri pere
undo discurrunt. quia peritura tenu
erunt. Qui tam quo usq; corporalit

Fvang

Psalm

n

n

uiuunt. querere nocturna n̄ desinunt.
 Vnde & adhuc subdit. Et spes illoꝝ ab-
 ominatio anime. Quia hic peccator
 totis cogitationibꝫ sperat. nisi in po-
 testate ceteros transeat. cunctos re-
 rū multiplicitate transcendat. Ad-
 uersantes dominando subiciat. obse-
 quentibꝫ mirandus innotescat. ut
 aduotū satisfaciat. benignū secū
 laudat ostendat. quicquid gula appe-
 tit offerat. ad hoc quod uoluptas impe-
 rat. operis expletionē cūrrat. Bene
 g̃ spes illoꝝ abominatio anime dicitur.
 quia ea que carnales ambiunt. spū-
 ales quiqꝫ iudicio rectitudinis ad-
 uersant. Hā quod peccatores uolup-
 tate astimant. hoc iusti. p̄cul dubio
 poenā putant. Abominatio g̃ est
 anime spes prauorū. quia nimirū
 sp̄s deficit. ubi caro quiescit. Ut
 enī caro mollibus. sic anima duris nu-
 trit. Illā blanda refouent. hanc aspe-
 ra exercent. Illa delectationibus
 pascit. hęc amaritudinibꝫ uegetat.
 Et sicut carnē dura sauciant. sic
 mollia sp̄m necant. Sicut illa la-
 boriosa interimunt. ita hanc de-
 lectabilia extingunt. Spes itaqꝫ car-
 naliū abominatio anime dicitur. quia
 inde inppetuu sp̄s interit. unde
 & ad tēp̄ caro suauit̄ uiuit. Sed hęc
 sophar recte dicit. nisi beatꝫ iob ame-
 ta largius eū uiuendo p̄dicasset.

At p̄quā sciore se monere debita nitit̄.
 doctioreqꝫ se erudire sapientie magis-
 terio conat̄. ipse dictorū suorū pon-
 dus leuigat. qui indiscretionē inter-
 posita omne quod loquit̄ destruit.
 quia liquorē scientie pleno uasculo
 sup̄ fundit. Sic namqꝫ ab in discretis
 opes scientie. sicut abstulit spe opes
 corporalis substantie possident. Non
 nulli enim qui tēnarū rerū mul-
 tiplicitate subnuxi sunt. aliquan-
 do multa & habentibus tribuunt.
 ut ipsi hęc cunctis largius habere
 uideant. Ita p̄uersi eū uera sapiunt.
 recta que dā etiā rectoribus loquunt̄.
 Non ut alios audientes doceant. sed
 ut ipsi quanta doctrina polleant
 innotescant. Preire se quippe sa-
 pientia cunctos existimant. & id
 circo nil se cui libet dicere ultra men-
 suras sue magnitudinis putant.
 Sic prauū quilibet. sic om̄s heretici
 sup̄ba uoce meliores docere n̄ me-
 tuunt. quia om̄s se inferiores arbi-
 trant. Sed sē ecclesia elatos quosqꝫ
 ab estimationis sue culmine reuo-
 cat. & discretionis manu ad equa-
 litatis cōpāgē reformat. Vnde be-
 atus iob qui eide sē ecclē mēbrū
 ē. uidens quod amicorū mens puer-
 ba platee eruditionis intumuit.
 ilico respondit dicens. Ergo uos
 estis soli homines. & uobiscū oriet̄

u v

n

sapientia. Quisq; se pure ratione
omni existimat. quod iste aliud quam
solum se esse hominem exultat. & se
pe contingit ut cum primum mens
in altum ducit. inde spectu omnium
& sui admiratione subleuet. In cogi-
tatione & enim proprii fauores oriuntur.
sibiq; de singularitate sapientie blan-
duntur. Ipsa fatuitas pensat ea que
audierit. ac uerba que profert & mi-
rat sua & ridet aliena. Qui ergo
solum se sapere existimat. quod aliud
quam hanc eandem se cum oriui sapi-
entiam putat. nunquam adesse alius
cupit. soli sibi hanc tribuens. pfecte
to intra tempora sue breuitatis elui-
dit. Pensandum uero est uir se quantum
discretionem utitur. ut amicorum sup-
bientium arrogantia comprimatur.
cum primum adiungit. Et in e cor-
sicut & uobis. nec inferior uiri sui.
Quis & enim nesciat. quantum beati-
tatis uita atq; scientia amicorum eius
scientia excedat. Sed ut eorum su-
pbia corrigat. esse se inferiorem
negat. & ne sue humilitatis limi-
te transeat. esse se superiorem tacet.
nec preferendo se si offerendo indicat
quod de se hi qui sibi longe sunt im-
pares discant. ut dum sponte inflec-
tunt sapientia que eminent. nequa-
quam se contra uires erigat scien-
tia que iacet. Quos bene mox

adequalitatis sensum reuocet. qui
tumere ualde quasi de singulari-
tate magnitudinis pensat. cum
subsequentem adiungit. Quis enim
hec que nostis ignorat. Ac si ap-
te dicat. Cum cunctis sint nota
que dicitis. de dictorum scientia
singularitatem cur tumetis. quia
igitur elationem arrogantium ad
equalitatis communionem reuocant.
perfecta correptione redarguit.
ad doctrine nunc sententias
erumpit. ut amici eius humilitate
te prius dicerent ueritatis pon-
dera quam reuerentem audirent.
Sequitur. Qui deridet ab amico
suo sic ego. inuocabit dominum & ex-
audiet eum. Sepe infirma
mens cum de bonis actibus aura hu-
mani fauoris excipitur. ad gaudium
exteriora deriuat. ut post ponat
quod inter appetit. & in hoc libenter
resoluta iaceat quod foras audit.
ita ut beatam non tam fieri quam
dici se gaudet. Cumque laudis rug-
uocibus inhiat. quod esse ceperat
relinquat. Inde ergo ad id dissum-
git. unde inde laudanda uide-
bat. Non nunquam uero recto
operi animi constanti innotuit.
& tam humanis irrisionibus ur-
guetur. Miranda agitur. & ob propria
recipit. & qui exire foras plaudet

potuit. repulsus camelus ad semet
 ipsum redit. & eo se int' robustius indo
 solidat. quo foris n̄ inuenit quorequi
 esset. Tota & enī spes mauctore figit.
 & inter irrisionū cūctia solus inte
 rior testis implorat. atq; afflicti ani
 m' fit dō tanto pxim'. quanto & agra
 tia humani fauoris alienus. Inpēe
 ptim' fundit. & p̄ssus exterius ad
 penetranda quę int' sunt mundi
 us t' liquat. Bene itaq; nunc dr.
 Qui deridet ab amico suo sicut ego. in
 uocabit dñm & exaudiet eum. Quia
 bonorū meriti dū prauū expiant.
 ostendunt quē suorū actuum teste
 querant. Quę dū epuncta se impēib'
 accingit. inde intra se sup̄ exau
 ditioni iungit. unde extra se abhu
 mana laude separat. Notandū uero
 quā punde inter ponit. sic ego. quia
 sunt n̄ nulli quos & humane irri
 siones deprimunt. & tam diuinis au
 ribus exaudibiles n̄ sunt. Nā cum
 derisio c̄tra culpā nascit'. p̄fecto nul
 lum uirtutis meritū inderisione
 generat'. Bahal acenī sacerdotes ela
 mosus hunc uocib' implorantes. deri
 si ab helia fuerant cū dicebat Clama
 te uocet maiori. dñs enī est. & forsitan
 loquit'. aut induersorio ē. Sed hec
 eis irrisio aduirtutis usū n̄ sunt.
 quia p̄culpe merito uent'. Quide
 g nunc dr. qui deridet ab amico

suo sic ego. inuocabit dñm & exaudiet
 eum. quia illū facit humana derisio
 dō pximū. quē abhumanis prauita
 tibus uite innocentia seruat alienū.
 Sequit'. Deridet enī iusti simplicitas.
 Huius mundi sapientia est cor machi
 nationibus tegere. sensū uerb' uela
 re. quę falsa sunt uera ostendere.
 quę uera sunt falsa demonstrare.
 Hec nimirū prudentia usu aiuuentib'
 fert'. hec apueris p̄cio disert'. Hanc
 qui sciunt. ceteros despiciendo su
 pbunt. Hanc qui nesciunt. sub
 iecti & timidi malis mirant'. quia
 ab eis hec eadē duplicitas iniquita
 tis minime palliata diligit'. dū men
 tis pueritas urbanitas uocat'. Hec
 sibi obsequentiū p̄cipit honorum
 culmina querere. adepta tēpora
 lis gte uanitate gaudere. n̄ rogata
 ab alius mala multiplicius reddere.
 cū uires suppetunt nullis resisten
 tib' cedere. cū uirtutis possibilitas
 de ē. quicquid explere p̄maliciam
 n̄ ualet. hoc impacifica bonitate
 simulare. At c̄tra iustorū sapien
 tia est. nihil postensione fingere.
 sensū uerbis aperire. uera ut sunt
 diligere. falsa deuitate. bona gra
 tis exhibere. mala libentius tolera
 re quā facere. Nulli ū iniurię
 ultionē querere. pueritate c̄tume
 liā lucrū putare. Sed hec iustorū

n

simplicitas deridet. quia ab huius mundi sapientibus puritatis uirtus fatuital creditur. Omne enim quod innocent agitur. ab eis perculdubio stultum putatur. Et quicquid in opere ueritas approbat. carnali sapientie fatuum sonat. Quid namque stultius uidetur mundo. quam in re uerbis ostendere. nil callida machinatione simulare. nullas iniurias contumelias reddere. pro male dicentibus orare. paupertatem querere. possessa relinquere. sapienti non resistere. peruenienti alteram maxillam probere. Unde bene huius mundi dilectoribus ille egregius dei sapiens dicit. Abominationes egyptiorum immolabimus domino deo nostro. Quis quippe egypti edere dedignant. Sed quod abominantur egypti hoc israelite deo offerunt. quia simplicitate conscientie quam iniusti quique uelut infamam abiectamque despiciunt. hanc iusti in uirtutis sacrificium uertunt. & excellentes recti puritate ac mansuetudine deo immolant. quam abominantes reprobis fatuitatem putant. Quae nimirum iusti simplicitas breuitate si sufficienter exprimitur. cum propter sub inferi. Lampas crepta apud cogitationes diuitum. Quid hoc loco signat nomine diuitum. nisi elatio superborum. qui uenturi

iudicis respectum non habent. dum superbis apud se cogitationibus tumunt. Nam sunt nonnulli quos census pro tumore non eleuat. sed pro misericordie opera exaltat. Et sunt nonnulli quidam se terrenis opibus habundare conspiciunt. ueras diuitias non requirunt. Atque patriam non amant. quia hoc sibi sufficere quod rebus temporalibus fulcuntur putant. Non est ergo census merimine sed affectus. Cuncta enim quae deus condidit bona sunt. sed quibus male utitur. profecto agit. ut quasi per edacitatis ingluuiem in eo pro qua uiuere potuit pane moriatur. Pauper ad requiem lazarus uenerat. superbum uero diuitum tormenta cruciabant. sed tamen diues abraham fuerat qui in sinu lazari tenebat. Quis tamen auctori suo colloquens dicit. Loquar ad dominum meum cum sim puluis & cinis. Quid itaque iste diuitias suas estimare nouerat. qui semetipsum puluerem cineremque pensabat. aut quando hunc res possessis extollerent. qui de se quoque eorum uidelicet possessore tam abiectam sentiret. At quia iterum sunt nonnulli quibus aeres terrene non superpetunt. & tamen apud se praestitum tumorem erigunt. hos & census

Moyses.

ad ostensionem potentie minime sub
 uehit. & tam morum p[er]tina inter
 reprobos diuites addicit. Quos cu[m]q[ue]
 ergo sequentis uite amor n[on] humi
 liat. hoc in loco sacer sermo diui
 tes appellat. quia in iudicij quinq[ue]
 ultione non discrepant. utru[m] reb[us]
 an solis moribus intumescant. Qui
 cu[m] uitam simplicium in hoc mun
 do humile abiectaq[ue] conspiciunt.
 elati p[ro]p[ter]i[us] despectib[us] irident.
 Hequa qua[m] quippe eis hoc exteri
 us adesse considerant. adq[ue] ipsi
 totis conatibus anhelant. Quasi
 stultos g[ener]al[iter] despiciunt. qui scilicet
 ea non habent. que ipsi utiq[ue] uel
 habendo t[ame]n solummodo amando mo
 riunt[ur]. Et quasi mortuos depu
 tant. quos nequaquam se cu[m] uiue
 re carnalit[er] pensant. Qui eni[m]
 ab huius mundi appetitu mortu[us].
 a[er]enis p[er]fecto m[er]ito omnimodo
 extincti estimant. Q[ui] bene n[ost]ri
 miraculu[m] redemptoris signat. cu[m]
 ab in mundo sp[irit]u homine liberat.
 De quo nimiru[m] scriptu[m] est. Cla
 mans & multu[m] discerpens eum
 exiit ab eo. & fact[us] e[st] sic mortuus.
 ita ut multi dicerent quia mor
 tuus est. Ihs aut[em] tenens manu[m]
 ei[us]. eleuauit eum & surrexit.
 Velut mortuus quippe ostendit.
 qui a maligni sp[irit]us potestate liberat[us].

Quia quisq[ue] u[er]o t[er]rena desideria subegit.
 uitam in se carnalis c[on]uersationis extin
 guit. Et mundo mortuus apparet.
 quia possessore reprobo qui p[ro]muni
 da desideria se agitabat carce. Que
 multi mortuu[m] dicunt. quia qui
 spiritalit[er] uiuere nesciunt. cum
 qui carnalia bona n[on] sequit[ur] extinc
 tu[m] fundit[ur] arbitrant[ur]. Sed quia
 ipsi quoq[ue] derisores simplicium
 xpianitatis nomine censent[ur] treue
 rentia religionis p[er]si. exhibere
 malu[m] publice irrisionis erubescunt.
 Unde fit ut apud se tumidi tacen
 tesq[ue] derideant. quos abiectos ual
 de atq[ue] infimos p[ro]simplicitatem
 putant. Bene g[ener]al[iter] d[icitur]. & lampas con
 t[ra]pta apud cogitationes diuitu[m].
 quia supbi quiq[ue] du[m] pensare bo
 na sequentia nesciunt. ut superi
 us dixim[us]. pene nihil estimant.
 que non uident habere q[ui]t amant.
 Sepe na[m]q[ue] contingit. ut iustus qui
 ad eterna[m] felicitate[m] duct[us]. continua
 hic aduersitate deprimat[ur]. Non hunc
 rerum abundantia futicit. n[on] dig
 nitatu[m] g[ra]tia honorabilem ostendit.
 nulla ei obsequentiu[m] frequentia
 suppetat. nulla hunc humanis
 oculis uestiu[m] p[ro]pa coponat. Ac uice
 ras uero despectabilis cernit[ur]. & hu
 ius mundi g[ra]tia indign[us] estimatur.
 Sed tam[en] ante ocul[os] iudicis oculos

uirtutibus emicat. uitae meritis
coruscet. honorari metuit. despi
ei non refugit. corpus continen
tia afficit. sola in animo dilectio
ne pinguescit. Mentē sēp adpa
cientiam pparat. & erectus pius
titia deceptis contumelias ex
ultat. Afflictis ex corde cōpatit.
de bonorū pspertatibus quasi de
ppriis letatur. sacri uerbi pabu
la in mente solitus ruminat. &
inquisitus quodlibet eloqui du
pliciter ignorat. Bene itaq; simplici
tas iusti. & lapis eē dī & cēpta.
Lapas quia intus lucet. cēpta
quia exterius non lucet. Intus
ardet flama caritatis. foris nulla
gta resplendet decoris. Lucet g
& despicit. qui flagrans uirtuti
bus abiectus estimat. Mentēs quip
pe carnalium pensare bona n̄ ua
lent. nisi quae carnaliter uident.
hinc ē qd̄ dauid sem. pat̄ ipse de
spexerat. quē ppheta samuelis oeu
lis p̄sentare recusabat. Qui ad iun
tionis gram dū septē filios duxis
set. ppheta requisitus annume
rū sobolis explessit. cū magna
desperatione respondit. Est pu
er paruulus qui pascit oues.
Quo deducto & electo. p̄tinē audi
uit. Homo uidet infaciem. dī
aut̄ p̄seru. tat̄ cor. Lapas g

dauid p̄innocentiā fuerat. sed ta
men ualde contēpta. quia exte
riora cernentibus non lucebat. Sei
endū ū ē qd̄ iustus quisq; aut tē
porale ḡtam n̄ habet. aut hanc sub
sem & ipso frangit si habet. ut ho
nore suo liber emineat. ne ei uic
tus delectatione succumbat. Hinc
est enī qd̄ ille p̄dicator egregius
ante humanos oculos apostolatus
sui ḡtam humiliauerat qui dice
bat. Non uisi sumus hac potestate.
cū possimus orienē eē ut xpi apti.
sed facti sumus paruuli in medio
uim. Eius ū auditoribus nimi
rū timor diuitū adhuc meor
de remanserat. cū dicebat. Epis
tole graues sunt & fortes. p̄sen
tia aut̄ corporis infirma & ser
mo cōtēptibilis. Quē enī talia di
cere posse cognouerant. secum
cōmunit̄ uiuere n̄ posse iudica
bant. Cūq; cū & humile uiuen
do cernerent. & altū sermone
pensarent. sua eos elatio cōpulti.
ut quē p̄scripta timuerant. p̄
p̄sentis uerba despicerent. Quid
igit̄ paulus. nisi cēpta lapis apud
cognitiones diuitū fuit. Qui
unde magisterium humilita
tis exhibuit. inde arudibus disci
pulis sup̄bis cōtumelias recepit.
horrendo & enī modo languor

sapientium unde detumesere debu
 it. excreuit. dū mens elata carnalū
 hoc quasi dedignabile reppulit. qđ
 magister imitabile ostendit. An con
 tēpta lapas non erat. qui tō uir
 tutib' emicans. tanta apsecutoribus
 aduersa tolerabat. Ligatione inca
 tena fungit. eiq; uincula in omni
 p̄torio manifestant. Virgis cedit.
 multisq; ex genere periculis exgen
 tib' q; irguet. lapidib' listris tundit.
 pedibus extra urbem trahit. quia ex
 tinct' estimat. Sed usqueq; lapas ista
 cōtēptū. Usque q; despicibilis habet.
 nūquid nā fulgorem suū nullatenus
 exertit. & nūquā quanta claritate can
 deat ostendit. Ostendit plane. Nam
 cū lapas cōtēpta apud cogitationes diu
 tū diceret. p̄tin' addit. Parata ad tēp'
 statutu. Statutu quippe contēptū
 lapadis tēpus est. extremi iudici
 p̄destinatus dies. quo iustus quisq;
 qui nunc despiciatur quanta potesta
 te fulgeat demonstrat. Tunc enī
 cū dō iudices uenunt. qui nunc p
 dō in iuste iudicant. Tunc corū
 lux tanto latius emicat. quanto
 eos nunc man' psequentium du
 rius angustat. Tunc repborū oeu
 lis patescet. qđ celesti potestate sub
 iuxi sūt. qui trena omiā sponte re
 liquerunt. Unde electis suis ueri
 tas dicit. Vos qui secuti estis me.

Evang

in regeneratione cū sederit filius ho
 minis in sede maiestati suę. sedebit
 & uos sup duodecim sedes. iudican
 tes duodecim tribus israhel. Neque
 enī plus quā. xii. iudices illa intēni
 cēssus curia non habebat. Sed ni
 mirū duo denario numero quan
 titas uniuersitatis exprimit. quia
 quisq; stimulo diuini amoris exci
 tatus hic possessa reliquerit. illic
 p̄cul dubio culmen iudicarię potesta
 tis obtinebit. ut simul tunc iudex
 cū iudice ueniat. quisq; nunc con
 sideratione iudiciū sese spontanea
 paupertate castigat. Hinc est enī
 qđ de seq' cōtēpto sponso psalomonem
 dicit. Nobilis in portis uir ei'. Quando
 sederit cū senatorib' tēp'. Hinc elias
 ait. Dñs adiudiciū ueniet. cū seni
 oribus populi sui; Hinc eosdem
 seniores uertas nā famulos. s̄ ami
 cos denuntiat dicens. Non iā dico
 uos seruos. s̄ amicos meos. Quos ni
 mirū psalmista intuent' ait. Mihi
 autē nimis honorificati sūt amici tui
 dñs. Quorū dū celsitudinē cordis aspi
 ceret. mundi glām qua calce calca
 rent p̄tin' addidit. Hinc cōfortat'
 ē principat' eorū. Ac ne paucos esse
 crederem' quos p̄ficere usq; ad sumā
 tantę p̄fectionis agnoscim'. ilico ad
 iunxit. Dinumerabo eos. & super
 arenā multiplicabunt. Quot itaq;

Salomon

Isaias

Evang

Psalmi

Itē

Itē

nunc p amore uertatis sese libenter
humiliant tot tunc in iudicio lapa
des coruscant. Dicit igitur recte. Lam
pas contēpta apud cogitationes diui
tū. parata ad tēpus statūtū. Quia u
nius cuiusq; iusti anima uelut ab
iecta contēpuit. cum degenis infe
rius gl'am non habet. Sed ammira
bilis cernit. dum desup fulget. Li
bæ inter hæc ad redēptoris inas men
tis oculos tollere. sensiq; amēbris
ad caput puenire. Ipse enī nobis
lāpas ueracit' extitit. qui predemp
tione nrā in cruce moriens. tene
brosis nrīs mentibus. lucem pignū
fudit. Hæc nos lāpade iohannes il
luminari conspexerat. eū dicebat.
Erat lux uera que illuminat omnē
hominē ueniēte in hunc mundū.
Quā tam apud cogitationes diuitū
cōtēptā uidit. eū paulop' subdidit.
In p'pria uenit. & sui eum nō recepit.
huius lāpades stamas herodes explo
rare uoluit. eū ei miracula uidere
concupiuit sicut scriptū est. Erat
enī ex multo tēpore cupiens uide
re eum. eo qd̄ audisse multa de il
lo. & sperabat signū aliqd̄ uidere ab eo
fieri. Sed lāpas hæc ante ei oculos
nullo radio lucis emicuit. quia ei
qui se nō pie s̄ curiose quiescit. nil
desē mirabile ostendit. Inquisitus
quippe redēptor tacuit. expectat'

miracula exhibere contēpsit. seseq;
apud se innocuas retinens. eosq; uol
exteriora querere cōperit. in gra
tos foras reliquit. Magis eligens apte
asupbientibus despici. quā anere
dentib' uacua uoce laudari. Vnde
& p'tin'. Lāpas ista contēpta est sicut
illuc subdit'. Spreuit aut' illū herodes
cū exercitu suo. & illuſit indu
tū ueste alba. Sed contēpta lāpas
que in terra irrisiones tolerat. de
cælo iudicium coruscet. Vnde hic
apte subiungit'. Parata ad tēp' sta
tūtū. De quo uidelicet tēpore p'psal
mustam dicit. Cū accipero tēpus
ego iustitias iudicabo. Hinc in euangē
lio p'sem& ipsum denuntiat dicens.
Tempus meū non dū uenit. Hinc
petrus ait. Quē oportet cæli sus
cipere. usq; ad tēpus restitutionis.
Lāpas ḡ que nunc contēpuit. ad statu
tū tēpus uentura p'parat'. quia ipse
peccata in die ultimo iudicat. qui
nunc peccantium derisiones por
tat. & tanto tunc durius distric
tionē exercit. quanto nunc uolē
dis peccatorib' suam lenius patien
tiā sternit. Qui enī diu conuer
tendos expectat. non conuersos
sine retractione cruciat. Qd̄ p'
pphetam scilicet breuiter insinu
at dicens. Tacui. semp silui. pati
ens fui. sicut parturiens loquar.

Evang

116

117

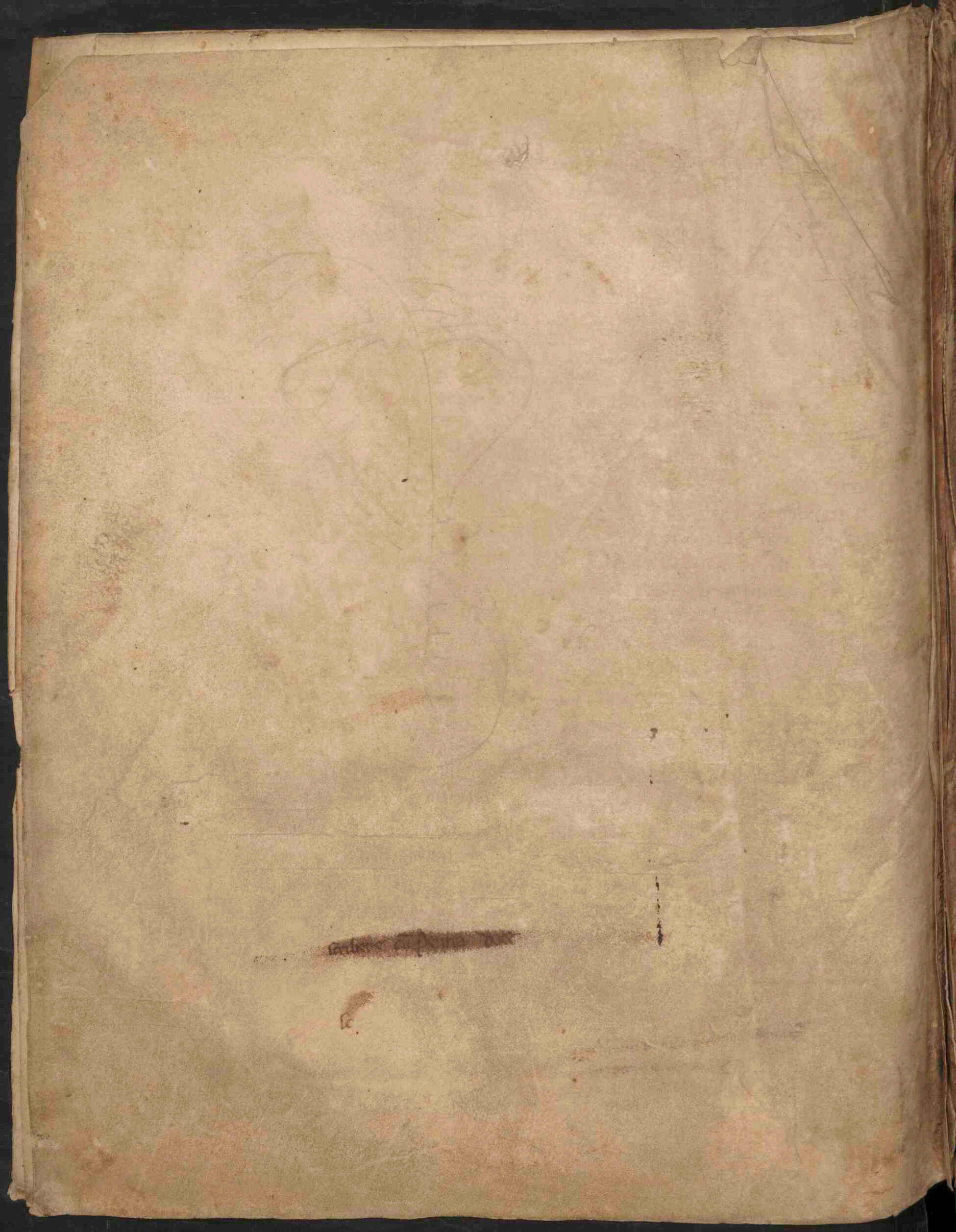

Ut enim p̄ dixim⁹. parturiens cū dolo
 re. etc. hoc qđ munitimis tēpore lon
 ge gestavit. Qui ergo semp̄ siluit.
 sic parturiens loquitur. quia uentu
 rus iudex qui sine ulatione diu fac
 ta hominū p̄tulit. quandoq; cū
 feruore examinis quasi cū dolo
 re mentis quantē animaduer
 sionis sententiam int̄ seruauit
 rit ostendit. Nemo igit̄ hanc
 lampadem cū latet despiciat. ne
 contentiores suos cū de celo ful
 serit exurat. Cui enim nunc
 non ardet adueniam. tunc pro
 cul dubio ardebit ad penam;
 Quia ḡ p̄ sup̄nā grām uocationis
 tēp̄ accepimus. cū adhuc licen
 tia sup̄ eius nam qui ubiq; ē
 mores in melius cōmutando su
 gam⁹. Solū quippe animaduer
 sio illa n̄ inuenit. quē correctio
 abscondit. Hęc nos largiente dño
 in duobus iam corporibus transcu
 rrisse sufficiat. Quia sacri libri sequen
 tia misterige uirtutib⁹ extensa con
 plecti breuē exponendo n̄ possumus.
 ea necesse ē. ut aliis uoluminibus re
 seruem⁹. Quaten⁹ elector tanto fer
 uentior ad legendi studiū redeat. quan
 to electionis quoq; int̄uisione respi
 rat. **EXPLICIT LIBER DECIMVS.**

LIBER S̄CI PAULI.
SI QVIS EVM HVIC
ACCETE ABSTULERIT.
ANATHEMA SIT. FIAT
FIAT. FIAT

Dat wā eua de serpent ons allen hebben misdāen
 Dat heft iesus maria gabriel al heel wtgheden
 Dat de duuel onse vleys de wartt ons allē waec misdāen
 Dat mach herou licht beteren altoes wed wt doen

Christianus boni puer scripsit ad memoria sua valeat ipse bene habeat.

Liber Sca papi in cruceo. si quis eum hinc ecclie
abstulerit. mala sit. maranatha. Amen. fiat. fiat.

SSIMO ACUONIA DNO
ua. di gra Rom. imp. ac semp augusto.

Celo

Celo
aben

enochi dedicatio dr
yeos grece plura ynde
yadof. plunof. sal a recc

d a c e
a b c d e f g h i j k l m

liber

Siba

251

